

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

✦
שנה חמישית
גיליון מספר 469

✦
כי תשא
תשפ"ג

מזמורה

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

זמני קיסת ויציאת השקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
07:01	06:21	05:08	ירושלים
06:58	06:22	05:23	בני ברק
07:00	06:22	05:13	חיפה
06:59	06:23	05:23	אשדוד
07:00	06:22	05:07	בית שמש
07:00	06:22	05:25	קרית גת
07:00	06:20	05:16	נוף הגליל

זה ספר

תולדות חיים!

לראשונה יו"ל יצירה מקיפה ומושלמת לתולדות חייו קורותיו ומשנתו של מרן שר התורה זצוק"ל

- (חלק א') תיאור חי ופרטים חדשים על תחנות חייו ובתי לימודו מערש לידתו בפינסק לימי נערוותו בבני ברק של מעלה
- פרק גדול ומיוחד על גידולו במחיצת אביו מרן הסטייפלר זצוק"ל
- פרקים מתולדות חייו אביו מרן הסטייפלר זצוק"ל
- על רוח נובהרדוק והאווירה של משפחתו (משפחות, קניבסקי, קרליץ וברזם)

מבוסס על מה שסיפר רבינו ומעדויות בני משפחתו ותלמידיו, בקודש פנימה.

לפרטים: a8485255457@gmail.com

500 תמונות צבעוניות שטרם נראה כמוהו - ומסמכים נדירים

הוצאה והפצה: "יפה נוף" ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

• ירושלים: מכבי ישראל 17 // ירמיהו פינת ברנדייס // צומת בר אינן 1 // נבעת שאוכ 28 // בית ונן הפסגה 50 // בית הדפוס 32 // נוה יעקב: פלג 1 פינת פרדס חדשו
 • ביתר: דרכי איש 5 בחניה (מול שטיבלאר קארן) • מודיעין עילית-קרית ספר: אבני נזר 26 // שדי חמד 1 // הרב מפוניבז' 1 • ברכפלד: רבי יהודה הנשיא 14 • בית שמש: חפציבה-בן איש חי 29 // חזון איש 17 // רמה א-נחל שורק 31 מעל שוק מהדרין • בני ברק: רבי עקיבא 130 // אהרונביץ 19 מול מרכז רימונים // ברטנורא 3 // רבי עקיבא 43 // עזרא 45 חדשו! המכבים 63 פרדס כץ • אשדוד: ענק הספרים - יוסי בן חלפתא 10 רובע ז' • פתח תקוה: קהילות יעקב 4 בני הדר // ההסתדרות 2 פינת רוטשילד • אכנה: רבי יהודה הנשיא 90 • מוד: הרב אשיב 8 שכונת בני אייזון (אחיסמך) • קרית גת האדמורי מחב"ד פינת נתבות שבזם (בניו קרעטשניף) • רכסים: סביון 39 (בנה ביתר) • נתיבות: האר"י 86 • אופקים: חפץ חיים מול בית הכנסת אוהל משה. חדשו • סביריה: שפע חיים 4

טלפון: 1-599-581-581 // אתר: YEFE.CO.IL // משלוחים בכל רחבי הארץ

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

מחצית השקל (ל, יג) - האותיות בראש תבת מחצית וסופה הן: **מת**, האמצעיות: **חי** והאות **צ'** באמצע. לרמז שהצדקה מקרבת את החי ומרחקת את המת, חי מקרר עם צ', שהיא צדקה, ומרחקת את המת (הגר"א)

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט (ל, טו) - העשיר במצות אל יתברב שקבר השיג את הכל, ויזכר שלא הגיע אלא עד החצי. והדל במצות אל יתמעט בעיני עצמו לכלל יאוש, וישוב בתשובה "לנתת תרומת ד'". (נועם אלימלך)

זה יתנו - הקב"ה הראה למושה מטבע של אש ואמר לו כזה יתנו. אש יכולה להועיל וגם להזיק, לשרף אך גם להאיר וכדומה. גם כסף אפשר להשתמש בו למצות או להפך. (נועם אלימלך)

ושמרו בני ישראל את השבת (לא, טז) - מי ששומר שבת בהלכתה, זה נתן לו כח לעבד את השם יתברך בכל ימות השבוע, ונקל לו לשמר את השבת הבאה. אם **ושמרו בני ישראל את השבת** יקל עליהם לעשות את השבת לזרתם - כל השבתות. (קדושת לוי)

וביום השביעי שבת וינפש (לא, יז) - סופי תבות "שתיים", רמז לשתי נשמות שיש בשבת. (בעל הטורים)

וישלך מידו אתי הלהת (ט, יט) - תחלה היה משה סבור כי יעלה בידו לתקן את בני ישראל, שיכירו מיד בנטאם ויחזרו בתשובה, כך שיוכל עוד לתת להם את הלחות, אך משראה את המחולות סביב העגל והם שמחים בנטאם, נתאש ולכן **וישלך מידו אתי הלהת**. (ספורנו)

אתה ידעת אתי העם כי ברע הוא (לב, כב) - ברע אותיות **ערב**, דהיינו ערב רב הם שעשו את העגל. **עגל** ראשי תבות **ערב** גרמו לקטא. (שמנה לחמו)

פסל־ך (לד, א) - פשאדם רואה פסול וחסרון בשני, ידע שהחסרון הוא בעצמו ולא בשני.

ספורים בפרשה

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לזרתם בריית עולם (לא, טז) משפיל אחד נכנס לבית פנסת וראה חסידים אוכלים סעודה שלישית בצותא. לגלג עליהם ואמר: "אכלו הרבה בשביל הנשמה היתרה שבכם". השיב לו חסיד פקח: "ומה עם הנשמה היתרה שלך?" לגלג המשפיל: "לי יש רק נשמה אחת!" אמנם כן", השיב החסיד, "אבל היא יתרה..."

לזות כתבים משיני עבדיהם מזה ומזה הם כתבים (לב, טו) פעם בא סוחר אחד אל רבי חיים אלעזר וקס רבה של קליש, וספר לו כי הזדמן לו עסק מסחרי שבועות הטיה קלה מדרבי הישר בדרך הסוחרים, יוכל להרויח הון רב. השיב הרב: "על הלוואות נאמר **מזה ומזה הם כתבים**, ללמדך שכלל צד שתטה את התורה תקרא בהם **לא תגנב!**"

ויאמר מי לה' אלו ויאספו אלו בלבי לוי (לב, טז) יועץ הפסחים של מלך פולין סטנסלב אוגוסט, היה השתדלן רבי יששכר בר הלוי להמן. צרה עיניהם של מקרבי המלך ביהודי שתופס משנה בה השוכה ואמרו: "איך אפשר לתת אמון ביהודי בעניני כספים? הרי היהודים להוטים אחר הממון וגם במדבר סגדו לעגל הזהב!" המלך אהב לקרא בתנ"ך לעתים והשיב בחינה: "הרי להמן שלי הוא משבט לוי ואבות אבותיו לא עבדו לעגל, ואפלו נקמו והרגו את אלו שהשתחוו לו..."

וראית את אחרי ופני לא יראו (לג, כג) בשנת תקס"ט, בעת המלחמה בין צרפת לאוסטריה, האשם ה"חת"ם סופר פמרגל ומסיע לאויב בעתות מלחמה והוא נקרא לעמד למשפט צבאי. כשנכנס הרב אל בית המשפט הצרפתי, נפלה עליו אימה בראותו את השופטים הצבאיים היושבים במדי צבא, פניהם חמורות וחרבם שלופה בידם. מיד פשראהו השופט הראשי, שהיה גנרל צרפתי רם מעלה, הרגיע את רוחו הנסערת והוציא זכאי בדיון. לאחר המשפט, הסתגר הגנרל עם ה"חת"ם סופר והדבר היה לפלא בעיני מלכיו.

לאחר שנים ספר ה"חת"ם סופר, כי בנערותו למד בעיר מינץ ושם התנדד עם נער נכרי צעיר לימים וביניהם נוצרו קשרי ידידות, והוא השופט שהוציא זכאי. והמשיך: בתורה כתוב **"וראית את אחרי ופני לא יראו"**. לפעמים באים על האדם מארעות שונים ואין האדם מבין את סבתם, אולם לאחר שנים רבות מתבררים הדברים למפרע שהכל נעשה משמים לטוב, **"וראית את אחרי"** - האדם מבין לאחר מעשה את הסבה למארעות חזיו, אך **"ופני לא יראו"** - לפני כן לא יבין האדם את מעשי ה'.

לא יתבשל גדי בחלב אמו (לד, כו) משפיל אחד בא לפני רבי נפתלי מרופשיץ וקמד לצון עם שאלה המורה: "פצע נתנה לי בבשרי והרופא צוה עלי להניח עליו תחבשת ספוגה בחלב. נפשי בשאלתי, האם אין כאן חשש של בשר בחלב?" השיב הרבי לכסיל באולתו: "אכן יש פה חשש של בשר בחלב, ולכן עליך להמתין עד שהפצע יגדל הרבה, ואז יהיה החלב בטל בשמים..."

היה היה

השבת שלמה בכפל בפלים

אחד משופרי ויקירי ירושלים היה רבי יוסף לוי חגיז, שהיה איש אשכולות, סוחר ומלח ואיש חסד מפלא, תלמידי חכמים מבהק ומחבר הספר "הגיגים ועיונים" - שיחות לפרשת השבוע.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה עמד בראש בית מסחר לניר ומוצרי, ממנו עשה את עשרו. בית מסחר נוסף היה בירושלים למוצרי ניר, בראשות האחים ר' ראובן ור' זאב זילברשטיין.

במהלך המלחמה נוצר מחסור בניר עקב הסכנות שבדרך. יצא רבי יוסף לוי לקהיר לרכישת מטען של ניר ובאמצע נסיעתו ברפכת לקהיר, ראה פתאום מולו את המתחרה שלו ר' ראובן זילברשטיין. המעמד היה מביד, אך בסופו של דבר נגש אליו רבי יוסף לוי באצילות נפשית והקרח נשבר ביניהם. לאחר שיחה קצרה סכמו שני המתחרים על שתוף פעולה הדדי, על מנת שסוחריהם קהיר לא יעלו את המחירים עקב התחרות.

רכישת הניר התנהלה כמתכנן, אך עתה התעוררה השאלה כיצד להעביר סחורה כה רבה לארץ ישראל בעת מלחמה. באמצעות קשריו השונים, הצליח ר' יוסף לוי להשיג אשור והקצה לו קרון מיוחד ברפכת היוצאת במוצאי שבת מקנטרה. את העמסת הסחורה, היה על השתפים לבצע ביום ששי לפני כניסת השבת, ומיד עם יציאתה היה עליהם לצאת לדרך.

בעזרת סוכן מקומי, שכרו השנים חמשים עגלות משא והם סמנו את חבילות הניר הרבות בראשי התבות של שמם, על מנת להבדיל ביניהן בהגיעם ארצה. התכנית היתה מדקדקת לכל פרטיה, אולם ביום ששי החלו לצוץ הבקיות.

סוחריהם הניר המצריים פתחו את עסקיהם בשעה מאוחרת, עקב השבתון המסלמי, ורק בשעה שתיים בצצהרם סימו הפועלים את העמסת החבילות על עגלות המשא. לזילברשטיין היו עסקים אחרים בעיר, ולכן הוא הפקיד את עינו הובלת הניר בגידיו של רבי יוסף לוי, שעמד אובד עצות אל מול השמש המעריכה ביום ששי הקצר.

כשהגיעה השירה אל תחנת הרפכת, הבין רבי יוסף לוי שהפועלים יאלצו להעביר בשבת את חבילות הניר הרבות אל הרפכת, וברגע של ההחלטה נחושה הוא הסכים להפקיר את רכושו על מנת שלא להלל את השבת, חלילה.

בקצה הרחוב הסמוך לתחנת הרפכת, הבחין רבי יוסף לוי בארמון מפאר וסביבו חצר רחבת ידים. "המתינו פה רגעים", בקש מהסוכן המצרי המסנה על העגלונים ורץ לעבר הארמון. פשוטו, הורה לסוכן להוביל את כל חמשים העגלות אל תוך חצר הארמון ולהעמידם בפנות החצר עד מוצאי שבת. לא היה ספק בלבו של הסוכן, כי רבי יוסף לוי קבל את רשותו של בעל הארמון, והפועלים מהרו לבצע את ההוראה.

לפתע, הגיעה אל הארמון פרפרה הדורה ומסנה ירד ערבי נכבד, שהיה מושל המחוז. הוא הבחין מיד בתבונה המוזרה בחצר ארמונו ובקש ממשרתו לברר את פשר הדבר. רבי יוסף לוי נקרא מיד להתיצב בפני המושל ובערבית רהוטה נמלצת הסביר למושל את מה שארע לו. הוא הטעים פי מוכן היה אף להשליך את כל חבילות הניר אל הים, על מנת שלא לחלל את השבת, אולם הוא חשש להקנס באשמת זהום הים, ולכן לא נותרה בידו הבחירה אלא להעמיד את העגלות בחצר הארמון.

המושל התקשה להאמין שאדם מוכן להפסיד את כל רכושו, ואמר: "אם הבנתי נכון את מה שאמרת, הרי אתה מפקיר ברגע זה את כל חבילות הניר שלך. אני מבקש ממך, אפוא, לחתם לי על הצהרה בה אתה מותר על כל רכושך, ואז אסלח לך על התפרצותך לחצרי". רבי יוסף לוי מהר להסכים, תוך כדי שהוא מדגיש שחתימתו היא רק על החבילות הנושאות את שמו, ולא על החבילות של סוחר נוסף בשם זילברשטיין, שחציית מהסחורה שיכת לו ומסמנת בראשי התבות של שמו.

מאורות

הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך ז"ע
ליום ההוללה כ' באדר ראשון תשנ"ה

מחשובי פוסקי ההלכה בדור האחרון, גאון עצום בכל מקמי התורה ונערץ על כל קהלות ישראל. מחבר פורה שהותיר אחריו יבול עצום בהלכה, ביחוד לאור הטכנולוגיה המתפתחת. מזוהו התרומיות היו לשם דבר ואצילות נפשו סמלה את דמותו הנדידה. במאור פנים היה פונה תמיד לכל אחד, גדול בקטן, ובלם השיבו לו אהבה תחת אהבתו.

הוא נהג לבקר בבתי גלמודים ואלמנות ולהפיח בהם שמחת חיים. לעת זקנותו, הלך לבקר אשה גלמודה קרובת משפחתו, שגפלה למשכב. היא גרה בקומה חמישית ללא מעלית והרב שרף את רגליו החולניות במעלה חמש הקומות. השבנים בקשו להקל מעליו, ולכן העמידו פסאות בכל קומה כדי שיוכל לנוח קמעה. אחר כך ספר למקורבו, כי הקימה מהפסא בכל קומה היתה קשה בהרבה אלו היה ממשיך בדרך לעלות עד הקומה האחרונה, אלא שלא רצה לפגוע בשבנים שפטריו בשבילו ולכן ישב מעט לכבודם.

שנים רבות התנגד בענותנות לערוך 'חלקע' לבנים שהגיעו לגיל שלש. פעם ספר לו נכדו שגם בעל "קהלות יעקב" מסטיפלא, התנגד תחלה בטענה שאינו ספר, אולם הוא החל להתרצות כדי לעשות טובה ליהודים. שמע זאת הרב והחל אף הוא "לעשות טובה ליהודים".

יוסיף דעת

באילו אותיות נכתבו הלוחות? בכתב עברי עתיק (המכונה בלשון חז"ל 'כתב דעץ', ואין בו אותיות סופיות ואימות הקריאה) או בכתב אשורי (האותיות בהן משתמשים עד היום)? בשאלה זו כבר נחלקו חז"ל ורוב הדעות גם בספרי הראשונים. בגמרא בסנהדרין מובא, שבתחילה ניתנה התורה בכתב עברי ולשון הקודש, וחזרה וניתנה להם בימי עזרא בכתב אשורי ולשון ארמי, וביררו להם ישראל כתב אשורי ולשון הקודש.

מאידך, ידועים דברי הגמרא בשבת, מ"ם וסמ"ך בנס היו עומדין, וזה שייך רק בכתב אשורי. אך בירושלמי מובאות כמה דעות שאומנם הלוחות נכתבו בכתב עברי עתיק, ובמקום מ"ם שעמד בנס נכתב שם שהע"י עמדה בנס, כי אות זו בכתב עברי נראית כמו הספרה 0 ומ"ם סופית לא קיימת בכתב העברי. לדעת רבי בירושלמי, ניתנה התורה באותיות אשוריות, אך לאחר שחטאו נהפכה להם לדעץ, ולאחר שעלה עזרא החזיר עטרה ליושנה וחזרו לכתב האשורי.

ממשמעות דברי הגמרא בשבת, עולה שהאותיות בצד השני של הלוחות היו הפוכות, נכוב = בובג, ולא כפי שרבים סוברים, שהאותיות נקראו כסדרן משני הצדדים בנס.

פניני "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

כִּלְהֶעֱבֹר עַל־הַקִּדְּשִׁים - וְנִמְשָׁךְ גַּם בֶּן אוֹמְרוֹ כִּלְהֶעֱבֹר עִם שְׁלֵמָה, לומר תקון למי שאינו בן תורה כְּמֵהוּ יתן כִּפּוּר נִפְשׁוֹ, כי הוא בור רק אין בו מים, לזה אמר כִּלְהֶעֱבֹר וְגו' יתן מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל, כִּישֻׁשׁוֹ וְזָבְלוֹן וְשִׁמְעוֹן אַחֵי עֲזַרְיָה, וְרַפָּיִים הֵם אֲשֶׁר יִחַצְוּ כִּסְפָם לְעִמְלֵי תוֹרָה:

עוד ידעה על דרך אומרם ז"ל, שקל הקדש כפול היה, וכא הודיע כי מה שיטל מהקדש בעד מחצית כספו לא שיתנפה מחלק הלומד, ונמצא כל אחד אין בידו אלא מחצית שֶׁכֶר, לא כן הוא. כי שקל הקדש כפול היה ונמצא כל אחד בידו שקל שלם, והבן:

וְדָבָר ה' וְגו' פָּנִים אֶל־פָּנִים - הכונה בזה הוא, כפי שעור ההכנה שהיה עושה משה להקבלת פני שכינה, לאתו שעור תהיה ההשגה מפנים העליונים. כי כפי אשר יבין אדם עצמו להשפעת הקדשה ישיג, ואומר **פֶּאֶשֶׁר דָּבָר אִישׁ אֶל־דֵּעְהוּ**, יתבאר לדרבנו על דרך אומרם פנים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, פרוש כי הלקבות שפילו בנעלם אם לאהב אם לשנא, כי כפי אשר יבין האדם לבו לאהב חברו, כמו כן יתבונן לב חברו לאהב אותו. והוא אומר **פֶּאֶשֶׁר דָּבָר אִישׁ אֶל־דֵּעְהוּ**, שלא יאהבו אם לא יבין לבו להיות גם הוא רעהו, כמו כן דבר ה' פנים אל־פנים, ומעתה יבין אדם מה הוא עם קונו, אם לבבו יתאזה ויתחשק בה' ובעבודתו נגה זה סמן כי ה' אהבו:

דברי הימים

בט"ו באדר תרע"ט, נרצחו יותר מ-1,500 יהודים הי"ד תוך שלוש שעות, בפורגום נפגע של קוזקים צמאי דם, בעיר חמלינצקי (פרוסקורוב) שבאוקראינה, בין מאות פוגרומים באותה עת.

בט"ו באדר ג' אלפים ש"צ, נתן המלך כורש רשות להתחיל לבנות את בית המקדש השני, וביום זה החלו גם בבניית חומת ירושלים לאחר שנים, ועשאוהו יו"ט, כמובא במגילת תענית.

בי"ז באדר תרע"ז, בשלהי מלחמת העולם הראשונה, כבשה בריטניה את בגדד והניסה ממנה את התורכים, שהחלו בניסיהג מהירה.

כ' באדר הוא יום טוב, מפני שבו ביום נענה חוני המעגל בימי שמעון בן שטח בזמן בית המקדש השני וירדו גשמי ברכה. יהי רצון שיבואו עלינו גשמי ברכה ונדבה בשפע גדול, אמן.

כ"ב באדר ש"מ, יצר המהר"ל מפראג את הגולם המפורסם, שסייע לו לסכל את עלילות הדם. הגולם סיים את תקידו בל"ג בעומר ש"ו ונטמן בעליית הגג של ביהכ"נ "אלטנוי שוהל". לא ברור אם הגולם היה במציאות או לא.

כ"ב באדר תרצ"ג, עם עלייתה של המפלגה הנאצית לשלטון, הוקם מחנה הריכוז הראשון, דכאו. המחנה היה אומנם מחנה ריכוז ולא השמדה ולא היו בו משרפות, אולם מתוך מאתיים אלף האסירים שבו, מתו כשלושים אלף, והאחרים הועברו למחנות השמדה אחרים. הי"ד.

רבי יוסף לוי בקש מהמושל להבין במהירות את התזכיר, מפני שעליו למהר לחזור העירה עוד בטרם תשקע השמש והשבת תתקדש. מזכירו של המושל הכין במהירות את התזכיר, ובינתיים ירד רבי יוסף לוי לשלם לסוכן ועליוניו את שכרם. כשחזר, התפלא לראות שהתזכיר כתוב בשפה האנגלית, אותה לא הכיר, אולם השעה דחקה והוא מהר לחתם ולחזור לבית מלונו.

לא היה אדם מאשר יותר מרבי יוסף לוי חגיז, שעמד בנסיון קשה ויכל לו. בהגיעו למלון, נותרו לו דקות ספורות והוא התבונן במהירות לכניסת השבת. את תפלות השבת, התפלל רבי יוסף לוי בבית הכנסת מרחק מהמלון, כדי שלא לפגש את הסוחר השני ובכדי לא להפשל בשיחה בשבת בעניני חל.

רק במוצאי שבת, הופיע רבי יוסף לוי בפני הסוחר והלה אמר לו בזעם: "איפה היית כל השבת? אני מחפש אותך ללא הרף! מה קרה בתחנת הרפכת?"

ברגע ובשקט נפשי, ספר רבי יוסף לוי את כל המאורע וחקתו של זילברשטין בערה בו עד להשחית, אך רבי יוסף לוי מהר להרגיעו: "אל דאגה, דאגתי לשמור על רכושך שנשאר לפליטה, והפקרתי רק את הרכוש שלי", ובדברו הוציא מביסוס את העתק ההצהרה שקבל מהמושל הערבי. ר' ראובן שלט בשפה האנגלית והקריא בפני רבי יוסף לוי את ההצהרה:

"האדון הנכבד יוסף לוי חגיז, מרשה מטעם שלטונות הצבא המצרי להשתמש בכל שטח שירצה בתחום הארמון, לשם אכסון פמוות בלתי מגבלת של ניר, עד להעברתו למשלוש ברפכת לפלשתינו". "מה זה?" שאל זילברשטין, "זה לא מה שספרת לי!" רבי יוסף לוי היה מפתע והמלים נעתקו מפיו אך הבין כי המושל התל בו. "בוא ונעלה אל המושל ונברר את פשר הדבר" אמר לסוחר השני.

ביום ראשון בבקר, נכנסו שני הסוחרים אל לשכתו של המושל והוא קבלם בחמימות רבה. רבי יוסף העמיד פני תם: "שתפי תרגם בפני את התצהיר, והתברר לי שהנסח שונה ממה שספמנו!" המושל חיד חייד רחב ואמר: "יא חנוגה, האם העלית על דעתך שאני אקח את רכושו של אדם שמוכן לוותר עליו בשביל דתו ואמונתו? הלא אדם פמוך לא יספיקו לו דברי שבה והוקרה!"

הסוחרים הודו למושל ומקרו אל תחנת הרפכת. בהתקרבם, ראו את מנהל התחנה יוצא לקראתם כשהוא מנפנף בידו עם מטבע זהב וקריערך. "בונדאי מדאגים אתם בגין הקרון שלא נצל אמש, פתח המנהל באדיבות רבה, "אולם יש לכם מזל גדול בגלל אמונתכם הגדולה. ביום ששי בצעהרום הגיע אלי סוחר אחר שהיה אמור לקבל קרון ביום שלישי הבא, והתחנן שאקצה בעבורו קרון ביום ששי. ידעתי שאתם יהודים שומרי שבת, ולכן לא תוכלו להספיק לנצל את זכותכם בקרון העומד לרשותכם, ולכן המתנתי עד כניסת השבת. כשראיתי שלא הצעתם הענקתי לסוחר את הקרון, והוא שלח בעבורכם עשרה שטרלינג זהב כפצויו".

ר' ראובן הביט בפניו של עמיתו רבי יוסף לוי חגיז, ועיניו אמרו הכל. הוא אמנם הפקיר את כל רכושו בשביל השבת, אבל השבת לא הפקירה אותו, הקרן קימת לו לעולם הבא ופרותיהם בעולם הזה.

בתקופת המנדט הבריטי, תלה רבי יוסף לוי חגיז שלט ענק באותיות מאירות עינים על בית מסחרו שבמרכז תל אביב, ועליו הפסוק בפרשתנו: "ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם, מחלקיה מות יומת".

היו תושבים שלא ראו בעין יפה את השלט המתרים בנגד חלולי השבת המתרבים בעיר, והם הזמינוהו למשפט בבית המשפט הבריטי, באשמת הסתה לרצח. ידידים רבים יעצו לרבי יוסף לוי לשכר עורך דין ממלח, אך הוא העדיף ליצג את עצמו. עם פתיחת המשפט, אמר רבי יוסף לוי לשופט: "אני לא כתבתי את המשפט הזה, העתקתי אותו מה'ביבל' - התנ"ך".

בדברו, שלף ספר תנ"ך בתרגום אנגלי והצביע בפני השופט על הפסוק. השופט עין בכבוד ראש והוציאו זכאי לאלתר ושם שמים התקדש.

משבח

מטעם

ונתנו איש כפר נפש (שמות ל, יב)

תבת 'ונתנו' מטעמת בטעמי "קדמא ואולא".
יש בה הרבה רמזים:

א. כל מה שמקדים ונתנו האדם לצדקה, הקפ"ה מחזיר והפסד הז'ף וחזר אליו. ולכן המלה "ונתנו" נקראת קדימה ואחורה.

ב. גלגל חזר פעולם, ויתכן שהאדם יהפך מנותן למקבל, לכן הוא צריך למחר לתת צדקה כל זמן שהוא יכול.

ג. כל מה שנותן האדם לצדקה בחייו, הצדקה קדמא ואולא לפני מותו. ולכן כתוב: "והלה לפני צדקה" (ישעיה נח, ח).

ד. האדם צריך להקדים וללכת אל העני, ולא להפכות שהעני יבוא אליו.

ה. אדם שרוצה שיכבדו אותו, צריך לכבד אחרים ואז יהיו הכבוד אליו.

העשיר לא ירבה (ש"ל טו)

מלים אלו מטעמות בטעמי "מנח רביעי", לרמז לדברי הו"ל: "המבזבז [לצדקה] אל יבזבז יותר מחמש". כל מי שנותן צדקה ישאר אצלו ארבעה חלקים - "מנח רביעי", והחלק החמישי ימו לצדקה, אבל לא ימו יותר מחלק חמישי מנכסיו. וזו המעלה הגדולה בצדקה.

מדגש

למה מנקדת המלה "למה" שבפסוק יא: "למה ה' יתרה אסף בעמך", בלי דגש חזק במ"ם וטעמו מלרע, ולמה המלה "למה" שבפסוק יב: "למה יאמרו מצרים לאמר" מנקדת עם דגש וטעמו מלעיל?

הדגש החזק שבמ"ם, הוא דגש שאינו מתבקש מבחינה דקדוקית, שררי הקמץ שלפניו הוא גדול. המדקדקים הקדמונים פנו אותו: "דגש לתפארת הקריאה" (מופיע רק במלים אלו: בתים אלה למה המה שמה? הנה, אנה וכו'; וכו'; מקדש, ענבי). בדרך כלל מנקדת "למה" עם דגש חזק לתפארת הקריאה וטעמו מלעיל. אולם, כאשר המלה מופיעה לפני מלה אחרת שמתחילה באות ג'רנית, הטעם משתנה מלרע בלי דגש. שם ה' נחשב כאות ג'רנית, כי הוא מתחיל באות א'.

ממלה

בעיר אחת נערכה מגבית גדולה לצרכי צדקה, אולם עקב הוצאות הפרסום ושפרם של העוסקים בדבר, נותר סכום קטן מאד לענין הצדקה. עמד יהודי פתח ואמר: כשעשו את עגל הזהב במדבר, כתוב: "ויתפרקו כל העם אתינימי הזהב אשר באוניתם", וכיצד יצא רק עגל זהב קטן מכל העם ולא יצא פר גדול? אלא, כששברו אהרן "פרקו נימי הזהב" הקימו בעם 'ועדות' לאסוף התרומות וערכו פרסום רב, וכל העסקנים נטלו את שפרם. ומהזהב שנתר יצא רק עגל קטן...

רבי אליהו לופין בעל "לב אליהו", היה מספר שהכיר יהודי חפשי שהיה חדור אהבה עזה לתורה ולומדיה. כשהתענין אצלו מאין צמחה לו אהבה שכזו ומה מקורה, גלה היהודי את מקור הדברים, וזה ספורו:

בצעירותו נסע לרדיו על מנת להתקבל בתלמיד בישיבתו של ה"חפץ חיים". את הבחינה עבר בקלות והנהלת הישיבה מצאה בו כלי מכשר בידיעת התורה. אלא, שבסופו של דבר לא נתקבל לישיבה. מצאו בו דעות נפסדות והוא קבל צו ופקודה לעזוב את הישיבה ללא שהות. "כבר אחרתי את הרפכת האחרונה היוצאת מרדיו, אגא ירשני לעשות את הלילה בישיבה ומחר אעזב את העיר" - כה התחנן הבחור. "אין לך מקום בישיבה" באה התשובה. "אבל היכן אליו הלילה?" שאל את ה"חפץ חיים". כאן התגלתה מדת אהבת ישראל של גאון ישראל האיש החפץ חיים: "בדיחתי נמצאת עליית גג, שכב שם ללילת לילה". ה"חפץ חיים" בעצמו הכין לאורחו מטה נוהה, וניהי בחצי הלילה והדלת נפתחה בלאט ומתוך ההשקפה מבחין האורח כי ה"חפץ חיים" שהיה היה אז זקן בא פנימים, נכנס אל החדר. הוא נכנס לכדוק את מדת הקר בחדר ומשהרגיש כי האויר קריר, פשט את מעילו בו היה עטוף וכסה את הבחור הישן. סים האיש בקול נרגש וחנוק מדמעות את ספורו לרבי אליהו ואמר: "המעיל ההוא, מחמם אותי עד היום הזה".

בית המדרש הגדול בשכונ סקוירא מלא על כל גדוהו פקסידים ואנשי מעשה שבאו לחסות בצל רבם, רבי יעקב יוסף טברסקי. יום טוב אחרון של פסח היה והרבה אורחים באו להשתתף בשמחה משפחתית בבית הפנסת. לאחר קריאת התורה, בקדו את אחד האורחים של בעל השמחה שחונן בקול נעים בתפלת מוסף, הלה עולה על הבימה ובגנון שמח ועליו הוא מתחיל לשיר את הפיוט "יה אלי וגואל".

בסקוירא לא נהגו לומר פיוט זה ביום טוב שחל בשבת, ומאחר והחסידים ידעו שהרבי לא משנה זיו כל-שהוא ממנהגי בית אבותיו, תלו בו עיניהם לראות רמז קל או נענוע להפסיק מיד את החזן. לתמהונם, עומד הרבי רגוע ומקשיב לקולו של שליח הצבור המפזם ושר את שירתו. עם תם התפלה נגשו אל הרבי מספר חסידים שלא יכלו לעצור ברוחם, ושאלוהו: "רבי! והרי בסקוירא נוהגים שלא לשיר חרוז זה ביום טוב שחל בשבת?" "נכון" עונה הרבי, "אבל בסקוירא ישנו גם מנהג שלא לביש ולהכלים את האולת".

פעם באה אשה אחת לפני ה"בית אהרן" מקרליו, כשהיא ממרתת בבכי וספרה לו על בתה שבאה בקשרי שדוכיו עם חתן בן תורה, ומפני שאין לאל ידיה לשלם את הנדוניה, הודיעה משפחת החתן שאינם יכולים להמתין עוד, ואם לא ישלמו את כל הנדוניה - יבטלו את השדוך. שאל הרבי את האשה: "כמה היא הנדוניה המדוברת?" כששמע את הסכום, הוציא מארזו את הסכום במלואו ונתן לה. לאחר ימים מעטים חזרה האשה בבכי איך תשיא את בתה ואין בידה לקנות לה שמלת חפה? שוב שאלה הרבי למחיר השמלה, הוציא שוב מארזו את סכום הכסף ונתן לה.

לא יכלה עוד הרבנית לעצור ברוחה ואמרה לרבי: "מילא בפעם הראשונה כשבאה האשה ובכתה לפניך שאין לה כסף לנדוניה והשדוך עומד להתבטל, אך לא היה לך לסרב לה. בטול שדוך הוא דבר מצער מאד. אבל בגלל השמלה הרי לא יתבטל השדוך, ובשעת הדחק אפשר להנשא גם בלא שמלת חפה, וכי לא היתה זו מצוה גדולה יותר אלו נתת כסף זה לעניים לקנות להם לפיהם של ילדים רעבים!?"

"אף אני" השיב לה הרבי, "סברתי כך. בשעה שנגשתי אל הארון לקחת משם את הכסף לשמלה, חלפה בי המחשבה שמה מצוה גדולה מכה היא לתת את הכסף לילדים עניים ורעבים, אבל מיד שאלתי את עצמי מנין באה לי מחשבה זו ושל מי היא? אם תאמר של יצר הטוב, מפני מה לא הזכיר לי איתמוז לתת צדקה לילדים רעבים, ודוקא ברגע שהחלטתי לתת לבת ישראל ענייה לקנות לה שמלה שלא תבוש ביום חפתה. אז התעוררה בו ביצרי לפתע פתאום הרחמנות על ילדים רעבים? אין זאת אלא שמחשבתו של יצר הרע היא, שבודאי אין פונתו לטובה, ולפיכך אין לשמע בקולו".

"אחרית כל קטטה - הרטה, ואחרית כל ענה - שלום. מי שאינו מושל בכעסו, אין שכלו שלם. מי שאינו מושל בכעסו - כל שבן שלא ימשל בזולתו". (רבי שלמה אבן גבירול)

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת כי תשא

"ונתנו..." (ל, יב)

כתב בעל הטורים וז': ונתנו, אם תקראנו למפרע יהיה ג"כ ונתנו, לומר לך כל מה שאדם נותן לצדקה יחזור אליו ולא יחסר לו בשביל זה כלום.

ומעשה רב, שהרה"ק רבי מנחם מנדל מרימינוב זצ"ל

בירך לאיש אחד שיהיה עשיר, ונעשה לגביר אדיר מופלג.

שאל הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זצ"ל היתכן ליתן עושר מופלג כזה לאיש אחד.

השיב לו הרה"ק מרימינוב: אני בירכתי אותו סתם בעשירות, והוא בעל צדקה גדול, ותיבת "ונתנו" הוא למפרע ג"כ "ונתנו", לכן כמו שהוא נדבן גדול בלי גבול נתנו לו מן השמים ג"כ בלי גבול.

(ילקוט מנחם)

"זה יתנו" (ל, יג)

אמר רבי מאיר, כמין מטבע של אש הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כסא כבודו והראהו למשה, ואמר לו: זה יתנו, כזה יתנו (ירושלמי שקלים ו, א).

כשם שהאש יכולה להניע ולחמם אך היא יכולה גם לשרוף להחריב, כך המטבע יכול לשמש לדברים טובים ונעלים, לצדקה ולמעשים טובים, והוא עלול גם להיות שורש כל תקלה.

(נועם אלימלך)

מסופר על רב אחד שביקר פעם את הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א.

נתגלגלה השיחה ביניהם על המצב החומרי של היהודים, והרב שאל את רבי מרדכ'לה מה לעשות עם העולם? בני ישראל צריכים פרנסה והדור הולך הלוך וחסר, והפרנסה לקויה מאוד.

השיבו הצדיק אין עצה אלא לעשות תשובה, כי תחת כסא הכבוד יש אוצר גדול של כסף, והראיה ממחצית השקל כמו שנאמר במדרש תנחומא (כי תשא סימן ט) אמר רבי מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת

כסא הכבוד והראהו למשה, ואמר לו "זה יתנו" כזה יתנו, ועל התשובה הרי אמרו בגמרא (יומא פו) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, וכשכבר יהיו אצל כסא הכבוד יוכלו בנקל לקחת גם מהכסף של האוצר הגנוז שם.

"ראה קראתי בשם"

(לא, ב)

הביא לו (למשה) ספרו של אדם הראשון והראה לו כל הדורות שהן עתידין לעמוד דור דור ומנהיגיו (שמות רבה מ, ב).

שאל הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א לשם מה הוצרך להראות לו את הדורות תחילה ואחר כך את המנהיגים?

והשיב, תארו לעצמכם שהיו מראים למשה רבינו את נפתלי מרופשיץ כרבי, היה נרתע לאחוריו ואומר, גם נפתלי מנהיג? גם הוא רבי? לפיכך הראו לו קודם את הדור כדי שתנוח דעתו, לדור שכזה מתאים גם נפתלי להיות מנהיג.

"שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז)

הצדיק נפל פעם, ועוד פעם, ועוד פעם, והוא קם כל הזמן. לא נשאר ביאוש.

אָבֵל אֶף אֶחָד לֹא מִבְּטִיחַ לוֹ שֶׁהַפֶּעַם זֶה הַנִּפְלִיָּה הָאֶחְרוֹנָה שְׁלוֹ, הַפּוֹרֵ! בְּמָקוֹם לְכֹתֵב 'שֶׁבַע נִפְלַ צְדִיק וְקָם' - כְּתוּב 'שֶׁבַע יִפֹּל צְדִיק'...

מוֹדִיעִים לוֹ מֵרֵאשׁ - ר' אֵיד, אֶתָּה עֲתִיד לִפֹּל עוֹד לֹא מְעַט פְּעָמִים!

כִּי כִּכָּה הַצְּדִיק רוֹאֶה אֶת הַמְּצִיאוֹת: הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מְצַדוֹ לֹא יִכּוֹל לְהִתְרוֹמֵם, מְצַד הַטֶּבַע שְׁלוֹ הוּא תְּמִיד יִמְשִׁיךְ לִפֹּל, וְאִם הוּא בְּכָל זֹאת קָם - זֶה רַק כִּי ה' מְרִים אוֹתוֹ!

כִּי צְדִיק הוּא לֹא מִי שֶׁלֹּא נוֹפֵל, אֶלָּא מִי שִׁיּוֹדֵעַ שֶׁהַמְּצִיאוֹת שְׁלוֹ הֵיא נִפְלִיָּה - וְהִתְקוּמָה שְׁלוֹ הֵיא רַק מֵאֵת הַשָּׁם!

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

למספיד מתוך הקבר הפתוח ומשיב לו: "שישו ושמחו, בני אהובי. תשמחו כדת לרעים האהובים כשמח יצורים בגן עדן מקדם".

בחורף תשכ"א, הוכתה ניו יורק שבארה"ב בסופת שלגים אשר כיסתה את העיר במעטה לובן בגובה רב. באותו ערב נועדה להערך חתונה במלון במרכז מנהטן, אליה הוזמנו הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ובני משפחתו.

באותו ערב, בוססו חתנו הגאון רבי אליהו משה שיסגל זצ"ל ורעייתו בשלג הכבד עד לביתו של רבי משה, שם הייתה מכונית אמורה לאוספם למקום החתונה, אך המכונית לא הגיעה.

מישהו מהנוכחים אמר לרבי משה: ראש הישיבה אינו יכול ללכת לחתונה במזג אוויר שכזה, אף אחד אחר גם לא ילך!

ענה לו רבי משה מינייה וביה: "אף איש לא ילך? אם כך, אנו חייבים ללכת?"

"וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר..." (לב, א)

על הגאון "החכם צבי" מסופר שכאשר למד בבחרותו בישיבה, התאכסן אצל בעל בית אמיד, אבי אביהם של בני משפחת רוטשילד.

הימצאותו בבית זה גרמה קשיים לא מעטים, כיוון שבהיותו מתמיד עצום הגיע לפעמים אל הבית בשעת לילה מאוחרת.

בני הבית לחצו על אביהם שיוציא את הבחור וישלחו למקום אחר, אך הוא לא נענה להם.

כך נמשך הדבר זמן רב, ובעל הבית עמד בנסיון ולא העז להוציא מילה אחת של טרוניא מפיו.

ויהי היום, וגם בעל הבית עצמו הגיע למצב שכבר לא היה מסוגל יותר לסבול את הקשיים.

היה זה כאשר בדיוק באותו יום נתקל בבעיות שונות בענייני מסחרו, ובליבו הצטברו מלאי של תחושות כעס ומרירות, וכל אלה הביאוהו לפלוט כמה מילים נגד הבחור, אמנם הוא לא אמר לו במפורש שייצא מביתו, אבל הנימה שהיתה בפיו גילתה על יחס שונה מעט ממה שהיה עד אותו היום.

מיד לאחר מכן הרגיש בעל הבית בדבר, והתחרט מאוד על כך, אף ניגש אל הבחור וביקש ממנו בדמעות מחילה, סליחה וכפרה.

לא עברה שעה קלה מאז פליטת הפה, הגיעו פרנסי הקהילה הסמוכה לבקש מהבחור שיכהן כאב"ד בעירם. ה"עסקה" נחתמה בו ביום, וכבר למחרת יצא ה"חכם צבי" מן הבית ועבר להתגורר בעיר ההיא.

בצאתו את הבית, פנה לרוטשילד ואמר לו כדברים האלה: "אתמול, כאשר לא התגברת על עצמך, היה היום האחרון שהייתי צריך להישאר אצלכם.

עוד בתחילת בואי אליכם, נגזר כך מן השמים שזה יהיה היום האחרון.

"ויתן אל משה ככלתו" (לא, יח)

כתב רש"י: "ככלתו, כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן..."

ומובא בצוואת רבי אליעזר הגדול: "בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו כאילו קיבל תורה מהר סיני שנאמר "ויתן אל משה ככלתו" - כלתו כתיב.

פעם באו תלמידים לפני המשגיח דפוניבו' הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שהיה איש האמת הסולד מכל שקר ותנופה, וביקשו רשותו לבטל את המנהג שבמסיבות אירוסין ושבע ברכות נושאים דברים בשבח החתן ומכבירים במעלות שאין בו לא מהן ולא מקצתן, עד שנהיה לגיחוך ולזרא...

השיב להם המשגיח מינייה וביה: "אדרבה, מנהג טוב והגון הוא! לצערינו, לא מסוגלים כיום להגיד דברים טובים על הזולת, וכאשר ישנה הזדמנות לדבר בשבחו של אדם, כמו מצוה זו לשמח את החתן ואת הכלה בדברים [שע"ז אמרו חז"ל "אגרי דבי הילולא מילי"], מבקשים אתם לבטלה?!" (המשגיח דקמניץ)

ביום פטירתו של הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל (ראש ישיבת חברון) צעדו אלפים רבים בהלוויה אחר מיטתו, יחד עם שאר תלמידי הישיבה האבלים שאיבדו את אביהם הרוחני.

בתוך כל בני הישיבה הצועדים בהלוויה, צעד אחד מתלמידי הישיבה, חתן ביום חופתו.

בדיוק בערבו של יום ההלוויה, נקבע, זה מכבר, יום כלולותיו, עתה צעד החתן שבור לב ומדוכדך נפש.

הוא לקה בכפליים: צער הרבים וצער הפרטי. "מה יהיה היום בשמחתי" - הרהר בלבו - "האם היום מסוגלים רבותי וחברי להשתתף בכלולתי ולשמח בשמחתי?"

אדם אחד היה בין אלפי המלווים ושמו רבי אברהם שמואל פינקל (בנו של הסבא מסלבודקה אשר כיהן כמשגיח רוחני בישיבת חברון) אשר בתוך ים הצער והיגון לא שכח את דאגתו של היחיד.

דאגתו וצערו של החתן עמדו לנגד עיניו.

הוא חשב היאך לכלכל את הדברים, ששמחתו של החתן לא תושבת עקב האבל הכבד.

בעומדו על הר הזיתים לפני קברו הפתוח של רבי משה מרדכי, הוסיף בהספדו את הדברים הבאים: "רבינו הקדוש, אתה עולה עתה השמימה לשבת בישיבה של מעלה, אולם כאן בישיבה של מטה, בישיבת חברון בירושלים עיה"ק, עומד להכנס היום לחופה אחד מהחבורה, וחלילה לנו לגרום למעט בכבודו, להפר את שמחתו.

על כולנו החובה להשתתף בכלולותיו, ביום שמחת לבו, בחדוה, באהבה, באחזה וברעות, כי זוהי הדרגה הגבוהה של מצות גמילות חסדים."

התרגשות רבה אפפה את המלוים לשמע הדברים, ונדמה היה כאילו ראש הישיבה מנענע בראשו

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

אך נראה, באם תינוק עולה על הסולם ונופל מהסולם, אזי רץ אליו אביו, בכעס, ומכה אותו עוד, ואומר לו, לא היה לך לעלות בסולם, וכדומה.

אמנם, אם התינוק נופל מהסולם, ושובר ידו או רגלו, ומה גם אם נתרצע גולגלתו, אז אין אביו מכה אותו, ואדרבה, הוא לוקח אותו חיש מהר, ורץ עמו אל הרופא, לרפאותו.

זה שטען משה להקב"ה רבש"ע אין עתה עת להעניש כי הוא חטאה גדולה אשר הוא נוגע לכלל האמונה כולה. (ספרן של צדיקים)

"לא ימיש מתוך האהל" (לג, יא)

את המשל הבא סיפר מרן הגרי"ש אלישיב, ויש לו מסר חשוב מאד הקשור ללימוד התורה.

בעיירה אחת התגורר יהודי עשיר, אשר כספו לא היטיב עמו בכל מה שקשור לאינטליגנציה מחשבתית.

ידוע היה אותו גביר כאדם לא חכם במיוחד.

יום אחד נגש אליו אחד משכניו ובקש ממנו הלוואה על סכום כסף גדול בסך חמשת אלפי רובל.

העשיר, שהתפרסם בטוב לבו ובידו הנדיבה, לא ידע האם להיענות לבקשה, שהרי מדובר בסכום גדול מאוד.

הוא התייעץ עם חבריו, שאמרו לו שאם ההלוואה תתבצע בשטר ממשלתי והפרעון יהיה בטוח, אפשר להלוות לו.

כך עשה, ומסדר הלה את השטר, העניק לו

העשיר את ההלוואה הגדולה, למשך שלושה חודשים. כעבור חדשים הגיע הלווה ובידו מחצית הסכום, דהינו אלפיים וחמש מאות רובל, ואמר למלווה העשיר שהוא אינו זקוק כבר לסכום זה, ולכן החליט להחזירו.

אולם מכיון שההלוואה היתה על סך חמשת אלפים רובל, הוא מבקש ממנו להחזיר לו בינתיים רק את מחצית השטר, והחצי השני ישאר בידו, עד שיחזיר את מחציתה השניה של ההלוואה...

המלווה, ברוב 'חכמתו', נאות להצעתו של הלווה, קרע את השטר, ונתן את חציו לידי הלווה.

לאחר שבוע נוסף, הלווה הגיע שנית לביתו של המלווה,

אם היית מגלה אורך רוח עוד שעה קלה בלבד, ולא היית מתרעם על הקשיים שגרמתי לך על ידי לימוד התורה שלי - היית זוכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

עכשיו שלא זכית לכך - בנים מופלגים בעשירות ובממון יהיו לך, אך בנים תלמידי חכמים - לא יהיו לך..."

"פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם" (לב, ב)

כדי להפר את מחשבתם ציווה עליהם אהרון להביא את "נזמי הזהב אשר באזני נשיכם ובנותיכם".

הוא ידע שהנשים לא יוותרו במהרה על תכשיטיהן. ואכן, הנשים לא נתנו זהב בעבור העגל, אבל בני ישראל הביאו את נזמי הזהב שלהם, "אשר באזניהם". (אלשיך) וכן כתב רבינו בחיי וזה לשונו, וזאת מעלה גדולה בנשים

כי במעשה העגל לא רצו לתת תכשיטיהן שכן כתיב (שמות לב) ויאמר להם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנותיכם, וכתיב ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ולא אמר באזני נשיהם כי לא רצו הנשים בכך.

"וישלח מידו את הלווחות" (לב, יט)

הכתיב של הפסוק הוא "מידו" לשון יחיד ואילו הקרי הוא "מידיו" לשון רבים, וצריך להבין מה זה בא ללמדנו.

ביאר הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל: בתחילה חשב משה להשליך את הלווח הראשון בלבד, שהרי כשנכשלו בעבודה

זרה לא פגעו במצוות שבין אדם לחבירו, אלא בבין אדם למקום בלבד, וזה שייך ללווח הראשון בלבד ולא לשני שהוא בין אדם לחבירו, ושוב נמלך שכן לא תיתכן שלימות בין אדם לחבירו בלי שיהיה שלם גם בין אדם למקום, לכן תחילה חשב להשתמש ביד אחת בלבד, אבל שוב השתמש בשני ידיו, להשליך על ידם את שני הלווחות. (לתתך עליון)

"ויאמר משה אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב" (לב, לא)

אמר הרה"ק רבי יעקב יוסף מאוסטראה זצ"ל, מה שאמר משה אל ה', אנא חטא העם הזה חטאה גדולה, ולכאורה מדוע הגדיל משה עוד את החטא.

הַרְבִּי ר' צְדוּק מְלוּבָלִין אוֹמֵר: כְּשֶׁם שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהֶאֱמִין בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ - כִּף צָרִיךְ אַחֵר כִּף לְהֶאֱמִין בְּעִצְמוֹ.
 הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, כְּשֶׁפּוֹגְשִׁים אֶת הָאֱמֶרֶה הַזֶּה, שׁוֹאֲלִים אֶת עֲצָמָם - וְיָמָה עִם 'קִצֵּת עֲנוּהָ'?
 הָאֵם אֲמוּנָה בְּעִצְמֵי וּבִיכּוּלוֹת שְׁלִי לֹא סוֹתֶרֶת אֶת הַצָּרִךְ לְהִיּוֹת שְׁפֵל בְּרַךְ וְעָנּוּ?
 הַסְּבִיר הַרְבִּי: כְּשֶׁהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ שׁוֹלֵחַ לְאָדָם נִסְיוֹן אוֹ רִגְעַ קָשָׁה, זֶה סִימָן שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו!
 הַצָּבָא לֹא שׁוֹלֵחַ חֵיל לְשׂוּדָה הַקָּרֵב בְּלִי לְצִיד אוֹתוֹ בְּכָל הַכְּלָיִם לְהַצְלִיחָה - וְדַאי וְדַאי שֶׁהֶשֶׁם לֹא עוֹשֶׂה כִּף! אִם הַבוֹרָא סוֹמֵךְ עָלֶיךָ וְיִוְדַע שֵׁישׁ לֶךְ אֶת הַכוּחוֹת לְהַצְלִיחַ בְּמִצַּב שְׁלֶכָה, אוֹמֵר הַרְבִּי, אַתָּה גַם יְכוּל לְסַמֵּךְ עַל הַכוּחוֹת הַלָּלוּ!
 זֶה נִקְרָא לְהֶאֱמִין בְּעִצְמָנוּ...

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

רבי שמשון לא נהנה מהכספים, אף לא פרוטה אחת, כי אם חילק הכל לעניי ירושלים.

היו שבאו אליו לביתו. והיו ששלח אליהם לביתם.

פעם הבחינו בני ביתו של רבי שמשון שהוא שולח למשפחה פלונית מנה כפולה... שאלוהו: מה ראה על ככה?

השיב להם רבי שמשון את הדברים הבאים: "להוי ידוע לכם שכאשר יצאתי מהפוגרומים ברוסיה לילך ארצה, רעבנו מאד ללחם. האיש הזה שאני שולח אליו כעת מזון, היה אז גבאי צדקה, אך קפץ ידו ממני ולא אבה לתת לי. עכשיו התהפך הגלגל. אני המחלק צדקה והוא המקבל. ובכדי שלא להכשל ח"ו בשמירת טינה, הריני שולח לו במדה גדושה יותר, שלא יתבעוני ח"ו בעולם האמת אולי נקמתי ונטרתי..."

(מרבצי תורה מעולם החסידות)

"נושא עון ופשע וחטאה" (לד, ז)

לעת זקנותו המופלגת של הגאון רבי ישעיה פיק זצ"ל, קיבל על עצמו את עול הרבנות בקהילת ברעסלוי. בדרשתו הראשונה שדרש בבית הכנסת, נאלץ מחמת חולשתו לדרוש בישיבה ולא בעמידה. הוא התייחס לכך בראש דבריו וכך אמר בדרך צחות: חז"ל אומרים: "בשעה שהזקן יושב ודורש... הקב"ה מוחל להם עוונותיהם (קהלת רבה ט).

ביאור הדברים, שבאמת מן הדין צריך הרב לדרוש בעמידה מפני כבוד הציבור. אבל בשעה שהזקן יושב ודורש - מחמת זקנותו וחולשתו, ולא עומד ודורש, והקהל מצידם מעבירים על מדותיהם ומוחלים לו על כבודם. או-אז הקב"ה מוחל על עוונותיהם. מדה כנגד מדה, שכן "המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו".

(דור דעה)

"ומשה לא ידע כי קרן עור פניו" (לד, כט)

מהיכן זכה משה לקרני הוד? משיירי דיו שנשתיירו בקלמוס וקנחה בציציות ראשו. (מדרש) השאלה שהנובעת ממדרש זה: איך יתכן לומר שה' לא ידע כמה דיו צריך בדיוק לכתיבת התורה? ניתן לענות על כך, שה' כמובן ידע בכמה דיו יש להשתמש לאורך כתיבת התורה, אך מתוכנן היה לכתוב גם את שמו של משה בפרשת תצוה, ולבסוף לא הוזכר שם שמו של משה, משום שביקש בעקבות חטא העגל: "מחני נא מספרך".

מכיון ששמו של משה לא נכתב על כי התכנון, נותר דיו בקלמוס, ודיו זה האיר את פניו של משה.

(חנוכת התורה)

ואמר לו: 'עשיתי חשבון שבעצם אני כן זקוק לאותם אלפיים וחמש מאות רובלים שהחזרתי לך בשבוע שעבר, וכיון שההלוואה המקורית ניתנה לי לשלושה חודשים, ועד הפרעון יש שבועיים תמימים, אבקשך להשיב לי את הסכום, ובתום הזמן אשיב לך את כל הכסף. ולבטחון אשיב לך את חציו של השטר המצוי בידי, ואתה תצרפו לחצי שכבר נמצא אצלך, וכך יהיו בידך שני חלקי השטר...'.

המלווה ה'לא חכם', בלשון המעטה, הסכים.

נקל לשער מה קרה כשהגיע זמן הפרעון, כשהמלווה הציג בפני הלווה הערמומי את השטר הקרוע לשנים, ובקש שישיב לו את כספו...

כל מי ששומע את המשל הזה צוחק...

אבל זה בדיוק מה שקורה למי שלומד תורה, ומפסיק באמצע לימודו, תורתו נעשית קרעים קרעים!!! בדיוק כפי שהמלווה לא יוכל כבר לעשות שימוש בשטר הקרוע שבידו, כך גם מלימוד קרוע שכזה לא נשאר הרבה.

אדם הזוכה לשקוד על התורה, ומוצא את ספוקו והנאתו בלימודה, זוכה גם שכל טרדות העולם הזה יסורו ממנו. יש בה, בתורתנו הקדושה, כל סממני האושר לאדם, ומי ששקוע בה - אכן לא מש מתוך האוהל.

(ברכי נפשי)

"וחנותי את אשר אחון וריחמתי את אשר ארחם" (לג, יט)

מה עניינה של הכפילות כאן במידת החנינה והרחמים? ביאר הרב ר' יעקב מוורשה, שהרי דרכו של אדם למחול לחבירו אם פגע בו והתחרט על מעשיו, אבל כשיודע הוא שיפגע בו אח"כ שוב - הוא איננו מסוגל לסלוח לו. אבל הקב"ה אינו כן, כשאדם מבקש מחילה - הוא סולח לו על אף שיודע מראש שגם בעתיד הוא עלול לחטוא. זוהי כוונת הפסוק: "וחנותי את אשר אחון" - אסלח אף למי שאצטרך לחון גם בעתיד, "ורחמתי את אשר ארחם" - ארחם גם על מי שברור לי כי להבא אצטרך שוב לרחם עליו. זוהי מידת טובו של הקב"ה.

(ר' יעקב מוורשה)

"ארך אפים ורב חסד ואמת" (לד, ו)

אמרו חז"ל (ראש השנה יז:): כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם...

בספר ראשית חכמה (שער הענווה פ"א) כתב: שמעתי בשם הגאונים על מה שאמרו חז"ל יעשו לפני כסדר הזה, הכוונה שיעשו סדר המדות שלימד הקב"ה למשה שהוא א-ל רחום וחנון. דהיינו מה הוא רחום אף אתה תהיה רחום וכך לכל הי"ג מדות. ואז אם יקיים את המדות הללו בפועל, הקב"ה ימחול לו על עוונותיו.

לגאון מטעפליק - רבי שמשון אהרן פולנסקי זצ"ל היה ידיד אישי, ד"ר מרדכי אליאש שמו. הוא היה מוסר לרבי שמשון בכל חודש סכומי כסף כדי לחלקם לצדקה.

א גוט שבת

גליון 565
שנה י"ב תשפ"ג

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה ליישן על הישיבה לישראל בתמונה

סיפורי חז"ל

זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך
ל"ב - י"ג

מה ראה משה להזכיר לאברהם, אלא כשעשו אותו מעשה בקש משה עליהם רחמים, אמר לו הקדוש ברוך הוא היאך אני יכול לקבלם בתשובה? אתמול נתתי להם עשרת הדברות הרי בטלו אותם. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו אוהב והפקיד אצל המלך עשר מרגליות ומת. לימים עמד המלך וקדש את בתו של אוהבו בעשר מרגליות ואבדה אותם, התחיל המלך כועס עליה ואומר, אני הורגה, שמע שושבינה, אמר לו אדוני המלך, אם אבדה לך עשר מרגליות, תזכור שיש לאביה פיקדון אצלך עשר מרגליות, ויצאו עשר בעשר. אף כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, אם בטלו עשרת הדברות, זכור לאברהם אביהם שניסיתו בעשר נסיונות, ויצאו עשר בעשר, לכך הזכיר לאברהם, ומה ראה להזכיר שלושת אבות? אמר משה, רבונו של עולם, אם שריפה הם חייבים, זכור לאברהם שנתן נפשו להישרף על קדושת שמך באור כשדים. אם שחיטה הם חייבים, זכור ליצחק אביהם שפשט צוארו להישחט על קדושת שמך. אם גלות הם חייבים, זכור לאביהם יעקב שגלה לחרון, לכך הזכיר שלושת אבות

(תנחומא תשא כד)

פרשת השבוע

והתחיל לנסוע למגיד ממעזריטש, ומאז והלאה התחילו עסקיו לרדת מטה מטה וסרה ההצלחה מאתו.

עבר זמן מסויים והתלמיד ראה כי ברע הוא, ותלה הדבר בעוון שעזב את הצדיק רבי זושא. החליט לנסוע שוב לרבי זושא, בא אל הצדיק ושאלו, יסלח לי הרבי, אם ארהיב לשאלו שאלה אחת, מדוע כשהייתי נוסע אל הרבי היו עסקי מצליחים, וכשהתחלתי לנסוע לרבי של הרבי שמן הסתם הוא רבי יותר גדול, פסקה הברכה ממני, ועסקי מפסידים.

השיב לו רבי זושא, הטעם הוא פשוט, אני באמת אינני צדיק גדול, כן כשהיית נוסע אלי ונותן לי מעות אף על פי שאינני כדאי ואינני הגון לכן, גם מן השמים לא היו מדקדקים עמך, והיו שולחים ברכה במעשי ידיך, אף על פי שאינך כדאי והגון לכן, אבל מכיון שהתחלת לדקדק ולנסוע להמגיד הגדול ממעזריטש, שהוא צדיק באמת, התחילו מן השמים לדקדק עמך לראות אם כדאי והגון אתה לקבל ברכה, ומשמצאו שאינך כדאי פסקה הברכה ממך.

וחנתי את אחון אף על פי שאינו הגון (ברכות ז)

מסופר על הרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א, שהיה לו תלמיד אחד שהיה עשיר, והיה רגיל לנסוע לעתים קבועות לצדיק, ולהנות אותו מנכסיו. עסקיו של אותו תלמיד היו מצליחים, והיה תולה את הדבר בזכותו של הצדיק, ואירע פעם אחת, שבא אותו תלמיד לרבי זושא, אבל הרבי לא היה בביתו, כי הוא נסע אז לרבו המגיד הגדול והקדוש ממעזריטש זיע"א.

שאל התלמיד את הרבנית היכן הרבי? השיבה לו שהוא נסע לרבי שלו, תמה היהודי כלום יש לרבי גם כן רבי? השיבה הרבנית, בוודאי, שאל אותה שוב מי הוא אותו רבי? והשיבה המגיד הגדול ממעזריטש. נמלך אותו יהודי בדעתו, אם אני נוסע לרבי שלי ואני מצליח, על אחת כמה וכמה כשאסע לרבי של הרבי בוודאי אצליח יותר ויותר. וכן היה, שחדל לנסוע לרבי זושא,

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:20 ת"א: 6:22 ר"ת: 6:58

פרשת כי תשא - פרה

זמני כניסת השבת
ירושלים: 5:08 ת"א: 5:23

העריץ יבוא בוודאי בתחבולות אל הפריץ ויקפח את פרנסתי, התחיל העשיר לפייסו בדברים של אמונה ובטחון ואמר לו: כיהודי עליך להאמין בדברי חז"ל שאמרו מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה לראש השנה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא הנימא, על כן אל תירא מהסגת גבולך, ואני בשובי מן היריד אסור מיד אל בית הפריץ.

נפרדו השניים לשלום, והמוזג יצא מבית העשיר והלך אל ביתו, שם סיפר לאשתו כל אשר קרהו ולבו היה מלא תקוות. אך האשה לא מצאה מרגוע לנפשה ובכתה מתוך ייאוש ופחד, ניסה המוזג לדבר על לב אשתו אך בואת העלה רק את חמתה, ובבית המוזג אין שלום. חלפו ימי היריד והעשיר קיים הבטחתו, הוא סר אל בית הפריץ ודיבר על לבו, דבריו עשו רושם רב על הפריץ שהזמין את המוזג לחתום על חוזה למשך עשר שנים נוספות.

לימים הלך העשיר לעולמו, בני העיר קראקא הספידוהו וליווהו למנוחת עולמים. לאחר זמן בא העשיר אל רבו בעל הב"ח בחלום הלילה וסיפר לו כיצד קיבלו את פניו במרומים, כאשר הגעתי לעולם העליון, מצאתי כמה נשמות מרחפות וממתנות לדין. ביניהן הכרתי שתי נשמות של שני קצבים מהעולם התחתון אשר האכילו את בני ישראל בקראקא נבלות וטרפות, אחד מהם בא אליך מורי ורבי עוד בימי חייו, והתוודה על עוונותיו וביקש דרך לתשובה, אמת הדבר ענה הרב, אחד מהם חזר בתשובה שלמה והשני מת מות רשעים. המשיך העשיר לספר:

לפתע נשמע קול בכל העולמות לאמור פלוני בן פלוני יבוא לפני בית דין של מעלה ומיד לאחר מכן נכנס איש וכלבים עזי נפש רצו לפניו ומאחוריו נבניחה עזה, וטענו שהאיש הזה הסיג את גבולם וגזל מהם נבלות וטרפות שהם מנת חלקם מימות עולם ומכרן לבני עמו. דממה השתררה במרומים ובת קול צעקה בחרדה טיפה סרוחה כיצד לא יראת מפני יום הדין, איך העזת להאכיל את בני נבלות וטרפות? הקצב הנבוך לא השיב דבר. לקחוהו והשליכוהו למעמקי שאול. אחרי זה שמעתי מכריזים: פלוני בן פלוני יבוא לפני בית דין של מעלה. נכנס הקצב השני בדחילו ורחימו ועמד לפני בית הדין, שוב נשמע הקול "טיפה סרוחה כיצד לא פחדת להאכיל את בני נבלות וטרפות?" באותו רגע הופיע מלאך מליץ אחד, ובידו פסק מבית דינו של הב"ח ועדים המעידים כי קיים מה שכתוב בזה. עמדו ופרשו את המגילה וקראו בה "פלוני בן פלוני שהאכיל נבלות וטרפות חטא למקום ולבריות, הוא גזל את הרבים כי לקח מחיר של בשר כשר בעד בשר טרפה, ועליו לתקן את הדבר רק על ידי שיקדיש את כל נכסיו לצורכי הרבים, ואת חטאו בין אדם למקום, עליו לתקן על ידי שיסתפק בלחם צר ומים לחץ".

רבינו יואל סירקיש בעל הספה"ק הב"ח זיע"א ליומא דהילולא כ' אדר

רבינו יואל סירקיש בעל הב"ח נולד בשנת שכ"א בעיר לובלין, לאביו הג"ר שמואל יפה 'החסיד' כפי שרבינו מכנה אותו, את תורתו קיבל מפי אביו ומפי רבותיו הגאונים, רבי שלמה ב"ר לייבוש אב"ד לובלין זיע"א, רבי צבי הירש שור מבריסק זיע"א ורבי משולם פייבוש אב"ד קראקא זיע"א. בהיותו עדיין צעיר ועול ימים, יצא שמו לתהילה כגאון עצום ואיש אלקים, ונקרא לכהן פאר כרב ואב"ד בעיר פריזשאני, אח"כ התקבל לאב"ד בעיירות לוקוב, מעזיבו, בעלזא לובטיל, שידלוב, בריסק דליטא, בה שימש ברבנות ארבע שנים. ומשם עלה ונתעלה למלאות מקום רבו ברבנות העיר הגדולה עיר ואם בישראל ק"ק קראקא. בכל מקומות ישיבתו, יסד ישיבה שהיוותה בית יוצר למאות תלמידים מופלגים והרביץ להם מנועם תורתו, כשהוא מחדש יחד איתם את חידושיו הבהירים, אשר מאוחר יותר העלים עלי ספר הנודע לכל בשם "בית חדש".

בערוב ימיו חשקה נפשו לעלות לארץ הקודש, אולם הדבר לא עלה בידו ונשאר בקראקא, שם נסתלק לשמי מרום ביום כ' אדר שנת ת"א זקן ושבע ימים, בהשאירו אחריו דורות ישרים, בנים תפארת אבותם, הג"ר יהודא לייב אב"ד חאנטשין זיע"א, הג"ר שמואל צבי אב"ד פינטשוב זיע"א. מבין חתניו הגאונים מפורסם ביותר רבי דוד הלוי בעל הטורי זהב זיע"א.

מסופר: להגאון הקדוש רבי יואל סירקיש בעל הב"ח זיע"א, היה תלמיד אחד עשיר מופלג ובעל צדקה. לימד אותו הגאון הלכות צדקה, וכל מעשיו של העשיר הנגלים והנסתרים, היו כולם על פי עצת הרב הגאון, יום אחד בא אל הרב הגאון יהודי שהיה בעל מוזיגה באחד הכפרים, וסיפר לרב: כבר עשרות שנים שאני חוכר את בית היין מאדוני הכפר, והנה עתה בא יהודי ורוצה להסיג את גבולי, יום הוא משדל את הפריץ ומבטיחו תוספת שכר, ובלבד שיחכיר לו את בית היין, אני מבקש מרבי ומורי עצה איך להיחלץ מצרה זו. אמר לו הרב: לך אל הגביר פלוני בן פלוני, ובקש ממנו שיגמול לך טובה וילך אל הפריץ וידבר עליו טובות באזניו, ובכך ישא אליך הפריץ את פניו. יצא המוזג מבית הרב והלך אל הגביר, כעצת הרב הפיל תחינתו לפניו שימליץ עליו בפני הפריץ, שמע העשיר את דברי האיש והבטיחו לעשות כן. אך המוזג ביקש אותו שימהר ללכת אל הפריץ בעוד מועד, שמא יקדימונו העריץ במזימותיו. התנצל העשיר ודחה אותו לימים ספורים, בשל עניני מסחרו ביריד ליפציג, שאם לא יסע עתה עלו הוא להפסיד הון רב. נשא המוזג קולו בבכי ואמר:

משל ונמשל

מה מטרת השמש והירח וכל צבא השמים

משל לכפרי אחד שהגיע בפעם הראשונה בחייו לבקר בעיר הגדולה, מארחו ביקש להראות לו את נפלאות הכרך הגדול, על כן לקח אותו לביקור בבית חרושת לאריגים. הביט הכפרי משתאה במכונה הגדולה והעצומה האורגת בדים במהירות הבזק ועינו לא שבעה מהפלא שנגלה לעיניו. דבר כזה – הודה הכפרי בפה מלא – טרם ראיתי, אולם כיצד יודעת המכונה לארוג, ועוד במהירות כזאת? בוא וראה – משך אותו מארחו אל מאחורי המכונה – כך פועלת מכונת האריגה, הביט הכפרי וראה גלגלים בגדלים שונים ומשונים, היו שם גלגלי שיניים שהניעו גלגלים אחרים קטנים מהם, היו שם גלגלים שסובבו רצועות במהירות רבה, הכל זו, נע ומסתובב.

לאחר כמה ימים שב הכפרי אל ביתו וכינס את ידידיו לספר להם את אשר ראה בעיר הגדולה. והפלא הגדול ביותר – סיפר הכפרי בהתרגשות – היה מכונה עצומה ובה גלגלים מסתובבים! נו! תמהו בני הכפר, ומה בכך שהם מסתובבים? כפריים הייתם וכפריים תשארו! חרץ האיש את משפטם, האם אינכם מבינים? הגלגלים מסתובבים ומסובבים גלגלים אחרים! הביטו בו בני הכפר בתמיחה. כאשר ראה כי בני כפרו אינם יורדים לסוף דעתו, החליט לעשות מעשה, מיהר האיש והזמין מכונת אריגה אל הכפר. ואכן כעבור זמן הגיעה המכונה והוצבה אחר כבוד באולם המרכזי שבכפר. אז הפעיל האיש את המכונה והראה לכל בני הכפר את הגלגלים המסתובבים בה. חוטי אריגה לא הכניס במכונה אלא בכל בוקר היה מפעיל אותה ומביט בה במשך שעות ארוכות בלא לדעת שבעה, ועם שקיעת החמה היה מכבה את המכונה ושב לביתו עייף מעמל יומו.

הנמשל: ממש כאותו כפרי, כך גם אותם אנשים שאינם משכילים להביט בבריאה ולהבין את עיקר מטרתה. השמש והירח וכל צבא השמים מסתובבים בסדר מופתי החוזר על עצמו בכל יום, חודש ושנה. אדם החושב בלבו שכל מטרתם של צבא השמים הוא להסתובב על צירם, הרי הוא כאותו כפרי! כל מטרת הבריאה היא "לעשות"! על היהודי להתבונן בבריאה הנפלאה שברא הקב"ה ולהבין מתוך כך כי יש בורא ומכווין לעולם שנתן לנו תורה ומצוות וציוה עלינו לקיימם.

(הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זיע"א)

מאותו יום והלאה הקדיש הקצב את כל נכסיו לצורכי הרבים והוא נשאר עירום ומחוסר כל, את ימיו בילה בצומות ובתחנונים לפני המקום. אחר הדברים האלה, לקחו את האיש והובילו אותו להיכל בעלי התשובה.

בינתיים, המשיך העשיר וסיפר לרבו הב"ח, נקראתי אני לבוא אל בית הדין, כאשר שמעתי את שמי מפורש מפי הכרוז, התחילו ארכובותי דא לדא נקשן, אולם בחסדי ה' יתברך יצאתי זכאי בדיני, מיד באו מלאכי שלום והוליכוני בקול רינה ושירה להיכלי אשר בגן עדן. שערי גן עדן נפתחו לפני באורה ושמחה וריח ניחוח עלה באפי.

כאשר דרכו כפות רגלי על סף שערי גן העדן, ראיתי מלאך פוסע לקראתי באיטיות כשהוא נאנח וגונח, הוא עצר לידי ושאלתי אותו, מי אתה ומדוע תחסום את דרכי לגן עדן? השיב לי: אני הוא המלאך שנבראתי מגמילות חסדים שעשית עם המוזג בשעה שהלכת אל הפריץ לדבר עליו טובות, נבהלתי מאוד ושאלתי: הייתכן שמלאך של גמילות חסדים יתייצב לשטן ליי הלוא אני מיהרת מן היריד אל בית הפריץ כדי להציל משפחה בישראל. השיב לי המלאך, אמת ונכון שגמלת טוב ליהודי, אך אינך יודע כמה דמעות שפך אותו יהודי עד שבאה לו הישועה ממך, וכמה מריבות התנהלו בינו לבין אשתו במשך הזמן שהיית ביריד. כל המעשים האלה נכתבו בספר והם דורשים בצדק ובמשפט לדון אותך, אמרתי לו הלא כל עיכובי היה כדי שלא אפסיד את הוני. אך טענותי לא הועילו, שוב השיבו אותי לבית דין של מעלה ופסקו לי לשבת בשערי גן עדן כמספר אותם ימים אשר המתין לי המוזג בהיותי ביריד. מיד באו שני מלאכים אחוזו בי והוליכוני לשערי גן עדן, שם ישבתי ימים רבים, וצערי היה גדול מנשוא כי כלתה נפשי להיכנס אל מקום מנוחתי.

מכאן אנו למדים, כמה צריך אדם להיזהר בכל מצוה שלא להחמיצה, בפרט במצוה שחיי אדם תלויים בה צריך תמיד להיות מן הזורזין המקדימין.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ציון אדם לחברו

להתמרמר ולהיפגע, ועלול הדבר להתפרש כחוסר התחשבות בטובת הזולת, והרי כאן חשש של חילול השם. משום כך דחה את נסיעתו.

אהבת ישראל אמיתית

מסופר על רבה של ירושלים עיה"ק, הגאון רבי יוסף חיים זאנענפעלד זיע"א (יומא דהילולא י"ט אדר), שכאשר שמע שאחד ממקורביו קילל את אחד האפיקורסים המפורסמים ביותר בירושלים, הגיב ואמר: אני לא נוהג ככה, הקב"ה מלא רחמים והוא יכול לרחם גם על רשעים כאלו, אין עיני צרה אם פלוני ירוחם מהשי"ת, וגם יזכה לחיי עולם הבא, כאן בעולם הזה אנו מחויבים להתנגד להם כי הרי הם מויקים ומקלקלים את הסביבה, מה שאין כן כאשר יעברו לעולם הבא. ולבסוף הפטיר ואמר: וכלום אתה חושב שאין כל צד טוב ברשע פלוני? אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה ואפילו שכר שיחה נאה, ואין עבירה מכבה מצוה, וזכות אינה בטלה אפילו באלפי אלפים חובות.

מרבית שלום בעולם

מסופר: פעם התכונן הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ללכת לביקור נימוסין אצל רב מפורסם, מתוך תקווה שזה יועיל להרבות שלום, ומקורביו ניסו למנוע בעדו ולהניאו ממחשבתו, בטענה שהדרך קשה היא, והרבי יצטרך ללכת הרבה בעפר. השיב להם הצדיק: למען השלום מוכן אני ללכת בעפר אפילו עשר פעמים, ולא ויתר על הביקור, ובסופו אכן ראו שהביקור היה כדאי ומועיל מאד.

אהבה עם כל המומים והפגמים שבך מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א שהיה אומר: "ואהבת לרעך כמוך", בדוק את עצמך טוב ובוודאי תמצא שיש בך גם מומים ופגמים לרוב, ואף על פי כן ולמרות כל זה, אתה אוהב את עצמך, כך יש לאהוב גם את רעך, על אף כל המומים והפגמים שאתה מוצא בו, אהבה בלתי מוגבלת.

למחול לכל יהודי

מסופר על הרה"ק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א, שמימיו לא הלך לישון ובלבו קפידא על מישוהו, מלבד פעם אחת שבמקרה ההוא קרה שאותו אדם שפגע בו לא צדק, אלא הוא צודק בטענות ובטרוניות שלו כלפיו, אבל כשהגיע לומר קריאת שמע שעל המיטה שאז אומרים "הנני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או חטא כנגדי", לא לומר את התפילה הזו זה לא בא בחשבון. ואז ישב זמן רב עד שניקה מלבו כל טינה כלפי אותו אדם, ואז אמר את הריבונו של עולם כבכל יום.

נאה מקיים

מסופר: פעם כששהה ה"חפץ חיים" זיע"א בוילנא, היה צריך באחד הימים לעזוב את העיר בענין דחוף. ארו את חבילותיו ופסע לעבר התחנה, והנה בלכתו ברחוב, ניגש אליו יהודי וביקש אותו להשלים מנין לתפילת מנחה, יכול היה החפץ חיים לפטור אותו בשתי סיבות: ראשית, התפללתי כבר, שנית, אני נחפו לנסיעה חשובה מאד. אולם בכל זאת ניאות להצטרף למנין. לאחר מכן אמר כי אם לא היו נענה לבקשה מעין זו, עלול האדם המבקש

חילולא דצדקיא

שבת קודש י"ח אדר הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר ב"ר פינחס (תר"ל)

יום ראשון י"ט אדר

הרה"ק רבי דוד ב"ר צבי אלימלך מדינוב (צמח דוד - תרל"ד)

הרה"ק רבי יעקב שמשון ב"ר חיים מקאסוב (תר"מ) הרה"ק רבי אברהם מפאריסאב ב"ר יהושע אשר מפאריסאב (תרע"ב)

הרה"ק רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה

ב"ר אברהם יצחק (תרפ"ח)

הרה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זונענפעלד (תרצ"ב)

יום שני כ' אדר

הרה"ק רבי יואל ב"ר שמואל (הב"ח - ה"א ת')

הרה"ק רבי שלמה זלמן אויעבאך ב"ר חיים יהודה לייב (תשנ"ה)

הרה"ק רבי משה יהושע ב"ר חיים מאיר מוויניץ (הישועות משה) - תשע"ב

יום שלישי כ"א אדר

הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ב"ר אליעזר ליפמן (תקמ"ז)

הרה"ק רבי זיידא שמואל שמעלקא מביטשקוב ב"ר דוד משה (תשע"ד)

יום רביעי כ"ב אדר

הרה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם הכהן מאיזמיר (שבת מוסר - תפ"ט)

הרה"ק רבי יוסף בלאך אב"ד סטאנוב ב"ר אברהם (גנוי יוסף - תק"נ)

יום חמישי כ"ג אדר

הרה"ק רבי חיים חייקא מאמדור ב"ר שמואל (תלמיד המגיד - תקמ"ז)

הרה"ק רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל מגור (חידושי הרי"ם - תרכ"ו)

הרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא ב"ר נתן דוב (דברי בינה - תרס"ו)

יום שישי כ"ד אדר

הרה"ק רבי יצחק ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרס"ד)

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אדר" רפרום יוסף הדרום על המעשים.

שמיעת קריאת התורה (ד')

א) אפילו נכנס במקרה לבית הכנסת כדי לחפש אדם מסוים, או לאסוף צדקה, אסור לו לצאת כשהספר תורה פתוח, והיוצא הוא בכלל עוזבי ד' יכלו, רחמנא ליצלן. (כף החיים, אור"ח סימן קמ"ו, ס"ק ג')

ב) נהגו המדקדקים להתנועע בשעה שקורין בתורה, דוגמת התורה שניתנה ברתת. (רמ"א אור"ח, סימן מ"ח, סעיף א')

ג) יש למנוע מגבאי בית הכנסת ומשאר גבאי צדקה לאסוף צדקה בשעת קריאת התורה, משום שמבלבל דעת השומעים. (פרי מגדים אור"ח סימן תקס"ו, במשבצות

זהב, ס"ק ג', משנה ברורה סימן צ"ב, ס"ק ל"ו)

לע"נ הרה"ק

רבי זיידא שמואל שמעלקא מביטשקוב

ב"ר דוד משה זיע"א

נלב"ע כ"א אדר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת פי תשא - מעביר על מידותיו

"ויעבר ה' על פניו ויקרא: ה' ה' אל-רחום ורחום" ארך אפים (שמות ל"ד, ו)

תגובה. היא אספה את האשפה והשליכה לצפרדע' השכונתית. תגובה זאת גרמה לכך שהשכנה החילונית פסקה ממעשיה המגונים והשלום חזר לבניין.

כל צער שמזדמן לאדם שמישהו מחרפו ומגדפו הכל מן השמיים על עוונותיו, אלא שמגלגלין חוב ע"י חייב. כמו שחז"ל אמרו על הפסוק: "והשבת אל לבבך" (דברים ד, ט) - עוונותיך הם שמחרפין אותך. גם אם אחד היכה אותך במזיד, גם זה בהשגחה.

ידוע מאמר רבותינו (חולין פט א) על הפסוק: "תלה ארץ על בלי מה" (איוב כו, ז). העולם מתקיים על מי שבולם את פיו בשעת מריבה. כאשר דוד המלך שמע את שמעי בן גרא מקלל אותו וסוקל אותו באבנים ועפר, אמר: "ה' אָמַר לו קָלֵל" (שמואל ב' טז, י). ה' יתברך עושה זאת לטובת האדם כדי שע"י העלבון יתכפרו עוונותיו.

כאשר האדם יפנים זאת, הוא לא ישיב דבר למחרפו. אדרבה, הוא יודה לה' על שזימן לו דבר שעל ידו יתכפרו עוונותיו. כמו שחז"ל אמרו: "הנעלבין ואינן עולבין, שומעים חרפתם ואין משיבין, עושין מאהבה ושמחין בייסורים עליהם הכתוב אומר: "וְאֶהְיֶה כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ" (שופטים ה, לא).

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חם
יום	17:08	18:21	19:02
ת"א	17:26	18:18	18:59
מיטב	17:27	18:19	19:00
ב"ל	17:28	18:20	19:01

אדם שדרכו להעביר על מידותיו מעורר למעלה את מידת הרחמים. הקב"ה מרחם על העולם בזכותו וזוכה שגם הבורא ירחם עליו ויעביר על פשעיו. "כָּל הַמְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת מְרַחֵמִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם". "כָּל הַמְעַבֵּיר עַל מִדּוֹתָיו מְעַבְרִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו". (רה"י ע"ב).

האדם צריך להתנהג כמו שאמרו רבותינו: "וְהוֹי שֶׁפֶל רוּחַ בְּפִי כָּל אָדָם" (אבות ד, י). בזכות זאת לא יכעס ולא יקפיד על חבירו. בכל הדברים אשר יקרו לו, יעביר על מידותיו ובזה יזכה שיתכפרו עוונותיו. "כָּל הַמְעַבֵּיר עַל מִדּוֹתָיו מְעַבְרִין לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו - מִידָה כְּנֹגֵד מִידָה" (רבינו יונה).

בבית המקדש היו 'עומדים צפופים ומשתחוים רווחים'. אדם שעומד על דעתו לא מוכן לוותר ותמיד צפוף לו. אם ישתחוה ויהיה מוכן לוותר - אז 'רווחים' - הוא יסתדר עם כולם. מונית תביא אותנו מהר יותר למחוז חפצינו כי עלינו להתכופף בכניסתנו אליה. לאוטובוס עולים בקומה זקופה, אבל הדרך מתארכת...

משפחה חרדית גרה בבניין כאשר מולה גרה משפחה חילונית. האישה החילונית חיפשה כל דרך להתנכל לשכנה החרדית. יום אחד השכנה החילונית הניחה בפתח בית השכנה החרדית ערמת זבל שמכילה בדילי סיגריות ועטיפות סוכריות ללא הכשר. השכנה החרדית החליטה להבליג ולאסוף את האשפה. כאשר השכנה החילונית חזרה על מעשיה החרדית הגיבה כפי שהגיבה לראשונה - חוסר

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה - יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת - הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה - בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח - בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה - הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קנשב בת דגט רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית - רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה - בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

העלון מוקדש לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – ארבע פרשיות- פרה

מה עניינה של שבת פרשת פרה?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

יש ארבע פרשות שחז"ל תיקנו לקרוא בנוסף לפרשת השבוע, בארבע שבתות לאורך חודש אדר שסמוך לניסן. בשנה רגילה הקריאה נעשית בחודש אדר. בשנה מעוברת באדר ב'. השבתות עצמן נקראות בשמות מיוחדים: 'פרשת שקלים', 'פרשת זכור', 'פרשת פרה' ו'פרשת החודש'.

רבותינו אמרו מספר טעמים לקריאת פרשת פרה: א. בזמן שבית-המקדש היה קיים הביאו קורבן פסח. לכן היתה חובה להיטהר לפני הרגל מטומאת מת. זכר לכך אנחנו קוראים את הפרשה שעוסקת בטהרה מטומאת מת על ידי פרה אדומה.

טעם נוסף לדבר, מכיוון שבמדבר סיני סמוך לחודש ניסן ומיד אחרי הקמת המשכן, שרפו את הפרה האדומה. בשלב הזה היזו מאפר פרה אדומה על הטמאים וטיהרו אותם, כדי שיוכלו להקריב את קורבן פסח בזמנו. לכן קוראים פרשה זו כדי להתפלל לפני ה' שירחם עלינו ויטהר גם אותנו ונזכה לבית-המקדש, כדי שנוכל לעבוד לפניו.

הפוסקים נחלקו האם החיוב לקרוא את פרשת פרה הוא מדאורייתא (כמו פרשת זכור) או מדרבנן (כמו פרשיות שקלים והחודש). לדעת התוספות החיוב הוא מדאורייתא וכן דעת פוסקים רבים. למרות שיש שחולקים ואומרים כי החיוב הוא רק מדרבנן, יש להחמיר כדברי האומרים שזו חובה מן התורה. לכן יש להדר בקריאה זו ולהוציא את ספר התורה המהודר ביותר שיש בבית-הכנסת. הקורא בתורה יכוון להוציא את השומעים והקהל יתכוונו לצאת ידי חובה. ראוי ונכון שהנשים יבואו לשמוע קריאה זו, מכיוון שגם נשים היו צריכות להיטהר ולאכול מקורבן פסח. מקורות: שולחן ערוך, סימן קמ"ו וסימן תרפ"א. תוספות מס' ברכות דף י"ג ע"א, ריטב"א (מגילה י"ז ע"ב), תרומת הדשן (סי' ק"ח).

ההפטרה היא בנביא יחזקאל, מכיוון שכתוב בה: "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם" (יחזקאל לו, כה) - טהרה מהחטאים והעוונות. מקורות: שו"ע סי' תרפ"ה ג', ילקוט יוסף ע"מ רס"ה, חזון עובדיה פורים עמ' י"ח.

אם הקורא בתורה טעה וסיים פרשת פרה בפסוק: "וְלִגְרֵ הֶגֶר בְּתוֹכְכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם" (במדבר יט, י) - לא יצאו ידי חובה. אפילו אם כבר קראו גם את ההפטרה בברכותיה, חוזר ופותח את ספר התורה ומתחיל לקרוא (בברכות לפני ספר התורה ואחריה), מראש הפרשה עד "וְהִנֵּפֶשׁ הַנֶּגְעַת תִּטְמָא עַד הָעֶרֶב" (במדבר יט, כב) את הפסוקים שהחסיר. אפילו אם הפסיק בפסוק: "מִיָּמִים חַיִּים אֶל כְּלֵי" (במדבר יט, יז), גם כן לא יצאו ידי חובה וחוזר וקורא כאמור. מכל מקום אם כבר בירך על ההפטרה לפנייה ולאחריה ואחר כך נזכר, לא צריך לחזור ולברך את ברכות ההפטרה כשמפטיר שנית. מקורות: ילקוט יוסף מועדים עמ' רס"ה. חזון עובדיה- פורים עמ' כ"ו.

ציבור ששכחו ולא קראו פרשת פרה, יקראו בשבת החודש. אחרי קריאת הפרשה יקראו בספר שני פרשת פרה בברכותיה ובספר השלישי יקראו פרשת החודש ויפטירו הפטרת פרשת החודש. מקורות: ילקוט יוסף מועדים עמ' רע"א. חזון עובדיה- פורים עמ' כ"ד.

הקב"ה מצילנו מידם

בורא עולם מבטיח בפרשה: "וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה אֲנִי כֹרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמְךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֲתָה בְּקִרְבּוֹ אֶת מַעֲשֵׂה ה' כִּי נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ" (שמות לד, י). דוד המלך אומר בתהילים: "אֲזַי אִמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּךְ" (תהלים קכו, ב). לכאורה צריך להבין מדוע הגויים צריכים לומר "הגדיל ה' לעשות עם אלה?" וכי אנחנו לא אמורים לומר זאת? הסיפור הבא מביא הסבר לכך: באחת הפעמים שהגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל שהה בפטרבורג עיר המלוכה, הוא פגש גוי זקן ששימש כפקיד באחד ממשרדי הממשלה.

הזקן פנה לר' יצחק אלחנן ואמר: "אין כמוני מי שידוע להעריך את השגחת האלוקים שמגינה עליכם ושומרת אתכם מכל פגע". כשהרב ביקש הבהרות הגוי סיפר: "בעבודתי כפקיד ממשלתי שנים רבות, עברו תחת ידי מסמכים לאין ספור שמפרטים גזירות, גירושים והצקות שונות לעם היהודי. כל פעם סברתי כי הפעם הגזירות יצאו לפועל והעם היהודי יאבד. כל פעם התכניות התבטלו מסיבות שונות ומשונות ואתם נשאתם חיים וקיימים, בלי להעלות בדעתכם מה היה מזומן לכם".

כשר' יצחק אלחנן יצא, הוא פנה למלוויו ואמר: "כעת מובן לי הפסוק: 'הִנֵּה אֲנִי כֹרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמְךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת... וְרָאָה כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֲתָה בְּקִרְבּוֹ' (שמות לד, י). יש ניסים גלויים שהם בבחינת 'נגד כל עמך אעשה נפלאות' - כאשר גם אנחנו רואים עין בעין את השגחת ה' כאשר הוא מציל אותנו. אבל יש ניסים שרק האויבים שלנו יודעים עליהם. 'העם אשר בקרב' הם היחידים שרואים את יד ה' שמפירה את עצתם ומצילה את היהודים ממבקשי נפשם בכל פעם מחדש".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב ברוך פינחס רבינוביץ זצ"ל

האדמו"ר הרב ברוך פינחס רבינוביץ זצ"ל - נולד ב-כ"ו תמוז ה'תרט"ד (1874) בסוקול שבאוקרינה. נקרא על שם סבו מצד אביו וסבו מצד אימו. עוד כשהיה צעיר לימים התמיד בלימודי התורה יום וליילה. כשהיה כבן י"ג שנה לא שכב על מיטתו בכל ימות השבוע, כי אם בליל שבת. בכל ימות השבוע היה ער כל הלילות. כשנפלה עליו שינה, לקח כלי עם מים קרים מאוד ושם את רגליו בהם להפיג את שנתו. בזמן שהממשל ברוסיה רדף אחרי אביו, הם עברו לבראד. רבינו למד במסירות נפש ולא החסיר בשום לילה מלימוד ח"י דפי גמרא - חוץ משאר לימודים: משניות, גמרא עם כל המפרשים וכל הפוסקים ראשונים ואחרונים, מדרשי חז"ל, זוהר הק' ותיקונים, ספרי מוסר כולם כאחד ותנ"ך- זה היה עוד בינקותו. כשהיה בחור כבן חמש-עשרה שנה כבר כתב קונטרס על 'ספיקא דאורייתא לחומרא'. אחרי נישואיו נשאר בקאמארנא לתקופה מסוימת. עסק שם הרבה בסתרי תורה ונעשה מפורסם למקובל גדול, ואף התנהג בהרבה דברים כמנהג קאמארנא.

כשראה כי עול הפרנסה קשה מאוד לדודו עבר לבריד במדינת אונגאריין. למרות שהיה בן 24 שנים בלבד התפרסם מאוד במופתיו וקראו לו ה'ברידיר בעל מופת'. רבים נסעו אליו כדי שיושעו מצרתם. היה בקי בכל חדרי תורה, סיני ועוקר הרים. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. עסק בתיקון נשמות. סיגף עצמו ועשה גלגולי שלג. מלומד בניסים. בשנת ה'תרס"א (1901) עבר לסקאלי ובנה שם בית מדרש. הסתיר את מעשיו מבני אדם. התפלל בקול רם ובהתלהבות. מסר את נפשו עבור צרת כלל ישראל. בזמן מלחמת העולם הראשונה גלה לעיר וויען, עבר לדירה בבית קטן, סיגף את עצמו והתענה בתעניות רבות. הבטיח שלא יפול שום אחד מאנ"ש במלחמה, וכולם יחזרו לביתם בחיים וכן היה. נפטר ב-כ"ד אדר ה'תר"פ (1920) בעיר וויען. חי כ-46 שנים.

סבא (מצד האב): ר' ברוך מיאמפאלי. **אבא:** ר' אליעזר חיים (האדמו"ר מיאמפאלי, מח"ס 'שיח אליעזר'). **אימא:** מרת מיטא שרה (בת הרה"ק רבי פנחס מלעחיוויטץ). **אשתו:** מרת חיה אדל (בת ר' אשר ישעיה מקאלבסוב). **חברותא:** דודו הרה"ק ר' אליעזר צבי זי"ע מקאמארנא (למד איתו קבלה). **מתלמידי:** בניו הגאונים - ר' דוד יצחק אייזיק, ר' ישראל, ר' יחיאל מיכל. **ילדי:** הגאונים ר' דוד יצחק אייזיק (מח"ס 'משנה לחם'), ר' יעקב יוסף (נפטר בצעירותו), ה'ישמח ישראל' מקשינאוו, ר' יחיאל מיכל, מרת מיטא שרה (נישאה לר' אברהם אהרון יהודה אריק-אראק), מרת רבקה (נישאה לר' שלום פרנקל), מרת בילה גיטל, מרת פייגה חנה, מרת פרל (נישאה לר' אהרון משה לייפר מניו-יורק). **מספרי:** אמרי ברוך • מקור ברוך • זרע ברוך • דברי ברוך - על פרקי אבות • שער הצלחה • שער התורה • אוצר החיים • מנחה חדשה • תפילה לדוד • תורת חיים - על הזוהר הק' • שער החכמה • עץ חיים - תפילה ישראל נגלה ונסתר • הישובי - על סתירת הרמב"ם • טל אורות - פירוש על 'ברכת הטל' ו'גשם'.

מעשה שאירע עם יהודי אחד שהיה במלחמה בפראנקרייך. המערכה שם היתה כבידה מאוד. כל יום היו מגיעות ידיעות שאנשים נפלו. אותו יהודי היה גם כן במלחמה שם. הוריו היו חסידים של רבינו והיו גרים בווען. פעם אחת רבינו שלח לקרוא לאביו ולאימו ואמר להם: "תדעו שבנכם נמצא במלחמה בפראנקרייך והמלחמה שם כבידה מאוד. בנכם נמצא בחזית ובסכנה גדולה. הוא יהיה מחר בסכנה גדולה יותר וצריך רחמים גדולים שישאר בחיים".

"לכן שמעו בקולי - לכו לבתיכם, קחו את כל הבגדים שלכם ותחלקו אותם מיד לעניים וגם תתנו הרבה צדקה להצילו ממוות לחיים. עוד זאת תעשו תבואו מחר בשעה עשר בבוקר לביתי לביהמ"ד שלי ותביאו עוף לעשות בשבילו כפרה, כמו שעושים בערב יום-הכיפורים". רבינו חזר פעמים רבות: "דעו לכם כי מחר בשעה עשר יהיה בנכם בצרה גדולה וצריך רחמים גדולים ובעז"ה יצל".

הוריו מיד עשו כפי שרבינו ציווה עליהם. הם דאגו מאוד מכיוון שקראו בעיתונים כי פלוגה של עשרת אלפים אנשי צבא שהיו בחזית כולם מתו ולא נשאר מהם איש. אולם רבינו הבטיח להם שבנם נשאר בחיים ויבוא מהרה לביתו וכך היה. אחרי מספר ימים הבן בא בריא ושלם. הוא סיפר להם את הנס הגדול שקרה לו. המלחמה היתה כבידה מאוד.

כל הפלוגה שלו של עשרת אלפים חיילים כולם נפלו... הוא היחיד שנשאר בחיים. הוא סיפר כי חזר מן המערכה למקום של המוצב. בחזרתו כדורים רבים נורו ופגזים נורו מהטנקים. בכל פעם כמעט נפגע והרגיש כי מלאכים הרחיקו את הכדורים ממנו. הוא רץ בחזרה למקום המוצב ללא כל פגע. כל זאת היה באותו בוקר בשעה עשר כפי שרבינו אמר. הוא היה בצרה גדולה כל כך והיה צריך רחמים כדי שינצל ויחזור בריא ושלם לביתו.

כאשר אביו ברח לבראד בגלל הממשלה ברוסיה שרדפו אחריו באותה תקופה, כיהן שם הגה"ק ר' יצחק חיות. אביו שלח את בנו (רבינו, שהיה צעיר לימים) בכל עש"ק בבוקר להיבחן ולדבר איתו בלימוד התורה. האב"ד שאל אותו על כמה עניינים, סוגיות ושיטות עמוקות בש"ס ועל כל דבר היכן מקומו בש"ס. רבינו השיב באיזה מסכת, באיזה דף וגם באיזה שורה העניין מתחיל. האב"ד שאל אותו על מי מקשה קושיא זו ורבינו השיב לו התוס' או המהרש"א או הפנ"י או המהר"ם ש"פ וכדומה ואמר גם כן את התירוץ וכמה פעמים אמר מדעתו גם כן איזה תירוץ נפלא וכו'.

זְכוּת שְׁמִירַת הַשְּׁבֶת

היא בכתה והתחננה שיוותר לה- אבל הוא לא ויתר. היא חזרה לביתה כשאניה יודעת מה תעשה למחר. ניסיון קשה עמד בפניה. אם לא די בזאת, כשהגיעה לבית קרובה הודיעו לה כי אינם יכולים לכלכל אותה בביתם. מעכשיו יהיה עליה לשאת גם בעול ההוצאות.

הניסיון כעת גבר שבעתיים. אם חלילה היא תפטר ולא יהיה לה לשלם – הם לא יוכלו להמשיך להחזיק אותה, למרות רצונם הטוב. היא חששה מאוד ולא ידעה מה לעשות.

היא קמה ביום השבת כשדברי אביה מהדהדים באוזניה: "מי ששומר שבת – השבת מגינה עליו". היא החליטה: "יהיה מה שיהיה! אני לא אחלל שבת! אני מוכנה למסור את נפשי למען קדושת השבת!".

היא העמידה פנים כאילו היא הולכת לעבודה. בפועל היא הסתובבה ברחובות במשך כל שעות היום, למרות שהיו אלו ימי חורף והקור והכפור שרר בכל מקום.

היא ישבה על ספסל כשהיא מבינה שביום ראשון יפטר אותה. כיצד היא תוכל לשאת בעול ההוצאות? היא לא ידעה זאת, אבל סמכה על ה' שלא יעזוב אותה ברחמיו המרבים.

כאשר הופיעו שלושה כוכבים בשמיים, היא התחילה לצעוד לכיוון הבית, בידיעה כי בימים הקרובים היא תאלץ לעזוב אותו. על פניה היתה נסוכה שלווה וגבורה עילאית על שעמדה בניסיון הקשה ושמרה שבת כראוי וכדת.

כשנכנסה לבית של קרובה, הם הביטו בה וצעקו בקול רם: "את חיה? איך? איך הצלחת להימלט?" היא לא הבינה מה קרה. מה פתאום כולם חרדים לשלומה?

היא סיפרה שהחליטה לשמור על השבת ולא הלכה היום לעבודה- גם אם היא עלולה להישאר בגלל החלטתה ללא קורת גג וללא אוכל.

הם אמרו לה: 'ברוך ה' אשר נתן מנוחה לעמו ישראל', בזכות שלא הלכת לעבודה ניצלת ממוות!". רק אז היא הבינה את האסון הנורא שממנו ניצלה בזכות השבת.

באותה השבת, פרשת ויקהל-פקודי ה'תרע"ג, פרצה שריפה במפעל 'המשולש' בעיר מנהטן. כל העובדים נלכדו מכיוון שכל הדלתות היו נעולות וסגורות. המפעל היה בקומה עליונה.

בבניין היו כאלו שהעזו לקפוץ, אבל הם קיפחו את חייהם. 146 עובדי המפעל כולם ללא יוצא מן הכלל מתו בצורה טרגית. חוץ מנערה יהודייה אחת שחיה ניצלו בזכות שמירת השבת.

אנחנו לא מבינים עד כמה אנחנו בני מזל שבורא עולם נתן לנו את השבת הקדושה. השבת היא מקור הברכה. מעבר לזה, עלינו לדעת שאדם ששומר את השבת הקדושה, היא למעשה שומרת אותו.

הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ (גאב"ד חרדים) סיפר: סיפורנו מתחיל אי שם בפולין, בבית משפחת גולדשטיין. באותה תקופה חיי היהודים בפולין היו בשפל המדרגה. הם סבלו חיי עוני וצער קשים ומרים.

המחסור והרעב לא פסחו גם על משפחת גולדשטיין. הם רעבו ללחם כפשוטו, ה' ירחם. אב המשפחה רצה לעבור לאמריקה (באותם הזמנים הם כינו את ארה"ב- ארץ הזהב). אולי כך יוכל לפרנס את בני משפחתו.

הוא חסך פרוטה לפרוטה, אבל גם כעבור שנים עדיין לא הצטבר בידו סכום גדול. עם המעות שבידיו הוא יכל לרכוש כרטיס נסיעה אחד באוניה רעועה.

לאחר מחשבות רבות למי יקנו את כרטיס הנסיעה, הם החליטו על הבת בלומא רויזא. כשהגיע היום, המשפחה הלכה ללוות את הבת.

לפני שעלתה על סיפון האונייה, האבא פרץ בבכי עז. בקושי ביטא את מילותיו: "בלומא רויזא בתי, זכרי - כי בת ישראל כשרה את! מסרי נפשך על קדושת השבת! זכרי כי לאורך הדורות יותר משהיהודים שמרו את השבת, השבת שמרה על היהודים".

האוניה הפליגה לדרכה. בניו-יורק המתינו לה קרובי משפחה. הם דאגו לה לעבודה מסודרת במפעל הבדים 'המשולש'. ביום השבת, גילתה לחרדתה כי הוא יום ככל הימים ר"ל.

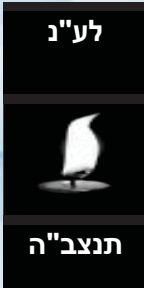
מנהלי המפעל חייבו את העובדים לעבוד במשך כל השבוע, ללא יום מנוחה. באותה התקופה לא הכירו ביום מנוחה. "זמן שווה כסף!" היה הדבר היחיד שקובע.

עובד שלא בא לעבודה ביום שבת פוטר ביום ראשון. בלומא רויזא נבהלה מראות עיניה. היא זכרה את ציווי אביה למסור נפש על קדושת השבת וכך עשתה.

כל שבת מצאה סיבה אחרת והתחמקה מעבודתה. פעם היו לה כאבי אוזניים ופעם אחרת היו לה כאבי שיניים. פעם נוספת היה לה חולשה. כך הצליחה להעביר מספר שבתות ולא חיללה אותן.

ביום שישי אחד אמרו לה לגשת למנהל המפעל. הוא הודיע לה כי 'נגמרו הסיפורים'. הוא לא מאמין שתמיד ביום שבת באותה שעה תוקפים אותה מכאובים פתאומיים שמונעים ממנה לעבוד בשבת. אם היא לא תעבוד השבת - אין לה לאן לחזור!

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
יצחק יעקב בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בת דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תפוחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
רחל רפאל בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אביבה לויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	יצחק בן חביבה ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	דב בן יצחק ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
מישא אסתר בת זרהה ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	סליים בן פרוחה ז"ל	מישא אסתר בת זרהה ע"ה
	יעקב בן סלימה ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	
	יהודה בן סעידה ז"ל	
	עפאת בת השמת ע"ה	

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "כי תשא"

"מחצית השקל תרומה לה" [ל, יג]. תרומה ללא שיקולים זרים.

ה"כלי יקר" שואל: במחצית השקל מוזכר שוב ושוב שם ה' – "מחצית השקל תרומה לה" (פסוק יג), "תרומת ה'" (פסוק יד), "תרומת ה'" (פסוק טו). לעומת זאת, בפרשת תרומה נאמר: "וייקחו לי תרומה", "תיקחו את תרומתי", "וזאת התרומה אשר תיקחו מאיתם", ולא נאמר בה 'תרומה לה' ולא 'תרומת ה'". הדבר תמוה עד מאוד, שהרי מטבע של מחצית השקל הוא בעל ערך מועט, תשעה גרם כסף, ואין קושי לתרום אותו, לעומת תרומת המשכן, שהייתה של זהב וכסף ונחושת. ואם על מחצית השקל נאמר שהוא "תרומת ה'", אם כן מי שנדב משלו למשכן – על אחת כמה וכמה ראוי לומר עליו "תרומת ה'!"

אלא, אומר הרב "כלי יקר": בתרומת המשכן, שכל אחד נתן כפי נדבת לבו, היה מקום לחשבונות ולשיקולים זרים של קנאה ותחרות. האחד הסתכל כמה נתן רעהו, וכדי להיחשב נדיב גדול יותר ממנו הגדיל את תרומתו. כמו כן, מי שהיה קמצן היה יכול להמעיט את תרומתו. כיוון שהיו נכנסות כל מיני מחשבות זרות בעצם נתינת התרומה, לכן לא אמר בזה "תרומת ה'". הייתה זו תרומתו של האדם, לפי שיקוליו וחשבונותיו, ואין זו לא "תרומת ה'" ולא "תרומה לה".

אולם במחצית השקל נקבע מחיר קבוע – "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל". וכשהמחיר קבוע, לא שייך בזה לא גאווה ולא קנאה, לא שנאה ולא תחרות. הכל נטו לשם שמים, ולזה יקרא "תרומת ה'". כמה מוסר השכל יש כאן, שגם בצדקה שאדם נותן, יזהר שתהא נתינתו לשם שמים, ולא יערב בה חשבונות זרים. כתב ה"משנה ברורה": "המתנדב איזה דבר לבית הכנסת, כגון פרוכת וטסי כסף וכיוצא בזה, ורוצה לכתוב שמו עליו, אין הציבור יכולים למנוע ממנו".

אולם רבי עזריאל הילדסהיימר ז"ל, שהיה מגדולי הדור בגרמניה, צעק קשות על המנהג שפשט בדורנו, שבכניסה לבית הכנסת מציבים לוח שיש וכותבים בו שמות של תורמים, ומפרטים את תרומתם. הוא כותב כי הגויים נוהגים כן, לפי שכל כוונתם היא להתגאות בצדקה שהם עושים. אך עם ישראל מצווים לתת צדקה לשם שמים. ולא כדי להתפאר ולהתגדל. הוא הביא את דברי מרן השולחן ערוך בחושן משפט שכתב, שאסור לתת צדקה בשביל להתגאות בה ולפרסם את עצמו במצוות הצדקה. לכן – הוא אומר – מוטב שייתן האדם את תרומתו בעילום שם.

בעניין זה, שהתרומה צריכה להיות לה', בלי נגיעות אישיות של כבוד ופרסום, מסופר מעשה נורא בשם רבנו יוסף חיים זצ"ל, ה"בן איש חי":

יהודי היה בעיר בגדאד, דל אמצעים ומטופל בילדים רכים, שחלתה אישתו וכמעט שהגיעה עד שערי מוות. לקח אותה האיש אל הרופא הטוב ביותר שהשיגה ידו. בדק הרופא את האישה ובישר שיש תרופה למחלתה, אלא שהתרופה יקרה מאוד – עשרה דינרים מחירה.

הלך היהודי, אסף פרוטה לפרוטה, מכר את כל הכלים והחפצים שיכול היה למכור, והגיע לתשעה דינרים וחצי. חזר אל הרופא בדאגה גדולה ואמר לו: "על אף כל המאמצים שעשיתי, לא הצלחתי להשיג את חצי הדינר החסר". "מה אעשה לך", אמר הרופא, "אינני לוקח ממך שום תשלום לעצמי, אני מטפל באשתך בחינם, אך איני יכול להוריד ממחירה של התרופה".

יצא היהודי מעם הרופא, הלך הלוך ובכה, וכך פגש אותו חברו שהיה עני כמוהו. "מה קרה לך, ידידי?", שאל החבר, "מדוע פניך זועפות היום?". סיפר לו העני על אשתו, המוטלת על ערש דווי, ורק מחצית הדינר – שלא הצליח להשיג על אף כל מאמציו – מונע ממנה את הישועה.

אותו חבר – היה לו בכיסו מטבע של חצי דינר, שעמד לקנות בו מצרכים לחג הקרב ובגדים לילדיו. הוציא החבר את חצי הדינר ואמר בפשטות: "קח את זה, וה' ישלח לאשתך רפואה שלמה". הלך היהודי וקנה את התרופה, וחייתה אישתו.

באותה עיר היה עשיר גדול ונכבד, שנודע בנדיבות לבו. פרנסי העיר ביקשו לסייע ליתום אחד, שאביו ואימו נפטרו בעודו ילד, ולא היה מי שידאג לו. כשהגיע לפרק 'האיש מקדש', מצאו עבורו כלה בעלת מידות, נאה וחסודה. אבל כסף איין? צריך דירה ורהיטים, צריך לערוך חתונה, ולקנות בגדים ונדוניה וכדומה. הלכו הפרנסים אל העשיר, וסיפרו לו על היתום חסר-כל שעומד לפני חתונתו. שאלם העשיר לאיזה סכום זקוקים הם כדי להשיא את החתן בכבוד ובשמחה. נקבו הפרנסים בסכום של אלף דינרים, ומיד הוציא העשיר סכום אדיר זה, ונתנו להם. עוד הוסיף העשיר, ושלח לצבוע את הבית החדש, שנקנה בכספו עבור החתן, וקנה לו רהיטים יפים וחזקים, וגם את החתונה ערך על הצד הטוב ביותר, בפאר ובהדר.

מעשה נדיבותו של העשיר התפרסם בכל העיר, וכל אנשי העיר היו סחים על כך בהתפעלות רבה. החתן היה, כמובן, מלא הכרת הטוב, והיה מברך את העשיר אלפי ברכות, והזכיר תדיר את חסדו של העשיר עליו. יום אחד היה העשיר הולך בדרך, וזכה לראות את אליהו הנביא עומד מולו, ובידו ספר גדול. שאלו העשיר מהו ספר

זה, והשיב אליהו הנביא שזהו הספר של שמות נדיבי העיר, אשר יש להם חלק לעולם הבא בזכות הצדקה והחסד אשר עשו. נדיבי העם לא נמנו בספר השמות על פי סדר הא"ב, אלא על פי חשיבותם בעולם הבא, בהתאם למעשי הצדקה שעשו. ביקש העשיר דגן להציץ לרגע בספר, כדי לראות היכן כתוב שמו. פתח בדחילו ורחימו, וראה בשער: "ואלה יעמדו על הברכה, משה בן זבולון שנתן חצי דינר..." חצי דינר??? תמה העשיר. בגלל חצי דינר עלוב הוא נכנס לרשימה? ועוד זכה להופיע בה ראשון?! מוזר מאוד, אבל נראה מה קורה בהמשך.

"ראובן בן שמעון יזכה לנחלת אין קץ בעולם הבא, מאחר שנדב אלף דינרים עבור תלמידי חכמים, שמעון בן לוי יזכה מאחר שנתן מאתיים דינרים לצדקה חשובה..."

שמות רבים היו שם, שלצידם נקובים סכומי כסף שונים. "רגע", הזדקק העשיר. "היכן השם שלי?! צריך הייתי להופיע ראשון ברשימה, עם התרומה העצומה שתרמתי לאותו חתן, וכבר עברתי כמעט על מחצית הרשימה, ולא מצאתי רמז לשמי!". בכעס גדול המשיך העשיר לחפש, עד שמצא בסוף הספר, בשורה האחרונה, את שמו מודפס באותיות קטנות. פנה העשיר ללכת לביתו, כשהוא סר וזעף.

ראהו הרב, ושאלו מדוע נפלו פניו. אמר לו העשיר: "וכי כך הוא עולם האמת? ר' משה נתן חצי דינר, ושמו אותו בראש הרשימה. אני, שבניתי לחתן היתום את הבית היפה ביותר בכל העיר – מלבד הבית שלי – וקניתי לו ביד רחבה נדונה ורהיטים, וחגגתי את חתונתו בפאר ובהדר, אינני מופיע ברשימה אלא בשורה האחרונה, באותיות קטנות, היכן הצדק והישר?". השיב לו הרב: "ר' משה בן זבולון הוא אדם עני. בעת שנתן את מחצית הדינר שלו, כדי להחיות את אשת חברו החולה, הוא ידע שיצטרך לוותר על ברך ודגים בחג, ולא יהיה לו בגד חדש במקום הבגד שבלה, ואולי גם יחסרו לו עצים להסקה. הוויתור על חצי הדינר היה קשה מאוד, ובכל זאת התגבר ר' משה, ונתן את כספו האחרון בלב שלם. אתה אמנם נתת אלף דינרים, אבל יחסית לעשרך הייתה זו נתינה של מה בכך.

"עוד הבדל יש בין הנתינה שלך לנתינה של ר' משה", המשיך הרב ואמר, "שר' משה נתן את חצי הדינר לשם שמים. רק החבר ואשתו החולה ידעו על כך. מעשה הצדקה שלך, לעומת זאת, התפרסם בכל העיר, כתבו לך מודעות ברכה בעיתון, והיללו וקילסו אותך לאין קץ. כיוון שכך, כבר קיבלת תשעים ותשעה אחוזים מהשכר, תגיד תודה שנשאת שם ברשימה..." הפסוק מדגיש "תרומה לה'" – שתהא התרומה ללא שום נגיעות של כבוד ופרסום, רק לשם שמים (דורש ציון).

"ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת" [לא, טז].

שאל יהודי אחד: כמידי שנה, לקראת ימי החורף, אני מתחסן נגד מחלת השפעת, כדי שלא אדבק חלילה בוורוס. כידוע, לאחר קבלת החיסון, עלולות להופיע תופעות לוואי, תוך 48 שעות. בכל השנים הקודמות, ביומיים שלאחר החיסון, היתה לי עלייה בחום וחולשה, ועל כן נאלצתי להפסיד שני ימי עבודה.

חשבתי בלבי, שהשנה אולי עדיף לי להתחסן ביום חמישי, וכך אם חלילה יהיה לי חום ביומיים הבאים, דהיינו ביום שישי ושבת, לא אפסיד ימי עבודה, כי ממילא איני עובד בימים אלו, ולאחר השבת אוכל לחזור לעבודה ללא חשש.

יצויין, שההרגשה הלא נעימה של עלייה בחום ותחושת החולשה, אומנם תגרום למניעת עונג שבת, אך לא תאלץ אותי לעשות מלאכות בשבת, כי אין מדובר בחולי של ממש, אלא במיחוש בעלמא.

האם איך רשאי להנוג כן, או שמא הדבר אסור כי יש בכך פגיעה בשבת קודש?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מבואר בשולחן ערוך (או"ח סי' רמ"ח ס"ב) שאסור להפליג בספינה פחות משלושה ימים לפני שבת, כיוון שיש למפליגים צער ובלבול בשלושת ימי ההפלגה הראשונים, ונמצא שגורמים לביטול עונג שבת.

הרי לנו, שאסור לאדם לעשות לפני השבת, פעולה שעלולה לגרום לו צער וחולי בשבת. ובשאלתנו, הזלזול בכבוד השבת גדול יותר, כי בכוונה תחילה האיש מעוניין לבצע את החיסון דווקא לפני השבת, כדי שהצער יהיה דווקא בשבת קודש, ולא בימי המלאכה.

ובגמרא בשבת (ק"יט). נאמר: עשירים שבחוץ לארץ במה הם זוכים לעשירותם? - בזכות שמכבדים את השבת! ובוהר הקדוש (בפרשת יתרו) נאמר, שמיום השבת מתברכים כל ששת ימי המעשה. ואם כן, איך יעלה על הדעת שכדי לדאוג לפרנסתו (כביכול), ילך אדם ויפגע בצינור שממנו נמשך כל שפע הפרנסה, בשבת קודש!?

לסיכום: מכיון שניתן להתחסן בימי תחילת השבוע, לכן אין להתחסן לפני השבת באופן שיאלץ להתבטל מעונג שבת (והערב נא).

"ויהי ימים רבים ודבר ה' היה אל אליהו" (מתוך ההפטר). אליהו הנביא – מלאך או אדם?

בפרשת כי תישא קוראים על חטא העגל, ולכן מתאים לקרוא בהפטרה אודות המעשה השני של עבודה זרה שארע בזמן אליהו הנביא. אליהו הנביא הוא אחת מן הדמויות שיש עליהן קהירה גדולה.

מצד אחד נראה שמדובר במלאך ה'. הוא מגיע לכל ברית מילה, על אף שאינו נראה. הוא עתיד לבשר על הגאולה. בנוסף, הוא מצוי אצל עניים ומסכנים, הם אינם רואים אותו, אך הוא בא לעזור להם. פעמים רבות הוא מגיע לסייע לתלמידי חכמים, שמתעוררת להם קושי במהלך הלימוד. גם הם לא בהכרח רואים אותו, אלא מבריק בראשם רעיון, והם אינם יודעים שהיה זה אליהו הנביא שדיבר כעת עם הנשמה, והכניס לתוך מוחם את באור העניין.

מלבד כל זאת, מובא במדרש, שכאשר בא הקב"ה לברוא את האדם ביום הששי, הוא קרא למלאך של מעלה, ושאל אותם: מה דעתכם, לברוא או לא? באו שני שטנים, עז"א ועז"ל (מאז ומעולם עזה עוינת את ישראל...). ואמרו: אל יברא! הושיט הקב"ה את אצבעו וזרק אותם, ועד היום הם תלויים בין שמים וארץ. בא אליהו הנביא ואומר להקב"ה: אם טוב בעיניך לברוא את האדם – תברא אותו, ואני אחיה השמש שלו. מכאן יוצא, שאליהו היה מלאך, ובריאתו קדמה לאדם הראשון.

מאידך גיסא, אליהו הנביא היה אדם. הוא היה נביא בעם ישראל, ובנוסף מעוגן במדרשים רבים, שאליהו הוא פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן שקינא את קינאת ה' צבאות, ונאמר לו: "הנני נותן לו את בריתי שלום", ואם כך – וודאי שהוא בן אדם.

מיהו, אפוא, אליהו הנביא?

בא רבנו האר"י וקובע חד וחלק כי אליהו היה מלאך, ונברא ביום השני לבריאת העולם. לעומת זאת פינחס בן אלעזר, שהוא נכד אהרון הכהן, היה אדם רגיל שנולד מאיש ומאישה. כאשר פינחס בן אלעזר הכהן השיב את חמת ה', והרג את זמרי ואת כזבי, הוא זכה לקבל שכר מיוחד – להישאר לחיות לעולם, ובא אליהו הנביא ונכנס לתוך גופו. לאחר מכן הוא נשאר בחיים עד זמן אחאב, ואז עלה בשערה השמימיה. בנביא מסופר על כך, שהגיעו רכב אש וסוסי אש והפרידו בין שניהם, ואלישע מצעק ואומר: "אבי, אבי, רכב ישראל ופרשיו". אליהו השליך אז את אדרתו למטה, והוא עצמו עלה השמימיה. בעניין זה מבאר הזוהר, באיזה אופן הוא עולה ויורד כל הזמן ונגלה מדי פעם. הוא אומר, שלאליהו הנביא יש גוף כמו שלנו, בעל עצמות, כלי דם ואיברים. את המלבוש הזה הוא לובש בחלל בין השמים ובין הארץ, ופושט אותו, כפי שאנחנו מתעטפים במעיל ופושטים אותו... כשהוא עולה למעלה, הוא נמצא בשיבה של מעלה, וכשהוא יורד לעולם הזה, הוא מתלבש שוב באותו גוף ויורד (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ עניית בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ מאיר בן עזיזה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

656

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ו או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת מורנו הרב שלום כהן זצוק"ל לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

והאחדות יש להן ערך רק כשהן מביאות לידי עשיית מצוות ה'. (הדרש והעיון).

"ויקהל" - משה למחרת יום הכיפורים. (רש"י).

לא רק בערב יום הכיפורים צריך כל אחד לפייס את חברו, כי אם גם למחרת היום הקדוש יש להתקהל יחד ולחיות בשלום באהבה ואחוה. (עוללות אפרים ותוצאות חיים).

סיפר הרה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א, מעשה נפלא שאירע עם תחילת שנת התשע"ח, מירי ושולמית היו חברות טובות משכבר הימים. תמיד היו הם נפגשות ברחוב או באירועים ומשוחחות ביניהם על חוויות שונות.

באחד הימים, פנתה מירי לשולמית ואמרה לה: "בימים אלו התפטרתי ממקום עבודתי, וברצוני לדעת האם אצלכם במעון מחפשים עובדת?".

שולמית ששמעה את מצוקתה של חברתה, דיברה עם המנהלת של המעון, וברוך ה' הסיכמה המנהלת להכניס את מירי אף היא לעבודה.

כעת הפכו שני החברות, לעובדות יחד באותו מעון. לאחר כמה שבועות, החלו להיעשות בביתה של שולמית שיפוצים. כיוון שביתה של שולמית היה די קרוב אל המעון, לכן, מידי פעם, הייתה הולכת לפקח ולעקוב אחר הפועלים, אם עושים הם את עבודתם נאמנה.

והנה, יום אחד, יצאה שולמית מהמעון על מנת לבדוק את עבודת הפועלים. אלא, שבדיוק באותם דקות שיצאה מהמעון, הגיעה למעון המנהלת ושאלה את מירי חברתה, להיכן נעלמה שולמית. מירי שלא רצתה לשקק, פנתה אל המנהלת ואמרה לה כי היא קפצה לכמה דקות עקב הבנייה בביתה, אך היא תכף ומיד חוזרת.

המנהלת לא אהבה זאת כלל, ולאחר כמה דקות שהגיעה שולמית, פתחה המנהלת בשאגות ואמרה לה: "תתביישי לך לעזוב את המעון כדי לראות את המצב בבית שלך - וכי זו אחריות!... את מפוטרת!".

שולמית פרצה בבכי ובתחנונים, וביקשה סליחה, אך שום דבר לא עזר לה. שבורה וכואבת, פנתה שולמית למירי בדעם ואמרה לה: "איך את לא מתביישת לעשות לי את זה?!"

אני זו שהבאתי אותך לעבוד כאן, ואת כעת מספרת למנהלת שיצאתי לביתי, והרי את יודעת שהייתי חייבת לעשות זאת כדי לראות שלא משקרים עלי, ומדוע לא השבת לה טענה אחרת". (כמובן ששולמית אינה צודקת בטענתה, וכי בגלל שהיא לא נוהגת באחריות ועוזבת את הילדים, אין מירי צריכה לשקק, אך תמיד יש לעשות שאלת רב).

מירי ניסתה להסביר שלא התכוונה לפגוע בה, ולא חשבה שכן יהיה, אך שולמית לא קיבלה זאת, ורגע לפני שעזבה את המעון לתמיד אמרה לה: "אל תתקרבי אליי מהיום, אינני מוחלת לך לעולם". מאותו היום, בכל פעם שהיו נפגשות, הייתה מנסה מירי לדבר עמה ולבקש סליחה, אך זו היתה בורחת לצד השני ומתעלמת ממנה.

מירי שלחה שליחים לשולמית ואף התקשרה כמה פעמים לבקש סליחה, אך שולמית לא סולחת לה כלל. "אני מוכנה להתפטר מהמעון, ובלבד שתסלחי לי", התחננה מירי, אך נענתה בסירוב. והנה, באחד מימי חודש תשרי התשע"ח, עלתה מירי לאוטובוס שנסע מבני ברק

מעלתה של אחדות בעם ישראל

"ויקהל משה" - כותב רש"י: מאחר שציווי הקב"ה למשה על מלאכת המשכן היה בארבעים יום האחרונים שהיה משה בהר סיני, וארבעים יום אלו נגמרו ביום הכיפורים, כאמור בסוף הפרשה הקודמת (רש"י שם ל"ד, ט'), נמצא שהקהיל משה את העם למחרת יום הכיפורים, כשירד מן ההר עם לוחות אחרונות, ומיד למחרת הקהילים והתחיל לצוותם על עשיית המשכן.

ולשון "ויקהל" הוא לשון "הפעיל", ופירושו: ציווה על העם להיקהל, ואינו "ויפעל", שכנס וצבר את העם יחדיו, שכן המקהיל אינו אוסף אנשים בידיים, אלא הם נאספים על פי דיבורו, והוא אינו אלא גורם להם להיקהל, ותרגומו "ואכניש" ולא "וכנש". (גו"א).

בתור הקדמה למשכן היה דרוש "ויקהל" - שיהיו בני ישראל נקהלים ומלוכדים כאיש אחד. שכן עד למשכן היו הבמות מותרות וכל אחד היה רשאי לעשות לו במה בכל מקום שרצה ולהקריב עליה קורבנות. אבל לאחר הקמת המשכן נאסרו במות של יחידים והכל חייבים היו להביא קורבנותיהם למשכן.

הרי נועד אפוא המשכן להסיר מקרב ישראל את כל הבמות הבודדות ולרכז את העם כולו במקום אחד, אם כן הלא היה ה"ויקהל" מטרתו האמיתית של המשכן ומכילא גם ההקדמה המתאימה לו... וכיון "ששבת" גם היא מהווה כוח ליכוד וריכוז לכל ישראל, נאמרה מיד לאחר זה מצוות שבת, כדי לבצע על ידה את ה"ויקהל", הנחוץ כל כך למלאכת המשכן. (הגה"ק מסוכטשוב זצוק"ל).

עתה לאחר מעשה העגל, אפשר היה לעשות את המשכן רק ע"י כוח הכלל, ע"י ליכוד כלל ישראל, ואילו לפני החטא יכול היה להיעשות אפילו בכוחו של פרט, של יחיד.

כפי שאומר המדרש בפרשת תרומה: "אמר הקב"ה למשה, אפילו אחד מישראל יכול לעשותו, שנאמר: "מאת כל... אשר ידבנו...". לפיכך בפרשת תרומה, שלפני חטא העגל, לא נאמר "ויקהל" וגם לא הקדימה תורה פרשת שבת לפני מלאכת המשכן. (שם משמואל).

משה רבנו הקהיל את כל בני ישראל ואמר להם: "אלה הדברים" - דברים אלה, כגון להקהילכם וללכדכם תמיד בלב אחד ובעצה אחת, הם רצון ה' - "אשר ציווה ה' לעשות אותם". (ספרי צדיקים).

אם לגבי ההשגות והכוונות של המצווה קיימים הבדלים שונים בין בני אדם, שכן כל אחד משיג ומבין לפי כושר הבנתו וכוח התורה שבו, הרי לגבי עשיית המצווה אין כל הבדל, כי אם הכל עושים אותם באופן אחיד. אם המדובר הוא "לעשות אותם", אפשר להקהיל את כל עדת בני ישראל ללא כל הבדל. (האדמו"ר מטשורקוב זצוק"ל).

שלום ואחדות בישראל יש להם ערך ומשמעות רק בזמן ששומרים את מצוות התורה, כאשר האחדות מביאה לידי התחזקות ביהדות. לפיכך אמרו חכמנו: "גדול השלום שניתן בחלקם של צדיקים - גדול השלום שלא ניתן בחלקם של רשעים." (ילקוט נשא).

כאשר הקהיל משה את כל עדת בני ישראל, ללכדם יחד, אמר להם מיד, "אלה הדברים... ציווה ה' לעשות אותם" - הקהילה

לע"נ שרה בת פנח

לע"נ דוד בן אסתר

מנהל הפרויקט, הרב יהודה פריזנד שליט"א, דואג לשדך בין אברכים מתנדבים לבין יתומים, כשהם נפגשים לפחות שלוש פעמים בשבוע, בהם האברך עוזר לבחור בשיעורי הבית ומשוחח אתו על קשייו וחוויותיו, על מנת לנסות להיות תחליף לאביו שאינו בין החיים. עובדות בשטח מראות כי ילד יתום שיש לו אברך או מלווה כזה מצליח להתאושש מהקושי הגדול באובדן הוריו, ומצליח יותר בחברה.
ממשיך האברך א. ומספר: "מרב שהתחברתי לקושי והצער שהיתומים עוברים, לעיתים אף לקחתי על עצמי שני יתומים, למדתי איתם, וניסיתי לעזור להם עד כמה שיכולתי, רק אני ואשתי יודעים מהי הסיבה העיקרית שהביאה אותי להתחיל באותה מצוות עזרה וחסד, והיא לזכות בפרי בטן.

והנה, לפני כשבוע, עם תחילת חודש תמוז התשע"ט, זכינו לחבוק בן זכר ראשון, לאחר 13 שנה של ציפייה, כשאני ואשתי נרגשים עד למאוד, רואים בחוש את דברי חז"ל שאמרו: "אם אתה משמח את שלי (היתומים והנדכאים) - אני משמח את שלך".

שלא תחשב לא טוב, אינני חושב להפסיק ללמוד עם אותם ילדים יתומים נהדרים, כשהיום אני יודע עד כמה הדבר עוזר להם וצורך להם ליד תומכת של אדם מבוגר שימלא את החלל שנפער בחייהם, אני קורא לכל מי שיכול להיות חלק מהארגון הממלא והקדוש שמציל את חייהם של יתומים רבים".

אם הקב"ה היה מתגלה אליך ישירות ומבקש ממך בקשה, לא היית עושה אותה?... ובכן, אומרים חז"ל: "כך אמר להם הקב"ה לישראל: 'בני אהובי, כלום חיסרתי לכם דבר, ומה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבים זה לזה, ותהיו מכבדים זה את זה'. (תנא דבי אליהו רבה).
ה' מבקש ומתחנן: תחיו בשלום! תעזרו אחד לשני! אל תשמחו במפלת השני. השכן שלך הוא הבן של ה', אם אתם רוצים כבר בגאולה? תשברו את מידות השנאה ותחיו בחזרה בשלום!

(יוצא עמו בששון)

אהבת ישראל זהו המפתח לגאולה

המעשה המדהים הבא מלמדנו עד כמה ה' משלם לאדם הפועל באהבת חינו. זוג מהעיר מודיעין עילית זכה להינשא בשעה טובה ומוצלחת, וכמו כל זוג אף הם התפללו וציפו לזכות בילדים.
אלא, שמשמיים רצו אחרת, וככל שהשנים חלפו, השקט והריקנות מילאו את חייהם, כשהם עושים כל השתדלות גשמית ורוחנית לזכות בילדים - אך לשווא. "ידענו כי אין תפילה הולכת ריקם", מספר א. - אב המשפחה, "אך המשכנו לחפש כל פתרון וישועה למרות התחזיות השליליות.
והנה, ניגשתי אל מעונו של מרן הרב חיים קנייבסקי זצוקלה"ה וסיפרתי לו כי אנו נשואים 11 שנה ומצפים לילדים, וכי אנו מבקשים שהרב יברך אותנו על מנת שבזכה בישועה. מרן שר התורה הביט בי והשיב לי במילים הללו: "תלמד עם ילדים יתומים".
נפעמתי מתשובתו של הרב שהייתה מכוונת ומדויקת לדבר זה, והבנתי כי כאן הוא הפתח לעורר רחמי שמיים. לא היססתי, ומיד פניתי אל ארגון "זה לזה" - ארגון המסייע ליתומים ואלמנות.
סיפרתי להם כי אני מעוניין ללמוד ולעזור לילד יתום מאזור העיר מודיעין עילית, והם שמחו מאוד מפנייתי. בארגון "זה לזה" ישנה מחלקה מיוחדת של לימוד ועזרה בשיעורי הבית לילדים יתומים שאין להם אבא שישב וילמד איתם, למחלקה הזו קוראים "בני מלכים".

ידוע הדבר כמה גדלה מעלת אהבת רעים, עד שאמרו רבותינו ז"ל (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד) ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, ופרשוה רבותינו ז"ל (שבת לא, א), דרצונם לומר דעלך סני לחברך לא תעבד. והנה לפי גדל הטובה, כך יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, עד שבועונותינו בעון שנאת חנם חרבה עירנו ושמן מקדשנו וגלינו מארצנו, ועדין השטן מרקד בינינו לשטנו, איש לבצעו פנה ואינו חושש לתקלת חברו, ויש שהוא שמח לאידו, ויש שבשביל הנאה כל דהוא איש את רעהו חיים בלעו. אוי לעינים שכך רואות כי עינינו תכלינה אל צפינתו צפינו לישועה, ומושיע אין כל עוד שמדה זו מצויה בינינו. לכן צריך להתחזק לעורר את האהבה. ופרטי אהבת רעים כבר בארם לארך ולרחב ב"ספר הברית", ואני אבוא בקצרה. והוא, שצריך לקים בענין זה "סור מרע... טוב" (תהלים לד טו), וצריך לסור מרע בדבור ובמעשה:

בדבור דעלך סני לחברך לא תעבד. צריך לזהר ולהשמר מדבר אל חברו או על חברו שום דבור שאינו רוצה שיידברו לו או עליו, ובזה נכלל לשון הרע ואונאת דברים וכהנה רבות. וכן על זה הדרך צריך לסור מרע: במעשה שלא להזיק בחברו או לגרם לו שום נזק, כל דלא ניחא לה שיעשו לו. וצריך להעמיק בזה, כי רבו הטעויות היצר הרע. וביותר צריך לזהר במקום שיש חסרון כיס, שאדם עשוי לאורויי התרא לנפשה ולנטות אחרי הבצע המגיע לו אפלו בהפסד חברו. ולא לחנם אמרו (ערכין טו ב): אדם נכר בכיסו אשרי איש ירא את ה' ואוהב את ה' בכל מאודו ולא יטה אחרי הבצע...

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה,	אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעייתו כרמית בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן נתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו.	העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה נא להתפלל לזוג הגון: אימתר בן יהודית, חיים בן זוהרה, אילה בת שולמית, משה נחמן בן אורנית תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, מרים אסתר בת רחל, שרה בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת רחל העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזוג הגון ליוסף בן שולה	שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30 טל': 03-6766049 שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה 9:00 - 10:00 058-3297225 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 0527646963.

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

תששים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנופקדו בזש"ק.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 928

פרשת כי תשא - "הכוח לוותר"

אנשים היו ניגשים לעמיעד ומבקשים ממנו להיזיז את התיק היות ונסיעה ארוכה לפנייהם וגם הם רוצים לשבת. במקרה כזה עמיעד היה מפגין את מורת רוחו, מנפנף בכרטיס ואומר: "כפי שאתה רואה המקום שמור, המשך יום טוב!". בשלב זה הנוסעים ההמומים היו נבוכים וממשיכים הלאה או שפשוט היו עומדים למשך כל זמן הנסיעה של הרכבת ליד עמיעד, שהיה ישן כמלך על שני המקומות של הרכבת, מאחר שהוא קנה את שני הכרטיסים – היה ברור לו שהוא נוהג כשורה. הלך הרוח את של עמיעד לא הסתכם רק בקניית שני הכרטיסים לנסיעה באופן קבוע, בסוף היום כשהיה חוזר לתחנת הרכבת בבנימינה ממנה נסע לעבודה, היה ניגש לג'יפ המפואר שלו שאותו הקפיד להחנות על שני חניות, כדי שאף אחד לא ישרוט חלילה את מכוניתו החדשה. פעם אחת כשהתלונן בפני עמיעד נהג שחיפש חנייה במשך שעה, היות והחנייה הפנויה היחידה נתפסה על ידי הג'יפ שחנה בחנייה כפולה. אמר לו עמיעד: "תחזור אלי ביום שתוכל להרשות לעצמך מכונית כמו שלי ואז נראה אם גם אתה תסכים להחנות אותה בחנייה אחת ולהסתכן שמישהו ישרוט לך אותה". אבל אף אחד לא הכין את עמיעד לתאונה שתשנה את חייו. נהג שהיה עסוק בכתיבת הודעת טקסט באמצע נהיגה, העיף אותו שלושה מטרים קדימה על הכביש ופצע אותו באופן בינוני. כשעמיעד התעורר מהעילפון הוא גילה לתדהמתו פנים מוכרות באמבולנס ולמרות שניסה להיזכר בדמות, לא הצליח לזכור מאין הוא מכיר את מי שעומד מולו. רק לאחר הבדיקות הרגילות והשגרתיות פנה הלה לעמיעד ואמר לו: "אתה מוכר לי מאיפה שהוא!". עם מסיכת חמצן על פניו עמיעד רק הנהן בראשו ואז אמר לו הפרמדיק שהציל אותו: "רגע, זה לא אתה שיושן תמיד ברכבת ושם את התיק שלו על שתי מקומות? זהו, עכשיו נזכרתי. תמיד אני עומד לידך ורואה שכולם מבקשים ממך לפנות להם מקום ואתה בכל פעם מחדש מסביר שקנית כרטיס גם למושב השני והתיק שלך חשוב יותר...". נבז ומבולבל הקשיב עמיעד ושקת. כשהגיעו לבית החולים הוא הופנה לניתוח חירום, אולם לאחר שחתם על המסמכים המאשרים לרופאים לנתח אותו, הבחין עמיעד בהתלחשויות של הצוות הרפואי. עמיעד סימן לאחות להתקרב לעברו וכשהיא התקרבה שאל: "למה מחכים? למה אתם לא מתחילים לנתח אותי?". "אדוני" אמרה לו האחות בנימת התנצלות: "למרות שהמנותח השני נכנס אחר כך לניתוח, אנחנו מחכים לרופא המרדים שקיבל קריאה ללכת במיוחד אליו לאחר שכבר היה בדרך אליך. בלעדיו לא נוכל לתת לך את זריקת ההרדמה". "אוקי" המשיך עמיעד לשאול בעצבים וכאב: "ולמה הרופא המרדים הזה הלך קודם אליו?". "מאחר שהוא עסוק כרגע בהרדמה של לקוח ששכר את שרותיו באופן פרטי". "מה זאת אמרת באופן פרטי?" שאל עמיעד בכעס: "אני הרי משלם כסף לקופת חולים, מדוע הרופא המרדים הלך ללקוח הזה לפני?". "אדוני, אני לא יכולה יותר מדי להרחיב בגלל מדיניות בית החולים. אבל מדובר בלקוח עשיר מאוד שתרם הרבה כסף לבית החולים ולכן ראש המחלקה שלנו קיצר לו את התור וקיבל אותו בנפרד ראשון לפני כולם. אתה מבין, לפעמים יש לנו עוד אילוצים. אז ברגע שהרופא המרדים יסיים אצלו, הוא מיד יגיע אליך. בסדר?". "את רצינית?" כעת עמיעד כבר ממש צרח: "בגלל

על הפסוק בפרשתנו "ויעבר ה' על פניו ויקרא ה' ה' אל רחמים וחנון ארך אפים..." אמרו רבותינו בגמרא (ראש השנה יז): "אמר רבי יוחנן: אילמלא מקרא כתוב, אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח ציבור, והראה לו למשה סדר תפילה. אמר לו, כל זמן שישראל חוטאים, ויעשו לפני כסדר הזה, היינו שיעבירו על מידותיהם, אני מוחל להם..."

אמר רבא (ראש השנה יז). "כל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר: 'מי אל כמוד נושא עוון ועובר על פשע לשארית נחלתו...' (מיכה פרק ז פסוק יח) למי הקדוש ברוך הוא נושא עוון? למי שעובר על פשע". אדם שאינו מדקדק למדוד באותה מידה את המצטערים אותו ומניח מידותיו והולך – מעבירים לו על כל פשעיו – אין מידת הדין מקטרגת עליו. אדם הרגיל למחול, לא שומר טינה, לא מקפיד, מוותר, מעביר על הפגיעות והמילים של חברו, לא די, שהקדוש ברוך הוא אינו שומר לו טינה ומוחל לו, אלא הקדוש ברוך הוא מוחל לו על החטאים החמורים שעשה. לעיתים מקובל לחשוב שאדם המוותר לאחרים, מעביר ומוחל למי שפגע בו הוא "פראייר". ההיפך הוא הנכון! דווקא זה שמתחשבן ולא מוותר הוא "הפראייר" האמיתי. בורא עולם! ברוב רחמיו נתן לנו נשק אדיר להינצל מגזרות – היה וותרן! אם תתחשבן עם כל אדם גם בורא עולם יתחשבן איתך, אתה מאבד במו ידיך זכות גדולה לכפרת פשעך. אז מי "הפראייר" האמיתי? היה נוח לבריות, העבר וסלח. כך לא תישא על גביך שקים של כעסים ועוגמות נפש, ותזכה למחילה אמיתית ופתיחת דף נקי, לבן וחדש אצל בורא עולם.

עבודת הוויתור הוא אחד מאבני היסוד בעבודת המידות. לוותר לחברו, הוא מלשון 'להותיר' את כעסו ואנוכיותו בצד, ולא מבליט את רצונותיו בכל עניין. בכלל מידה זו נכלל העניין שלא יקום ולא יטור, ויתנהג בענוה. גם הוויתור עיקרו הוא שיכיר האדם באמונה צרופה שהכול מאת הבורא יתברך, ואם יוותר על רצונותיו שלו, יזכה שאף הקדוש ברוך הוא יוותר לו על הדברים שנצרכים לו. רבות מהמידות הקלוקלות שנתקל בהן האדם בסדר יומו, מקורן בחוסר וויתור, ועמידה על רצונותיו של האדם. לכן חשיבות רבה היא להשתלם ולהתחכם במידה זו, שהיא תכלית ההתחברות למידות הטובות כולן. אמנם, יש פעמים בהם אנו יכולים לוותר ולסלוח בקלות, אך גאוותינו מושכת אותנו למקומות אפלים ואנו הופכים עקשנים. אם נשכיל להבין שהכל נשלח מבורא העולם, שבכל פגיעה בנו, נזק והפסד מהאחר נמצאת ידו של הבורא, יהיה לנו קל יותר לוותר ולסלוח. אם נוותר ונסלח נראה במוחש את השגחתו של בורא עולם, את הצלחתנו. היום אתה תוותר ותסלח ומחר ינהגו עימך מידה כנגד מידה ויוותרו לך על פשעך... לחידוד הדברים נתבונן במעשה הבא שלפנינו. בכל בוקר עלה עמיעד – מהנדס תוכנה בכיר בחברת הייטק גדולה, לרכבת שעצרה בישוב בנימינה ועשתה את דרכה לתחנה המרכזית בתל אביב, הוא העדיף לחסוך לעצמו את הפקקים שבדרך. כנוסע וותיק ברכבת היה עמיעד משלם תמיד עבור שני מקומות קבועים. עמיעד היה נוהג תמיד לישון ברכבת על מושב אחד ואילו במושב השני הוא הניח את התיק שלו, הוא הקפיד לישון בתנוחה כזאת שהנוסעים חששו להפריע לו. אבל עדיין כמעט בכל נסיעה חזר על עצמו הטקס מחדש:

שיש למישהו כסף אז נדמה לכם שהוא יכול פשוט לקנות את ה'מרדים' ואת ראש המחלקה שהיו אמורים כעת לנתח אותי? זו שערורייה!". בדיוק באותו זמן הקשיב לכל השיחה הפרמדיק שחתם על הטפסים, הוא פנה לעמיעד ואמר: "אדוני אני מסכים איתך. התופעה שאנשים חושבים שהעולם מגיע להם רק בגלל שיש להם כסף לקנות את שירותי הרופא המרדים באופן פרטי או למשל לקנות שני כיסאות ברכבת, בעוד ששאר הנוסעים צריכים לעמוד ולהסתכל על הכיסא הריק שמונח עליו התיק של בעל שני הכרטיסים – זה באמת מצב בלתי נסבל!". בבת אחת השתתק עמיעד והתחיל סוף סוף להבין את הטעות שלו ואיך שגלגל חוזר בעולם ובמידה שאדם מודד, בה מודדים לו בחזרה... כן, תמיד בחיים יש את הדין ויש את לפני משורת הדין, אם ננהג עם העולם לפני משורת הדין, נעגל פינות ונוותר איפה שלדעתנו מגיע לנו לפי הדין, קרוב לוודאי שנרגיש איך שגם העולם והסביבה מעגלים ומוותרים לנו בדברים ובזמנים אחרים.

בספר "פניני פרשת השבוע" כתב כי הרגע בו אדם יכול לוותר – הוא תמיד ברגע שקצת קשה לו לעשות זאת, ברגע לא צפוי, בתאריך או במקום שלא קבע אותם מראש. הרי כולנו היינו מעדיפים להימנע מצמתים בהם יידרש אחד הצדדים לוותר, ולכן – ברוב המקרים – הוויתור תופס אותנו לא מוכנים, לא ערוכים. כשאדם נכנס לבית הכנסת, הוא מעדיף שכיסאו יהיה פנוי. כשאדם רוצה ששכניו יבנו, הוא מעדיף שיבנו באופן שלא ישפיע עליו דבר. כשמוענקת למישהו הטבה – הוא מעדיף לקבלה ללא מתחרים. אלא שלא הכל תלוי בנו, ולכן לפעמים מישהו יישב על הכיסא, השכן מעוניין לבנות בהסתירו את השמש, ועוד מישהו מתחרה על קבלת הטבה, מינוי או קידום... וכאן מגיע רגע המבחן של הוויתור, וזהו רגע לא קל, מאוד מאוד לא קל. החלק הכי קשה בויתור הוא, שהאדם שלא מוותר – צודק. כן כן, במקרים רבים, זה שלא מוותר צודק, המוותר המצוי מוותר על משהו שמגיע לו בזכות, בדין, בהגיון. אם יחליט לא לוותר הוא פשוט צודק, ועדיין – הוויתור זוכה לעדן את מידותיו, להתעלות, ולברכת שמים! הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. לפני שנים מספר נפתח אולם שמחות חדש בבני ברק ותיכף נוצר ביקוש רב לעוד ועוד אירועים. בעל האולם שהשקיע כסף רב בפתיחתו, לא החזיק מזכירה בשלב הראשון וניהל את כל העסקים לבד וכך לא הבחין שבאחד הערבים הוא קבע שתי חתונות לאולם. ההזמנות נשלחו, המשפחות התארגנו ובערב החתונה – שוד ושבר, לאותו אולם מגיעים שני חתנים, שתי כלות וכמובן בני משפחות מכל הצדדים וכולם מבולבלים ונרגזים. בעל האולם שהבין מיד את הטעות, מיהר לצלצל לכל האולמות בסביבה. אם רק ימצא אחד מהם פנוי, אפשר יהיה להעביר לשם את אחת החתונות ולסיים את הערב במינימום של נזקים. אבל לחרדתו, אולם אחרי אולם משיגים את פניו ריקים "אנחנו תפוסים הערב". וגם האולם שלו הולך ומתמלא מזמנים בכפליים ואיש אינו יודע מה ניתן לעשות. בשלב זה הגיע ראש הישיבה של אחד החתנים לאולם וברגע אחד הבין את המתרחש. "איפה בעל האולם?" שאל, "אני רוצה לסדר את העניינים". התברר שהלה ישב במשרדו בוכה מחוסר אונים. "מה יש בקומה השנייה?" מבקש ראש הישיבה לדעת. "מחסן שתייה" מסביר בעל האולם "אבל לא שייך להשתמש במקום. הוא שורף עכברים וחסר תאורה". "בכל זאת אבקש לראות את המקום" אומר ראש הישיבה. עד מהרה מתברר שבעל האולם לא הגזים. זהו מחסן חשוק ומלוכלך. המקום האחרון שאי מי יבקש להינשא בו. אבל ראש הישיבה נחוש. "תביא לכאן כמה שולחנות עם עוגות", הוא מורה לבעל האולם, ולבני המשפחה הוא מודיע "אמרו לכלה שראש הישיבה של החתן מבקש ממנה לוותר ובזכות זה הם עתידים לחיות חיים מאושרים". עד מהרה מגיעה הכלה לראות את האולם בו היא עומדת להינשא וליבה נופל. האומנם תתקיים חתונתה במחסן נטוש, חשוק ומלא קורי עכביש?! אבל מול נחישותו של ראש הישיבה וכמו גם

ברכתו, כל ההיסוסים נמחקים. התזמורת עולה למעלה, המשפחות מתמקמות בלית ברירה באולם המאולתר והחתונה מתחילה. זוהי חתונת מרובה דמעות ובעיקר מלאה וויתור. חופה. סעודה. ריקודים. והנה מגיע למקום דוד של הכלה. הלה, יזם נדל"ן עשיר, הגיע ארצה במיוחד מחו"ל וכשהוא נכנס לאולם חושכות עיניו. "מה זה?" הוא שואל את אחותו אם הכלה. "המצב כל כך קשה שאתם עושים חתונה בזכה אולם נורא ועוד בלי אוכל? למה לא אמרת דבר?!" "אל תחולל מהומה!" היא מבקשת ממנו. "זו טעות של בעל האולם, כבר בכינו וצעקנו ובסופו של דבר החתן והכלה וויתרו והסכימו שכאן תיערך החתונה". אבל הוא מתקשה לשמוע, יורד לבעל האולם ומודיע לו נחרצות "שמע אדוני, הסתבכת! אני כעת מזמין נגדך את עורך הדין הטוב ביותר שרק ניתן להשיג ואתה עומד לקבל תביעה כזו שתחסל לך את הקריירה אחת ולתמיד!". בעל האולם שומע ונחרב עליו עולמו-אולמו, ואילו הדוד יזם הנדל"ן עולה לאולם, ניגש אל החתן ומבקש לנחם אותו. "אני מארגן לך תביעת פיצויים שתמחק את כל עוגמת הנפש של הערב". אבל ליד החתן יושב ראש הישיבה, שומע את הדברים ונדהם. "אתה מיושב בדעתך?" הוא שואל את הדוד, "החתן והכלה עומדים לזכות לישועות בזכות הוויתור שלהם ואתה במעשיך מונע את זה מהם. במקום לאיים בתביעה אתה צריך לבקש מהם ברכה!" הוא מסביר לדוד התקיף ומסוּף להבהיר שלפני שיבקש ברכה מהחתן והכלה עליו להתנצל לפני בעל האולם ולהודיע לו שלא יתבע אותו. הלה שומע ומקבל. יורד ומודיע לבעל האולם המבוהל "במחשבה שניה זה דווקא אולם יפה וטעויות גם יכולות לקרות...". משם הוא חוזר אל האולם ומבקש מהחתן ברכת הדרך. "אני מתמודד בימים האלה על מכרז להקמת פרויקט על החוף בנתניה", הוא מספר לחתן. "הסיכויים שלי לזכות במכרז נמוכים, אבל עם הכוח שיש לך כעת אני שמבקש שתברך אותי לזכות נגד כל הסיכויים". החתן מעניק את ברכתו, החתונה מסתיימת וכעבור שבועיים זכה אותו דוד במכרז נגד כל הסיכויים ויצא לבנות את הפרויקט. הפרויקט נבנה והכניס עשרות מיליונים לדוד – יזם הנדל"ן זה לא שכח את הברכה שקיבל והעניק לאחייניו החתן והכלה שנישאו באולם טחוב וחשוך, דירת ענק בפרויקט שעל החוף. דירה השווה מיליונים, כזו שניתן להשכיר בהון עתק ולשכור בכסף זה דירה נאה בבני ברק ועוד להישאר עם עודף. כן, בימים אלו בהם כולנו מחפשים ישועות, עלינו לזכור שהמפתח בידינו. אם נרבה באהבת חינו וויתורים, נזכה לבריאות איתנה וכל הישועות. כן, דווקא משום שוויתור הוא מעשה גבורה אמיץ וחריג, הוא פותח שערים לישועות על טבעיות ממש. מתברר, שדווקא כאשר שערי שמים נעולים, כאשר נראה שאין סיכוי, כאשר נדמה שאין תוחלת – דווקא במצבים כאלו הופך הוויתור לפטיש רב עוצמה, הנוקש בשערי שמים ופותח עבורנו דלתות. הסגוליות הטמונה במידת הוויתור כה גדולה, עד שהיא מצליחה לחולל את הבלתי ייאמן, לעורר רחמי שמים בעוצמה חריגה, להעניק ישועה מעל לדרך הטבע. וממנו ניקח את המסר: לוותר זה לא קל, לפעמים נדרשת מלחמה לא פשוטה, הכרעה לא קלה. וויתור הוא לא חובה, ההיפך – הסיבה בשלה הוויתור פותח את שערי השמים היא בגלל שהוויתור אינו חובה, בגלל שהוויתור הוא מתנה יקרת ערך, הזדמנות יוצאת דופן. גם כשהצדק עימנו, גם כשפלוני עושה משהו כנגדנו, לוקח לנו משהו, הבניה שלו תסתיר לנו, המקום הוא שלנו, וההוא פשוט לא צודק, לא הוגן – כדאי לנו לוותר, לעדן את המידות ולזכך את הלב, ובאותו רגע לפתוח לנו שערי שמים, ולהרעיף על עצמנו ישועה לה אנו זקוקים, מלוא חופניים שפע ורחמים מלמעלה. הבה נוותר, כמה שיותר ומתי שאפשר, וכך נזכה שהוויתור אכן יעניק לנו שפע ברכה והצלחה אדירה! הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. חופש. שלהי קיץ. כולם מחפשים את הדרך שלהם לפוש מעט ולצבור כוחות חדשים לקראת השנה הבאה עלינו לטובה. גם משפחת א' ממרכז הארץ בין המבקשות לנפוש,

והם סיכמו עם משפחה מסויימת מצפת הגלילית ומלאת האוויר, כי הם שוכרים את דירתם. עשרה ילדים לה למשפחה א'. ארזו כולם את צורותיהם ודחקו את מיטלטליהם לתוך מזוודות, שכרו טנדר והפליגו אל עיירת הקיט הצפונית. משהגיעו אל הדירה המובטחת בעיר צפת, גילו למרבה התדהמה כי משפחה אחרת ממתנה אף היא להיכנס אל אותה דירה כנראה שהיתה כאן טעות והדירה הושכרה בו-זמנית לשתי משפחות... החלו ויכוחים ודיונים. כל אחת מן המשפחות טוענת כי לה הזכות להיכנס ראשונה והם השוכרים האמיתיים. משפחת א' החליטה: אנחנו נוותר. נעניק להם את הדירה ואילו אנו נשוב הביתה אל החום של גוש דן. אולם הילדים המאוכזבים התקשו לקבל עליהם את השינוי הפתאומי בתוכנית ולא כל כך שמחו לשוב הביתה בידיים ריקות, ללא כל נופש. כדי לפצות אותם, החליטו ההורים לקיים טיול ספונטני בדרך הביתה, להתפלל בכותל המערבי ולבקר בכמה אתרים קרובים. באמצע הדרך הם נעצרו להתפלל מנחה באחת הישיבות החשובות בארץ. אחד מן הבנים במשפחת א', בחור כבן עשרים וחמש, נעמד לתפילת שמונה-עשרה והתפלל במלוא הכוונה והיראה. ראש הישיבה ששהה בבית המדרש בעת ההיא, התבונן באורח הבלתי מוכר בהתפעלות גוברת והולכת, נרעש ונרגש מתפילתו הטהורה והמיוחדת. "כזה בחור אני מבקש לבתי!" שב ואמר לעצמו ראש הישיבה, כשאיננו יכול להירגע. בירר ראש הישיבה מי הוא בחור נפלא זה, ומכאן התגלגלו הדברים, ואכן, השידוך הלז קם והיה למציאות. אותו בחור זכה להיות חתנו של ראש הישיבה הדגול. ללמדנו כוחו של ויתור לזולת, שממנו אין מפסידים לעולם.. רק הזוכים לראות ולהאמין שאין מקריות בעולם – ואם ישנה "תקלה", שקבעו נופש לשתי משפחות באותו תאריך – אין זו סתם טעות שאין לה יד מכוונת מלמעלה. אומנם כן, במקרה דנן, זכינו לראות גם את סוף הסיפור שהסתיים בבשורות טובות... אך יש מקרים רבים שהקדוש ברוך הוא לא מגלה לנו על מה למה כך אירע, רק עלינו להבין שהקדוש ברוך הוא כנראה חפץ להיטיב עימנו דווקא בזכות התקלה, הצרה, הכאב וכיוצא בזה, שלבסוף הוא יזכנו במתנת הבורא.

ה"פלא יועץ" בערך מידת הוותרנות כותב: "מידת הוותרנות היא ככל המידות אשר יש שחננו ה' טבע טוב וזו מתת אלוקים היא. ומידת הוותרנות בבית משום שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, ומברירח קטטה ואיבה ועל כל פשעים תכסה אהבה. וגם מתן אדם ירחיב לו ולא תאונה אליו רעה ונגע לא יקרב באוהלו, ולפעמים מידת הוותרנות תחיה בעליה ותצילהו מצרה וצוקה. מה טוב חלקה, לא ידע אנוש ערכה". ומכאן מתבקשת המסקנה, שהמוותר הוא בעצם הזוכה. כמובן, בתנאי שעשה זאת בלב שלם ובנפש חפצה. האדם נדמה לו, שכאשר הוא המוותר הוא המפסיד, "לקחו ממנו". פעמים אנו שומעים את הטענה: "הפעם לא הייתי צריך לוותר", אך אם היו מראים לאדם מה מתחולל בשמיים באותם רגעים של מלחמת היצר על הוותרנות, מהר מאוד היינו רצים... לוותר.

נכון, בגלל שהויתור הוא כה קשה, מאחר ולפעמים הוא דורש כוחות נפש כה אדירים, דווקא לכן יש עליו שכר כל כך נדיר ואדיר. וויתור – הוא אחת המידות הקשות ביותר להשגה, הלא פלוני עשה לי עוול, פלוני חטא כלפי, פלוני עשה כך וכך והוא עוד מעז בחוצפתו שאינה יודעת שובעה – לצפות שאני אוותר. מה, באמת?! התשובה היא לא וכן. לא – אתה לא חייב לוותר, אבל כן – כדאי, משתלם, חכם ונבון פי כמה – כן לוותר. זה קשה, זה מאוד קשה. כשבתוך הבית פנימה יש ויכוח, כשמעביד או עובד דיבר שלא בכבוד, כששכן חטא לך והזיק לך, כשחבר פגע בך, כשמישהו עשה לך עוול – הסיטואציה היא נוראה, הלב מבקש להגיב, הפה כבר מאבד בלמים... רגע, רגע, תוותר!!! – זה משתלם שבעתיים, זה כדאי פי מיליון. זה מספק לך שכבת הגנה עוצמתית, זה נותן לך שכפ"צ לחיים, זה מספק לך אינספור מתנות, שיפור מהותי באיכות החיים, שיפור מהותי

באורכם. הויתור אינו קל והוא לא מתיימר להיות כזה – הוא קשה – דווקא לכן – הוא מעניק לנו אוצרות כה יקרים! הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי הויתור לעיתים דורש כוחות נפש, דורש מאמץ, עם כל זה העניקו לעצמכם את הזכות הכבירה והפלאית, תפרגנו לעצמכם את העונג לוותר, ותראו בעיניכם כיצד הויתור פותח לכם שערי שמים...

כשהתחתנה אחותי קנו לה הורי בליט ברירה, דירת שלושה חדרים במחיר זול באחד הפרוייקטים שקמו לציבור החרדי. וכשאני התחתנתי מחירי הדירות כבר עלו ובכל זאת קנו לנו ההורים דירת שלושה חדרים מרוחקת מעט מהאזור בו גרה אחותי. אחרי שעברו חמש עשרה שנה ברוך ה' היינו אני ואחותי משפחות ברוכות ילדים שדירת שלושה חדרים כבר לא הספיקה לנו, ולסגור את המרפסת או להוסיף חדר לא היתה אפשרות. אבל היה צורך בשטח נוסף לילדים שנולדו וגם לגדולים יותר שרצו פרטיות. ואכן, לצפיפות היתה נוכחות בולטת עד כדי מועקה בבית. לא היתה ברירה אלא לחפש דירה אחרת, אף על פי שאנחנו אוהבים מאוד את הדירה שלנו ואת הסביבה שבה גרנו, לא היתה ברירה אלא לנטוש את המקום וללכת הלאה. באותו זמן היו בעיר מספר פרווייקטים קטנים בבניה. הבנו שמבחינה כלכלית זה אפשרי למכור את דירתנו ובאמצעות משכנתא ארוכת טווח, נוכל לשפר את תנאי החיים שלנו. אלא שאחרי ברוך קצר הבנו שלמעשה אנחנו בבעיה, כל הפרוייקטים נמכרו ממש על הנייר, לא היתה ולו דירה אחת פנוייה שתענה על צרכינו. ואז, יום אחד, בעודי במקום עבודתי, קיבלתי שיחה טלפונית. מנהל משרד המכירות של אחד הפרוייקטים שמח להודיע לי כי קונה אחד ביטל את הקניה והתפתנה דירה, דווקא יפה מאוד, כאילו נתפרה על מידותינו, ואם אנחנו מעוניינים... רק שנדע שיש הרבה כמונו שהשאירו פרטים והוא פשוט מודיע שהראשון שיבוא הקדימה ויחתום – ירוויח. הוא לא מחכה אף לאחד. בו ברגע ביקשתי רשות מהמנהל לצאת להפסקה קלה, והתחלתי להרים טלפונים כדי לגייס את הסכום. בעלי לא פותח את הסלולרי במקום עבודתו ועל כן היה ברור שלא אוכל לדבר איתו בבוקר חוץ מלנסות לבדוק בעצמי איך אני מגייסת את הסכום הראשוני. לא יכולתי אלא להתפלל שהדירה הזו תישאר שלי. לא היה פשוט לחפש את הסכום, אבל גם לא קשה מאוד. הרי התכוננו לשלב הזה והכנו מבעוד מועד את הכסף, לא מזומן כי היה מדובר בהלוואות, אבל ידעתי למי להתקשר. וכך אירגנתי את כל שיכולתי וחיכיתי לשעת צהריים, אז אפגוש את בעלי לארוחה עם הילדים ואספר לו. אשמח להגיד לו כי מבחינה טכנית יש לי את הסכום ואפשר לתת שיק במקום. משם ניסע אל משרד המכירות בשטח, ובעזרת ה' עד הערב נהיה בעלי דירה חדשה משלנו ונוכל להוציא את דירתנו הישנה למכירה. בצהריים מיהרתי הביתה, בעלי כבר היה שם. בכמה מילים סיפרתי לו וראיתי את האושר מתפשט על פניו. השארנו את הקטנים בידיהן של הגדולות ומיהרנו לקחת מוניט אל אתר הבניה מצוידים בפנקס שיקים, ובאור בעיניים נכנסנו אל המבנה, רק כדי לגלות שם זוג נוסף שיושב וממתין. זה לא שלא ידענו שיהיו קופצים על הדירה, אבל משום מה היה נראה לנו שרק אנחנו נגייס את הכסף כל כך מהר, לכן באנו הכי מהר שיכולנו, כך שברגע הראשון היינו מופתעים, אבל ההפתעה היתה פחות יתור גדולה, כי מי שחיכו בסבלנות למנהל המכירות לא היו אלא אחותי וגייסי. כן, גם הם חיפשו דירה חדשה וגדולה, גם להם צפוף, גם הם השאירו בקשה להודיע להם, וגם הם כבר גייסו את דמי הקדימה, והם פה. עכשיו, מה עושים? יש דירה אחת ויש שני קופצים עליה ושנינו צריכים את אותה דירה: אל"ף, כי אין אחרות, ובי"ת, שתינו חיות בצפיפות גדולה מאוד, כזו שמחבלת באיכות החיים. אבל יש רק דירה אחת. מי תוותר? מי תיהנה מדירה חדשה וגדולה? מי תישאר בצפיפות שלה? מי קודמת למי, היא שבאה ראשונה או אני שהצפיפות אצלי יותר קשה? היא שגדולה ממני או אני שנחנקת יותר בפחות מטרים עם

כמעט רבנו שם על הזכות לוותר... אבל, בסוף כמובן שלקחנו את השיק שלנו בחזרה, בירכנו בחמימות אמיתית מכל הלב את אחותי וגייסי והשארנו אותם שם לחתום על המסמכים. לא היה זה קל אבל הרווחנו מיידית מתגובתם של ילדינו הבוגרים, ששמעו בפה פעור את סיפור המעשה ואמרו שהם ממש מרגישים בחוש כמה שווים לנו השלום והשלווה במשפחה. וכי הם מאמצים את הדרך למשפחותיהם הפרטיות. ראינו בחוש שהדוגמא האישית עשתה מה שלא היו עושים דיבורים של עשר שנים, וכבר חשנו ברווח אישי ענק. התקופה הבאה לא הייתה קלה. אחותי קיבלה את הדירה לידה וכשעברה אליה הייתה לה רווחה ענקית. באתי, ראיתי, שמחתי בשמחתה, השתתפנו מכל הלב בחנוכת הבית ואפילו הכנו מנה ראשונה, אבל הצפיפות שלנו עדיין העיקה והייתה תחושה שכבר אסור אפילו להתלונן כי יכולנו להתרווח וויתרנו. היה כל כך צפוף שהיינו צריכים להזכיר לעצמנו שוויתרנו מרצון לגמרי ואין בנו קנאה, כעס או אפילו תחושת הפסד, אבל כן יש התמודדות עם הצפיפות וזה לא קל. זה סוג של התמודדות כמו כל התמודדות אחרת בחיים, ואולי והלוואי שזה יהיה במקום עוגמת נפש אחרת. על הוויתור אנחנו שמחים ולא מוותרים על המעשה בשום אופן. כחצי שנה אחרי שאחותי עברה, השכנה לידינו פנתה אלינו בשאלה אם נרצה לקנות ממנה את דירתה... הוריה הקשישים זקוקים לעזרה והיא עוברת עם כל בני משפחתה לגור בדירה לידם. לפיכך, היא רוצה להוציא את דירתה למכירה, אבל בודעה את הצפיפות שלנו היא מציעה לנו אותה לפני כולם. עוד באותו ערב ענינו תשובה חיובית. זה לא היה קל כי לא יכולנו להסתמך על מכירת הדירה שלנו בתור חלק מהתשלום, אבל היו יתרונות אחרים: היות שמדובר בעוד דירה נוכל לבנות חלק ממנה כיחידת דיוור גדולה ולהשכיר אותה, לכן אנחנו יכולים לקחת משכנתא גדולה מאוד ולשלם בעזרת דמי השכירות חלק ממנה, כך שישאר לנו לשלם רק את הסכום שתכננו מלכתחילה עבור הגדלת הדירה. וכן, אנחנו נשארים בשכונה הנהדרת שלנו! בדיוק במקום שאהבנו! שנה אחר כך הייתה לנו דירה מחודשת, גדולה ויפה, וגם דירה נוספת צדדית שהושכרה במהרה במחיר הרבה יותר טוב משחלמנו עליו. ואין מישהו שלא רואה בסיפור השגחה עליונה ותמורה מיידית ושווה במיוחד לויתור!...

משפחה יותר גדולה. זו הייתה דילמה לא רגילה שנפלה עלינו בפתאומיות ממש, לא יכולנו לחשוב ביישוב הדעת. זה היה מאוד לא נעים. אף על פי שאנחנו אחיות קרובות ואוהבות היה קשה לחשוב על וויתור, וזה גם לא היה הוויתור שלנו, שנניח היה יכול להיות אפשרי, יש כאן גם בעלים בשטח וגם להם יש דעה, ויש ילדים שסובלים מהצפיפות. ובקיצור, מה עושים? אחרי התלבטויות ואי נעימויות הפקדנו שיק אחד בידינו של מנהל המכירות והודענו לו שהוא יקבל הודעה על שם מי לרשום את הדירה, ובינתיים היא תפוסה לנו או להם, מבחינתו זה לא משנה. הדירה נמכרה. חזרנו הביתה ליום סוער של דיבורים ומחשבות. זה לא היה פשוט וההחלטה הייתה קשה וכמעט בלתי אפשרי היה להגיע אליה. גם אחותי כמובן ניהלה בביתה דו שיח מורכב ורווי סימני שאלה. כל המשפחה המורחבת שיודעה בסיפור חגגה, לכולם היו כמובן דעות, אבל היה ברור שלא כדאי להשמיע אותן כי לצדד לאחת, משמעותו לפגוע בשניה, ואף אחד במשפחה שלנו לא רצה להכניס לאידיליה המשפחתית שלנו ריב, זה היה אחד השיקולים שגרם לכך שלבסוף החלטנו בעלי ואני לוותר על הדירה. מעבר להחלטה על רכישת דירה הייתה כאן איזו אחריות משפחתית שמישהו צריך לקחת על עצמו מרצונו הוא, כדי שלא תפרוץ מחלוקת במקרה הרע או אי נעימות במקרה הטוב. וויתור מרצון הפך את הסיטואציה לנאצלת, אבל כמובן ישאיר אותנו בצפיפות, זה אכן וויתור לגמרי לא פשוט. הוספנו לעצמנו כמובן סיבות שיעזרו לנו לוותר, כמו שהדירה שלנו במקום ממש נפלא בעוד זו של אחותי במקום פחות טוב – מבחינתנו עזיבת השכונה היא הרעת תנאים, בעוד שמבחינתה עזיבת השכונה היא הטבת תנאים, העובדה שהיא הגיעה לפנינו, שהיא גדולה ממנו וכו'. בקיצור שכנענו את עצמנו כדי שנוכל להרגיש טוב יותר, בידיעה שהצפיפות בבית שלנו כשיתנה כה קרובה להיפתר – לא נפתרת, ומעכשיו תמיד כשנתלונן נדע שיכול היה להיות אחרת... אבל החלטנו והיינו שלמים עם ההחלטה, ידענו שזה יכאב וזו הקרבה אבל זו ההחלטה שלנו. וכך הגענו אל משרד המכירות כדי להודיע להם את החלטתנו... ולהפתעתנו, מצאנו שם את אחותי וגייסי. גם הם הגיעו לאותה החלטה – הם חשבו לוותר, למה? כי במשפחה שלנו לא נריב ולא נשאיר איזהו שכבה של עוגמת נפש, ולו דקה מן הדקה. החלטנו ששלוות הנפש הכללית שווה יותר.

אחים יקרים!

דווקא בגלל הקושי האדיר שבוויתור – דווקא לכן הוא כזו הזדמנות, דווקא לכן הוויתור הוא קוד סודי שמפצח את חומות הגלות ומביא את הגאולה, דווקא לכן הוויתור פותח פתח של ישועות ונחמות מעל לדרך הטבע. הבה נחפש הזדמנויות לוותר, וכמה שיותר. גם אם זה קשה, גם אם זה דורש מאמץ והקרבה רבתי, גם אם זה מצריך תעצומות נפש – הוויתור תמיד משתלם, ופותח שערי שמים לעטרנו בטובה וברכה עד בלי די, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לרפואת שפרה בת ציפורה, לרפואת הילד יעקב בן רבקה חיה
ולרפואת אבישי יוסף בן שרה לרפו"ש בתוך שאר חולי ישראל

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

473

פרשת כי תשא תשפ"ג

רכוש אדיר במיליונים שהשקעתי כל ימי ירד לנגד עיני לטמיון, הכל הפסדתי, חוץ... מהשקעה אחת, השקעה שאותה אף אחד לא יוכל לקחת ממני לעולם! ההשקעה המוצלחת ביותר מבחינתי היא ה-25,000 דולר שנתתי לישיבת סלבודקה על מנת שתוכל להעתיק את משכנה לארץ ישראל. צריך לדעת היכן להשקיע!..."

כשנוכח רבי יחזקאל סרנא זצ"ל במצבו החומרי העגום, שלח טלגרמה לראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, להודיעו על כך. לא עברו ימים אחדים ובמכתב התשובה ששלח רבי משה מרדכי לרבי יחזקאל, הורה לו לתת בדחיפות 'הלוואה' - סכום ראשוני של חמשת אלפים דולר, כעזרה ראשונה למר שיף מכספה של הישיבה, בכדי שיוכל לעמוד על רגליו ולהתחיל להקים שוב את עסקיו. רבי יחזקאל סרנא זצ"ל הלך מיד לדירת המחסן של מר שיף, כשבידו הטלגרמה אותה שלח רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, ובכיסו מונח הסכום שנדרש לתת לו כ'הלוואה'. כשהראה רבי יחזקאל את המכתב למר שיף, נזעק הלה וזעק מנהמת לבו: "מה אתם רוצים מחיי? מה שנשאר לי מכל רכושי בן המיליונים, הוא רק אותו סכום של עשרים וחמש אלף דולר שנתתי לישיבה. גם את זה אתם מעוניינים לקחת ממני?!..."

סיים הגאון רבי בצלאל ז'ולטי ואמר: "אותם מקומות תורה - בא"י, בארה"ב, ובעוד מקומות ברחבי העולם - שנפתחו ברבות הזמן ע"י אותם בחורים שעלו עם הישיבה מסלבודקה לארץ ישראל, וגרמו לפריחת התורה והתפשטות כוחה לאין שיעור - כל זה התחיל בזכות אותם דולרים של מר שיף, אותם נתן במסירות נפש אמיתית, למען העלאתם של הבחורים מישיבת סלבודקה לארץ ישראל, והתורה התפשטה בכל רחבי העולם מכוחו וכוח כוחו. אכן, הוא זכה לתת את כספו להחזקת התורה שלא תשכח מפי זרענו עד עולם, זכות שכזו לא נופלת בחלקו של כל אחד." [מתוך הספר 'נסיך ממלכת התורה']

וְרֵאִיתָ אֶת אֲזוֹרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרָאוּ (כג, כז)

פעמים רבות אנו רואים דברים שונים שנעשים בעולם מבלי שיש לנו איזושהי הבנה או השגה על מה ולמה עשה ה' יתברך ככה, לאיזה צורך ולאיזו תכלית. אולם כעבור תקופה קצרה, ולפעמים רק לאחר שנים רבות, מופיעה וניצבת מול

בַּיּוֹצֵאת הַשֶּׁקֶל הַרְוֵמָה כָּהֵן (כ, יג)

תרומה מלשון 'הרמה', כי אותו כסף שניתן למטרות של הקב"ה מתרומם ונהפך לנצחי, הוא של התורם לעולם וא"א לקחתו ממנו.

* * *

סיפר הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל, רבה של ירושלים, מה ששמע מפי מרן הגר"י סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון: הנהלת הישיבה [חברון] בסלבודקה בשנת תרפ"ד החליטה שיש לעזוב את ארץ העמים עקב גזירת הגיוס שריחפה על ראש תלמידיה. עם ההחלטה לעלות לא"י נזקקו לסכום כסף גדול מאד לצורך הוצאות הדרך לכ-150 בחורים, ולרכישת מבנה למשכן הישיבה בעיר חברון. באותה עת שהה ראש הישיבה, מרן הגרמ"מ אפשטיין זצ"ל בארצות הברית. שם נפגש עם מר שיף [סגן נשיא אגודת הידידים של הישיבה]. מיד כששמע מר שיף את מטרתו ומגמתו של ראש הישיבה, נטל על עצמו לתרום את הסכום האדיר שהועידו למטרה זו: 25,000 דולר. מר שיף, היה אמנם אדם עשיר ומשופע בנכסי דלא נייד, מיליונר בקנה מידה גדול מאד, היה לו רכוש רב והיה בעל רשת בתי-מלון עניפה, אולם אעפ"כ בימים ההם סכום של עשרים וחמשה אלף דולר היה סכום אדיר. הודות לנדבת ליבו זו, התאפשרה העתקת הישיבה לעיר חברון, ובכך ניצלה מסכנת סגירה שריחפה עליה על ידי השלטונות.

דא עקא, בשנת תרצ"א עת פקד את ענף הנדל"ן בארצות הברית משבר חמור, ירד כל רכושו לטמיון, ומר שיף, כמו אילי הון רבים אחרים, פשט את הרגל. כל עסקיו התמוטטו כמגדל קלפים, והוא עצמו נאלץ להתגורר במחסן של אחד הבתים שהיו בעבר בבעלותו, וחי על לחם צר ומים לחץ. למרות זאת נותרה רוחו איתנה והוא לא נשבר בצוק העיתים.

מצבו הבריאותי של ראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל באותה עת היה רעוע, ועקב כך נסע חתנו מרן רבי יחזקאל סרנא זצ"ל במקומו לארצות הברית, על מנת לעשות למצבה הכלכלי הדחוק של הישיבה, ולעורר את לב נדיבי עם לפעול לביסוסה החומרי. בכינוס רב משתתפים של תומכי הישיבה נשא דברים מר שיף, וכה אמר: "אחי ורעי, לא אחל לאף אחד מכם שיפסיד את כל רכושו כמוני.

ללוות עבור הישיבה כבר לוויית, וממי שיכול הייתי שלא לפרוע לא פרעתי... וכי ברצונכם שחלילה אגנוב למען מטרה זו?" , שאל בתמיהה. הבחורים האמינו לדבריו וכאבו מאד, אך בליט ברירה נשאר אפרים צבי בישיבה, וגם בשנה שלאחריה לא נסע.

באותה שנה דובר לאפרים צבי נכבדות, שידוך עם בת אחיו של גאון הדור, מרן רבי **חיים עוזר גרודז'ינסקי** זצ"ל, בעל ה'אחיעזר' ורבה של ווילנא. משפחת הכלה ברירה בישיבה אודות הבחור ושמעו הטוב הגיע לאזניהם וחפצו בו לחתן. אמנם לפני סגירת השידוך גונבה לאזניהם השמועה כי הבחור חלה לפני שנים ספורות במחלת השחפת, והסתפקו האם להמשיך בשידוך. הוחלט להעלות את השאלה על שולחנו של הדוד, רבן של ישראל רבי חיים עוזר. מרן הגר"ע הציע שיבררו מה היה עמו מאז שהבריא, ואם עדיין ניכרים בו סימני חולשה ממחלתו בעבר. ואכן ביררו בני המשפחה בישיבה ושמעו שהבריא לגמרי. שאלו האם נסע להבראה מאז, והבחורים השיבו שלא נסע זה שנתיים להבראה. תשובה זו סיפקה את משפחת הכלה, כי אם אפרים צבי בריא על אף שלא נסע להבראה, אין זאת אלא כי הוא מחוסן לגמרי מפני המחלה, ואכן כך יצא השידוך אל הפועל. בזכות זה זכה רבי אפרים צבי להיכנס לבית גדול זה, משפחתו של רבי חיים עוזר, ולהתמנות למגיד שיעור מפואר בישיבת 'רמיילעס' בוויילנא. רבי זיידל ציין ממעשה זה את גודל חסדי השם יתברך, כיצד מטמין הקדוש ברוך הוא את חסדיו במצב שנראה לכאורה 'הסתר פנים', ומשם בדיוק צומחת הישועה.

* * *

מעשה עצום של 'השגחה פרטית' שאירע בישיבת וואלוז'ין, סיפר הגאון רבי **יעקב אדלשטיין** זצ"ל, בשם אביו הגאון רבי **צבי יהודה אדלשטיין** זצ"ל, רבה הראשון של רמת-השרון: ידוע המנהג העתיק שלא ללמוד תורה בלילה הידוע בכינויו 'ליל ניטל', ביום שבו אומות העולם חוגגים את לידת אותו האיש, ליל אידיהן. אולם בישיבת וואלוז'ין למדו כרגיל, ובעקבותיה נהגו כל ישיבות ליטא, שלא לבטל את סדרי הלימוד ביום זה. [אגב - אודות מקור מילה זו 'ניטל', יש אומרים משום שאותו האיש 'נתלה', ויש אומרים שזהו קיצור של שתי מילים 'ניטל-לערנען', תרגום: 'לא ללמוד', וישנם עוד פירושים בזה].

אך רבי צבי יהודה סיפר פרט לא ידוע, שבתחילת יסוד הישיבה בוואלוז'ין נהגו גם שם לא ללמוד בלילה זה, ורק מאוחר יותר ביטלו את הדבר. הסיבה לכך נעוצה במעשה נורא שאירע בישיבה, וכך היה המעשה: רבי **חיים מוואלוז'ין**, ראש הישיבה ומייסדה, נהג מידי פעם לסור להיכל הישיבה בלילות. פעם אחת הוא הגיע לישיבה בליל 'ניטל', ובית המדרש היה ריק מתלמידים. והנה בעוד הוא צועד למקומו בהיכל הישיבה, ראה לפתע גמרא שנופלת מארון הספרים על הרצפה. ניגש רבי חיים למקום, הרימה, נשקה והחזירה למקומה. הוא מתרחק צעדים ספורים ושוב

עיניו התמונה במלואה שמובילה אותנו לראות בחוש את יד ההשגחה העליונה, שסיבבה את כל הסיבות לתכלית מסויימת. או אז אנחנו מבינים למפרע ששום פרט לא ארע לחינם, כל המקרים והמאורעות שמשו כהכנה וכהקדמה, כדי שיעשו על ידם תשועה ופורקן לישראל, לכלל ולפרט. מבאר מרן ה'**חתם סופר**' זצ"ל שנקודה זו מרומזת בפסוק: "וראית את אחורי ופני לא יראו", כלומר, אם רצונך לראות את השגחת ה' יתברך, אל לך לצפות לראות בכל מקרה מהו פשרו ומטרתו **מיד**, היות ו'פני לא יראו', רק **לאחר** שהגיעה תכלית הדבר, פעמים שאז נשזרים ומשתלבים למול עינינו כל הפרטים בשלימותם, וניתן לראות ולהבין למפרע לאיזו כוונה היו הסיבות והעניינים שסובב הבורא - בבחינת 'וראית את אחורי'.

* * *

הגה"צ רבי **זיידל אפשטיין** זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת 'תורה אור', סיפר סיפור מדהים אודות ידיד נעוריו מיישיבת גרודנא, הגאון רבי **אפרים צבי בילסטוצקי** זצ"ל הי"ד. רבי אפרים צבי נמנה על אחד מבכירי הישיבה, ולאחר נישואיו שימש כריש מתיבתא בישיבת 'רמיילעס' בוויילנא, בשואה האימה נעקד על קידוש ה' יחד עם כל בני משפחתו. בשנות עלומיו אירע עמו מעשה מאלף, שהיה נראה לכאורה כ'הסתר פנים' אולם לאחר זמן נוכחו הכל כמה רחמי שמים מונחים בזה: בימי בחרותו חלה אפרים צבי במחלת השחפת, מחלה חשוכת מרפא באותם ימים, הוא טופל על ידי רופאים בוורשא, והם המליצו לו כי לצורך בריאותו עליו לנוח כל החורף, ולא להרבות במאמץ. בעצת הרופאים נסע לעיירת מרפא בפולניה בשם 'אוטווצק', ובחסידי שמים הבריא למעלה מן המצופה. "אך גם אז ידענו" - אמר רבי זיידל - "שיש לשמור על בריאותו במיוחד כדי שיחלים לגמרי ממחלתו".

המנהג בישיבה היה, שלקראת סוף הקיץ נסעו בעלי היכולת מבין הבחורים לפוש בעיירה 'לונא' הסמוכה לגרודנא. בחורים שהיו חסרי יכולת, היתה הישיבה משתדלת בעקיפין לעזור להם לנסוע, במיוחד למצוינים ולחלשים שבהם, כדי שיפושו ויחליפו כוח ויוכלו להמשיך ללמוד ביתר עוז. באותה שנה נגשו כמה בחורים לאחד מראשי הישיבה, הגאון רבי **שרגא פייבל הינדס** זצ"ל, חתנו של מרן הגאון רבי **שמעון שקאפ** זצ"ל, ומי שהיה ממונה על ניהולה הכלכלי של הישיבה, ובקשו ממנו לסייע לבחור אפרים צבי לנסוע ל'לונא' בעקבות המחלה הקשה שחלה בה. אולם רבי שרגא פייבל השיבם כי היות והשנה סובלת הישיבה ממצוקה כספית גדולה, לא יתאפשר הפעם סיוע כספי מצד הישיבה לבחורים החלשים כפי שהיה בעבר. בתחילה ניסו הבחורים להתווכח עמו על כך וטענו: "מה הפירוש אין כסף? הרי מדובר בפיקוח נפש? אפרים צבי חייב לנוח שלא תשוב חלילה המחלה, והישיבה מחויבת לעשות עבורו גם אם אין כסף!". אולם רבי שרגא פייבל נשאר איתן בדעתו: "אין כסף!", אמר בפסקנות, כשהוא מנמק: "ממי שיכול הייתי

שמעה אזנו חבטה, הוא סובב את ראשו וראה שוב את אחד מכרכי הגמרא שנופל על הרצפה, ניגש רבי חיים והחזירו למקומו. כך חזר המקרה על עצמו בפעם השלישית שנפלה גמרא מהארון, ורבי חיים מהר להרימה...

כראות רבי חיים את הפליאה המוזרה הזאת, הבין שיש כאן רמז משמים, ומיד שלח את השמש להעיר את כל תלמידי הישיבה ולהזמין לבוא לבית המדרש ללמוד. לאחר שהתאספו כולם, ובית המדרש היה מלא מפה לפה בהמוני לומדים וקול התורה בקע ממנו, לפתע נכנסו לבית המדרש אנשי השררה וראשי המשטרה של העיירה וואלוז'ין, והסתכלו כה וכה על קהל הלומדים.

רבי חיים קיבל את פניהם בברכת שלום, ושאלם מהי מטרת ביקורם כאן באישון לילה? הם התחמקו מלהשיב, רק היתה ניכרת הבעת שביעות רצון על פניהם.

למחרת נודע הדבר, כי היתה הלשנה של המוסרים בפני השלטון הנוצרי, שהיהודים מבזים את הנצרות בכך שהם מבטלים תורה באותו ליל חגא, והוחלט לשלוח פקידים לאמת את נכונות השמועה. בחסדי שמים הם באו לישיבה בשעה שכבר התמלא בית המדרש בלומדים, וחזרו והצהירו שבמו עיניהם הם ראו את כל תלמידי הישיבה לומדים בשקידה, וכל העלילה הזאת הנה שקרית לחלוטין.

הואיל והתרחש נס באותה שנה בליל 'ניטל', ראה רבי חיים בכך רמז משמים שחפצים שלא יבטלו תורה בלילה זה, וקבע שכך ינהגו גם בשנים הבאות ולא יבטלו את בית המדרש בליל 'ניטל'.

* * *

מספרים מעשה על אברך ירושלמי שפרנסתו עלתה לו בקושי רב ומצבו הכלכלי היה בכי רע. בלית ברירה הוצרך לכתת רגליים לארצות ניכר, להסתובב בין נדיבי עם ולהתרימם כדי להשיא את צאצאיו.

באחד הימים נכנס לביתו של עשיר גדול עתיר נכסים, וביקש את תרומתו. הלה החל לצעוק עליו צעקות רמות והפליא בו טיעונים קשים: "כיצד אינך מתבייש לבוא ולהתרים אותי? הרי אני עובד כל כך קשה על כספי, אני לא ישן בלילות מרוב מתח ודאגה מעסקי. מבוקר ועד ערב אני עסוק בהצלחתם, ואילו אתה... בן ישיבה 'פרזיט', אינך עושה דבר... אינך מתבייש להעיז פניך לבוא ולדרוש ממני כסף?".

האברך עמד ושמע את הכל בשוויון נפש ובדומיה, מבלי להוציא כל הגה מפיו, ומבלי להראות שום סימני רתיעה. לאחר דקות ארוכות של צעקות, הוציא העשיר שלוש מאות דולר והעניק לו...

לפני יציאתו מהבית, שאל אותו העשיר: "אינני מבין אותך, אבקש שתסביר לי משהו: אני עומד וצועק עליך במשך

דקות ארוכות, כיצד אתה נשאר כה קר ואדיש כאילו הדבר אינו נוגע ללבך כלל?, וכי באמת אין זה מכאיב לך שאני צועק עליך?..."

השיבו האברך: "אומר לך את האמת, לפני שיצאתי מהבית לאסוף כספים בחוץ לארץ, הצטיידתי ברשימה מסודרת של כתובות בהן אני אמור לבקר. אחת הכתובות שהופיעה ברשימה היא הכתובת שלך. במשבצת הערות נכתב אודותיך כך: 'האיש צועק רבע שעה, אולם בסוף נותן שלוש מאות דולר'. והיות שידעתי כי מצפה לי מתנת יד הגונה לאחר קיתון הצעקות, הרגשתי שהצעקות הן רק 'היכי תמצו' [תנאי מקדים] כדי לקבל את התרומה, והוקל לי לקבל...".

זוהי בדיוק נקודת האמונה. כאשר האדם קובע בלבו שהכל מתוכנן ונעשה בגזירת עליון, הקשיים אינם מעיקים עליו! האמונה הזאת נוטעת בו את ההכרה שזהו חלק מהתהליך שהוא אמור לעבור, והכל לטובתו. הידיעה הזאת מחזקת אותו ונוסכת בו תקוה לעבור את הקשיים בצורה קלה יותר.

[מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא']

וְסִלְחֵתָ לְעֹזְנֵינוּ וְלִזְנוֹתֵינוּ וְלִזְנוֹתֵינוּ (לד, ט)

סיפר ה'מגיד מישרים' הרה"ג רבי ברוך רוזנבלום שליט"א: יהודי נשוא פנים ניגש אלי לפני שנים אחדות לאחר שיעור שמסרתי, וביקש לדבר איתי כמה דקות ביחידות. יצאנו אל מאחורי הבנין, והוא סיפר את קורות חייו: "עליתי ארצה כבחור, יחד עם הורי ובני המשפחה. חבלי הקליטה שלנו לא היו מן הקלים - בקושי היה אוכל בבית. היו ימים שבהם הלכנו לישון בלי ארוחת ערב, וגם בבוקר לא תמיד היה בבית משהו לקחת לארוחת בוקר. בכל זאת לא התלוננתי. השנים חלפו, כשהגעתי לגיל בר מצוה לא קנו לי לא חליפה ולא כובע. לאף אחד לא היה כסף לזה. קיבלתי כובע וחליפה בירושה מדוד שהלך לעולמו. שום דבר לא התאים למידות שלי, אבל ידעתי להודות על שיש לי לכל הפחות מה ללבוש. הימים היפים שלי התחילו בישיבה - כשבכל ארוחה קיבלתי פרוסת לחם. ישבתי ולא האמנתי - אני כאן בארץ ישראל, יכול ללמוד תורה ולאכול לחם!".

יום אחד בחזרתי הביתה, הבחנתי במודעה שנתלתה בבית הכנסת, ובה הצעה לעבודה בימי 'בין הזמנים'. היות והפרוטה לא היתה מצויה בכיסי, ותמיד חלמתי שיום אחד אוכל לקנות לעצמי חליפה וכובע, חולצה, עניבה ואולי גם נעלים חדשות, קרץ לי הענין ביותר. החלטתי להקדיש את 'בין הזמנים' לעבודה באותו מפעל דתי. בפרוטות שאקבל, קיוויתי להלביש את עצמי, ואת מה שיישאר לי תכננתי לתת לאבא, כדי שיהיה לו במה לקנות את צרכי חג הסוכות. ובאמת, הגעתי למפעל, ובקשתי להתקבל לעבודה. הודיעו לי שעובדים כאן משמונה בבוקר עד חמש אחר הצהריים, והסבירו לי מה עלי לעשות. הסכמתי לכל דרישה והתחלתי את העבודה. כך חלפו עלי השבוע הראשון, השני והשלישי.

"חלפו מאז כבר חמישים שנה" - סיים האדם מולי - "לאיש לא סיפרתי את הסיפור הזה".

"ומה קרה כעת?" - שאלתיו.

- "השבוע צעדתי ברחוב ופתאום ראיתי מול עיני מודעה המכריזה כי אותו מנהל הלך לעולמו. עמדתי ליד המודעה ודיברתי אל עצמי: 'לא הגיע הזמן לסלוח? אם הקב"ה מוחל וסולח, למה אתה לא מסוגל. למה אתה כל כך אכזרי?'. המשכתי ואמרתי: 'ריבונו של עולם, אני מבקש ממך, שהוא לא יענש בגללי, אני מוחל וסולח על כל מה שעשה לי...'. אבל תוך כדי כך שמעתי את קולו אומר לי: 'אתה גנב!' - ולא הייתי מסוגל לסלוח.

למחרת בבוקר ניגשתי אל רב בית הכנסת שבו אני מתפלל, סיפרתי לו את כל הסיפור ושאלתי אותו מה עלי לעשות. אמר לי הרב: 'יש כאן בבית הכנסת כולל אברכים, תחלק ביניהם ששה סדרי משנה שילמדו לעילוי נשמתו, ותשלם לכל אחד מאתים שקל על כך. כשתממן מכיסך אלפיים שקל לעילוי נשמתו, ודאי תמחל לו'. עשיתי כך. חיכיתי עד שיגיעו האברכים, נתתי לכל אחד מאתיים שקל, וביקשתי מהם ללמוד את כל ששה סדרי משנה".

האדם שמולי השתתק. התפעלתי ממנו. לחצתי את ידו ואמרתי לו: "אשריך! עליך נאמר: 'כל המעביר על מידותיו מאריכים לו ימים ושנותיו!'; 'כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים!'; תבורך מפי עליון!; הקב"ה יזכור לך את מחילתך לטובה, ויעמוד לך הדבר לזכות!".

תוך כדי כך הוא לופת את ידי בחוזקה ואומר לי: "אני רוצה לומר לך. נתתי אלפיים שקל לעילוי נשמתו - אבל אני לא סולח לו!!", ופרץ בבכי. הוא עמד כך, אדם מבוגר ממני לפחות בשלושים שנה, כיסה את עיניו בשתי ידיו ובכה כמו תינוק. פתאום לא היה יכול לעמוד יותר מולי, הסתובב והלך. עקבתי אחריו בהליכתו, כל גופו רעד ורטט מבכי... נשארתי על עומדי וניסיתי להבין: ריבונו של עולם, למה שלחת לי את האדם הזה בדיוק כעת? זו הפעם הראשונה שאני רואה אדם נושא על שכמו פצע מדמם במשך עשרות שנים, ואינו יכול להוציא מפיו את המילים: 'אני סולח!'.

החוויה הזו יכולה להמחיש עד כמה התשובה והסליחה אינן דברים פשוטים. השיעור שמסרתי אז עסק בדברי רבינו יונה: 'מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם ברואיו, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם, ולנוס מפח פשעיהם' - רבינו יונה אומר שהתשובה היא מן הטובות שה' היטיב עם ברואיו... רבי נסים גאון כותב: "ולא יודע עוז רחמיך אלא בהעבירך חטאות יראיך". אין לנו מושג בחסד הנפלא הזה שנקרא תשובה! אין לנו מושג כמה רחמי שמים יש בענין של תשובה! רק אבא יכול לסלוח לבנים שלו ולקבל אותם בתשובה! רק אבא נוהג כך עם בניו! נבין איזו מתנה נפלאה קיבלנו. [מתוך 'דורש טוב']

באמצע השבוע השלישי אירע הדבר. אותו יום התחיל כיום עבודה רגיל ושגרתי. לקראת השעה 2:00 בצהריים קרא המנהל לכל עובדי המפעל, כשלושים במספר, להיכנס לחדר האוכל. התיישבנו סביב השולחן, ותהינו לשם מה הוא קרא לנו. בעל הבית נכנס אחרון, על פניו ניכר כעס נורא. הוא נעל את דלת החדר ואמר: "רבותי בחדר העבודה שלי היה מונח טייפ קטן שהשמיע שירים [באותם ימים היה טייפ קטן יקר המציאות]". "את הטייפ הזה" - הגביה המנהל את קולו - "הבאתי במיוחד מחו"ל. והנה היום יצאתי מהמפעל לשעה קלה, וכשאני חוזר חזרה, אני מגלה שהטייפ נעלם ואיננו. אני דורש ממי שלקח את הטייפ - להחזיר אותו כעת! תוכלו לחסוך מעצמכם בושות - אני לא אאלץ לעבור תיק אחר תיק ולגלות את הגנב, ולא נצטרך לערב בעניין את המשטרה".

השתררה שתיקה מביכה. ישבנו שם, כל שלושים העובדים, כססנו אצבעות, הבטנו זה בזה - אבל אף אחד לא קם ולא הודה. המנהל המתין לנו כמה דקות, ואז אמר: "אינכם מודים, ואני הולך כעת למלתחה כדי לבדוק את כל התיקים שלכם. אוי לו למי שהטייפ ימצא אצלו!".

המנהל יצא, בדק תיק אחר תיק - ולא מצא דבר. הוא חזר לחדר וכולנו עמדנו דרוכים לראות מה יעשה כעת. הוא לא היה נראה נבוך בכלל. "אין בעיה" - הצהיר - "אני מבין בחכמת הפרצוף. אסקור אתכם כעת אחד אחד, ואגלה מיד מיהו הגנב".

בלי להמתין, הוא החל לסקור את הראשון מקצה קדקודו ועד כף רגלו, ואחר כך את השני. עבר אדם ועוד אדם, ואז הגיע התור שלי. הוא הביט הישר לתוך עיני, ופתאום אמר: "אתה הגנב! תחזיר את הטייפ!".

באותו רגע קפא הדם בעורקי. שלושים זוגות עיניים נתקעו בי כאילו היו מחטים. כולם בחנו אותי ובדקו מה אני עושה. אמרתי בליבי: "ריבונו של עולם, אתה הרי יודע שהיו לילות שלא היה לי מה לאכול, אבל גם אז מעולם לא שלחתי ידי ולא לקחתי פרוסת לחם שלא היתה שייכת לי!", ובקול אמרתי: "שאני אגע בטייפ לא שלי?! אני בכלל איני יודע מה זה טייפ!".

אבל שום דבר לא הועיל לי. המנהל אמר: "אתה הגנב. זה ברור. מחר תקבל את המשכורת שמגיעה לך, ואחרי שנקזז ממנה את עלות הטייפ - תלך הביתה".

למחרת באתי. הייתי אמור לקבל עשרים לירות. המנהל קיזז שמונה עשרה לירות - מחיר עלות הטייפ - נתן לי שתי לירות ושלח אותי הביתה. הלכתי, וכל הדרך ראיתי רק שלושים זוגות עיניים שתלויות בי.

ומאז... כל לילה כשהייתי נכנס לישון, הייתי אומר: "הריני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי, לכל מי שהכעיס והקניט אותי, חוץ מאדם זה!". גם בערב יום כיפור, בתפילה זכה, אמרתי: "אני מוחל וסולח לכולם - חוץ מלאדם זה!".

פניני הפרשה

כי תשא

עלון מס' 1180

1180

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

נתינה או קבלה?

בפרשת מחצית השקל, התרומה נאמרה בלשון "נתינה" – "זה יתנו", "יתן תרומת ה'", בשונה מפרשת תרומה שם נאמר בלשון "לקיחה" – "ויקחו לי תרומה", "תקחו את תרומתי", "אשר תקחו מאתם", מה ההבדל בין הפרשיות? אלא החילוק הוא בתכלית הנתינה. בפרשת תרומה כל מי שתורם זהב וכסף למשכן, הוא בעצם "לוקח" זכות במשכן לדורי דורות ולנצח נצחים, ואין כאן נתינה אלא לקיחה וזכות להיות שותף בבנין בית ה'. ועל זה נאמר "ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות", אך במחצית השקל לא היתה מטרה בבנין המשכן, אלא רק לכפר על חטא, ובוזה יש נתינה גמורה, כי האדם אינו רואה תוצאה מתרומתו, ואעפ"כ צריך לתת ברצון טוב ובהתלהבות דקדושה. אולם למרות שאינו רואה תוצאה, יש לו רווח בנתינתו, כדברי בעל הטורים "ונתנו" נקראת גם למפרע, לומר שכל מה שאדם נותן לצדקה, יחזור אליו ולא יחסר לו בעבור תרומתו. בספר "ברכי נפשי" מובא מעשה נפלא על הגאון רבי אהרן פוייפר זצ"ל (רבה של יוהנסבורג בדרום אפריקה). ביושבו פעם בבית הדין של הקהילה, נכנסה לשם כלה, והרב פוייפר נחרד לראותה בוכייה וממררת בבכי. לשאלתו מה אירע, השיבה הכלה, שחתנה הביא לה כמה מתנות, ועכשיו תורה להביא לו שעון, ואין לה את האמצעים הכספיים הדרושים לכך. הגר"א פוייפר לא חשב פעמיים. הוא הסיר את שעון הזהב היקר של חברת 'אומגה' שהיה ענוד על ידו, ואמר לכלה הבוכיה: "אתן לך את השעון במתנה, כדי שתביאי אותו לחתנך". ובעוד הכלה נדהמת מטוב-לבו, ואינה מצליחה לקלוט את הנעשה, מראה לה הרב שהשעון נראה ממש כאילו נקנה אתמול. הרב הוציא משלית לניקוי כלי זהב, וצחצה את השעון כדבעי, ולאחר שהיה מבריק ממש כחדש, איתר באחד הארונות קופסה מפוארת והניח בתוכה את השעון. ארז את החבילה בנייר צלופן מבהיק, ומסרה לכלה, שלא מצאה את המלים להודות לו על מעשהו הנאצל.

בצאתו מבית הדין, התלבט הרב פוייפר בשאלה מה ישיב לרעייתו הרבנית שתבקש לדעת היכן שעון הזהב שקיבל ממנה בחתונתם. הוא החליט מראש שלא נאה ולא יאה לספר לאשתו על המעשה שאירע לו עם הכלה. אז מה עושים? נכנס הרב פוייפר לחנות השעונים של חברת 'אומגה' ביוהנסבורג, וביקש לקנות שעון בדיוק כמו זה שהיה לו. המוכר נקב במחיר יקר מאוד, בסך 2,000 דולרים, והרב פוייפר כבר היה מוכן להוציא את הכסף מכיסו, ולשלם. היתה זו מצדו עבודת המדות גדולה עד מאוד, להקריב הון-עתק שכזה כדי לעשות חסד עם כלה ענייה, אבל הגר"א פוייפר עשה זאת, כמובן, בלב שלם ובשמחה מרובה. לפתע נשמעה הודעה במערכת הכריזה של החנות המפוארת. הרב פוייפר שומע, ואינו מאמין... "הקונה הנכבד המתכונן עתה לשלם 2,000 דולרים על שעון זהב, מתכבד להגיע להנהלת החנות, ולקבלו חנם אין כסף!". הרב פוייפר מניע אל לשכת המנהל, ואז מתברר לו שרשת חנויות השעונים היוקרתית החליטה להעניק לקונה המיליון שלה את המוצר שביקש לקנות – חנם אין כסף! רבה של הקהילה ניצל את המעמד וסיפר, בענווה גדולה, על המעשה שהתרחש בבית הדין. לידע, להודיע ולהיוודע, שסיבת 'הקונה המיליון' איננה הסיבה האמיתית לזכייה הגדולה בשעון הזהב...

מָפֵל מְלֻמְדֵי הַשְּׁפָלָתִי	עצה טובה
מה לומדים מן – גרעין פֶּאֶשֶׁר הַגֶּרְעִין שְׂמֻמָּוֹ נִכְטָ הַעֵץ הוּא מִמֵּין טוֹב, הוּא יוֹכֵל לַגְדֹּל עֵץ טוֹב. כִּי פֶּאֶשֶׁר הַגֶּרְעִין שֶׁל הַדְּבָר טוֹב, הֵינּוּ שְׂנַעֲשָׂה לְשֵׁם שְׂמִים לְרֵצוֹן הַבּוֹרָא, זֶה סוֹד הַתְּצַלְחָת. ("פָּרָם שְׁלֹמֹה" דְּרוֹשׁ ז' עמ' ע"ח).	עברתם במהלך השבוע חוויה מעניינת? נתקלתם בסיפור יפה? התלבטתם בדילמה משמעותית? רשמו לעצמכם תזכורת לשתף בזה את בני המשפחה סביב שולחן השבת. (נ. גרין)

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"תמיד כשהעם היהודי אוחד במדה זו של האחדות, הוא מצליח בכל דרכיו ומלחמותיו, עד שאמרו רז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אל השלום". ("מגיד חדשות" ח"י עמ' ש"ו).

זה יתנו כל העובר על הפקודים (ל' י"ג)

נראה לבאר בס"ד על דרך הרמז, לפי מה שאמרו רז"ל שאם עבר אדם על איזו מצוה או עשה שום עבירה ח"ו הנה תקנתו שיחזור בתשובה, ויענה בצום נפשו וישוב אל ה' וירחמהו. ואם כשל כוחו להתענות, אזי יפדה התענית בצדקה. וזה נראה לי הרמז בפסוק: זה היינו ממוזן (שהרי חוזר על ענין מחצית השקל שהוא ממוזן) יתנו כל העובר על הפקודים, היינו מי שעבר על פיקודי ה' הישרים, תקנתו שיתן ממוזן, וכמו שאמר דניאל (ד' כ"ד) וחטאך בצדקה פרוק. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

להרוג אותם בהרים ולכלותם מעל פני האדמה (ל"ב י"ב)

קצת קשה מה פירוש "בהרים" ומה בא להשמיענו? ואפשר לומר ע"פ מ"ש בשבת (דף פ"ח ע"א) מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהיה קבורתכם. ע"כ. ולפי זה יש לומר דלהרוג אותם "בהרים" היינו בסיבת הרים שכפה עליהם וכעת שעברו על מצות התורה רצה לכלותם עכשיו ע"י מעשה העגל נולפ"ז מובן גם כפילות הלשון "להרוג וגו' ולכלותם" וגו'. ועוד יש לומר ע"פ מ"ש בשיה"ש רבה פ"ב עה"פ "קול דודי הנה זה בא מודלג על ההרים", דאין הרים אלא עבודה זרה. ע"ש. וזהו שאמר להרוג אותם "בהרים", היינו בסיבת עבודה זרה שהוא עוון העגל. ושור"ר שכן דקדק הגר"ה קנייבסקי זצוק"ל בס' טעמא דקרא ע"ש מה שתירץ. (הרה"ג ר' רחביה חדוק שליט"א).

נקודת חן / עובדיה חן**אין עתיד יהודי בגולה**

שיהודי שמאמין בביאת המשיח, יקח סיכון כזה ויחמיץ את קרבן פסח בבית המקדש?! איך אפשר למזוג כוס של 'זהבאתי אתכם אל הארץ' ולנסוע לחוץ לארץ?!...". גם לאלו שהיו גרים בירושלים, היה ממליץ להישאר בליל הסדר בעיר הקודש, כדי שלא יתקעו "בדרך ארוכה" ויפסידו את קרבן פסח.

*

בהמשך ההגדה על המלים "ויגר שם מלמד שלא ירד להשתקע", כותב הגאון רבי אלעזר נחמן פואה זצ"ל (תלמיד הרמ"ע מפאנו) בספרו "מדרש בחידוש", שבא הדבר ללמדנו בגלות הזה שלא לעשות דירת קבע לבנות בתים לשבת ולנטוע גנות ופרדסים, אלא כגרים בארץ, כאילו בכל יום אנחנו מצפים לשוב לארצנו. "כי העושה כן, הוא ייקרא מצפה לגאולה".

ואכן, גדולי ישראל רבים נמנעו בשל כך מלקנות דירה בחוץ לארץ. מרן הגאון רבי מצליח מאזוז זצ"ל למשל, נמנע מלרכוש דירת קבע בתונס, וכל ימיו חי בשכירות. גם בזמן שעבד בבית הדין במשכורת ממשלתית, והממשלה התוניסאית עודדה את עובדי המדינה לרכוש דירה ולהוריד את התשלום עליה מהמשכורת מדי חודש, סירב להצעה, והיה מזכיר את דברי הגמרא במסכת עבודה זרה (דף ט' ע"ב): אמר רבי חנינא אחר ארבע מאות לחורבן הבית, אם יאמר לך אדם קח שדה שוה אלף דינרים בדינר אחד, לא תקח. במתניתא תנא אחר ארבעת אלפים ומאתים ושלשים ואחת שנה לבריאת עולם, אם יאמר לך אדם קח לך שדה שוה אלף דינרים בדינר אחד, אל תקח. ופירש רש"י: "אל תקח - שהיא קץ הגאולה ותקבץ להר הקודש לנחלת אבותיך, ולמה תפסיד הדינר?!".

בעת ההתעוררות לעלות לארץ אחרי קום המדינה, דרש רב אחד: "אל להם ליהודים לחכות עד שיצאו מן הגלות בשן ועין כעבד כנעני. יהודים צריכים לצאת מעבדות לחירות, משום שהגיע הזמן לצאת...".

*

הגאון רבי רפאל בירדוגו זצ"ל בהגדת "שלל רב" כותב כי במה שנאמר בהגדה "הָא שְׁתָּא הָקָא עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל בְּנֵי חוֹרִין", רומז בעל ההגדה "תוכחת מגולה לנו בני הגלות השבויים בחוץ לארץ, ולא נתן לַבְּנוֹ ללכת לארצנו ונחלת אבותינו...".

כאשר אדם משתקע בחוץ לארץ ובונה לעצמו בתים מרווחים, בהתנהגותו זו הוא מראה כי התייאש מלעלות לארץ, ושוכח את השבועה הנצחית שנשבע עמנו: "אִם אֶשְׁכַּחְךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי" וגו' (תהלים קלז, ה). ו"זאת מכלל הדברים המעכבים את הגאולה, כי כאשר רוצים להשתקע בחוץ לארץ ולשבת בישיבה של קבע, כן ימדדו לנו ומניחים אותנו באשר חפצנו".

לכן אנו פותחים את ליל הסדר ליל הגאולה בפנייה לרבוננו של עולם, שאמנם בלילה זה אנו מתנהגים ברוב שמחה ורחבות, אך לא עלה על דעתנו להשתקע בארץ זו, אלא "לשנה הבאה בארעא דישראל".

ומה נואלו אותם הנוסעים לחוג את חג הפסח במלונות בחו"ל. הראשון לציון הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל היה תמה עליהם: "איך יכול להיות

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

קדושת בית הכנסת

לקהל, כי אין דבר שישכך את החרון אף כמו הזהירות בקדושת בית הכנסת, איני רואה פתרון נוסף למצבנו, צריך להזהר שלא לדבר בבית כנסת שיחת חולין כלל וכלל.

הקהל נשאר מרותק שעה ארוכה לדברי הרב והביט בהתפעלות באיש האלוקים שמגן על הדור בשקט. ידוע היה להם כי פעמים רבות שהיה פיגוע היה רבינו כבר בבוקרו של יום מסתגר בחדרו לתפלה ותחנונים, וכשיצא מחדרו לאחר שעה קלה מודיעים על פיגוע נורא שהסתיים בנס, יחידים ידעו שהחומת-מגן של כלל ישראל היה רבינו הקדוש שהיה עמוד צלותהון של ישראל, רכבו ופרשיו.

ואכן, פורים שושן היה ביום שישי, ומיד כשנכנסה שבת החלו סדרת אזעקות ליילל באשדוד, התושבים החרדים נסו על נפשם כשאותה שבת היו אזעקות רבות מה שלא היה אף פעם לפני כן, וכל זה לאחר כשנתיים של שקט, אבל בחסדי ה'; רבינו הצליח בשגב קדושתו שוב להגן על עמו, ואיש לא נפגע.

העולם המשיך בשגרתו ורבינו המשיך בתורתו ותחנוניו לבטל גזירות רעות מעל ישראל, וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם.

שעת ערב בבית מדרשו של איש האלוקים הגאון הצדיק רבי שמעון חירארי זצ"ל (שהשבע יחול יום הילולתו), התאריך יומיים לפני פורים, שנת התשע"א. עשרות רבות של אנשים יושבים ושותים בצמא את דברי קודשו, חידושים מתוקים לצד ספורים מרתקים, אך לפתע מתח מחשמל באויר, רבינו מדבר תוך שיחתו על מצבו של כלל ישראל, ולפתע ללא הכנה מתפרץ בבכי מר בלתי נשלט. לקהל הנבוך וחרד מסביר רבינו כי רואה הוא טילים רבים על אשדוד וגזירה מרחפת, אחד מהקהל אורח במקום חש להרגיע את רבינו תוך שהוא מסביר לו כי השמועות הללו לא נכונות, כבר כשנתיים עברו מאז מבצע "עופרת יצוקה"; ומאז הדרום שקט לגמרי, אף לא טפטופים, וגם הגזרה שקטה לחלוטין ללא שום התרעה והתראה.

הקהל המלומד ברבם המלומד ברוח הקודש ומספר להם חדשות עדכניות מהשמים, מסמן לאותו אורח שיחדל בדבריו כי רבינו רואה למרחוק ורוח הקודש מדברת מתוך גרונו.

רבינו ממשיך להתייפח בבכי תוך שהוא מספר לקהל כי כל הלילה בכה לפני רבונו של עולם שירכך את הגזירה ולפחות ידחה אותה לאחר פורים שלא להפריע לכלל ישראל בשמחת החג, ובסיום דבריו התחנן

ראשון בקודש

התקנה הראשונה

קריאת התורה היא התקנה הראשונה שנתקנה בעם ישראל. נתקנה לאחר קריעת ים סוף על ידי משה רבנו ואהרן הכהן, בשל חולשת העם ללא תורה.

התקנה בזמן משה ואהרן היתה לקרוא בשבת ובימי שני וחמישי, כדי שלא יעברו על ישראל יותר משלושה ימים בלא לימוד תורה. עזרא הסופר הרחיב תקנה זו ותיקן לקרוא גם במנחה של שבת, ותיקן לקרוא עשרה פסוקים לפחות, ולכל הפחות שלושה פסוקים לכל אחד משלושת העולים (עיין בבא קמא דף פ"ב ע"א).

מוצאים את האוצרות – אצלנו!

"אוצרותינו"

וטועמים עונג שבת אמיתי!!!

הספר 'אוצרותינו' לוקח את הקורא למסע אל אוצרות התורה לאור חידושיהם ולקחייהם של רבותינו הספרדים, שזור בסיפורים ומשלים

ניתן להשיג בישיבת כסא רחמים

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: האם מותר ליתן אוכל לאח שמזלזל בדברי חז"ל ולא נוטל ידיים?
תשובה: מותר ליתן לו אוכל ולקרבו כמה שאפשר (כך ראיתי בשם הגרש"ז אורבך שמצות נטילת ידיים מדרבנן ושנאת אח מדאורייתא).

שאלה: האם אפשר לברך ברכת הלבנה בחוץ תחת ענפים של אילן?
תשובה: לפי דברי הבא"ח לכתחלה צריך להיות תחת אויר הרקיע, וצ"ע טעמו בזה.

שאלה: אדם שמצא ספרי מינות ואפיקורסות שמצוין עליהם עליהם שם וכתובת, האם חייב לעשות השבת אבדה?
תשובה: אין חיוב.

שאלה: לפי מאי דקי"ל (סימן תכ"ט ס"ב) אין מספידין בחודש ניסן, האם יהיה אסור לשמוע הספד מתוך קלטת. שכן כל הטעם משום צער ובכי, וגם בשומעו הספד דרך קלטת ובפרט אם המספיד בוכה יכול להגיע לידי בכי, או דילמא בהספד ממש אסור שבזה יש צער יותר?
תשובה: מסתברא דכששומע המספיד בוכה אף בקלטת אסור.

שאלה: האם מותר למכור לגוי חמץ גמור במכירת חמץ הכללית?
תשובה: כן, רק שיסגור הארון ויתן את המפתח וכמו שנהגו מעולם. והיום הרבה יותר קל לעשות כן שימסור את המפתח לרב המוכר תמורת תשלום פעוט, וכל זמן שירצה הגוי יבא ויקח את חמצו. ולא תהיה המכירה בעיני ההמון כמשחק בעלמא.

שאלה: אדם שאכל בשוגג מצה כשרה בערב פסח, האם יברך ברכה אחרונה, שהרי כתב מרן (בסי' קצ"ו ס"א) שאין מברכין על איסור לא בתחילה ולא בסוף ואפי' באיסור דרבנן?
תשובה: יש לברך, כיון שהאיסור הוא רק מצד הזמן. ועיין במלואים שבסוף ספר חזון עובדיה (על הגדה של פסח) ובשו"ת יביע אומר (ח"ו סי' ט"ל).

שאלה: האם אדם יכול לפטור את חברו מתענית בכורות, על ידי סיום מסכת בלא עשרה?
תשובה: אם עושה סעודה, כן.

שאלה: אדם שלמד מסכת ולא קרא את כולה מלה במלה, האם זה נחשב סיום שיכול להיפטר בו מתענית בכורות בערב פסח?
תשובה: אם למד אותה בהבנה ועיון שפיר דמי, וא"צ שיקרא מלה במלה, רק להבין.

שאלה: שמעתי שצריך לשתות יין שאינו מבושל בשביל הארבע כוסות, האם זה מעכב או שזו רק חומרא?
תשובה: אין זה מעכב, אבל עדיף.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לתגובות והערות: שגי'א 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 17:24

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:21

ר"ת: 18:58

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 593 10.3.2023 - יז' אדר תשפ"ג

וְרָאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵי מֹשֶׁה

כִּי תָשָׂא - שֶׁבֶת פָּרָה

וְרָאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵי מֹשֶׁה כִּי קָרוּ עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהָשִׁיב מֹשֶׁה אֶת הַמַּסּוּהָ עַל פְּנֵי
עַד בָּאוּ לְדַבֵּר אִתּוֹ (לד, לה)

כתב מהרש"ק: בתחלה, כשירד משה מן ההר, היו ישראל יראים מגשת אליו, ואז הניח על פניו את המסוה. בשעה שלמדם תורה - לא היה מסוה על פניו. ואחר כך, כשסיימו ללמוד, שוב היו יראים מגשת אליו, ושוב היה צריך להניח על פניו מסוה. וצריך להבין מדוע לא הניח את המסוה גם בשעת הלמוד?

יש מפרשים, שבשעה שלומדים תורה אי אפשר שיהיה מסוה על פני הצדיק, משום שצריך לקיים: "וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרֶיךָ" (ישעיהו ל, ב), וכמו שכתב רש"י שהרבה לימודים לומדים מן הרב על ידי ראית פניו בשעה שמלמד תורה. ומלשון הפסוק משמע שזה היה דבר ההווה והרגיל: "ואחרי כן נגשו... ויתן על פניו מסוה", ותמיד היתה ההתנהגות כן.

וביאר מהרש"ק דבר נפלא: משה רבנו בעצמו לא ידע שקרנו פניו, ולכן היה לומד עם בני ישראל תמיד בלי מסוה. ואף שאתמול יראו מגשת אליו ואמרו לו שקרן עור פניו - לא היה מבין שיש לזה שיכות שגם היום יקרנו פניו, וכמו ששנינו באבות (ב, ד): "אל תאמין בעצמך עד יום מותך", ומכאן למדוהו חז"ל.

וכעין המבואר במדרש על "ויקרא", שבכל קריאה היה משה רבנו מתפלא, היתכן שקורא לי השם יתברך? וכמו כן, בכל יום היה מתפלא ששוב קרן עור פניו. ולא כמו אותו האיש שיודע שבכל מקום נותנים לו 'ששי', וכשמסיימים קריאה ד'חמישי' הוא כבר מסדר הגארטל כראוי, שיהיה מוכן לעלות ל'ששי'...

אבל משה רבנו לא ידע באמת ששוב קרן עור פניו, עוד יום ועוד יום, ולכן לא הניח המסוה תחלה. ורק לאחר הלימוד, שראה שיראו מגשת אליו, היה שוב לוקח המסוה. (רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, 'לוקט מהעלון נאה דורש').

וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב (לב,ג)

הגאון רבי אליהו חיים מייזל ז"ל (אב"ד לודז') היה מטבעו איסטניס, על כן כשנסע מחוץ לביתו לקח עמו כלי מיטה. פעם נזדמן לו לבקר בעיירה קטנה ונקרא שם לסדר קידושין. והנה התברר שהחתן מסרב להופיע בחופה, כי לא קיבל כלי מיטה ואבי הכלה שהיה עני לא יכל לתתם. כששמע זאת רבי אליהו חיים יצא מיד והוציא מן העגלה את כלי המיטה שלו ומסרם לחתן. או-אז הסכים החתן ללכת לחופה ורבתה השמחה. ויותר מכולם שמח רבי אליהו חיים שנזדמנה לו מצות הכנסת כלה.

כשהבחין העגלון כי כלי המיטה נעלמו מעגלתו סיפר לרבנית וזו נצטערה צער רב. כשסיפר למחרת רבי אליהו חיים על החתן שסירב להכנס לחופה אם לא יבטיחו לו כלי מיטה, הגיבה הרבנית מיד: "חבל, אילו לפחות היית מוסר את כלי המיטה שנגנבו, לחתן ולכלה, היית מונע בכך בושה מבת ישראל". המשיך רבי אליהו חיים בחיוד: "תנוח דעתך שאכן כך עשיתי..." ("יחידי סגולה").

נִשָּׂא עֹון וּפְשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְּהָ (לד,ז)

עוד אמר הנביא מיכה (ז,יח): "מִי אֵל כְּמוֹדֵךְ נִשָּׂא עֹון וְעֵבֶר עַל פְּשַׁע לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ". ואמרו חז"ל (ראש השנה יח,א): "כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר: "נִשָּׂא עֹון וְעֵבֶר עַל פְּשַׁע", למי נושא ה' את עוונו מהמשקל ומוחקו? למי שעובר על פשע". דהיינו: שאינו מדקדק למדוד מידה לאותם שציערו אותו" (רש"י שם).

הגאון ר' חיים שמואלביץ זיע"א כתב: רק המעביר על מידותיו מחמת ענווה זוכה הוא שיעבירו על כל פשעיו, שהרי שנינו: "לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתוֹ" – למי שמשים עצמו כשיריים". דהיינו: כשם ששאריות המאכל אינן נחשבות לכלום כך אם אדם זה אינו חשוב בעיני עצמו ואינו מתגאה, זוכה הוא שיעביר ה' על כל פשעיו (סנהדרין קיא: וברש"י שם) אך אם אדם זה מעביר על מידותיו כדי להתגאות בכך או למען טובת הנאה אחרת, אזי אינו זוכה שיעבירו על כל פשעיו.

רבה של קליל'לאנד הגאון ר' עמרם בלום זיע"א הגיע בבהילות לבית האדמו"ר מסטמאר ר' יואל טיטלבוים זיע"א והתאונן לפניו במרירות רבה: "רבי קדוש! קיימים כמה עזי פנים בבית הכנסת שלי אשר התארגנו נגדי ושופכים את דמי ברבים בעלילות ובזיונות קשים, מה אעשה עימהם? איך אפסיקם??".

מיד קם האדמו"ר ממקומו ופתח "ברייתא דרבי מאיר" (במסכת אבות פרק ו') והראהו כתוב: "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ואף ראוי הוא שכל העולם לא נברא אלא בשבילו... והבריות מקבלים ממנו עצה ותושיה והתורה נותנת לו מלכות וממשלה... ומוחל על עלבונו!!".

לאחר מכן אמר לו האדמו"ר: "אתה מבין כמה גדולות זכויותיו של הלומד תורה לשמה? ובכל זאת נאמר עליו בסוף: "ומוחל על עלבונו", זאת אומרת: גם הזוכה להעפיל לרום המעלות הנפלאות הללו, עדיין התנא ר' מאיר לא מבטיח לו שלא יהיו לו בזיונות, הוא רק מבטיח שיהיה לו כח למחול על עלבונו, אף אתה ר' עמרם" סיים האדמו"ר ואמר: "כדאי שתלמד לקבל בזיונות ומוכרחים למחול ולחזור ולמחול!!".

מסופר על ר' שלמה מזוועיל זיע"א היה ידוע ומפורסם בוותרנותו המופלגת עד אשר מעולם לא סרב הוא לאיש, אולם המעשה דלקמן הוציא את חסידיו משלוותם וכמעט שהגיבו קשות, ורק מתוקף גזירתו של רבם נסוגו לאחור. היה זה לאחר שנענה בחיוב לבקשתה של אשה ואישר לה ללון לילה אחד בחדרון הצמוד לדירתו, אולם לאחר שנוכחה להבין שהעומד מולה רחמן הוא, החליטה היא לנצל את טוב ליבו ולקבוע במקום את ביתה עם ילדיה הקטנים, שהפריעוהו מאד בסדר יומו.

כל בקשותיהם של תלמידיו לשוחח עימה עלו בתוהו, ואף לאחר שהרהיבה עוז בנפשה ובחוצפתה הגדולה היתה נכנסת לביתו ונוטלת מצרכי מזון וחפצים שחשקה בהם, עדיין ביקש הוא מרעייתו ומתלמידיה להניח לה באומרו: "אם לא היתה נזקקת לא היתה לוקחת! תמחלו לה!". אף לאחר שהודיעוהו בוודאות שיש לה דירה אחרת מרווחת ומקבלת היא דמי שכירות, בכל זאת לא הסכים לפנותה.

לאחר כמה שנים חלה הרבי מאד וההליכה היתה קשה עליו, וכיון שחדר השירותים היה בחצר רחוק מביתו, ביקשו תלמידיה לבנות חדר שירותים קרוב לביתו ולהקל עליו. כמה נדהמו וכעסו הם מאד כשאותה אשה התנגדה בתוקף לבניית השירותים, וכשאחד החסידים טען כנגדה ואמר: "ביקשת ללון כאן לילה אחד והשתקעת במקום ללא רשות, ואף את כל מחסורך הנך נוטלת מבית הרבי ללא רשות, מניין לך העזות להתנגד לבניית השירותים?" כששמע ר' שלמה את צעקותיו מיד יצא מחדרו ואמר: "אוסר אני עליך לצעוק עליה! היא צודקת! זה עלול להפריע לפרטיותה!".

ולאחר שבחוצפתה הגדולה פנתה היא למשטרה וביקשו השוטרים הבריטים לשמוע את גרסתו, ענה הוא להם: "היא צודקת! מאד לא נוח לגור בחדר הקרוב לשירותים". וכשנודע לו שתלמידיה מבקשים לפעול נגדה מיד הזמין לחדרו ואמר: "גוזרני עליכם שתניחו לה! ומיד כשאמר זאת נרפא הוא ממחלתו כליל לשמחתו ולשמחת תלמידיה, כמה צודק רבינו" אמרו תלמידיה כשראוהו שחזר להליכתו המהירה. (עלון 'אהבת ישראל')

וביום השביעי תשבת בְּחָרִישׁ וּבְקָצִיר תִּשְׁבֹּת (לד, כא)

מכאן רמזו להלכה פסוקה המובאת בשו"ע (או"ח שז, א) בזה הלשון: "וְדָבַר דָּבָר – שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול, הלכך אסור לומר 'דבר פלוני אעשה למחר'... ואפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות", ונמצא שיש דיבורים שאסור לדבר כלל, ויש דיבורים שצריך למעט בהם. זה שאמר הכתוב: "וביום השביעי תשבת", וכיצד תשבות? "בְּחָרִישׁ" – יש דיבורים שעליך להחריש ולא לדבר בהם כלל, ו"בְּקָצִיר" – ויש דיבורים שעליך לקצר בהם... (נועם מגדים).

נאמר בנביא (ישעיהו נח, ג): "אם תשיב משבת רגלך עשות חפצִיךָ... וְדָבַר דָּבָר". דרשו חז"ל: שלא יהא דבורך בשבת כדבורך בחול. אדם צריך לשמור על הפה שלו ולא לדבר דיבורי חול, כמו שהעולם נברא בדיבור בשישה ימים וביום השביעי שבת הקב"ה מלדבר, כך גם אנו מצווים לשבות מדיבורי חול. זוהי העדות החזקה ביותר על כך שהשי"ת ברא את העולם! "חיים ומוות ביד הלשון" – כיצד מוות?

לצערנו יש מסלול עוקף שבת, או יותר נכון, עוקף שולחן ערוך: "האגרטה הזה עלה ארבע מאות תפוחים ירוקים" – הכוונה לדולרים. יש שאומרים: "לא קשור לשבת..." ואז מרשים לעצמם לומר את כל דיבורי החול שהם רוצים לדבר.

פעם אחת שאל יהודי בבית הכנסת את חברו בשבת: "לא קשור לשבת. ראיתי שהאוטו שלך עומד למכירה". ענה לו: "לא קשור לשבת, נכון?", "לא קשור לשבת, בכמה?", "לא קשור לשבת, בשישים אלף", "לא קשור לשבת, אני אחשוב על זה". למחרת הם נפגשים בבית הכנסת עם הטלית. אומר היהודי לחברו: "לא קשור לשבת, אני רוצה את המכונית". ענה לו: "לא קשור לשבת, כבר לא אקטואלי"... כשאדם שובת מדיבור חול בשבת – הוא שותף במעשה הבריאה! הוא מדבר דברי תורה על השולחן, הוא שר זמירות, הוא זוכה לסם החיים, אותם החיים שביד הלשון ('אפיריון שלמה').

פִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם (ל,יב)

יש רמז נפלא במדרש תנחומא אות ט'. אמר הקב"ה למשה, אם בקשתם לעמוד על מניינם של ישראל, טול ראשי האותיות של השבטים, ותעמד על מניינים. ואכן, מניין האותיות מורה על מניינם של ישראל:

ר' של ראובן = מאתיים אלף.

ש' של שמעון = שלוש מאות אלף.

י' של יהודה = עשרת אלפים.

י' של יששכר = עשרת אלפים.

ז' של זבולון = שבעת אלפים.

ב' של בנימין = אלפיים.

ד' של דן = ארבעת אלפים.

נ' של נפתלי = חמישים אלף.

ג' של גד = שלושת אלפים.

א' של אשר = אלף.

י' של יוסף = עשרת אלפים.

כשבני ישראל יצאו ממצרים, היה מניינם שש מאות אלף, אך מספר ראשי תיבות של השבטים אינו מגיע אלא לחמש מאות תשעים ושבע אלף, שהרי בחטא העגל נהרגו שלושת אלפי איש. ('מדשן ביתך')

כִּי תִשָּׂא שַׁבַּת פָּרָה

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 724 במדרשת "ברנינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 613 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ מרת אימי: שרה-סרה בת שמחה ויוסף ט"ו אדר תשפ"ג

כִּי תִשָּׂא - תוכן ענייני הפרשה

999 פ' 1089

- א. מניין ישראל ע"י מטבעות "כסף הכפרים" (ולא ע"י ספירת בני ישראל).
- ב. מצות תרומת מחצית השקל (ל).
- ג. מצות עשית הכיור וכוונת רחיצת הכהנים את ידיהם ורגליהם לפני העבודה בבית המקדש (ל, יז-כא).
- ד. מצות הכנת שמן המשחה וקטורת הסמים, ואיסור לזרים לעשות כמתכונתם (ל, כב-לח).
- ה. מינוים של בצלאל ואהליאב לעשיית מלאכת המשכן וכליו.
- ו. אזהרה מיוחדת על קדושת השבת (לא, יב-יח).
- ז. מעשה העגל (לב, א-ו).
- ח. משה יורד מן ההר ושובר את הלוחות, העונש לעובדי העגל (מיתה בחרב, ובידי שמים ובשתיית המים) (לב, טו-לח).
- ט. משה עולה להר סיני בפעם השנייה, שם הוא מתפלל ומבקש את סליחת ה' על חטא העגל (לג, א-כג).
- י. משה עולה להר סיני בפעם השלישית. הגילוי של י"ג מידות של רחמים והסליחה על חטא העגל (ביום הכיפורים).
- יא. הברית עם בני ישראל, ומצוות זהירות מהגויים עובדי עבודה זרה, שמירת שבת ומועדים, מצות בכור אדם ובכור בהמה, ואיסור בשר בחלב.
- יב. לאחר רדתו מן ההר "קָרַן עֹר פָּנֵי מֹשֶׁה", ולאחר שהיה מלמד את ישראל תורת ה', שם מסוה על פניו.

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשָּׁבֵת בְּחַרִּישׁ וּבְקִצִּיר תִּשָּׁבֵת" (לד, כא) – הדיבור בשבת כיצד?

מכאן רמז להלכה פסוקה המובאת בשולחן ערוך (א"ח שז, א) בזה הלשון: "וְדָבַר דְּבָר - שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול, הלכך אסור לומר 'דבר פלוני אעשה למחר'... ואפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות", ונמצא שיש דיבורים שאסור לדבר כלל, ויש דיבורים שצריך למעט בהם.

זה שאמר הכתוב: "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשָּׁבֵת", וכיצד תשבות? "בְּחַרִּישׁ" - יש דיבורים שעליך להחריש ולא לדבר בהם כלל, ו"בְּקִצִּיר" - ויש דיבורים שעליך לקצר בהם... [נועם מגדים]

נאמר בנביא (ישעיהו נח, יג): "אִם תִּשָּׁבֵת מִשָּׁבֵת רִגְלְךָ עֲשׂוֹת חֲפָצְךָ בְּיוֹם קִדְשִׁי וְקִרְאתָ לַשְּׁבֵת עֲנֵג לְקֹדֶשׁ ה' מִכְּבֹד וּכְבֹדוֹתָ מְעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמִּצְוֹת חֲפָצְךָ וְדָבַר דְּבָר". דרשו חז"ל: שלא יהא דבורך בשבת כדיבורך בחול. אדם צריך לשמור על הפה שלו ולא לדבר דיבורי חול, כמו שהעולם נברא בדיבור בשישה ימים וביום השביעי שבת הקב"ה מלדבר, כך גם אנו מצווים לשבות מדיבורי חול. זוהי העדות החזקה ביותר על כך שה' יתברך ברא את העולם! חיים ומוות ביד הלשון? - כיצד מוות? לצערנו יש מסלול עוקף שבת, או יותר נכון, עוקף שולחן ערוך: "האגרטל הזה עלה ארבע מאות תפוחים ירוקים" - הכוונה לדולרים. יש שאומרים: "לא קשור לשבת"... ואז מרשים לעצמם לומר את כל דיבורי החול שהם רוצים לדבר. פעם אחת שאל יהודי בבית הכנסת את חברו בשבת: "לא קשור לשבת. ראיתי שהאוטו שלך עומד למכירה". ענה לו: "לא קשור לשבת, נכון!" "לא קשור לשבת, בכמה?" "לא קשור לשבת, בשישים אלף", "לא קשור לשבת, אני אחשוב על זה". למחרת הם נפגשים בבית הכנסת עם הטלית. אומר היהודי לחברו: "לא קשור לשבת, אני רוצה את המכונית". ענה לו: "לא קשור לשבת, כבר לא אקטואל"...

כשאדם שובת מדיבור חול בשבת - הוא שותף במעשה הבריאה! הוא מדבר דברי תורה על השולחן, הוא שר זמירות, הוא זוכה לסם החיים, אותם החיים שביד הלשון. [ע"פ אפיריון שלמה]

פרשתנו עוסקת בחטא העגל, ובהמשך בניית המשכן כחלק מפרשיות תרומה, תצוה, ויקהל ופקודי.

כמו כן, בפרשתנו נכללו כמה ציונים והלכות השייכים לבניית המשכן והעבודה בו. וכבר כתב רבנו האלשיך הקדוש על הפסוק: "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" - בתוכו לא נאמר, אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל. ויסוד לדבריו מצאנו בזהר הקדוש (תקוני זוהר בהקדמה יג, א) - תיקונא דגופא כתיקונא דמשכנא - מבנהו וצביונו הרוחני של היהודי כתבניתו ודוגמת המשכן.

ומבניין המשכן צורתו ותבניתו ואופן העבודה בו - שכל אלו הביאו להשראת השכינה בתוכו - נכיר ונלמד את דרך עבודתנו, לטהר ולקדש את עצמינו, ולהכשיר אותנו להיות ראויים ל"וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם".

המצווה הראשונה בפרשה זו, היא מצוות נתינת מחצית השקל למנות את עם ישראל, ומהם נעשו האדנים - הבסיס והמעמיד למשכן. ובה נצטוונו "הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחְצִית הַשֶּׁקֶל", כל אחד מישראל נתן מחצית בלבד לא יותר ולא פחות. והטעם בהוראה זו - ביארו ב'דעת זקנים' - שלא יוכל העשיר לומר חלקי גדול במקדש יותר ממך, לכן כולן שווים בו. ועל דרך זה יש לפרש שלכך ציוותה תורה לתת מחצית דוקא ולא מטבע שלם, להסיר מלב האדם רגש של גאווה והתנשאות, שירגיש תמיד שהוא חצוי ונעדר השלימות. וכמאמר הכתוב "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְּכָה אֶל־הַיָּם לֹא תִבְזֶה", ורחמנא ליבא בעי (הקב"ה מבקש את הלב), שיהיה חצוי ושובר נכנע בפניו ואינו מתגאה.

עוד פירשו המפרשים שהמחצית באה להורות וללמד, שכל יחיד ויחיד בפני עצמו הוא חצוי וחסר השלימות, ורק בהתחבר לרעהו להתקשר אל הכלל אז ישיג את מעלת השלימות. שלימות היהודי באה רק ע"י אחדותו, ובזה מעלת כלל ישראל וייחודם ע"פ כל האומות שהם אחד ממש. ושני עניינים אלו - ההכנעה והאחדות - תלויים זה בזה. שלא יתכן אחדות וקשר בן אדם לחברו אם נגוע הוא במידת הגאווה. שהגאה בונה במה לעצמו ולעולם ימצא את מעלתו ע"פ חברו ויבליט אותה, וכיצד יתחבר ויתקשר לאחר הנגרע בערכו ממנו לפי הבנתו, ופשוט. וכשם שההכנעה והשפלות, והאחדות שבאה בעקבותם היוו את הכח המעמיד למשכן - מהם עשו את האדנים בסיס אהל מועד. כך במשכן הפרטי של כל יהודי ויהודי, יסודותיו הם ההרחקה ממידת הגאווה שהיא היפך השראת השכינה.

שהרי על הגאה אומר ה' יתברך אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת (סוטה ה.). ועל העניו והשפל נאמר: "מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכְּחֶנּוּ וְאֵת דְּכָא וְשַׁפַּל רֹחַ" (ישעיה נז, טו).

והאחדות וסגולת הכלל היא גם תנאי להשראת השכינה, שאין השכינה שורה פחות מעשרה. ואף ה' יתברך לא ירד על הר סיני רק לאחר שנתקיים בעם ישראל "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל וַיִּגְדֵּהוּ" - כאיש אחד בלב אחד.

שבת זו השלישית שביארבע פרשיות, היא פרשת פרה, שקורין בשבת הסמוכה לפרשת החדש (אין מפסיקין בין שתי פרשיות אלה). והיא רצון שיקויים בנו דברי הנביא יחזקאל (לו, כה): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהַר אֶתְכֶם".

אחים יקרים: קחו עמכם סגולה זו שאינה עולה כסף, ואין צריכים לטרוח רבות עבורה או לנסוע עד קצה העולם בשבילה. יכול כל אדם בעת שנמצא ממילא בבית הכנסת ג' פעמים ביום, לצעוק בכל הכח והכוונה "אמן יהא שמיה רבא", ולהביא אושר ועושר עליו ועל כל בני ישראל. באמירת "אמן יהא שמיה רבא" בכוונה, הוא מונע פיגועים, אסונות, מיתות משונות, מחלות, טרגדיות, צער ושכול וכאב ממנו, מבני ביתו ומכל עם ישראל. יש לנו נשק אדיר בידנו בואו וננצלו כראוי! ... [ע"פ 'פנינים']

"וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי עַל פְּנִיךָ וְקָרָאתִי בְּשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ, וְחָנַתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲךָ וְרַחֲמַתִּי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחֹם" (לג, יט) - להעביר על המידות

כתב החיד"א ("עבודת הקודש" - מורה באצבע סי' א' אות ו'): "ישתדל להעביר על מידותיו, כי זה כל האדם. וישים אל ליבו כי הרבה לחטוא וכמה פעמים ואלפים עשה נגד רצונו יתברך, והכל עליו לתקן ומידו יבוקש, ומה יספיק לעשות סיגופים, או מה כוחו לקבל יסורין. וזאת העצה מרבנו הרמ"ק - משה קורדובירו זצ"ל פינת יקרות להעביר על מידותיו, ובזה מתכפרין פשעיו וטוב לו יותר מן הסיגופים ותעניות... וזו היא מרגלית שאין להעריך, סמא דכולא ואריך".

סיפר לי אברך סיפור שסיפר לו בעל המעשה בעצמו: היה זה באמצע העבודה, לפתע הרגיש כאב חד בעין הימנית. הוא פנה לקופת חולים ומשם הפנו אותו לרופא עיניים. הרופא בדק אותו והפנה אותו בדחיפות לבית החולים "בלינסון" לצילום 'סי טי' (C.T). כאשר הגיעו התוצאות בישר לו הרופא בכאב ואף הראה לו את הצילום של העין בו נראה שהרשתית של העין סדוקה לגמרי והעין בסכנת עיוורון רח"ל, ולכן הוא זקוק לניתוח דחוף! זה נפל עליו כרעם ביום בהיר! הוא שב לביתו והחל לפשפש במעשי... יש לו שכן בבניין שהוא מסוכסך איתו שנים רבות על חריגה בבניה, ואש המחלוקת בוערת שם ללא הפוגה... הוא החליט שהוא מוותר לגמרי על כל התביעות ומהיום והלאה הסיפור הזה כאילו לא היה מעולם. לפני הניתוח בעין עשו הרופאים צילום נוסף והלא יאומן קרה - עין בריאה לחלוטין ואין שום זכר לסדקים. הוא אף אמר לאותו אברך: "תבוא אלי הביתה, אראה לך את שני הצילומים ואתה לא תאמין למראה עיניך" ... זהו כוחה של העברה על המידות! נוהג היה מרן ראש הישיבה הגרי"ל שטיינמן זצ"ל לומר בכל הזדמנות: "נער הייתי וגם זקנתי ולא ראיתי משהו שהפסיד מיותר".

"נִצֵּר חֶסֶד לְאֲלֹפִים נְשֵׂא עֵז וּפְשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקָּה לֹא יִנְקָה..." (לד, ז)

כתב ה"בן איש חי" ("חיים ושלוה" על תהלים): "אֲשַׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדָרְךָ זֶה תִּלְךָ אֵינְעָה עֲלֶיךָ עֵינִי" (תהלים לב, ח). "זו" בגימטריה שלוש עשרה, "בְּדָרְךָ זֶה תִּלְךָ" - בשלוש עשרה מידותיו של הקב"ה, כמו שאמרנו: מה הוא רחום אף אתה תהיה רחום (שבת קל"ג:).

"כִּי תִשָּׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפַקְדֵיהֶם וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נַפְשׁוֹ בְּפֶקֶד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בְּפֶקֶד אֹתָם" (ל, יב)

במעלת אמירת "אמן יהא שמיה רבא"

אמר הגה"ק רבי יחזקאל טויסיג ממטרסדורף ז"ע - רמז נאה יש כאן לסגולה הנפלאה שנתן לנו הקב"ה לביטול וסילוק כל הדינים והגזרות הקשים מעל האדם ע"י עניית "אמן יהא שמיה רבא" בכל הכח והכוונה! שהנה אמרו חז"ל (שבת קיט:): "אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כוחו, קורעין לו גזר דינו". ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: "אפילו יש בו שמץ של עבודת אלילים, מוחלין לו". וגירסת הרא"ש והטור: קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה! ומסביר רש"י: "בכל כוחו" - בכל כוונתו.

והתוספות מביא שם בשם הפסיקתא "בכל כוחו" - בקול רם, וזה לשונו: "כשישראל נכנסין לבתי כנסיות ואומרים אמן יהא שמיה רבא בקול רם - מבטלין גזרות קשות!". ובשולחן ערוך (אורח חיים נו) פסק כשני הפירושים, שכתב: **"יש לכוון בעניית הקדיש ולענות אותו בקול רם"**.

והטור כתב: "ועונין הציבור בכוונה שלמה". ו"המשנה ברורה" כתב: בכל כוונתו ובכל איבריו דהיינו שיאמרנה בלב ונפש, ולא כמוציא בשפתיו וליבו בל עימו". והריטב"א מביא בשם רבינו יונה בברכות: כשמברך את השם בקול רם - כוונתו מתעוררת".

ונתנו 'איש כפר נפשו לה' - "איש" נוטריקון: "אמן יהא שמיה", וזה כופר נפשו לה', כי כל העונה אמן בכל כוחו, קורעין לו גזר דינו, ואפילו יש בו שמץ עבודה זרה, מוחלין לו. ועל פי זה אפשר להסביר את דברי הגמרא (בבא בתרא י'): "אמר ר' אבהו, אמר משה לפני הקב"ה: ריבוננו של עולם! במה תרום קרן ישראל? אמר לו: בכי תשא".

ויש לרמז, ב"כי תשא" נוטריקון: "בכל כוחכם תענו אמן יהא שמיה". ומשה רבינו שאל: במה תרום קרן ישראל, כשיהיו צריכין הרמת ראש דהיינו כשיחטאו ח"ו ויהיו גזרות קשות על עם ישראל, מאי תקנתם? אמר לו הקב"ה: "בכי תשא" הרומז לעניית "אמן יהא שמיה", וכל העונה אמן בכל כוחו, קורעין לו גזר דינו, ומוחלין על כל עוונותיו...

ב"פרקי היכלות" (רבתי, פרק ו' אות ג' - מדרשים המיוחסים לרבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול שגילו לו המלאכים בעת עלותו השמימה, כשטיהר עצמו בסילודין ורצה לדעת בין השאר על הגזירה של הרוגי מלכות). מובא: "אמר רבי ישמעאל סח לי סגסגא"ל שר הפנים, ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל. ישבתי בחיקו והיה מסתכל בי ובכה והיו הדמעות נופלות מעיניו ונופלות על פני. אמרתי לו הדר זיו מרום למה תבכה? אמר לי ידידי בא ואכניסך ואודיעך מה נגזר לישראל עם קודש. תפשני והכניסני בחדרי חדרים ולגנזי גנזים ולאוצרות של הפנקסים ופתח והראני כמה צרות כתובות צרות משונות זו מזו. אמרתי לו הללו למי? אמר לי לישראל. אמרתי לו ויכולין לעמוד בהם? אמר לי למחר בא ואודיעך צרות משונות מאלה.

למחר הכניסני לחדרי חדרים והראני צרות משונות מהראשונות אשר לחרב ולרעב ולשב, אמרתי לו הדר זיו ישראל בלבד חטאו? אמר לי בכל יום מתחדשות צרות רבות עליהם מאלה, וכשנכנסים לבתי כנסיות ועונין 'אמן יהא שמיה רבא' אין אנו מניחים אותם לצאת מחדרי חדרים" ...!

השואל הוסיף לשאול את מו"ר שליט"א: ומה יהיה עם התפילה שהתפללתי בשעה שמחלתי לו, שהקב"ה יקרע גם את שטרות חובותיי?...

השיב לו מו"ר: התפילה חלה, כי בשעתו נהגת כצדיק והתכוונת באמת למחול לו, אלא שעכשיו מוטלת עליך מצוה חדשה - לשבור זרוע רשע וללמדו שסופו להיתפס וללקות!

לסיכום: יש לגבות מהברנש את הסכום שקיבל במרמה. ["ופריו מתוק"]

"ויעשהו עגל מסכה" (לב, ד)

דעות שונות מצינו כיצד נעשה העגל. א. רש"י כתב, אהרן לא נתכוון לכך, אלא השליכו לבור, ובאו מכשפי ערב רב שעלו עמהם ממצרים ועשאוהו בכשפים.

ב. מיכה היה שם, והיה בידו טס שכתב בו משה 'עלה שור עלה שור' להעלות את ארונו של יוסף מתוך הנילוס, והשליכו לתוך הכור ויצא עגל. וכן כתב רבנו מיוחס, אחר שצר אותו בחרט, השליכו לאור לפי תומו, והם עשאוהו כצורת עגל. ולביאורים אלו, ייחס הכתוב את עשיית העגל לאהרן אף על פי שהוא לא עשאו, מפני שנעשה על ידו.

ג. ה'ספורנו' כתב, 'ויעשהו' לא נסוב על אהרן, אלא 'ויעשהו' מי שעשאו.

ד. הראשונים כתבו, שהעגל נעשה ע"י אהרן בכוונה, וביאר הרשב"ם, ישראל עשו דפוס של חמר ושעווה בצורת עגל כדרך המתיכים, והשליך אהרן הזהב בתוכו ונעשה עגל, וזהו "וַיִּצַר אֹתוֹ בְּחָרְט" שצרר הכל בבגד, ואח"כ "וַיַּעֲשֶׂהוּ עֶגְלָה מִסֵּכָה", שהכניס הזהב לדפוס ונעשה עגל.

ה. הרלב"ג כתב, ש'ויעשהו עגל מסכה' הוא על ידי 'וַיִּצַר אֹתוֹ בְּחָרְט', שצר אותו זמן רב בכלי החרט עד שקיבל תורת עגל, אך לא נעשה על ידי דפוס.

"אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל" (לב, ד)

מדוע עשו דווקא עגל? טעמים שונים מצינו בדבר:

א. הרס"ג כתב, שהוא עפ"י שיטות שיש לאומות העולם בעשיית פסל לע"ז, שיש שרוצים דמות של אדם דווקא, ויש שרוצים כוכבים, ויש שנותנים יתרון לבעלי חיים, ובדעה זו היו רשעי ישראל שבאותו דור.

ב. ה'חזקוני' כתב, ה'ערב רב' רצו עגל, משום שראו את רגלי מלאכי השרת במעמד הר סיני, ורגליהם ככף רגל עגל, וסבורים היו שאלו הם פסיעותיו של הקב"ה.

ג. תלמיד הר"ן כתב, כיוון אהרן לתמונת עגל ולא לתמונת טלה, כדי לשומרם שלא ישובו אל אמונת מצרים שהייתה עבודה זרה שלהם בצורת טלה, וכיון שהמזל שאחרי טלה הוא שור, לכן בחר בשור כדי להראות להם שהמצרים טעו בכך שעבדו לטלה, וראוי לעבוד לעגל, ועל ידי זה חשבו שאהרן מסכים עמהם.

ד. רבינו מיוחס' כתב להיפך, יראת המצרים לא בצאן לבד הייתה אלא אף בשור, והתכוונו לעשות כתועבות מצרים.

ה. רבי אברהם בן הרמב"ם כתב, שהאמינו בהשפעת מזל שור שבזכותו יצאו ממצרים, והעגל הוא סמל ודוגמא לאותו מזל, ולכך ביקשו מאהרן שיעשה להם צורה זו.

[אוצר מפרשי התורה]

"וַיִּשְׁלַךְ (מידו) מִיָּדוֹ אֶת הַלֶּחֶת וַיִּשְׂפֹר אֹתָם

תַּחַת הַהָר" (לב, יט) – ללמד את הגנב לקח

יש אומרים שלכך שברם, לפי שהיו כמו 'שטר חוב' על ישראל, ושטר חוב שנקרע אין לתובע במה לתבוע (כלי יקר).

יהודי הגיע אל מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א ובפיו השאלה המעניינת הבאה: באחד הימים ערכתי קניות לכבוד שבת קודש באחת הצרכניות הגדולות. כשעמדתי בתור לתשלום בקופה, הבחנתי שהיהודי העומד מאחוריי בתור, מחפש וממשש את כיסי בגדיו מתוך בהילות, וארשת פניו הביעה דאגה. האיש לא הרפה, הוא המשיך לנער את בגדיו ו'לחפור' בכל מקום אפשרי, עד שפנה אלי, כשדמעות בעיניו: "אנא תרחם עלי, הגעתי מרחוק כדי לערוך קניות לכבוד שבת, וכעת התברר לי ששכחתי בביתי את הארנק, ואין עמי לא פנקס צ'קים ולא כרטיס אשראי... אהיה אסיר תודה אם תואיל בטובך למסור לי את כתבתך המדוייקת, ולהלוות לי 400 שקל כדי שאוכל לשלם על הקניה, ובע"ה אשיב לך אותם לביתך בהקדם".... שלפתי את הסכום, ומסרתי אותו ליהודי בצירוף כתובתי, והלה מסר לי פתק שעל גביו רשם שקיבל ממני הלוואה על סך 400 שקלים.

חלף יום ועוד יום, שבוע ועוד שבוע, והאיש טרם מגיע לפרוע את חובו. גם בתיבת הדואר לא נמצאה שום מעטפה ממנו... הבנתי איפוא, שכל הנראה מדובר בנוכל שמעמיד פנים כדי לגנוב מיהודים תמימים את כספם.

למרות שהבנתי שנפלתי בפח, לא נפלה רוחי, החלטתי שמאחר ואת הכסף בכל מקרה לא אקבל בחזרה, אם כן, מדוע שייענש יהודי בסיבתי, הן אמרו חז"ל (שבת קמ"ט): "כל שחברו נענש על ידו - אין מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה". ולכן עמדתי וקרעתי את השטר שמסר לי הברנש, ואמרתי "רבנו של עולם, אני מוחל וסולח לגנב ההוא בלב שלם וברצוני לבקש, אנא רבונו של עולם מחל וסלח גם לי, וקרע שטרות חובותי" כך הוצאתי את הדבר מליבי ונרגעתי.

אבל הסיפור לא נגמר. הנה לא חולפים כמה ימים, ואני שוב עומד בתור לקופה, הפעם בצרכניה בעיר אחרת. לתדהמתי אני קולט לפתע שמאחורי עומד מאן דהוא שמפשפש בקדחתנות ומחפש אחר כספו... היה זה לא אחר מאשר אותו ברנש! גם הפעם הוא נקש על כתפי, והתחיל לייבב ששכח את ארנקו... נזפתי בו "כבר נפלתי בפח שלך פעם אחת", והוספתי לאיים שאמסור אותו למשטרה. האיש בא במבוכה והתנצל. בו במקום שלף את פנקס הצ'קים שלו, ורשם לי צ'ק על סך 400 שקלים (פתאום יש לו כסף).

כעת אני מסופק, מסיים השואל הצדיק, האם לאחר שמחלתי לאיש בלב שלם על החוב, ועוד הוספתי לבקש מהבורא שימחל לי על 'חובותיי', אכן עלי להימנע עתה מלגבות את חובי, או שמא איני רשאי לגבות?

השיב מו"ר שליט"א לשואל: מצוה עליך למהר ולגבות את הכסף, וזאת על מנת ללמד את הגנב לקח, ושיסוף גנב לתליה' (כפי שמצינו בסנהדרין ז, "אתרי תלת גנבא לא מיקטיל", וביאר רש"י: אם גונב פעמיים ושלוש, ולא באה עליו פורענות, אל יתמה, דאתרי תלת - גנבא לא מיקטיל, אך סופו ללקות באחרונה!).

ובאשר ל'מחילה' - הרי זו מחילה מתוך טעות, ואינה חלה (כפי שנפסק ברמ"א חו"מ סי' רמ"א ס"ב: "כל מחילה בטעות, יכול לחזור בו, אפילו קנו מיניה"), שכן בשעה שמחלת לגנב, חשבת בדעתך שלא תמצאנו, ולכן העדפת למחול לו כדי שלא ייענש על ידך, אבל עכשיו כשתפסת את הגנב, ואנו מורים לך שאין למחול לו כלל, כי אין לרחם על גנבים אכזרים אלא יש ללמדם שלא ירוויחו מאומה מגנבותיהם, ממילא כעת מתברר שמחילתך היתה בטעות ואין לה תוקף.

- * בזמן שאין בית המקדש קיים, דבר שפתינו לרצון לפני אדון כל, כאילו קיימנו והקרבתנו הקרבנות, וגם הפרה בהזאת שלישי ושביעי, ועל ידי קריאתה על כל פנים נטהר טהרה רוחנית לכבוד הרגל הבא עלינו" (עבודות ישראל). בעניין זה ראוי לציין את דבריו של בעל ה"חסד לאברהם", הכותב כי בשלושים הימים שבין פורים לפסח, הקב"ה מוציא את ישראל בכל יום משער נוסף מתוך שערי הטומאה, ומעלה אותם מדרגה לדרגה.
- * בשבת זו ניתן לתקן את שורש כל החטאים: עיקר קריאת פרשת פרה מכוונת על טהרת הלב מן העוונות. רבי צדוק הכהן מלובלין מפרש את ההפטרות, הנאמרת לאחר קריאת פרשת פרה, בה נאמר (יחזקאל לו, כה): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמְאוֹתֵיכֶם, וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם". מכאן, שעיקר טהרת פרה אדומה היא הנקיות והזיכוכ מן העוונות ("פרי צדיק", פרשת פרה, אות ז).
- * ה'ח'תם סופר' מסביר את העניין שבאפר הפרה: "משום כן אמרה התורה להיטהר ב'אפר פרה', לרמז לאדם שישוּב בתשובה אל ה', על ידי שיהיה בעיני עצמו כעפר ואפר. כי על ידי תשובה מתוך הכנעה ושפלות הרוח זוכים לטהרה" ('ח'תם סופר', דרשות ל"ג).
- * עיקר הטהרה הוא על ידי לימוד התורה: במדרש רבה על פרשת במדבר מובאים דבריו של רבי יוסי ברבי חנינא: "אבל עתה, בעוונותינו הרבים, שחרב בית המקדש, אין לנו טהרה, אלא כשאנו לומדים ועוסקים בתורת פרה ובמצוותיה, על ידי זה אנו נטהרים".
- * באופן זה מסביר ה"רוקח" את הפסוק "זאת חוקת התורה" כן: "הוקשה חוקת התורה לפרה אדומה, מה פרה אדומה מטהרת, אף התורה מטהרת לומדיה לשמה". הש"ה כותב כי "אף בזמן שאין אפר פרה, יוכל אדם לטהר את עצמו כשדבק בהתמדת התורה, ולומד ומלמד על מנת לשמור ולעשות ולקיים".

כאמור, שבת זו השלישית שב'ארבע פרשיות', היא פרשת פרה, שקורין בשבת הסמוכה לפרשת החדש (אין מפקיין בין שתי פרשיות אלה). מוציאים שני ספרי תורה, באחד קורין לשבעה קרואים בפרשת השבוע, ובשני קורין למפטיר בסדר 'זאת חקת התורה' - פרשת הטהרה באפר פרה אדומה.

"זאת חקת התורה" (במדבר יט, ב) - אמר שלמה המלך (קהלת ז, כג): "כל זה נסיתי בחקמה" - לא הנחתי בעולם חכמה שלא עמדתי עליה, אולם כיון שהגיע לפרשת "פרה אדומה" אמר: "אמרתִי אֶחְכְּמָה וְהָיָא רְחוּקָה מִמֶּנִּי", חקרתי שאלתי ופשפשתי - והיא רחוקה ממני, "וְהָיָא רְחוּקָה" עולה בגמטריה "פרה אדומה", והקושי בהבנת מצוה זו, כיצד מצד אחד הפרה מטהרת הטמאים, ומצד שני מטמאת את הכהן העוסק בטהרת הטמא. וכדי להבין זאת נעיין בדברי ה"בית הלוי" בפרשת בא (ד"ה על דבריו) שביאר: שגם במצוות שאנו יודעים בהם הטעם כמו במצה, שאמרו בה טעם על שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שגאלם וכדומה, אין הטעם סיבת החיוב, שהרי התורה קדמה לעולם (פסחים נ"ד) וגם קודם העולם היתה התורה, והיה כתוב בה מצות מצה. וגם אברהם אבינו וכל האבות קיימו התורה כולה עד שלא ניתנה, וא"כ בליל ט"ו אכל אברהם מצה ומרור - אף על גב שהיה אז קודם גלות מצרים, ועל פְּרֻחַךְ מצוות אלו לא נצמחו מגאולת מצרים. רק להפך בזכות מצות פסח מצה ומרור שיש בלילה הזה נצמחה גאולת מצרים בלילה זו. כלומר, הטעם והחיוב של מצות מצה הוא בגלל שכך רצה ה' יתברך מטעם הכמוס עמו עוד קודם בריאת העולם, אלא שהקב"ה ברוב טובו סיבב שתניתן לנו מצוה זו ע"י יציאת מצרים, שעל ידי כך נקיימנה בשמחת לבב מתוך הכרת הטוב, וכך הוא בסיבת כל המצוות. ועל כן אפילו המצוות השכליות כגון 'לא תרצח' ו'לא תגנוב', אין סיבת איסורן בגלל ששכל אדם הישר מבין את הגנות הגדולה שברציחה ובגניבה, ומואס בהם מטבעו, ולכן אסרו ה' יתברך, אלא להפך, ה' יתברך רצה לאסור את הרציחה והגניבה, ולכן השריש בטבע האדם למאוס בהן ולהתרחק מהן.

אכן יש מן המצוות שרצון ה' שטבע האדם ושכלו הישר יעזרו לו לקיימם, לכן נטע באדם דעות ומוסכמות, כאלו הרואות בעשיית עבירות כשפיכות דמים וגזלה, דבר בזוי שיש להתרחק ממנו, אך באמת התורה כולה חוקה היא, שנאמר: "זאת חקת התורה".

בברכת התורה

רזן ברינה

"לְאֲדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: משה אהרן בן מאיר יצחק: שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: מאיר בן שמחה אשר מסעד בן זוהרה: רחמים בן אהרן אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: דוד (הג'ה) בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה הגר בת הרטה ואהרן

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: זהבה בת אטו:גי'מי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עלזיה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה אורסל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחרה בנת תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מוזל

לפניכם מספר עובדות חלקן חיוב קריאת פרשת פרה, והדרך שבה שלימוד התורה היא מטהרת את לומדיה.

* על פי ה'שולחן ערוך', חיוב קריאת פרשת פרה הוא מן התורה (או"ח תרפ"ה, ז). לעומת זאת, המשנה ברורה סובר כי חיוב קריאתה הוא רק מדרבנן (מ"ב שם ס"ק טו בשם אחרונים).

* בזמן בית המקדש, היתה קיימת חובה להיטהר לפני הרגל, ולכן קוראים פרשה זו, העוסקת בטהרה, כאשר מתקרב חג הפסח. במדבר סיני שרפו את הפרה האדומה סמוך לחודש ניסן, כדי להזות באפר הפרה על בני ישראל מיד לאחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויוכלו להקריב את קרבן הפסח. בקריאת פרשה זו כלולה כוונתנו להתפלל לה' שיטהר אותנו במהרה, ונזכה לעבוד אותו בבית המקדש.

* ה"שפת אמת" כותב כי שבת זו היא זמן מיוחד לטהרה: "זמן זה מסייע לטהרה על ידי שבזמן המקדש היו כל בני ישראל עסוקים בטהרה בימים אלו לטהר עצמם לקרבן פסח, לכן הזמן מבקש תפקידו, ומסייע לטהרת הלב גם עתה".

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

פרשת כי תשא

עלון "גדר המלך" לכבוד הקיב"ה

הדפסת פרשת
5:16
הדפסת פרשת
6:23
הדפסת פרשת
6:59

שלוחי מצווה אינם ניזוקים

ולא יחמוד איש את ארצו בעלתה לראות את פני ה', א-לוֹקֵךְ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה במסכת פסחים דף ח כתוב: תניא איסי בן יהודה אומר הרי שאמרה תורה **(שמות לד-כד)** ולא יחמוד איש את ארצו בעלתה לראות את פני ה', שלש פעמים בשנה מלמד בזמן שאדם עולה לרגל לבית המקדש שתהא פרתך רועה באפר ואין חיה מזיקתה תרגולתך מנקרת באשפה ואין חולדה מזיקתה והלא דברים ק"ו ומה אלו שדרכן להיזקק אינם ניזוקין בני אדם שאין דרכן להיזקק על אחת כמה וכמה שהקב"ה ישמור אותם שלא יזוקו, אין לי אלא בהליכה לבית המקדש [כשעולה לרגל, בחזרה מנין] שחוזר לביתו מבית המקדש [שיהיה שמור תלמוד לומר **(דברים טו-ז)**] ופנית בבקר והלכת לאהליך מלמד שתלך ותמצא אהלך בשלום מדברי גמרא אלו לעיל הגמרא לומדת את הכלל המפורסם שלוחי מצווה אינם ניזוקים בין בגופן בין בממונם (פרה רועה באפר ואינה ניזוקת שהיא ממונו) בין בהליכה בין בחזרה **מסופר** במדרש (שיר השירים רבה פרשה ז) מעשה באחד ששכח לנעול דלתו ביתו ועלה לפעמי רגלים וכשבא מצא הנחש קשור בטבעות דלתותיו,

שוב מעשה באחד ששכח ולא הכניס תרגולתיו לתוך ביתו ועלה לפעמי רגלים, ובא ומצא החתולות מקורעות לפניהם, שוב מעשה באחד ששכח ולא הכניס כרי של חטים לתוך ביתו ועלה לרגל, וכשבא מצא אריות מקיפין לחטים, **אמר רבי פינחס מעשה** בשני אחים עשירים שהיו באשקלון והיו להם שכנים רעים מאומות העולם, והיו אומרים אמתי יהודים אלה עולים להתפלל בירושלים ואנו שוברים בתיהם וגונבים להם הכל הגיע הזמן ועלו לרגל זימן להם הקב"ה מלאכים בדמותם והוו נכנסין ויוצאין בתוך בתיהם, הגיעו האחים מירושלים חצו מה שהביאו מירושלים וחילקו לכל שכניהם אמרו להם איפה הייתם אמרו להם בירושלים מתי עליתם לירושלים, ומתי הגעתם, ביום פלוגי אמרו השכנים ברוך אלוקי יהודים שבניו לא עזבו אותנו והוא לא עזב אותם, אנשים אלה חשבו מתי יהודים אלה יעלו להתפלל בירושלים ויעלו לבתיהם להחריבם ולשדוד הכל ושלח אלוקים מלאכים כדמותם והיו יוצאים ונכנסים בתוך בתיהם כיון שבטחו בו לפי מה שראו מה יפו פעמיהם.

והגמרא בפסחים ח: אומרת שאפילו מכוון גם למצווה וגם לדבר רשות אינו ניזוק ונקרא שלוח מצווה ולכן אם בודק חמץ ומחפש גם מחט לא יזקק (חז"ל פטרו אותו שם במפולת מדיקת חמץ מחפש שמא אחר הבדיקה יחפש ואז לא מקיים מצווה ויכישנו עקרב ה"י)

אבל אם היזק ברור או שכיח אזי אינו זוכה לשמירה כפי שגמרא מבאיה שם בשמואל אמר לקב"ה כיצד אמשח את דוד ושמע שאול והרגני אמר לו הקב"ה קח עגלת בקר ותסתיר זאת שהנך הולך למשוח את דוד ואף על מי שמקיים את צויו וכן חשש שמואל ללמדנו שאם שכיח היזק אזי אין שמירה **וכן הגמרא ביומא דף יא.** מבאיה וא"ר יהודה **מעשה** באחד שהיה בודק מוזוות בשוק העליון של צפורי ומצאו חייל רומאי ונטל ממנו אלף זוז על כך, שואל הגמ' מדוע לא נשמר משמים עונה הגמרא שכיון שההיזק קבוע מסביר שם רש"י עלילות המושל מוזומנות תדיר לכן אין שמירה אבל בסתם ללא חשש רגיל האדם שמור

האור החיים הקדוש שואל מדוע יוסף נמכר לעבד הרי אביו מינהו לשלוח מצווה לעשות רצונו **ומתוך שזק** שתכליתו הטבה ומעלה גדולה אינו חשוב נזק שלבסוף זכה למלוכה וכבוד רב ורק בגלל דבר צדדי הוצרך להיות בכלא עשר שנים ועוד שנתים (כמבואר במי' סוטה)

יש מי שתרץ שכיון שזוהי יתה גזירת מלך (בברית בין הבתרים שידרו למצרים) לא יועיל שלוחי מצווה **כותב בפלא יועץ**, כתוב (קהלת ח ה) שומר מצווה לא ידע דבר רע. ושלוחי מצווה אינם נוזקים. ואם יארע לאדם שום נזק על ידי עשית מצווה, יאמין מה שאמרו בש"ס (שבת קיח:) אמר רב יוסף יהא חלקי ממתים בדרך מצווה שמיתתו כפרתו והוא מוזמן לחיי העולם הבא **וכן אומר הזוהר** (פרשת עקב) שבוצעים בשבת על שני כיכרות ולא חוששים לזוגות כיון ששלוחי מצווה אינם ניזוקים

כותב הרב לוגסי המאמין השלם רואה את כל ניסי ה' כטבע ואת הטבע כנס במידה שווה, וכמו שראיתי לזה סיפור מופלא עם ה"אור יהל"י - רבי לייב חסמן זצ"ל. **מסופר (ביב דרך)** אחד התלמידים לשעבר, תלמיד חכם נכבד, בהפגשו עם ר' לייב חסמן זצ"ל

סיפר לו על מאורע שקרה אתו בתחילת המלחמה העולמית, בלומדו עוד בישיבת שטוצין, שסיכן נפשו באחד מלילות ימי הכיפורים להסתיר כחמישה עשר חיילים יהודים בחזית המלחמה, וניצל כמה פעמים בשעת מעשה באורחות נלא ממוות בטוח: שתוך בילוש הקוזקים הרוסיים אחריהם, נזדמן לו קבר פתוח בבית הקברות להשליך מדיהם הצבאיים; שהרגיש בו כשהוא מתחבא בחורשה הקרובה באישון לילה וירו אחריו צרות כדורים ולא פעו בו; שתפשו אותו לבסוף וחשדהו כמרגל והצליח להתחמק מהם הודות לבדיות דמיוניות וכו' וכו'. כשראה ש'י לייב שותק כל הזמן ומקבל דבריו בקור רוח, חזר שנית על סיפור הדברים תוך התפעלות רבה, והדגיש לחוד כל נס ונס שארע לו, שרואים בו יד ההשגחה הפרטית. כתום דבריו, אמר לו ר' לייב: אינני מבין את התפעלותך. הרי גמרא מפורשת היא: "שלוחי מצווה אינם ניזוקים לא בהליכתן ולא בחזירתן". ר' לייב הרגיש בהתפעלותו המופרזת של אותו חכם, כי חסר לו בתמזמות אמונתו, וכי הפער אצלו בין נס לטבע הוא גדול למאוד, ורצה להעמיד אותו על ההכרה, שהנחות חז"ל והבטחותיהן כמותן - כעובדות טבעיות, וכי אין להתפעל מתופעות של ניסים יותר מהתופעות היומיומיות הרגילות, כי הכל נעשה על ידי ההשגחה העליונה, ואין הבדל לגביה אם זה בדרך טבע או שלא כדרך טבע. כך נהג ר' לייב כל ימיו להגיב על כל תנועה, על כל מילה ועל כל הרהור.

כותב הרב לוגסי בשם ה "פלא יועץ": הרי אמרו חז"ל "שלוחי מצווה אינם ניזוקים", ואם כן היאך מצינו פעמים שאנשים הולכים למצווה וניזוקים? וענה הרב כך. דפעמים נזר על האדם דין קשה, והגזירה היא על עונש חמור, מה עושה הקב"ה הרחמן, כדי להמתיק הדין מעליו מתחסד עמו ומענישו בשעה שהוא שלח מצווה, ואז בזכות המצווה נמתק הדין והעונש מחמור - נהיה קל.

מסופר (ר' קובי לוי) ד"ר גבריאל בבית חולים בארה"ב הגיע לחדר הניתוח יהודי כבן 60 עם חשש לגידול באחד מן האיברים הפנימיים... תוך כדי בדיקה הוא הבחין שהאיש המתאנק בכאביו, איננו נימול. היה ברור לו שהוא עוד אחד מאותם יהודים מרוסיה, ד"ר גבריאל שלח אותו לצילומים, והכרע כי יש לבצע בהדמיה כללית, אם כי בדיקות המעבדה העכשוויות דווקא היו מעודדות, הסימנים נוטים לכך שהגידול שפיר. ואז התקשר לרבו ואמר בדיקות אלה אני עומד לנתח יהודי בהדמיה כללית. האיש ערל... מה כבוד הרב אומר, האם כדאי לנצל את ההזדמנות ולמול אותו... ויש גם חשש שירצה לתבוע אותי ואז אסתבך בתביעה משפטית... השתיקה מן העבר השני של הקו היתה ארוכה למדי. "כן, אתה יכול למול אותו... זו מצווה וזו הזדמנות שיש לנצל אותה. שלחי מצווה אינם ניזוקים" פסק הרב. ואכן כך עשה ד"ר גבריאל ברח מבית החולים ונכנס למחלקה הפנימית לאחר שבועיים שנעלם, ובחצי עין הבחין במר ולדימיר בנימינוב ישוב על כורסא סמוך לחדר האוכל, כשהוא... מעוטר בטלית ותפילין ובידו סידור תפילה. הד"ר חשב שהוא בולע את לשונו מתדהמה. הוא ניגש בחיך לבנימינוב ושאל לשלמו. "הו, ברוך השם, מרגישים נפלא" ענה לו בנימינוב באנגלית עילגת "אני כבר יהודי מושלם, אתה דאגת לי לברית מילה, והשכן שלי לחדר דאג לי לתפילין, ואפילו ליגמל איד להתפלל..." סיפר הד"ר לרבו אמר לו הרב את הפסוק הנפלא האלוקי של דוד המלך "סור מרע ועשה טוב". ברגע שנכרתה ממנו העורלה, סר ממנו הרע, ומה נותר לו לעשות? רק טוב. ולא קיבלת שום היזק בזכות המצווה שלוחי מצווה אינם ניזוקים (גם פה זה לכאורה שכית הזיקא שיתבע אותו אלא משום מצווה רבה של ברית מילה שנכרתו עליה שלוש עשרה בריתות היה ראוי שיעשה ועוד קיימא לך שאפילו טעה הרב בפסק והגדיר זאת כשלוח מצווה שאינו ניזוק כיון שפסק כך מקבלים את דבריו בשמים וכיון שפסק שאינו ניזוק גם אם זה טעות הוא לא יזקק [עיין מאמר פרשת וילך מה שפוסקים פה פוסקים בשמים])

ומהגמרא קידושין דף לט משמע שאם בזמן המצווה מהרהר בעבודה זרה מאבד את השמירה משמים

הגמרא בכתובות (עו:), **מספרת דרבי יהושע** בן לוי היה יושב וכורך עצמו עם חולי ראתן [חולים שיש להם שרץ במוחם] ועוסק בתורה, ואף על פי שמחלה זו מדבקת ומסוכנת מאוד, אמר ריב"ל: כתוב על התורה "אילת אהבים ויעלת חן" - אם התורה חן מעלה על לומדיה, (אגוני לא מגנאה) האם לא תגן על לומדיה? **וכתב שם הריטב"א**, שאפילו בשעה שלא היה עוסק בתורה, היה יושב ונצמד לאותם חולים, משום דאורייתא אפילו בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא לעוסקים בה לשמה, כמבואר בסוטה (דף כ"א). ואף על פי שקביע הזיקא. **אומר המשך חכמה** אמנם על תלמוד תורה דרבים, צריך למסור עצמו למיתה, ולסכן עצמו עבור זה ולכן כל דבר מצווה במיוחד בלימוד תורה לא יחשוש מהפסד שלוחי מצווה וכל שכן העוסק במצווה שלא יפסיד

שבת שלום ומבורך

שאלה: ראונו אמר לשמעון אתה חייב לי 500 ש"ח ושמעון אמר איני יודע אם הלואה לי בכלל מה הדין, וכן מה הדין במקרה ששמעון אמר לאחר תביעת ראונו אני יודע שהלווה לי 500 ש"ח אבל אני לא יודע אם החזרתי לך, וכן מה הדין במקרה שתובע מסופק אם חייב לו או לא תשובה: כותב שו"ע סימן ע"ט, ראונו אמר לשמעון שברור לי שהלוויתך 500 ש"ח או שהפקדתי בידך, ושמעון אומר: איני יודע אם הלוויתני או אם הפקדתי בידך, ישבע הסת שאני יודע, ופטור. ואם בא לצאת ידי שמים, ישלם. ואפילו אם טען בתחלה שמעון טענת ברי אין לך בידך, וכשחזרה לטובע הסת חזר וטען: איני יודע אם הלוויתני או אם הפקדתי אצלי, נשבע הסת שאני יודע, ופטור. אבל אם ראונו אמר הלוויתך 500 ש"ח או שהפקדתי בידך, והלה אומר: יודע אני שהלוויתני מנה או שהפקדתי אצלי ואני יודע אם החזרתי לך אם לאו, חייב לשלם, כיון שמודה שהיתה הלוואה במקרה הקודם גם על ההלוואה הוא מסופק ואין התובע צריך לשבע אפילו יודע את האמת. אבל אם ירצה, יחריס חרס סתם על כל מי שפוטל קמונו שלא בידך. וכותב הרמ"א ואם חזר אחר כך ואמר: נזכרתי שפרעתיך, נאמן בשבועה במקרה שהתובע מסופק הדין הוא שפטור לצאת גם ידי שמים

שבת היא מקור הברכה עושר וכל טוב

במה שנגזר עליו בראש השנה אלא מקבל תוספת לפי מה שהוציא ואפילו סעודת מלווה מלכה אסור לחסוך שגם היא דינה כשבת כפי שמסופר בגמרא שבת קט"ז. ר' אבהו היו עושים לו ביציאת שבת עגל משולש היינו עגל משובח והיה אוכל ממנו רק את הכליה כשבו אבימי גדל אמר לו אבא למה להפסיד על הרבה כסף לשחוט עגל שלם בשביל הכליות הרי הנך שחט עוד עגל בערב שבת את הכליה של העגל ששחטת בערב שבת נשמור למוצאי שבת שמע לבנו ועשה כך בא אריה וטרף את העגל היינו שהראו לו משמים שאין זו ההנהגה הנכונה.

שבת מוחלת עונותינו ללא יסורים הגמרא אומרת כל השומר שבת כהלכתו אפילו עבד עבודה זרה כאנוש מחול לו. ושאל הטורי זהב ממה נפשך אם לא עשה תשובה למה שימחלו לו ואם עשה תשובה הרי אין דבר שעומד בפני התשובה ומדוע שלא ימחלו לו מתוך הטורי זהב שמדובר שעשה תשובה מכל מקום יש עבירות שלא מספיק תשובה אלא כדי שיכפר לו צריך גם יסורים כגון עבר עברה שחייבים עליה כרת וכדו' ח"ו כדי יתכפר עוונו אדם זה אם ישמור שבת כהלכתו וימחלו לו עונותיו גם ללא יסורים

שבת מרפא מחלות היה ילד שהיה לו מום בלב הלכו לכל הרופאים אמרו אין מה לעשות הלכו לחפץ חיים אמר להם תקבלו עליהם לסגור את החנות לפני חצות היום של שבת וכל צרכי שבת יהיו מוכנים כבר מחצות היום ואזי בנכם כפי שאנו אומרים בפינוט לכה דודי "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה ששבת היא מקור הברכה קבלו עליהם להתנהג כך והנה שבו לרופא אמר להם אני לא מאמין החור נסתם הילד בריא לחלוטין זהו נס גמור לכן נדע לכבד את השבת כיון ששבת היא מקור הברכה והיא נותנת את הברכה.

בזכות שמירת שבת הרוויח כפליים

ומעשה במאיר אנשיל רוטשילד, יהודי עשיר שומר מצוות שחי ברוסיה, אשר התפרנס ממכירת סחורות לצבא הרוסי. היה זה ערב שבת כאשר קצין של הצבא הגיע לביתו והניח מכתב. אשתו ביקשה שיבדוק במה מדובר, אך הוא התעקש שלא להסתכל במכתב, שהרי זה חילול שבת גמור. בסעודת שחרית בשבת בבוקר שוב הגיע הקצין והניח מכתב נוסף, ושוב אשתו ביקשה שיבדוק, אך הוא המשיך להתעקש שלא לחלל את השבת. בסעודה שלישית בשבת בצהריים, שוב הגיע הקצין והניח מכתב שלישי, ושוב אשתו ביקשה שיבדוק, אך הוא המשיך להתעקש ואמר שהרי עוד שעה יוצאת השבת ואז יבדקו. כשיצאה השבת החלו לפתוח את המכתבים בזה אחר זה. במכתב הראשון היה כתוב שהצבא מעוניין לרכוש כמות מסוימת של סחורות בסכום מסוים. במכתב השני היה כתוב שהצבא החליט להגדיל את הסכום משום שמכתבו הראשון לא נענה ואנשי הצבא הבינו שהמוכר אינו מעוניין בעסקה. במכתב השלישי היה כתוב כי מאחר ולא התקבלה תשובה לשני המכתבים הקודמים, אנשי הצבא שיערו שאולי החצעות הקודמות היו מעליבות בעבורו, ומשום שהוא יודע כנאמן הצבא הרוסי, החליטו בצעד חריג להכפיל ולשלש את הסכום האחרון שהציעו עבור הסחורה. אמר מאיר אנשיל רוטשילד לאשתו בשמחה: "שבת היא מקור הברכה!". למחרת סגרו את העסקה, והספיקו מזונותיהם לכמה שנים, מבלי שהוצרכו לעבוד.

התעשר בזכות אכילת דגים בשבת הגאון רבי שמואל לניאדו זצ"ל, ממגורשי ספרד, הפליג באונייה, ופתאום מת גוי שהיה באונייה. רב החובל החליט למכור את כל רכושו במכירה פומבית, ולבסוף נשאר פח אחד של דגים שאף אחד לא רצה לקנותו. מאחר והרב היה רגיל באכילת דגים לכבוד שבת, לא רצה לוותר על מנהגו גם בהיותו באונייה, וקנה את הפח בכמה פרוטות. ויהי אך כשפתח הרב את הפח, נמצאו בשורה העליונה דגים, אך מתחתיה נמצאו מטבעות זהב ואבנים טובות לרוב, והתעשר הרב עושר גדול, דוקא בשעת דחקו בעת היותו גולה מספרד. [לימים כשביקשו אנשי "אירס צובה" רב עליהם, שלחו למרן השולחן ערוך רבנו יוסף קארו זצ"ע"א שיאיל בטובו לבוא לכהן אצלם כרב, אך הדבר לא התאפשר למרן, והוא שלח להם בזה הלשון: "אשאל לכם את הרב שמואל לניאדו, שהוא: איש אשר כמוני".] (ספר הזכרון כנסת עזרא עמוד 49)

מילי דבדיחותא: אורח סיני שואל יהודי [לפני 20 שנה] איך זה שכל הזמן מדברים עליכם בהקשורת כמה אנשים אתם אמר לו חמש מיליון אמר לו הסיני אתם רב חמישים מיליון וכל הזמן מדברים עליכם רב לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיחותא ודחי' רבנן לומר ישב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]

מי שביקר אבותינו הקדושים אברהם ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יבדך וישמור ויעזור וירומם ויצלה את הרוחמים הקרים ובני ביתם: חזק ושרת חניה, צבן ימאל וציפורה, יצחק ויובד התלה חזד, ד חזד, ישראל קרין חנה, ציפורה חזד ושפחתי, יח ואביבה חזד, ובולון וברבור חזד, משה חיים בן אביבה, עמי וישנה כחן, אליהו ורות נחמה חזד, רפי ואביבה זדון, יסכה ויעקב שמישא, שמואל ונורית חזד, כחן שמעון ומרים, מיכאל ואליס חזד, ענוס וריאל ואוריה חזד, יצחק וכוכבה חזד, יחן יואל, כחן עזריאל, שרון וקנין, יחונת ושולת חזד, דניס ודניאל פראנץ, יוסף ומיה חזד, הרב אסף נתן, בת שבע חזד וכל משפחתי, אברהם וסגילת מסס, ר' יעקב ביתן, ר' יעקב אבוב, כחן רחמים סטוי, בר רבקה בן, מושון יונתן, לויזון חנון תהילה בת שרה, רות בת תמר, רבקה בת רות עובד ליטל ומיל אורון בני ציפורה. שותרימים לכליל קול כמסוס, כולל יום, כולל ליל ששיר, כולל בני הומוסים, ועוד! [ועלון השבועי. מקל מלכי המלכים בתחמי ישמור ויחיים מכל גרה ונוק יצילם גיבה כוכב מרעמים ובל אשיר יפנו ישיכיל וכל אשר יעשו יצליחו ויטבל האל-מלליים כל גזירות קשות ורעות ויגוור עליהם האל- גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם וימאל כל משאלת ליבם לטובה, לחיים טובים ומולאים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונחיה תמיד שמחים ומאושרים אבייך. לעי: ירום בן זילר, רחל בת מילה אליהו בן מייכרה.

נר לשולחן שבת

פרשת מי תשא

גליון 822 תשפ"ג

עשרים שנה לעלון!
מי תשא היא שבת הולדתו
של "נר לשולחן שבת"
בשנת תשס"ג
מודה אני לבורא עולם
שזיכני לכתוב ולהפיץ אורו!

"וירא העם כי כבש משה". (ל"ב א')

היכן הפסוק הכי ארוך בתורה?

הפסוק בעל מספר התיבות הגדול בתורה נמצא בפרשת השבוע: פרק ל"ב פסוק א'! יש בו שלושים וארבע תיבות. אחריו יש שני פסוקים בני שלושים ושלוש תיבות, גם הם בספר שמות: ז' י"ט, ל"ד י'. בספר דברים, י"ג ו', יש פסוק בן שלושים ושתיים תיבות. בספר ויקרא, ט"ז כ"א, יש פסוק בן שלושים ואחד תיבות. בבראשית ובמדבר יש פסוקים בני שלושים תיבות. קשה עלי פרידתכם... הפסוק הארוך ביותר בתנ"ך נמצא במגילת אסתר ח' ט', "ויקראו סופרי המלך" - יש בו ארבעים ושלוש מילים!

(נר לשולחן שבת)

השבוע עד שנגיע ל'שלישי' נקרא תשעים ושנים פסוקים! כדי ש'הישראלים' שחטאו בעגל, יעלו לתורה רק לאחר חטא העגל. רמז לזה נמצא במספר תשעים ושנים, שהוא בגימטריא פעמיים לוי - ארבעים ושש - ללמדנו ששבט לוי עולה כאן פעמיים. ("נר")

כשאין כהן בבית הכנסת, מעלים לוי. מה יעשו כשאין במקום כהן ולוי? חידש הגאון רבי יצחק זילברשטיין שיעלו גר צדק!

חידוש זה לכאורה צריך עיון, שהרי כידוע חטא העגל נגרם על ידי הגרים, וכפי שכתבו הראשונים: "מדוע נקראו הגרים ספחת? שאין הגרים תועלת לישראל שהרי ערב רב גרים היו, והם סיבת העגל" (רבינו בחיי כ"ד ה). אם כן מה טעם ההעלות בעליות אלו גרים?! אלא יש לומר, ברור הוא הלכה היא "גר כקטן שנולד" ואין לו שום יחס וקשר לאותם "ערב רב", ורק אנו בני ישראל 'מיוחסים' לאבותינו שהיו בעגל.

"יזהר החזן שלא יקרא בתורה למי שהוא עיוור או פיסח בפרשת עיוור או שבור... וכן בכל דבר".

(ס"ח תש"ע, משנ"ב א"ח קל"ח ה')

תיקנו חכמים שיעלה לוי לקרות פרשת העגל לפי שהם לא חטאו, ואם יקרא ישראל יגדל הכאב, או יהיה נראה שהוא לא חטא והוא שקר וחוצפה. והוי כפרה, שמצטערים ומתביישים על מעשה העגל. הגם שעתה אין העולה קורא בתורה אלא החזן, אעפ"כ הרי החזן קורא עבורו והוא לא חטא, כי העולה לוי. והחזן, כיון שהוא קורא את כל הפרשה אין להקפיד עליו. (יוסף אומ"ן מ"ז)

שנים אחדות שהתה ישיבת "באר יעקב" בירושלים. כאשר ניצבו בפני פרשת דרכים: האם לשוב לבאר יעקב, או להשאר בירושלים, מיקומה של הישיבה בירושלים היה נוח יותר וראשי הישיבה התלבטו.

החליט ראש הישיבה, הגאון רבי משה שמואל שפירא, לערוך גורל הגר"א. הפסוק שעלה בגורל היה: "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה... והיה כל מבקש ה' יבא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה". רבי משה שמואל ראה בפסוק תשובה ברורה כי על הישיבה לשוב לבאר יעקב.

(רבי משה שמואל)

מעשה כגון זה היה במשפחה ירושלמית, שעמדה לפני קניית דירה והתלבטה בין שתי דירות. החליטו לעשות גורל. הפסוק שעלה בגורל היה "והיה כל מבקש ה' יבא אל אהל מועד". אחת הדירות היתה בשכונת "בית וגן" סמוכה לישיבת "אהל מועד"... קבעו מגוריהם בדירה זו!

(נר לשולחן שבת)

השבוע יחול יום הזכרון לחכם הרזים, גאון ישראל
רבי יוסף חיים זוננפלד, נפטר י"ט אדר תרצ"ב

"הכם לב" (ל"א ה')

סיפר לי הרה"ג לוי שיינין: "אבי, הגאון ר' מנחם מנדל, בהיותו בחור בישיבת חברון, ליווה את הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד אחר תפילת ערבית בסיום תענית. לא הספיק רבינו לטעום דבר, והנה נכנסה אישה שאמרה שבעלה חולה וד"ר וולך לא רוצה לקבלו לבית החולים שלו, ואינה יודעת מה לעשות.

רבי יוסף חיים יצא מהחדר ולא אמר דבר. כולם המתינו והמתינו ולא הבינו להיכן נעלם...

לאחר כשעה חזר ואמר לאישה: "ד"ר וולך הסכים לקבלו!" כולם הבינו היכן היה... האישה שהרגישה לא נעים, שאלה: "מדוע הרב היה צריך כל כך לטרוח?" השיב רבינו בחיוך: "לא נורא, בחזור לקחוני ברכב..."

(נר לשולחן שבת)

שמעתי הוראה ל"בית היתומים דיסקין" ממון רבי יוסף חיים זוננפלד: הכסף שתרמו לעזרה ליתומים, מותר לקחת ממנו לבדוק מזוזות בעיר הקודש ירושלים, שמציל מיתמות. (תשובות והנהגות ח"א תרמ"ה)

ביאר רבי יוסף חיים זוננפלד מדוע הנשים לא שותות מיין הבדלה: נוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת עד סיום סדר תפילת ערבית (טור רצ"ט). והמג"א (שם ס"ק ט"ו) הוסיף מהאבודרהם: "ומיהו נהגו הנשים לא לעשות מלאכה כל מוצאי השבת". יוצא אם כן שאצל הנשים קדושת השבת ממשיכה יותר מהגברים, ולכן נהגו הנשים שלא לשתות מכוס ההבדלה, לרמוז שאצלו עדיין ממשיכה קדושת השבת.

וכבר הביא רש"י שבאהל של האמהות שרה ורבקה היה נר דולק מערב שבת לערב שבת, כנראה המשיכו קדושת השבת משבת לשבת.

(הקדמה לשו"ת "משנה שכיר")

אוסף על דבריו: יש להבין, מדוע הנשים ולא הגברים 'זכו' למנהג זה שלא לעשות מלאכה גם במוצאי שבת?

הנשים לא חטאו בעגל, לפי שלא רצו הנשים לתת נזמיהן לבעליהן, נתן להם הקב"ה שכרם בעולם הזה - נתן להם ראש חודש ליום טוב. (פרד"א מ"ה) היה זה בר"ח ניסן, בו הוקם המשכן. (דע"ז ל"ה כ"ב) לפיכך נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בר"ח והוא מנהג טוב! וגברים שנהגו בכך אין זה מנהג כלל! (או"ח תי"ו ונו"כ)

הפרשיה הצמודה ל'פרשת העגל' היא 'פרשת השבת', שמירתה וקדושתה. עשו אפוא הנשים "עירוב פרשיות" והתקדשו גם בקדושת ראש חודש וגם האריכו בקדושת השבת.

ונסיף על פי המכילתא (פרי' כי תשא): בפרשה נאמר "ששת ימים יעשה מלאכה" ובפרשת יתרו נכתב "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך". כיצד יתקיימו שני כתובים הללו? אלא בזמן שישאל עושים רצונו של מקום מלאכתך נעשית בידי אחרים.

יוצא כי בזה שהנשים שובתות ממלאכה גם במוצאי שבת הן כמו מצהירות: 'מלאכתנו נעשית בידי אחרים - אנו עושות רצונו של מקום!'

(נר לשולחן שבת)

רבי יוסף חיים היה מוסר שיעור קבוע בבית הכנסת בשכונת "בתי מחסה" בין מנחה לערבית, והיה מקפיד לסיים את השיעור בדיוק בהגיע זמן התפילה. (הנהגות ופסקים הגר"ח זוננפלד)

השבוע יהול יום הזכרון לפוסק הדור, שר התורה, מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך, ראש ישיבת "קול תורה", כ' אדר א' תשנ"ה ועתה הורד עדיך מעליך - הם המלבושים שנורק עליהם דם הברית, דם הקרבנות שהקריבו הבמורות בסני, והם נקראו עדי, וכיוון שכפרו עכשיו במעשה העגל בברית, ציווה עליהם שיפשיטום". (ריבנו בחיי ל"ג ה')

ביאר רבינו מדוע קבעו הז"ל את "תענית בכורות" בערב פסח:

לכאורה אינו מובן: א. מדוע רק מי שהוא בכור עתה צריך לצום, הרי לכאורה כל צאצאי הבכורים צריכים לצום, כי הם היו צריכים למות בליל הפסח, ומה זה נוגע למי שהוא בכור עכשיו? ב. מדוע רק הזכרים צמים, והרי הנס היה גם בנקבות, גם הן מתו במצרים? ג. הנס היה במצרים גם לגדול הבית, ולא רק לבכורים? ד. מדוע צמים ב"ד ניסן, ולא בט"ו שבו היה הנס?

הבכורים היו החשובים והנכבדים בעם ישראל. הם אלו שהקריבו את הקרבנות בעת מתן תורה, ורק בחטא העגל נתבטלה הכהונה מהבכורים ועברה לכהנים.

מעתה נבין את הכאב והעלבון שיש לבכורים מדי שנה בערב פסח, בזמן שכל אחד מישראל מביא קרבן על אותו הנס בו ה' הציל את בני ישראל, וקידש בו את הבכורים. אין לך יום שהקריבו בו כל כך הרבה קרבנות כמו ערב פסח. הם הבכורים עומדים מבחוץ ואילו הכהנים הם אלו שעובדים, ולהם הבכורים אין חלק בעבודת הקודש והמקדש. איזו מרירות ודכאון, איך יערב להם לאכול ולשתות.

לכן קבעוהו לדורות לצום ביום זה לכפר על חטא העגל, ואת אשר נלקחה העבודה מהבכורים מפני זה.

ולמעשה נוהגים הבכורים להפיג צערם בסיום מסכת ולשמוח בלימוד התורה, שכן "גדולה תורה יותר מן הכהונה ויקרה היא מפנינים, מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים". (פעמי קול תורה)

"חכם לב" (ל"א)

בעת עריכת חופה הכריז "המקריא" בשמות הרבנים לכיבוד בברכות. לאחד קרא: "הגאון", ולשני קרא: "הגאון הצדיק".

הדבר הפריע לרבי שלמה זלמן ואמר לעומדים לידו: "כולם צדיקים, ולמה קוראים רק לו צדיק?!", ואף שניסו להסביר לו טעם הדבר, לא היה מרוצה ואמר: "בזמן הכרזת שמות הרבנים בציבור, יש להכריז לכולם בשווה, ולא לשנות בתארים". (שם)

רבינו ידע שיקראו לו לכיבוד בחתונה. אשר על כן נעמד בסמוך למקום החופה, כי נפשו סלדה ממבטי הקהל. פעם בחתונה, בזמן קבלת האורחים דיבר בלימוד עם תלמידו, ידידי, הגאון ר' עובדיה יעבץ. והנה בעת החופה אמר לו: "הבה נתקרב, שלא יצטרכו לחכות כשיקראו לי!" והוסיף: "אני לא משחק כאילו אני לא יודע שיקראו לי..." (נר לשולחן שבת)

סיפר הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שני מעשים אודות רבי שלמה זלמן: פעם הוא היה מוזמן לסידור קידושין. והנה בהגיעו לאולם רואה הוא את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך. לא היה נעים לו לסדר קידושין כשרבי שלמה זלמן באולם... ניגש לרבינו ואמר: "אני מבקש שראש הישיבה יסדר קידושין".

אמר לו רבי שלמה זלמן: "קראו לך, הזמינו אותך לסדר קידושין, באת, אתה תסדר".

רבי ברוך דב ביקש שוב: 'איך אני יכול לסדר קידושין בעת ששר התורה נמצא פה...' אמר לו מרן בתקיפות: "אם אתה לא מסדר בפני אני הולך, כך לא תסדר בפני..."

מעשה שני: היתה שאלה של כשרות יוחסין על בחור בישיבת פוניבז'. הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שלח את השאלה לרבי שלמה זלמן, והוא הכשירו.

הגיעה החתונה, רבי ברוך דב באולם, עומד לסדר קידושין עוד זמן מועט, והנה לפתע רבי שלמה זלמן נכנס לאולם, ובקשה בפיו: 'אנא, תן לי לסדר קידושין, כך תהיה לו גושפנקה, אני אכשיר אותו בפומבי!' - כאן מרן ביקש "סידור קידושין"...

"נר לשולחן שבת" מפני ידידי הג"ר רבי עובדיה יעבץ

ידידי, הרה"ג רבי ברוך ברוורמן השתתף בחתונת מחותניו. כיבדוהו להיות עד. "אבל אני מחותן?" העיר לרבי שלמה זלמן. "מחותן אינו קרוב!" השיב מרן.

הוסיף והקשה ר' ברוך: "אבל לא התכוננתי להיות עד, הרי עד צריך לעשות תשובה..." שאלו רבינו: "התפללת מעריב?" "כן" השיב. "אם כך אמרת 'סלח לנו', אזי עשית תשובה!" (נר לשולחן שבת)

בכל דבר בו התבונן רבינו ראה את ההלכה!

פעם ראה ילד ששיחק עם דבק שרף מעץ, ועשה מהם כמין חוטים. מיד עלתה לו השאלה - האם מותר לקרוע חוטים אלו בשבת? והוכיח שאין זה קורע, לפי דברי ה"חיי אדם" שמוותר לשים קורי עכביש על פצע. (מבקשי תורה" ספר זכרון)

סיפר רבינו כי בצעירותו עבר ב"שער יפו" והיה רואה אנשים יושבים בבתי קפה. וליד ספל הקפה הלוהט היתה מונחת לכל אחד כוס מים קרים. תיכף עלה במוחו הרעיון שאפשר על ידי זה לצאת ידי ספק ברכה שנחלקו בו האחרונים, האם מברכים ברכה אחרונה בשתיית דבר חם ששותים בהפסקות. (שם)

נ.ב. יושבי בית הקפה עשו זאת כדי להנות בכל פעם מחדש מחומו של הקפה שביניהם התקרר מחומו הראשון, ירושלמים של פעם... (נר)

מעשה בבחור שהבחין שנוהג רבינו בהנהגה הלכתית מסויימת. שאלו בלחש: "מעשה רב?" השיבו רבי שלמה זלמן: "אבל לא מעשה תלמיד..." (ועלה לא יבול)

ת.ד. 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת כי תשא תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 474

בני אמונים

בני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

נטילת ידים למאה ברכות

בכל בקר בגשתנו לעבודת התפלה, אנו קוראים את 'פרשת הכיור' המופיעה בפרשתנו, שבה נצטוו הכהנים לקדש את ידיהם ורגליהם "בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה לה" (שמות ל ט).

אף שמצוה זו היא יחודית לכהנים ונוהגת רק בזמן שביית המקדש קיים, בפעל גם בימינו, כל יהודי פותח בה את סדר יומו, ואף הברכה הראשונה שאנו מברכים מדי בקר מקורה במצוה זו.

הרשב"א (שו"ת סי' קצא) מבאר שמקורה של מצוה נטילת ידים מדי בקר בקומנו משנתנו הוא במצוה קדוש ידים ורגלים שבה נצטוו הכהנים העובדים בבית המקדש. לדבריו, כל יהודי שקם ליום חדש של עבודת ה' הוא פתוח הבא לעבודת בית המקדש, וממילא, כפי שהכהנים נצטוו לקדש ידיהם ורגליהם מדי בקר בבניסתם לעבודה, כך נצטוו כל יהודי לקדש את ידיו בכל בקר בבניסתו לעבודת היום. על כך אף פנו דוד הפלך ע"ה באומרו (תהלים כו ו): "ארחץ בגיליון כפי ואסתבא את מזבחה ה'" (ראה ברכות טו א).

כשנתבונן נבחינו כי במצוה זו של נטילת ידים לשחרית ובברכה עליה, מתקדשים אנו לעבודת ה' הימית שבמקדשה נצבת הזכות והחובה לברך מאה ברכות מדי יום. עלה בדעתי כי ענין זה נרמז בברכה שמברכים אנו על מצוה זו - "אשר קדשנו במצוותיו וצונו על נטילת ידים". "על" בגימטריה "מאה". בכיול, בעת שמברכים את הברכה הראשונה בראשית היום, מצהירים אנו: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לברך על" ברכות בכל יום.

מדי בקר בברכה הראשונה ביום, נשלחת לנו תזכורת חשובה על עבודתנו - לזכר את ה' לאורך היום באמצעות אמירת מאה ברכות פראוי, וכמוכן בשלמות - בעניית אמן אחריו.

נקפיד על ברכות בשלמות ונתברך בשלמות! בקריאת "אשר קדשנו... וצונו על - ברכות" בברכת שבת שלום,

278 זכר מואמינים

אשר כתבת" (לב לב)

רש"י פרש שפך בקש משה מהקדוש ברוך הוא: אם אין אתה סולח לישראל, מכה את שמי מן התורה כלה "שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש עליהם רחמים". תמה ה'בית אהרן' מקרלין: הייתכן שמושה הענו מכל אדם החזיק עצמו כמי שראוי לבקש רחמים?

ובאר: אכן, אין פונת רש"י שמושה חשש שיאמרו שהוא אינו ראוי לבקש רחמים על ישראל, אלא אדרבה, חשש שיאמרו שתפלתו לא התקבלה משום שאינו ראוי לבקש רחמים, ובכך יטעו לסבר שאין הקדוש ברוך הוא שומע את תפלתו של מי שאינו ראוי, בעוד שהאמת היא שהקדוש ברוך הוא שומע תפלת כל פה (בית אהרן דף קמד ב).

מדות הרחמים בזכות מידת הענוה

"וייעבר ה' על פניו ויקרא ה' א-ל רחום וחננו ארץ אפים ורב חסד ואמת" (דו ו)

כאשר בקש משה רחמים על ישראל לאחר חטא העגל, הזכיר בתפלתו את זכות האבות, ככתוב (שמות לב ג): "זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך". חכמים למדו מכך שכל התולה את תפלתו בזכות אחרים, תולים את קבלת תפלתו בזכותו, וכפי שמצינו שתלה הכתוב את קבלת תפלתו של משה בו עצמו, ככתוב (תהלים קו כג): "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית".

דרש רבי אברהם יצחק שיינ ר"מ ביישיבת 'תפארת ירושלים':

לאור דברי חז"ל אפשר להוסיף ולומר, שאף הסבה שזכה משה ולאחר תפלתו נתגלו לו סדר שלוש עשרה מדות, שאמירתן פועלת אף אחר שתמה זכות אבות, (ראה רש"י לעיל לג יט) היתה בזכות שבענונותו לא בקש רחמים על ישראל לאחר חטא העגל בזכות עצמו אלא בזכות אבות. לפיכך תקנו לומר בנסח תפלת א-ל ארץ אפים הנאמרת כהקדמה ל"ג מדות: "בתחנו ובתפלה פניך נקדם כהודעת לענו מקדם"; מדוע דוקא כאן מכנה משה 'ענו'? לפי שפאמור, "ג המדות התגלו לו בזכות ענונותו, שתלה תפלתו בזכות אבות (ברכת איש).

התשובה מעבירה את הרע שבגזרה

"למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלתם מעל פני האדמה... וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו" (לב יב יד)

חכמים (ילק"ש כ"י תשא רמז טז טז) אמרו שרעה הוא שם של כוכב המסמל דם ומות, ובאר: כאשר בקשו ישראל לצאת ממצרים למדבר, הזהיר פרעה (לעיל י י): "ראו כי רעה נגד פניכם", כלומר: "אני רואה באצטגנינות שלי כוכב אחד עולה לקראתכם, שמו רעה, והוא סימן דם והריגה". עתה כאשר גזר הקדוש ברוך הוא מיתה על ישראל מחמת חטא העגל, טען משה: "למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים" - אם תהרגם, יתרברבו המצרים לאמר שאמת דברו, ומזל רעה שעלה לקראת ישראל גרם לכך שימותו כלם במדבר. ואכן, הקדוש ברוך הוא קבל טענתו: "וינחם ה' על הרעה", כשהחליף את גזרת ה' שנגזרה על ישראל בדם המילה ששלל אותם הושע.

מכך שהקדוש ברוך הוא לא בטל את גזרת הדם מכל וכל, אלא המירה בדם המילה ששלל אותם הושע, למד רבי אברהם חיים שור כי גזרה רעה אינה יכולה להתבטל, אף בכח התשובה והתפלה יכולה היא להתהפך לטובה. זוהי הסבה שבתפלות הימים הנוראים אינו אומרים: "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את הגזרה", אלא "מעבירין את רע הגזרה", כלומר: מעבירים את הרע שבה, והופכים אותו לטוב.

כך נבין אף את שאמרו חכמים (ברכות נה ב) שהחולם חלום ואינו מבין אם משמעותו טובה או רעה, יעמד לפני הכהנים בעת ברפת פהנים ויאמר: "רבנו של עולם אני שלך וחלומותי שלך. חלום חלמתי ואני יודע מה הוא... אם טובים הם, חזקם ואמצם פחלומותיו של יוסף, ואם צריכים רפואה, רפאם כמי מרה על ידי משה רבנו"; לפי שאמרו חכמים (שם נז ב): "חלום - אחד מששים בנבואה", והרי גזרת שמים אינה יכולה להתבטל, לפיכך אינו מבקשים שינתבטלו החלומות הרעים מכל וכל, אלא שהקדוש ברוך הוא ירפאם וינחםם לטובה (תורת חיים' בבא קמא נה א).

גם מי שאינו ראוי - נענה

"ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך

אמן במסירות נפש

השופט ההמום נסה לשכנעו שי שקל שוב את ההצעה, אולם היהודי סרב בנחרצות. הוא הישיר מבט לעבר השופט ואמר: "אין דבר בעולם שיגרם לי להמיר את דת אבותי". התאריך שנקבע להוצאתו של ר' אליעזר להורג היה ז' בסיון, יום טוב שני של גליות של חג השבועות.

כמה ימים לפני בצוע גזר הדין, השיג רבי אלכסנדר זיסקינד אשור לבקר בצינוק שאלי השלף ר' אליעזר. הוא נכנס לתאו והתרגש לראות כי ר' אליעזר עומד איתן באמונתו ומתכונן בסלודין לרגע הנורא. הוא למד יחד עמו את הלכות קדוש ה' ואת גסח הברכה שיש לברך על קיום מצוה זו.

בבקר ההוצאה להורג התעטפה העיר בעננה שחרה; היהודים הסתגרו בבתי הכנסת לתפלת יום טוב שני של חג השבועות ונגעלו את שעריהם בפחדם מפרצי השנאה וחמת הרצח העלולים להציפם מכוון האספסוף המוסת. הגויים מצדם התכנסו בהמוניהם בכפר העיר, ממתנינים בשנאה יוקדת ליהודי שאמור להיות מובל לגרדום בדקות הקרובות.

הס השלף בקהל. מבעד לעקול הדרך התקרבה אל הכפר עגלה שחרה, מקפת במשמר חילים. היהודי הובל לגרדום כשפניו מכסות וכל העינים היו מרפזות בו. איש לא שם לבו לדמות אלמונית, עטופה היטב, שחמקה אל ההמון ועקבה במבט חומל אחר היהודי המובל לגרדום. היה זה הצדיק רבי אלכסנדר זיסקינד אשר חמק מבית הכנסת, שם נפשו בכפו ונטמע בין ההמון צמא הדם כדי לשהות לצד הקדוש ברגעיו האחרונים.

דקה קצרה לאחר מכן נסר את השקט קולו הצלול של ר' אליעזר. הוא ברח מלה במלה, בכונה עצומה ובדבקות, את הברכה שלמד אותו רבי אלכסנדר זיסקינד: "ברוך אתה ה' אלקיני מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו לקדש שמו ברבים" ורבי אלכסנדר זיסקינד ממקום עומדו ענה בכונה עצומה: "א-מ-ו!".

בו באמן נשמעה מפיו של ר' אליעזר זעקת 'שמע ישראל', ונשמתו עלתה בסערה השמימה לשכון במעלות קדושים וטהורים.

עוד שנים רבות אחר אותו מעשה שחו הכל בהשתאות על מסירות נפשו של בעל ה'יסוד ושרש העבודה, כדי לזכות בעגית אמן אחר ברכתו של הקדוש ר' אליעזר ב"ר שלמה מוורבולוב הי"ד.

פתח דבר' לצאצא בעל ה'יסוד ושרש העבודה, מהדורת וילנא תרפ"ט

מצא עצמו לחרדתו מקף בהמון נוצרי נבצר. העבדה שלפניהם שכב גוי מת כשיהודי עומד לצדו הציחה את דמיונם הקודח וגרמה להם להסיק במהרה את המסקנה המתבקשת מבחינתם; היהודי הרג את הגוי כדי להשתמש בדמו לאפית מצות הפסח, ואחר נסה לקוברו כדי לטשטש ראיות.

ר' אליעזר נסה לטען לחפותו, "האיש נפל ובסך הכל נסיתי להצילו!" זעק במר נפשו, אך קולו נבלע ברעש קריאות הנקם של ההמון. המשטרה שהזעקה למקום חלצה אותו בקשי, ועד מהרה מצא עצמו ר' אליעזר אזור בידיו וברגליו כאחרון הפושעים, מובל לבית המעצר.

בימים ההם, לפני כמאתים וחמשים שנה, התגוררו בעיר הורודנא, היא גרודנא, כמה אלפי יהודים, כשביניהם בולטת כשלהבת זוהרת דמותו של הגאון הקדוש רבי אלכסנדר זיסקינד בעל "סיד ושרש העבודה".

יהודי הורודנא שחרדו מאד לגורלו של אחיהם נסו בכל דרך להצילו. הם הדפקו על פתחי שרים ושופטים, נסו לשחד את כל מי שהיה אפשר, וכמובן שפכו תפלה ותחנונים לפני יושב מרום, שהאמת תצא לאור ולא יאנה לר' אליעזר כל רע.

אלא שמואיך גיסא, הכמר המחוזי, אנטישמי מצהר, דאג לחמם את האזינה ולגרם לכך שהשופטים שגם בלאו הכי היו אנטישמים, לא יוכלו לפסוק אחרת.

אתא ובא יום המשפט. אולם בית המשפט היה מלא מפה לפה כאשר נכנס אליו היהודי החשוד ברצח. מבטים רושפים קדמוהו, והדרישה היתה נחרצת לחרץ את גזר דינו לרעה. כצפוי, תוך כמה דקות נחרץ גורלו של היהודי למות בתלה.

רגע לפני הקראת גזר הדין נעמד אחד מהשופטים על הזוכו, הישיר מבט לעבר היהודי ואמר לו במתק שפתים: "יהודי, אף שגורלך נחרץ, החלטנו מתוך רחמים על משפחתך לפתח לך פתח הצלה; אם רק תקבל על עצמך את הדת הנוצרית, נבטל מיד את גזר דינך ותוכל להמשיך לחיות כאחד האדם..."

לשופט היה ברור שהיהודי ימהר לקבל את ההצעה 'הנדיבה', אלא שהיהודי סרב אפלו להרהר על כך וזעק מיד: "חלילה וחס, יהודי אני וכיהודי אמות!"

חדש ניסן תק"נ. הורודנא היהודית רעשה כמרקחה. ספורו המר של ר' אליעזר מוורבולוב שאף לאחרונה העתיק מגוריו לעיר הורודנא, הכה גלים במהירות והפך עד מהרה לנושא השיחה המרכזי בכל העיר. הבריות שחו ביניהם על הגזרה הנוראה שנחתה על ר' אליעזר.

הכל התחיל שבוע לפני כן. ר' אליעזר, יהודי

יהודי הורודנא שחרדו מאד לגורלו של אחיהם נסו בכל דרך להצילו. הם הדפקו על פתחי שרים ושופטים, נסו לשחד את כל מי שהיה אפשר, וכמובן שפכו תפלה ותחנונים לפני יושב מרום, שהאמת תצא לאור ולא יאנה לר' אליעזר כל רע.

מרכז העיר גרודנא [הורודנא]

בעל לב רגיש ורחום, צעד ברחובה של עיר והבחין מרחוק בגוי מבקר הצועד לעבר בור עמק שהיה פוער בצד הרחוב מבלי לשים לב לסכנה. ר' אליעזר רץ בכל כחו כדי לעוצרו, אף הגיע למקום רגע אחד מאחר מדי. הגוי הספיק לצנח הישר לתוך הבור הפתוח, ואם לא די בכך, אף נקבר תחת ערמת החול שנישארה לצד הבור ועתה התמוטטה על ראשו.

ר' אליעזר נסה לרדת אל הבור כדי להציל את הגוי, אלא שעד מהרה הבין כי אפסו הסכונים; הגוי שספג מכת מות היה קבור תחת ערמת החול ללא רוח חיים.

כשטפס ר' אליעזר בחזרה אל שפת הבור,

דין אמן ותומה

'אמן ותומה' בקדיש

יש הסוברים שבעניית אמן אחר קדיש אין העונה צריך לדעת אחר איזה חלק בקדיש הוא עונה, ודי בכך שהוא יודע שהוא עונה אמן אחר קדיש כדי שלא תחשב ענייתו 'אמן ותומה'. ואולם למעשה פתבו הפוסקים שאף אחר קדיש - על העונה לדעת על איזה חלק בקדיש הוא עונה אמן, ואם ענה אמן בלא ידיעה, הרי זו 'אמן ותומה'.

מקורות ובאורים:

נחלקו האחרונים בדין מי שהיה באמצע תפלתו ובשל כך לא שמע את אמירת הקדיש, ומיד כשסיים תפלתו שמע את הצבור עונים 'אמן', 'הא שמה רבה מברך...', 'האם מתר לו להצטרף אליהם גם בעניית אמן או שעליו לענות?' 'הא שמה רבה' ללא אמן: דעת הפג"מ אברהם (קט ב) שיצטרף לאמירת 'הא שמה רבה' ללא עניית אמן 'כיון דלא מתפנו על מה יאמר, מיקרי 'אמן ותומה'. מבאר מדבריו שהעונה אמן אחר קדיש צריך לדעת על איזה חלק בקדיש הוא עונה, ואם עונה בבלי דעת הרי זו 'אמן ותומה'. לעמדתו ה'אליה רבה' (שם ז) חולק עליו וסובר שמי שסיים תפלתו בעת אמירת 'אמן ותומה' הוא עונה רבה... יכול להצטרף אף לעניית אמן אף שאין דעתו נתונה לאיזה חלק בקדיש הוא עונה אמן, כיון שדי בכך שיודע שעונה אמן על קדיש.

לענין הלכה: מדברי ה'הליכות שלמה' (תפלה פ"ו הלכה יז) נראה שפסק כדעת ה'אליה רבה' שאף מי שאינו מוכנה לבו לשמע את תבות הקדיש ואינו יודע על איזה חלק בקדיש הוא עונה אמן, מפל מקום יענה אמן אחר הקדיש, 'כיון שעל כל פנים יודע שעונה על ענין קדוש ה...'. ואולם ה'משנה ברורה' (שם ד) הכריע כ'פג"מ אברהם'. וראה 'אגרות משה' (יו"ד ח"ד ס' סא אות טז) שהוכיח מפה שכתב הרמ"א (קכד יא): 'אם לא שמע הברכה כלל, רק שומע צבור עונים אמן ויודע על איזה ברכה קאי, יענה עמהם וכן בקדיש וקדשה וברכו', שאף בקדיש יש דין 'אמן ותומה' 'אם יענה אמן כשלא יודע על איזה דבר מהקדיש הוא עונה'.

ספק בין שתי ברכות שוות

השומע מפי העולה לתורה את סיום ברכתו: "ברוך אתה ה' נותן התורה", יענה אחריו אמן, אף אם אינו יודע אם סים העולה את הברכה שלפני הקריאה - 'אשר בחר' או את הברכה שלאחריה - 'אשר נתן'. שלפי שמהותן של ברכות אלו שווה, דינו כמי שיודע על איזו ברכה הוא עונה, ואין זו 'אמן ותומה'.

מקורות ובאורים:

כך פסק ב'אשל אברהם' (לרא"ד מבוטאטש, מהדו"ת קכד ח). וכתב שם עוד שהלכה זו נאמרה אף בנוגע לברכות נוספות שמהותן שווה, ויגון ברכות התורה הנאמרות בשחר, שאם שמע את חברו מסים את אחת מהן יענה אמן, אף אם אינו יודע איזו מן הברכות סים. והוא הדין גם לשומע אדם המברך על התפלין ואינו יודע אם ברוך 'להניח תפלין' על הנחת תפלין של יד או שברך על מצות תפלין' על הנחת תפלין של ראש, שעליו לענות אמן. שלפי שמהותן של ברכות אלו אחת היא, אין ענייתו נחשבת 'אמן ותומה'.

ברכה בלשון אחרת

אדם המברך ברכה בלשון אחרת, אף על שהשומע אינו מבין את לשון הברכה, כל שיודע מהי הברכה שמברך - עליו לענות אמן.

מקורות ובאורים:

המברך בלשון אחרת יוצא ידי חובה אם מבין את אותה לשון כמבאר ב'משנה ברורה' (סב ג). אף במקרה שהשומע אינו מבין את לשון הברכה שברך המברך, אם יודע על איזו ברכה הוא עונה עליו לענות אמן, דלא גרע ממי שלא שמע את הברכה שחייב לענות אמן אם יודע איזה ברכה ברוך המברך (שו"ת שבט הקהתי ח"ד סימן ט).

דועי אמונים

מדברי מדרן ורבנן על עניית אמן

העונה אמן מייטיב עם המברך

במגלת רות (ב יט) אנו קוראים על הדין ודברים שהיו בין רות לנעמי חמותה: "ותאמר לה חמותה איה לקטת היום ואנה עשית? יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז".

מדוע אומרת רות: "שם האיש אשר עשיתי עמו". וכי היא עשתה עמו, הלא לכאורה בעז זה שגמל חסד עם רות? חכמים לומדים מכך (רות רבה ה ט) יסוד גדול: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני - העני עושה עם בעל הבית".

אכן בעל הבית בנותנו מתת יד לעני מייטיב עמו, ואולם העני בקחתו מבעל הבית מייטיב עמו יותר. כה פשוט היה הדבר בעיניה של רות אם הפלכות, עד שציגה זאת כמשיחה לפי תמה באזני נעמי.

זהו גם סוד מעלת עניית אמן. כיון שהמברך הוא שפותח במצוה ומברך, ובלעדיו אין ברכה ואין אמן, הסביר נותנת שיהיה המברך גדול מן העונה. ואולם חכמים באים ומלמדים (ברכות נג ב): "גדול העונה יותר מן המברך". מדוע?

אלא שבאותה מדה שהעני שמקבל צדקה מייטיב עם הנותן יותר ממה שהנותן מייטיב עמו, כך העונה אמן על ברכה מייטיב עם המברך יותר ממה שהמברך מייטיב עמו. המברך אמנם זכה במצוה גדולה ויקרה - מצות עניית אמן, ואולם העונה אמן זכה את המברך ביותר מכך, שכן

המשפיע הרה"צ רבי נחמן בידרמן שליט"א

בזכותו יש לברכה קיום, ואף נפתחים בפניה שערי שמים.

שהרי כך כתוב בזהר הק' (עקב רעא א): "כשעולה הברכה שנוענתה באמן

מהעולם התחתון לעולם העליון, אין שום פתח ופתח למעלה, ואין שום ממנה למעלה שאינו פותח את כל

הפתחים בפניה ומכריזים ואומרים בכל הרקיעים: 'זהו הדורון לשלח פלוני למלך! זהו הדורון שהובא בקיום ובשלמות כראוי! איזו היא הברכה שנואמרה בשלמות כראוי? זוהי הברכה שענו אחריה אמן. כי כל ברכה שענו אחריה אמן, זו היא ברכה שנואמרה בצורתה ובשלמותה, כפי שראוי להיות'.

נמצא לפי זה שבאומרם: "גדול העונה אמן יותר מן המברך", התפנו חכמים לומר אף שמעשה החסד שעושה העונה אמן עם המברך גדול הוא ממה שעושה המברך עמו.

נתן להוסיף ולבאר כי יסוד זה אף נרמז בדברי המדרש שבו פתחנו מאמר זה: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית". נתן לפרש את המלה "עני" מלשון עניית אמן; "יותר ממה שבעל הבית", הינו המברך שבעלעזיו אין ברכה ואין אמן, מייטיב עם "העני", הינו העונה אמן, העונה אמן מייטיב עם המברך.

אוצרות אמונים

מעלת עניית אמן

פח ההחלטה בעניית אמן

על דברי הגמרא הידועים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" תמהו רבים, שלכאורה המברך הוא המשבח והמודה, והעונה אמן רק מסכים לדבריו, ומדוע אם כן אמר רבי יוסי שגדולה מעלת העונה אמן על המברך?

באר המשגיח רבי משה רוזנשטיין:

כלנו גדלים מקטנות על יסוד הידיעה והאמונה כי חיי העולם הזה אינם התכלית, וכל תפקיד האדם בעולמו הוא להיות משעבד לבורא ולמצוותיו. משחר טל ילדותנו אנו לומדים ועוסקים בדברים שיעורוננו לקב, ובכל זאת אין הדברים קונים שביתה מחלטת בלבנו ומרבים אנו לשכח ולהסיח דעת מיעודנו ותפקידנו. מדוע?

הסבה לכך היא משום שחסרה לנו ההחלטה הפנימית כי יסודות אלו הם אמת מחלטת ויחידה שלא נתן להשתמט ממנה, ואין לנו כל בררה כי אם לחיות על פיהם. את ההחלטה הזו קוראת התורה לכל יהודי לקבל על עצמו בפרשת "והיה אם שמע", בכתוב (דברים יא יח): "ושמעתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם". שימת הדברים על לבנו כמקרחים ומחלטים היא שתגרם לנו לחיות בפעל פדרישית התורה, ולא רק להאמין בדברים באופן תאורטי.

זוהי משמעותה של עניית אמן; בעוד המברך מצהיר כי הוא מאמין במלכות ה' ושהכל מידו, העונה אמן מצהיר על אמונתו שאוהי אמת מחלטת ויחידה שחייבים לחיות על פיה. ולפי שהחלטה זו היא הפניעה את האדם להשתעבד בפעל לחיי תורה ומצוות הלכה למעשה, לכך אמרו חז"ל שגדול הוא העונה אמן יותר מן המברך ('יסודי הדעת' פרק כז).

בזכות עניית אמן נצולים מגיהנום

מובא ב'תנא דבי אליהו' (זוטא פרק כ) שלעתידי לבא יאמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת להוציא את פושעי ישראל מתוף הגיהנום ולהכניסם לגן עדן, בשכר שיענו שם אמן אחר קדיש שיאמר דוד המלך.

רבי אברהם קוריאט מטיטואן מוסיף כי לכך התכוון דוד המלך באומרו (תהלים כג ד): "גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי"; גם אם ישליכני ל"גיא צלמות" - לגיהנום, לא אירא, כי אתה עמדי" - ראשי תבות בגימטריה אמן, כלומר שאזכה לצאת משם בזכות עניית אמן (בריית אבות' פר' וארא).

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

למערכת עלון 'וכל מאמינים',

בחסידי ה' זו כבר תקופה ארפה שהנני זוכה לפתח את יומי באמירת ברכות השחר בחרותא. עצם ההקפדה על כך היא כבר זכיה מיחדת עבורי - תחושה נפלאה של 'להתחיל את היום בקרבת אלוקים'.

ואולם לצד זאת אינני יכול להתעלם מהעבדה שבעקבות הנהגה זו הנני רואה בכל ענייני סיעתא דשמיא עצומה. הכח של האמן מלנה אותי לכל מקום. וחסבתי שהסבה לכך, כי אף שתמיד אמרתי ברכות ואמינים, הרי כמו שבכל מצוה ההתאמצות לקיימה היא עקר הענין שבה, כך גם בעניית אמן, כאשר מקדימים לבוא לבית הכנסת כדי לענות אמן אחר ברכות השחר יש לזה חשיבות מיחדת, ומתוף כך גם ברכה מיחדת.

חשבתי להביא רמז על כך: הנה ידוע שאמן היא בגימטריה "צא", ויש בכך רמז שבעניית אמן זוכה האדם שיפתחו בפניו שערי שמים ויזכה לצאת מקל המצרים והבעיות, בבחינת "צא תאמר לו" (ישעיה ל כב).

תחזקנה ידיכם בכל פעולותיכם, מ.ש.ג. ח'יפה.

נתן לשלח מכתבים לפקס
מסמפר 08-9746102
או לכתבת המייל:
9139191@gmail.com

שיערי גן עדן

עניית אמן במשנת בעל ההלולא

המצבה על קברו של הרבי ר' אלימלך בליזנסק

ה'נעם אלימלך' כ"א באדר תקמ"ז

הרבי ר' אלימלך מליזנסק הידוע על שם ספרו 'נעם אלימלך', נולד בשנת תע"ז בלאפאח, כפר קטן הסמוך לטיקטין, לאביו רבי אליעזר ליפמן. כשגדל שלחו אביו ללמד בטיקטין, שם פגש ברבי ר' שמעלקא מניקלשבורג שבאותה עת התגורר בטיקטין, ונקשרה ביניהם ידידות עמקה שנמשכה לאורך שנים.

שמעה של תורת החסידות הגיע לרבי אלימלך עוד בחי' הבעל שם טוב, אך הוא הוסיף לעבד את קונו על פי דרכו. רק שנים מאחר יותר בהשפעת אחיו הגדול הרבי ר' זושא, הצטרף הרבי ר' אלימלך לתלמידי המגיד ממזריטש ממשיכו של הבעל שם טוב.

בבית מדרשו של המגיד נמנה על גדולי התלמידים ולאחר הסתלקותו של המגיד הטלה עליו עטרת הנהגה של בני החברה, מפיצי תורת החסידות, והוא הכר כמנהיגה של תנועת החסידות בגליציה ופולין. בהכנתו עמדו ראשיה כחומת מגן נגד ניצני ההשכלה הברלינאית שהחלה להתעורר בימיו, ובזכות כך נשמר הצביון היהודי בטירתו.

לאחר שלוש עשרה שנות הנהגה, בכ"א באדר תקמ"ז עלתה נשמתו השמימה, והוא הובא לקבורה בבית החיים בליזנסק. בחייו נהרו אלפים ללמד ממנו ארחות חיים, ואף לאחר פטירתו מוסיפים רבבות לפקד את ציין קדשו ולשפף שם שיה ותפלה לפניו ה'.

אמן מתוף הסדור

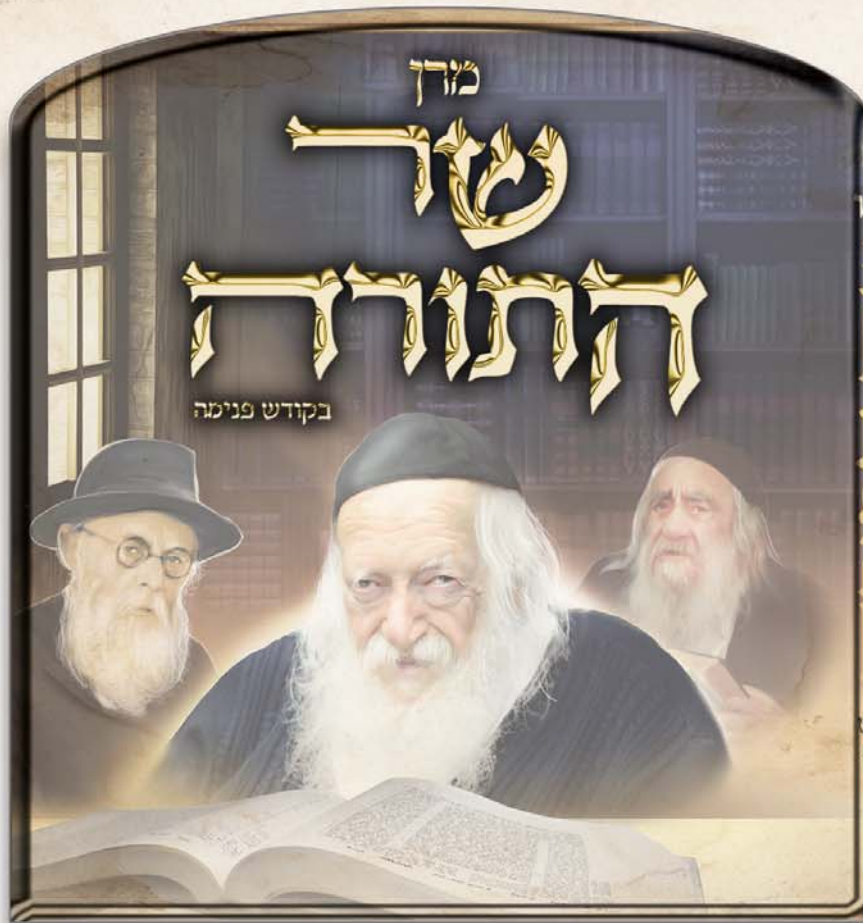
ברשימת הנהגות שכתב הרבי ר' אלימלך מליזנסק ב'צעטיל קטן', הוא מזכיר להקפיד על עניית אמן, וכך פתב (אות יא): "בחרות השליח צבור השמונה עשרה יעין בסדור לענות אמן בכל כחו בכל ברכה וברכה".

שיבח מפל העולמות

בספר 'נעם אלימלך' (פר' בלק) מבאר הרבי ר' אלימלך את התועלת הגדולה שיש למברך כאשר ברכתו נענית באמן, ואלו דבריו:

"בכל ברכה שאדם מברך הוא מעורר אותו העולם של הברכה ההיא, אשר שם שרשה ואורה. וילכל ברכה וברכה הוא עולם בפני עצמו עד סוף כל העולמות". ואולם כאשר השומע מסכים עם ברכתו ועונה אחריה אמן, הוא מעלה בכך את הברכה לעולמות גבוהים יותר, לפי שבעוד כל ברכה - שרשה בעולם המיוחד לה, "אמן הוא שובח על כל העולמות יחד".

ספר

תולדות חייו ומשנתו המופלאים של רבינו הגדול מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל
משולב עם פרקי תולדות אביו מרן הסטייפלר זצוק"ל

חלק א'

תולדות חייו – שנותיו הצעירות בפניסק ובכני ברק
לימודו בתלמוד תורה רבי עקיבא, תפארת ציון, ובית יוסף
עובדות הנהגות וסיפורים
בתוספת פרק מתולדות סבו הג"ר שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל
ופרק על הקשר המופלא והמיוחד בין רבינו ואביו הסטייפלר
מפי רבינו, ובני משפחתו, תלמידיו ומקורביו
הכל יד ראשונה מפייהם ומפי כתבם

*

מלווה ביותר מחמש מאות וחמישים תמונות צבע [הרכה מהם נדירות] בחידוש של שחזור ממוחשב
של תמונות ישנות משחור - לצבע מלא, ועם מסמכים נדירים

*

כנסו אל אוירה של בני ברק של מעלה, אל אוירה של נובהרדוק, אל בית הגדול והקדוש של מרן הסטייפלר,
שבו ינק וגדל רבינו לאילנא רברבא. כנסו אל בית רבינו ברשב"ם 23, כפי שלא שמעתם ולא ראייתם

יצא לאור בסייעתא דשמיא ע"י

הקטן חיים ישראל ודייסמאן

מחבר ספר 'תודת יומא' על מסכת יומא

ומר"ל ספר טודי אבן ר"ה וספר גבודת ארי יומא, עם הערות 'תודת אריה'

אדר שנת ה'תשפ"ג

דוגמא מתוך הספר

פרק א'

זריחת האור הגדול

תולדות רבינו הגדול מרן רבי חיים קניבסקי זצ"ל
(לידתו ושחר ימי ילדותו בפניסק שנת תפר"ח)

בעיר פינסק' שבמדינת בלארוס, לפני קרוב לתשעים וארבע שנים בשנת תפר"ח ניטעו שורשיו של רבן של כל בני הגולה רבינו מרן הגאון הגדול שר התורה רבי חיים קניבסקי זצוק"ל.

יהודי העיר פינסק

באותם הימים היו מדינות מזרח אירופה, ערי ליטא ופולין, מלאות תלמידי חכמים, ראשי ישיבות, רבנים ומורי הוראה. עולם מפואר של ישיבות ובתי מדרשות, ששקקו חיי תורה ויראה. וממקומות אלו צמחו גדולי הפוסקים והמנהיגים של בני

הגולה. ביניהם מרנן החפץ חיים זצ"ל, הגאון רבי חיים עוזר גרודזנסקי זצ"ל, הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, הגאון רבי מנחם זעמבא זצ"ל, הגאון מטשיבין זצ"ל, ועוד הרבה גדולים.

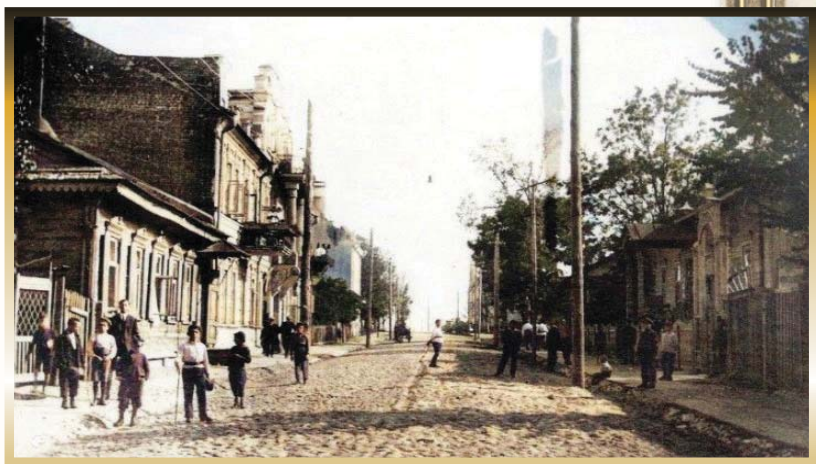
1 ראה להלן בפרק יט על תקופת המגורים של משפחת קניבסקי בפניסק.

הבית התמלא אורה

כעשור לפני חורבן יהדות אירופה, גזר קורא הדורות מראש, להעמיד עלי תבל את נשמת אחד מיוחד מהצדיקים. ביום א' לסדר שמות, ט"ו לחודש טבת שנת תפר"ח, התמלא ביתו של מרן הסטייפלר זצ"ל שבפינסק באור גדול עם הולדת בנו בכורו, הלא הוא מי שלימים התפרסם כמאור הגולה, רבינו חיים קניבסקי זצ"ל.

לרך הנולד היה ייחוס רם של צדיקים וגדולי תורה - סבו מצד אביו למשפחת

קניבסקי, היה הרב הצדיק רבי חיים פרץ קניבסקי זצ"ל ת"ח ובקי בש"ס, שוחט ובודק בעיר טאשאן, מתלמידיו של האדמו"ר הגאון רבי מרדכי דוב מהורנוסטייפל זי"ע; וסבו מצד אמו, היה רבה של קוסובה הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל, ולמעלה בקודש מרן 'בעל הפרדס'

רחוב אגינסקא בפּינסק

זצ"ל שהיה מקורב אל רבינו הגר"א זצ"ל, והגר"ר שמשון אבד"ק קעניגסבערג (נפטר בשנת תקי"ד). וכמו כן היה מיוחס למהר"ל מפראג, ולרבינו זרחיה הלוי - בעל המאור².

ברית זפדיון הבן ביום אחד

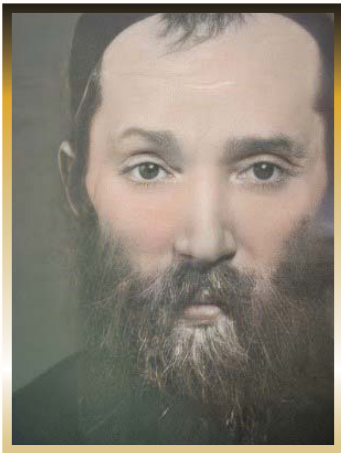
שמחה גדולה שרתה בבית משפחת קניבסקי עם הולדת בנם בכורם, וקיוו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו בעתו ובזמנו. אולם הדבר התעכב ימים רבים, כפי שסיפר רבינו: "כשנולדתי אמרו הרופאים שאי אפשר לערוך את ברית המילה בעתה, כיון שמשקל גופי היה נמוך מדי והיה

הגר"ר שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל סבו של רבינו

2 ראה עוד להלן פרק יח על יחוס המשפחה.

חשש סכנה... ולכן המתינו עוד ועוד. עד שחלף חודש ימים וכבר הגיע זמן מצות פדיון הבן ביום השלושים להולדתו. ובהשגחה פרטית נפלאה, הגיע פתאום באותו יום רופא מומחה לביתנו, ובחן את מצב בריאותי ושאל: 'מדוע לא מלים את התינוק? אין שום עיכוב לערוך את הברית עכשיו'. ואכן, מיד הביאו מוהל, וערכו את הברית, באותו יום יחד עם מעמד פדיון הבן³.

הג"ר שמואל ויינטרויב ראש ישיבת פינסק

הסנדק - אבי הבן

בשמחת הברית ופדיון הבן השתתפו כמה גדולי תורה, ביניהם: רבה הישיש של העיר פינסק, הגאון רבי אהרן וואלקין זצ"ל, הגאון רבי ברוך עפשטיין זצ"ל בעל ה'תורה תמימה', בנו של ה'ערוך השולחן', הגאון רבי שמואל ויינטרויב זצ"ל ראש ישיבת בית יוסף בפינסק, וכן השתתף בה אדמו"ר חסידי אחד⁵.

אבי הבן מרן הסטייפלר, חשש שאם יכבד את אחד מהרבנים הנוכחים בסנדקאות, עלול חלילה לפגוע בכבודם של שאר הרבנים שהיו כולם גדולי תורה וראויים לכיבוד זה. ולכן מרן לקח לעצמו כיבוד זה, ושימש כסנדק. ולימים אמר רבינו, "עצם הדבר שאבא שימש כסנדק בבריתי, מעיד יותר מכל, על עוצם גדלות מידותיו, איך שהיה חושש כ"כ שלא יהיה אפילו אבק פגיעה על ידו".

וייקרא שמו בישראל 'שמריהו יוסף חיים'

בשעת קריאת השם, פנה המקריא לאבי הבן "ויקרא שמו בישראל?" ונענה: "שמריהו יוסף חיים".

3 'מנחת תודה' (עמוד תס"ג).

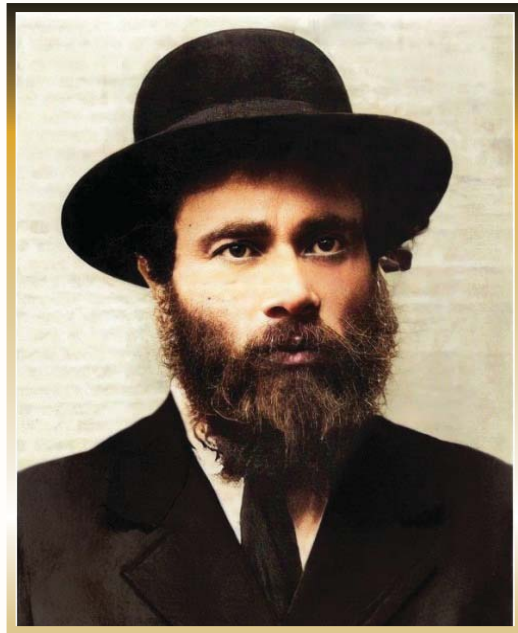
4 כך אמר רבינו למקורבו הג"ר יצחק אוהב ציון שליט"א.

5 לא נודע שמו.

הג"ר אהרן וואלקין זצ"ל רבה של פינסק (משמאל), עם הג"ר מאיר שפירא זצ"ל רבה של לובלין (יונה תרפ"ג)

בתחילה סיכם מרן הסטייפלר עם הרבנית, לתת לרוך הנולד רק את השם 'שמריהו יוסף' על שם חמיו, הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל - אולם בעת מעמד נתינת השם, חשש פתאום מרן הסטייפלר שמא לא יולד לו בן נוסף, ועל כן הוסיף גם את השם 'חיים' על שמו של אביו רבי חיים פרץ קניבסקי זצ"ל, ועל כן קרא שמו בישראל "שמריהו יוסף חיים".

מרן הסטייפלר בצעירותו

אם הבן שמחה

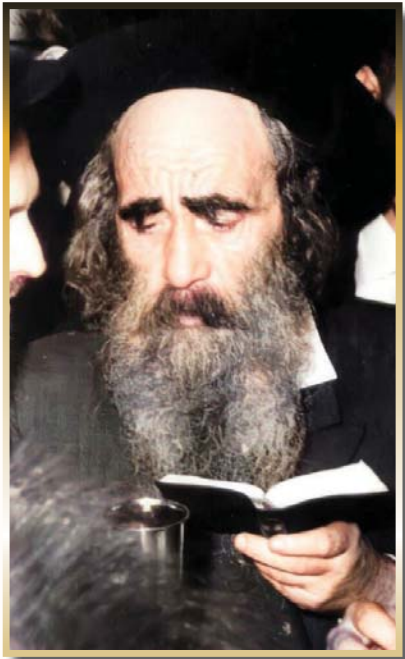
אם רבינו, מרת פעשא מרים ע"ה, לא נכחה במעמד הברית עקב חולשתה, ולא נודעה מהוספת השם "חיים", ומרן הסטייפלר בתחילה חשש לספר לה בכדי שלא לצערה - לאחר כמה ימים בשעת הכושר גילה לה אודות הוספת השם חיים, ולפליאתו במקום שתהיה עצובה מכך, היא שמחה והודתה לו על הוספת השם "חיים", באומרה:

מרן הסטייפלר בזקנותו בברית

6 ואמר רבינו: "אבי רצה לקרוא לי בברית גם 'פרץ' - אבל בסוף החליט, ששלושה שמות זה מספיק!" (להדבק' ח"ב עמוד 115).

"סייעת לי מאוד בכך, כי מרוב המורא שיש לי כלפי אבי, אינני מסוגלת להגות את שם התינוק שהוא כשמו של אבי זצ"ל⁷". ואכן, מאז נקרא בשם 'חיים' בלבד⁸.

מרן הסטייפלר

פדיון הבן אצל כהנים רבים

וסיפר רבינו: "אבא מרן הסטייפלר זצ"ל היה פודה אותי אצל הרבה כהנים, והמשיך לפדות אותי גם לאחר נישואי כאברך - לאבא זצ"ל היתה חליפה ישנה יקרה, וכל פעם שרצה לפדות אותי אצל כהן מסוים, הוא נתן אותה לכהן במתנה על מנת להחזיר, במקום לתת תשלום של חמשה סלעים".

7 בספר 'ארחות רבינו' (ח"ד עמוד קפ) כתב: "מרן החזו"א לא קרא לאדם, ששמו כשם אביו הג' ר' "שמריהו יוסף" זצ"ל, בני אחותו של מרן החזו"א, נקראו על שמו שמרי' יוסף, והעולם קראוהו "שמרעל", אבל זוכרני שמרן החזו"א קרא להם 'דער קליינער' [הקטן], משום שמרן לא רצה לקראו בשם אביו, משום מורא אב, שזה בין בחייו בין במותו" - ומוסיף שם: "ואמר לי הגר"ק (שליט"א) משום ששם שמריהו הוי שם פלאי, וכמבואר בשו"ע (יו"ד סי' ר"מ ס"ב) ששם פלאי לא יקרא גם אחרים בשם אביו גם שלא בפניו, וכן כאן אביו הרב, והנכד, נקראו שניהם באותו שם אחד בלבד שמריהו, לכן לא קראו מרן בשמו" ע"כ. וכמו כן העידו בני משפחת רבינו, שגם רבינו היה מקפיד על זה כל ימיו, שלא לקרוא לאנשים שיש להם כשמותיו של אביו ואימו ואף לא בשם דודו החזון איש שהיה מורו ורבו - ולכן באופן כללי לא קרא לבנו 'אברהם ישעי' [שם החזון איש], אלא קראו בכינוי 'הילד'. וכן מי שיש לה השם 'מרים' על שם אמו, קראה 'הקטנה'!

8 מעדות רבי יעקב ישראל קסלר שליט"א, ששמע זאת מזקנתו הרבנית ברזם שתחי', אחות רבינו, שהיא שמעה זאת מאמה הרבנית מרת פעשא מרים, אם רבינו. וכ"כ ב'ארחות רבינו' (ח"א עמוד קפ): "רבינו כל ימיו היה חותם שמו 'חיים קניבסקי' - ורק בשערי ספריו, וכן איזה פעמים בודדות בחתימת מכתבים, חתם בשם 'שי"ח' - ובאמירת הפסוקים לשמות אנשים ב"היו לרצון" אחרי שמונה עשרה, היה אומר ד' פסוקים, אחד ל'שמריהו', אחד ל'יוסף' ואחד ל'חיים', ועוד פסוק שמתחיל באות ש' ומסיים באות מ', לחוש למה שהביא בסוף ספרו 'טעמא דקרא' הוראות בשם ה'חזון איש' (אות לא), דכמה שמות הם כמו שם אחד ארוך". [וע"ע שם עמוד ער"ה]. כמו כן אם קראוהו לתורה בשם 'חיים' בלבד, היה מתקן ואומר את שמו המלא 'שמריהו יוסף חיים'. (מפי בנו הג"ר אברהם ישעי' שליט"א).

כיצד מוכיחין?

עלון מס' 32

תוכחה בדרך הנכונה לשמירת השבת!

סח איש ירושלים:

בשכונת מגוריי התגורר יהודי נכבד ונעלה, איש יקר וירא שמים מאוד, שהצליח להקים דורות ישרים ונאמנים, אנשי מעלה המאירים את העולם בתורה ובחכמה ובמעשים טובים.

בביקור חג שערך פעם בביתנו, נענה ואמר בכנות, כי את כל חייו וחי משפחתו המפוארת הוא חייב להרב זאקס! מיהו אותו הרב זאקס, מה מעשהו, ומדוע זכה להציל נפשות כה רבות מישראל?

על כך פתח אותו יהודי וסיפר את קורות חייו בעבר:

עליתי ארצה בבחרותי לאחר שנות השאת והשבר, כל מאורעות ומוראות השואה האימה עברו עליי עד להרס נפשי המוחלטת. הגעתי לכאן ע"י אחת ה'עליות' המפורסמות, שלא היו אלא 'ירידות', באמצעות הארגונים הציוניים שביקשו למחוק כל סממן של יהדות.

באתי לאחר תלאות ממושכות לאחד הקיבוצים הנודעים בסביבות ירושלים, כמובן שמצבי הרוחני הדרדר שם במאד מאד, שם מצאתי גם את זוגתי שהתאימה לי כמעשיי. במסגרת הקיבוץ התקדמתי בדרגתי עד שהתעליתי להיות מזכיר הקיבוץ.

אני נזכר כעת, כי 'עונג השבת' הנעלה ביותר שחוויתי אז, היתה רגילות נסיעתי מדי שבת בשבתו רח"ל עם רכבי לירושלים, שם אהבתי עד מאד לנסוע דווקא באיזור 'כיכר השבת', ולמשמע קולות המחאה: 'שבת! שבת!' הייתי מתענג לנסוע שוב ושוב למקום הזעקה ולהכעיס את המוחים.

שבת אחת כשהגעתי לירושלים, עצרתי את הרכב שלי משום מה באמצע רחוב חרדי, ואז נאספו עליי כל אנשי המקום בזעקות וקולות מחאה אדירים וביקשו לעשות בי שפטים גדולים על חילול השבת בתוככי ירושלים. כמובן לא שתקתי להם, ועניתי להם שהם לא בעה"ב על העיר ואני מצפצף עליהם...

התחיל ויכוח קולני וכמעט שהגיע לתגרת ידיים, אך אז צצה דמותו המאירה של יהודי בעל הדרת פנים - ה"ה הרב הגאון רבי מרדכי לייב זאקס זצ"ל. התברר כי הינו רב חשוב הזוכה לאהדה בקרב הציבור, משום שכולם פינו לו מקום וכבדוהו. אני הבחנתי מתוך הרכב כי אותו רב מרגיע את קהל המוחים ומדבר אל לבם ומשכנע אותם לפזר את השטת, ופילסתי לעצמי תיכף מקום לברוח ולהגיע אל הקיבוץ.

אבל אם חשבתי שהסיפור עם הרב העלום נגמר, מה נדהמתי למחרת לשמוע דפיקות עדינות על פתח ביתי שבקיבוץ, ומי האורח? - אותו רב הדור הפנים שפיזר את המוחל והציל אותי מזעם ההמון! לפליאתי איך הצליח לאתר את מקום מגורי, השיב בפשטות: 'אמנם מחלל שבת הנך, אבל אני מאמין שאינך גנב, וכך - הרכב בו אתה נוהג, בוודאי שייך לך'...

לא הבנתי מה שייכות דבריו להצלחתו למצוא כתובתי - 'פשוט מאד', הסביר, 'אתמול בעיצומן של המהומות בכיכר השבת, בחנתי את מספר הרכב שלך, הכנסתי את המספר עמוק במוחי, מיד בצאת השבת רשמתי אותו לפניי. הבוקר ביררתי אצל רשויות הרישוי על פרטיו של בעל הרכב, והנה אני כאן לפניך'...

נדהמתי מעוצמתו של אותו רב פלאי, נפעמתי עוד יותר מסגנון דבורו הנעים והאוהב: 'אמנם מחלל שבת הנך, אבל בוודאי שאינך גנב'... הוא הצליח להתחבב עליי עד מהרה, יצא אתי לטיול בין שבילי הקיבוץ, סובב וטייל איתי בידידות ובחיבה ובתמיכת ידו הרחומה והאוהדת, שוחח עמי בנעימות על התורה והמצוות, וסופו של אותו טיול מופלא הסתיים כאן בשכונה הזאת.

כמובן שה'טיול' נמשך זמן רב, ולא הגעתי בבת אחת לאן שהגעתי, אבל בזכות אותו צדיק וסבלנותו הנפלאה הצלחתי לשכון בשכונה של אנשי ירושלים של מעלה, קהל יראי ה' ועוסקים בתורה ומגדלים דורות ישרים מבורכים על ברכי היהדות הצרופה.

(הרב ש' רוזנפלד, טיב הקהילה בחוקותי תשע"ד)

חלילה?" ענו: "חס ושלום, בשבת לא מתקנים שום דבר אוכל, רק הכל מכינים מערב שבת."

שאל אותם: "האם יש עירוב?" ענה לו המנהל: "אין עירוב, ואני לא מרשה לעשות עירוב". שאל אותו: "למה לא תרשה לעשות עירוב? הלא מצוה לעשות עירוב, ואם אין עירוב הלא אסור להוציא שום דבר מן הבית לחוץ ולא להכניס שום דבר מן החוץ לתוך הבית, ולא מבית אחד לחבירו, וכל מה שמוציאים או מכניסים הרי זה חילול שבת..."

ענה המנהל: "אם תגידו לי שצריך להקיף את כל המושב בכתלים גבוהים ואז יהיה מותר לטלטל בכל המושב, הייתי עושה זאת. אבל כשאתם אומרים - אין צורך למחיצה שלמה אלא רק להקיף את כל המושב עם חוט דק כחוט השערה, ובזה כבר מותר לטלטל, אני אומר

בחודש אלול, שנת תרל"ט, באו לפני רבה של ירושלים הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל וסיפרו לו כי במושבה פלונית מחללים שבת. רבי שמואל שלח לקרוא את רבי זלמן חיים ריבלין זצ"ל ואמר לו: אני שולח אותך בשמי למושבה להוכיח אם זו אמת, ואם כן - תמצא את הדרך הנכונה לתקן זאת.

רבי זלמן חיים נסע לשם. ויהי כבואו שמה קבלוהו בכבוד גדול בשל היותו שלוחו של הרב מירושלים. נתנו לו חדר לנוח מטורח הדרך, אחרי שנח מדרכו נכנסו לפניו מנהל המושב וחברי ועד המושב ושאלו אותו לסיבת בואו.

הוא סיפר להם בצורה גלויה בשביל מה בא ושאל אותם אם חלילה עובדים בשדה בשבת. הם ענו אותו: "חס ושלום, לא עובדים שום עבודה בשבת". שאל אותם, "מה עם האוכל בשבת, האם מבשלים בשבת

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לכם - אם על ידי החוט הזה מותר כבר לטלטל, אז גם בלי החוט מותר! לא ארשה לעשות דבר שאני לא מבין אותו!"

אמר להם רבי זלמן חיים, שמעו סיפור: פעם היה יהודי חולה. הביאו לפניו רופא לטפל בו, ונתן לו מיני רפואה ולא הועיל כלום. הביאו עוד כמה רופאים ונתנו לו מיני רפואות, וגם זה ללא תועלת. והנה באה שמועה כי בא לכאן ממרחקים פרופסור גדול, תיכף הלכו להביאו לבית החולה כדי להציל נפש יהודי.

הפרופסור בא ובדק את החולה ואמר שיש לזה רפואה בדוקה ומקוה לה' שהחולה יתרפא על ידי זה. הרופא נשאר יושב ליד החולה ואמר לבני ביתו של החולה שיביאו את הרפואה מבית מרקחת כי הוא רוצה לראות איך החולה מתחיל לקחת את התרופה. תיכף הביאו קופסה קטנה עם טבליה ומסרו אותה ליד הרופא, הוא פתח את הקופסה והוציא משם טבליה קטנה (כדור קטן מאד) ונתן אותו לחולה ואמר לו תבלע את זה.

אמר החולה לרופא: "אני לא אקח טבליה זו". שאל הרופא: "מדוע?" אמר החולה: "תראה כמה טבליה גדולות כבר לקחתי וכמה כפות גדולות של רפואה כבר שתייתי ולא הועיל לי כלום, ומה תועיל לי טבליה קטנטנה זו? לא אקח את זה!"

אמר הרופא: "שמע נא ידידי, יעילות הרפואה אינה תלויה בגודל הטבליה ולא בגודל בקבוקים עם רפואה, אלא השי"ת הוא בורא רפואות, וצריך סיוע מן השמים לכיין את התרופה שתועיל בעזרת ה'. אם אתה רוצה, בוא אלי ותלמד חכמת הרפואה ותבין את זה, אבל חבל שעד שתלמד להבין זה תוכל למות חלילה מגודל מחלתך. אני מייעץ לך שתיקח את הרפואה וכשתתרפא בעזרת ה' תבוא אלי ותלמד חכמת הרפואה".

החולה קיבל את הדברים ובלע את התרופה, ובעזרת ה' נתרפא והיה כאחד האדם. אחר כך אמר: מודה אני לה' יתברך שריפא אותי, ולמה אני צריך עכשיו ללמוד רפואה? אני תפילה שה' יתברך יצליח את הרופאים הנאמנים ויהיו שלוחים מאתו יתעלה להמציא לחולים את רפואתם הנכונה".

"כך אתה, המנהל", סיים רבי זלמן חיים, "אם ברצונך להבין למה חוט דק מתיר את הטלטול, עליך לבוא לירושלים ותכנס לשיבה ותלמד מסכת שבת, ומסכת עירובין, ותבין את זה, אבל חבל שעד שתלמד את זה, יחללו כאן את השבת. אני מייעץ לך לסדר את העירוב וישמרו את השבת כהלכתה, ואחר כך תבוא עמי לירושלם ללמוד".

המנהל התרגש מאד מן הדברים, קם ממקומו ואמר: "אני מביא תיכף קורות עם חוטי ברזל, ומבקש מהרב לתת הוראה לפועלים לסדר את העירוב כהלכתו". לא עברו כמה שעות והעירוב הוקם מסביב למושב.

(גיליון שבת אורה מתוך הספר צוואת מרדכי)

והלה משיב: כן! אם הייתי יודע שהוא צריך את זה, הייתי נותן לו, והייתי מתכבד בכך.

פניתי שוב ואמרתי לו: דע לך כי בכך שלא תעשן עכשיו, אתה נותן לו הרבה יותר מסיגריה אחת. האם אתה מסכים לתת לו את זה.

הוא השיב לי: אם זה נכון, ואתה רציני, אני מוכן.

אמרתי לו כי אני מוכן להשבע לו שזה נכון.

כך התחילה שמירת השבת הראשונה שלו. בכל פעם שהוא אינו מעשן הוא נותן, כביכול, סיגריה לקב"ה. אותו בחור התעלה במשך השנים וב"ה כיום הוא עצמו מחזיר יהודים בתשובה.

גם בעולמנו שלנו, לו היינו חיים מתוך אמונה פשוטה ותמימה בדברי חז"ל, היה קל לנו הרבה יותר לעמוד מול נסיונות ופתויי היצר, אם היינו מאמינים באמונה שלימה כי אנו נותנים לקב"ה את קיום התורה והמצוות שלנו, והוא כביכול אינו יכול לקבל זאת מאף אחד אחר מלבדנו, נמצא אם כן שהוא כביכול צריך אותנו, לנוכח מחשבות

בפורים אתה רואה מולך אנשים בתחפושות שונות: זה מחופש לליצן, זה לשוטר, זה לחיה והאחד לסתם-משהו-לא-ברור. אבל לא יעלה על דעתך לכעוס או לרגוז: הרי זו רק תחפושת! גם בחיים אנו פוגשים הרבה אנשים 'מחופשים': זה מחופש לקמצן, זה לגס-רוח, זה לחצוף, זה לסתם אחד שלא אכפת לו משום דבר. אולם אין זו דמותם האמיתית של האנשים. זו רק 'תחפושת'. עמוק בתוך הלב, כל אלה הם יהודים חמים, מלאי טוהר ויופי. אין צורך לכעוס ולרגוז. צריך פשוט לגשת אליהם בעדינות, להסיר את ה'תחפושת' ולחשוף את הנשמה הטהורה שבפנימיותם... וזו המשמעות האמיתית של אהבת-ישראל!...

(ליקוטי שמואל, אייזיקוביץ')

אלו היינו נראים אחרת.

יתר על כן, אם היתה לנו תחושת אמת שכביכול הדבר פוגע ומכאיב לה' יתברך כאשר איננו נוהגים כשורה, היינו מתייחסים באופן שונה ונעלה יותר לכל עבודת ה'.

הג"ר עזריאל טאובר ז"ל, פרקי מחשבה (אמונה ובטחון), עמ' סה

סיפר הרב עזריאל טאובר זצ"ל: השתתפתי באחד הסמינרים שנערכו לבעלי תשובה, בליל שבת לאחר מספר הרצאות, המשכתי לדבר עם אדם שבצעירותו היה לו קשר ליהדות, אולם הוא נטש ועזב הכל, ובנוסף לכך היו לו צרות רבות בחייו והגיע עד לדיוטא התחוננה. ישבנו ושוחחנו על עניני אמונה ומצוות. לפתע באמצע

שיחתנו הוא מבקש את סליחתי, כי הוא רוצה לצאת החוצה לכמה רגעים. שאלתי אותו להיכן הוא הולך בשעה כה מאוחרת בלילה, והוא השיב לי כי אין לו את העוז והחוצפה לעשן בפניי בליל שבת, אך הוא חייב לעשן, ולכן הוא רוצה לצאת לעשן לכמה רגעים.

לא ידעתי מה לעשות, התחבטתי מאד, מצד אחד אם אומר לו שאסור והוא יענש על כך, אוכל לאבד אותו לגמרי, שהרי הוא יודע את כל הדברים הללו ולמרות זאת הם אינם משפיעים עליו, מצד שני איך אוכל לשתוק לנוכח חילול השבת וצער השכינה העצום הנוצר כשיהודי מעשן בשבת, והנה הקב"ה האיר את עיני, פניתי לבחור ושאלתי אותו:

נניח לרגע, כביכול, שהקב"ה מתגלה אליך ומבקש ממך: "תן לי בבקשה סיגריה", האם היית נותן לו. כן!

המשכתי לשאול: "אפילו אם היתה זו הסיגריה האחרונה שלך"?!?

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת **אסתר דבורה מרקוביץ'** ע"ה בת ר' **אליעזר** נ"י נלב"ע י"ט שבט תשפ"ג

נתרם על ידי בעלה נ"י

זמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 78

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

כי תשא - פרה - תשפ"ג

עניין של חינוך

אמור לי מה תחפושתי?

כידוע אחר המעשים נמשכים הלבבות ובעניין זה נזכיר מה שאמר מרן שה"ת מרן הגר"ח קניבסקי זיע"א ששמע בשם אביו מרן הסטיפלער זיע"א, שאצלם בישיבה היו הבחורים מתחפשים לתחפושות שונות, וכל שנה היה אחד מהבחורים שהתחפש להמון, ובהמשך השנה אותו בחור התקלקל ויצא מהישיבה. התחפושות משפיעים קצת על הבחור מה תהיי שאיפתו להיות בעתיד. ובספר מנחת תודה מובא שאמר המחבר לרבינו מה שאמר הגראי"ל שטינמן זיע"א, הטעם שיש להמנע בפורים מתחפושת המון, שהוא ענין פתיחת פה לשטן, אמר רבינו שאכן כנראה זהו באמת הביאור.

יהי רצון שזכה לקבל את ההשפעות הרוחניות מימים מקודשים אלו, וזכות מרן שה"ת יגן באלף המגן עלינו ועל בנינו ועל כל ישראל, אמון!

שבת שלום - מערכת שיעורי לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְאָכִים

פנינים לפורים

מרבנו מרן שר התורה הגרנחש"י קניבסקי זיע"א (טו' אד"ב תשפ"ב)

- ◆ אמר בליל פורים: מה הטעם נזכר במגילה רק עשרת בני המן. הרי היה הרבה יותר (ואי אפשר לומר שבחרו רק את העשירים, כי הלא היה ביניהם דלפון, ואי אפשר לומר שרק את החכמים בחרו, כי היה בניהם ויתא) ואמנם יש בזה כמה וכמה טעמים בחז"ל אבל בדרך צחות יש לומר שכיון שצריך לומר כל שמות בני המן בנשימה אחת, חוששים שהבעל קורא יחנק...
- ◆ פעמים רבות שואלים: האם לעשות 'סעודת הודיה'? ועונה רבינו שיעשה בפורים, הכל אותו ענין.
- ◆ סיפר בנו של רבינו שזוכר, כשהיו ילדים היה רגיל רבינו בבוקר יום פורים לשתות יין ולישון אח"כ עד מנחה, ואחר מנחה היו נכנסים לרקוד אצל הגאון ר' גדליה נדל זצ"ל בביתו יחד עם עוד אנשים מחשובי המתפללים. מעשה בשנה אחת, היה אחד שלא היו לו ילדים זה כמה שנים, ובא ביום הפורים לבקש ברכה, ועשו ביי"ד מיוחד שישבו שם רבינו זצ"ל, הגר"י שפירא זצ"ל והגר"ר גדליה נדל זצ"ל וגזרו שיפקד בזש"ק ובאותו שנה נפקד, ובשעתו התפרסם מעשה זה.
- ◆ סיפר רבינו בליל פורים: שכתוב בחז"ל: 'מבני בניו של המן למדו תורה בב"ב' ומפני מה זכה לכך, וביאר בשם המגיד מדובנא, מעשה בבן מלך שאכל מאכל ונתקע לו בגרונו וכמעט נחנק. עבר שם שונאו של המלך וכראותו את בן המלך נתן לו מכה הגונה בעורפו ועייז עף החוצה האוכל שנתקע כמובן שהלה לא ידע מזה וכוונתו היתה להזיק לבן המלך. באו לשאול למלך איזה שכר מגיע לו דסוף סוף על ידיו ניצלו חייו של בן המלך. אמר המלך: לו בעצמו אי אפשר לתת שכר, כיון שנתכוין להרוג את בן המלך, אבל כיון שסוף סוף יצא מזה טובה, נפצה את צאצאיו שיקבלו ממני שכר לרוב. הוא הדבר כאן. המן נתכוין להרע אבל על ידו יצא טובה גדולה שחזרו בתשובה ואמרו, גדולה הסרת טבעת וכו' לכן הוא נענש, אבל, זכה שמבני בניו למדו תורה בב"ב.
- ◆ וגם חרבונה זכור לטוב. יש להבין מדוע: 'זכור לטוב' הרי הוא היה באותו עצה, אלא דמבואר שהיו אליהו, וביאר המגיד מדובנא, משל לאחד שהשאל חליפה יפה לחתונה, כשמחזיר החליפה מוסיף גם מתנה, גם כאן, בעצם זה שהתלבש בלבוש של חרבונה כבר מגיע לו מתנה.
- ◆ אחד הנכדים שזכה לשהות במחיצת רבינו יום יום בבוקר נזדמן לשהות עם רבינו במוצאי פורים ליל ט"ו באדר אמר לרבינו משמים זיכו אותו לשהות במחיצתו עכשיו בערב מה שלא זכה בבוקר ככל יום ביומו'. הגיב רבינו בפשטות: שזה אינו מציאה גדולה. ולאחר שהמשיך הנכד בענין גדל הזכות לשהות עם רבינו, אמר רבינו אם הנך מדבר כך כנראה שתית יין. (מנחת תודה והובאו הדברים בעלון דברי שי"ח גליון תשע"ד)

הילולא דצדיקייא

**הילולת מרן
כ"ק רבנו
הקדוש
הגרשי"ח
קניבסקי
זצ"ל זיע"א**

מרן שה"ת רבי שמרניו יוסף חיים נולד בעיר פינסק שבפולין בטיב בטבת ונקרא על שם זקנו מצד אמו הרבנית פעשא מרים ע"ה - רבי שמרניו יוסף קרליץ זיע"א (אביו של מרן החזו"א) וכן ע"ש זקנו מצד אביו מרן הסטייפלער - הוא רבי חיים פרא קניבסקי זיע"א. הסנדק היה אבי הבן מרן הסטייפלער זיע"א. רבנו למד ושמש רבות את דודו מרן החזו"א זצ"ל, ובהגיע לפרקו (ז' פסליו תשי"ב) בא רבנו בבית הנשואין עם הרבנית הצדקנית מרת בת שבע אשתר ע"ה (בתו של מרן הגר"ש אלשיב זיע"א) בין יתר מעלותיו ומדותיו הברוכות של רבנו זי"ע, התייחד רבנו במעלות מצות כבוד הורים אותה קים בהדור רב! רבנו שמח בתורה שהיתה משוש חזיו ונלבי"ע בפורים דמוקפים טו"א אד"ב תשפ"ב ומקום מנוחתו בבית העלמין שבבני ברק, על יד ציונה של הרבנית ע"ה סמוך ונראה לציונים של מרנו אביו מרן הסטייפלער זיע"א ומרן החזו"א איש זיע"א. ת.נ.צ.ב.ה.

הספור הבא אצל אחד מהתושבים הנכבדים במדינה אחת בארצות הברית: היה זה בבקר אחד, היהודי הנכבד התפלל במנון ותיקין הקבוע שלו, ולאחר התפילה נהג ברכבו לעבר ביתו. הוא לא היה כל כך מרפז בדרך ופתאום ארעה התאונה... ולמרות שנסה לעצר את הרכב מלנסע הלאה, אבל נגד רצונו המשיך הרכב לנסע, עד שהתקרב במהירות אל עבר נוכרי מבגר שעבר שם. אותו נכרי נפל על הארץ ללא רוח חיים. באשר עבר חדש ימים ישב הוא בבית המשפט ביראה ופחד מה יעלה לו בסופו של המשפט, הוא ניסה להצדיק עצמו שרכבו מרד בו בלי מתכונן, וכך כמה שנסה להטותו לדרך הישר הסתובב לצד השני ולא היה הדבר בידו להשתלט עליו ועל ידי זה קרה האסון הזה, אבל תשובה זו לא ספקה את אותו שופט, והיה נראה שהשופט יוציא פסק דינו בענש חמור בלי שום רחמינות, אבל אז קם על רגליו עורך הדין שלו ומסר בפני השופט את הסבה האמתית שגרמה את התאונה המחרידה הזאת, והיא: שעל הרחוב נשפך לפניו כו הרבה שמן, ולכן לא היה באפשרותו למנוע את האסון, ורכבו החליק בשמן הנשפך על הכביש. הכיר השופט באמתות הדברים והחליט שאין עליו אשמת דבר, ובכך פסק כי פלוני נקי מכל תביעה נגדו! השופט אכן פסק את דינו לטובה, אבל הוא פשעלעצמו לא יכול היה לתת מרגוע לנפשו, בידעו שהרג בן אדם, הוא אבד כל טעם ושביעה באכילתו וקץ בחייו, כמעט שלא נטל כלום לתוך פיו וכמעט שלא יצא מפתח ביתו. אחד מידידיו, בראותו את מצבו הקשה, איך שמיום אל יום הוא נופל יותר ויותר למרה שחורה, התחיל לפיסו ולדבר על לבו שיחזר לעצמו, אבל הוא לא רצה לשמוע מזה, באומר: "איך אני יכול לאכול פשהרגתי בן אדם". ידידו הציע בפניו שיעלה על הכתב את פאבו וישלח למרן שר התורה רבי חיים קניבסקי זצוק"ל זיע"א, בוא ונראה מה יענה לך גדול הדור! אותו יהודי הסכים להצעה וכתב את כל הספור והמתין לתשובת מרן זיע"א. לאחר פשני שבועות קבל תשובה מרבנו במקתב, ובו נכתבה מילה אחת: "עמלק!". פדוע שמרן רבנו זיע"א היה משיב לכל שאלה בתשובה קצרה ותכליתית. הוא לא הבין מה התכונן רבנו להשיבו במילה הזאת, אבל עצם זה שרבנו לא התניח למארע ברצינות כל כך, הרגיע במקצת את היהודי הרצוף. חלפו ימים, ואותו יהודי במסגרת עבודתו הזדמן לדירה מסויימת, כשהוא לא משער לעצמו את הסערה שעומדת לפקד אותו בעוד מספר דקות... הוא עבר בכל פנות הבית לראות את כל הדירה, ופתאום הוא רואה שעל הקיר מתנוססת תמונתו של אותו אדם שנהרג על ידו ברכבו!!! חסר אונים נפל לכסא שעמד שם בקרוב מקום. הוא פסה פניו בשפתי ידיו, ופתאום נזכר בתשובתו של מרן זיע"א שכתב לו: "עמלק"... הוא קם מהכסא והתחיל להסתובב בבית, לפתע הוא הבחין במגרה פתוחה, הוא רצה לסגור אותה, כשלתע הבחין בתמונה גדולה שהיתה מנחת שם. ותחתיה היה רשום איזה פתוב, הוא הוציא את התמונה וקרא את הכתוב שגם לו כמעט להתעלף, עברו דקות אחדות עד שהמלים המצמררות נכנסו לו למוח: "טרבלניקה 1942". היתה זו תמונה מאחד מחילי ה-ס.ס. הנאצי במלחמת העולם השנייה, בעודו עומד בפתח שער גיא הצלמות 'טרבלניקה', היהודי ידע ששם נהרגו אביו ואמו וכל משפחתו הי"ד... הוא הביט על תמונת החיל הנאצי לזמן מה ופתאום הכתה ההבנה במוחו כי החיל שעמד שם, הוא לא אחר מהאיש אשר המית ברכבו על ידי התאונה שגם... היהודי המשיך לחפש במגרה עד שמצא יומן של אותו נכרי ששם מצויין את כל שמות ההרוגים שרצח אותו עמלקי וביניהם שם אביו ואמו של אותו יהודי... אבן כבדה נגלה מעל לבו. חייו עלה על פניו ולבו התמלא בשמחה וגיל, על אשר זכה לנקם נקמת אביו ואמו וכל משפחתו ושאר בני המחנה שנהרגו נשמדו והתענו בתוך מחנה טרבלניקה על ידי צורר היהודים הזה. הוא זכה למצות מחית עמלק פרטית משלו!

ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

אופק חדרה

ניסית שבת	יציאת שבת	רבינו תם
17:14	18:21	18:58
לוח מקומי		
17:26	18:17	18:59
אור החיים		

לכבוד שבת קודש
 כי-תשא
 שושנה שירה חגיגי בת אברהם, מיכאל חגיגי בן סעדיה, לזכות אריה חגיגי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, נפתלי ברזילי בן עוזר, יודקה בת אסתר וישוראל, חביבה בת צביה, פנחס ששון בן רבקה, אסיה (אילנה) בת הלה, סעידה בת יהודה, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורמאל, רותי בת לאה, אילנית בת שושנה, נוה בת מרים, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, יאיר בן שמואל, אייל בן ניסים וחנה, נגריאל בן זכריה, סעידה בת יהודה, רוזינה בת מרטונה.

”הסתכסכתי עם הבוס הממונה עלי והוא החליט להעניש אותי: אינך עובד יותר בשבתות! ופרוש הדבר: הורדה משמעותית במשכורת. באותו זמן לא הייתי קשור כלל ליהדות. הגיעה שבת וחשבת לעצמי: מה אני עושה? סתם אסתובב ברחובות? אשב בגינה? אני לא אדם צעיר. נכנסתי לבית הכנסת מתוך שעמום. וכך, שבת גררה שבת. ביקור גרר ביקור. לאט לאט הגיעה כיפה על הראש. לאט לאט ציצית. חזרתי ברוך ה' בתשובה.

חלפה תקופה אותו מנהל שהעניש אותי, היה שונא דת מושבע. כששם לב שיש לי כיפה על הראש אמר לי: 'יהודה, אתה חזרת לי בתשובה? השתגעת? אמרתי לו: 'כן, חזרתי בתשובה'. והוא לא פחות ולא יותר, אמר לי: 'חזרת בתשובה? בשבת הבאה אתה מגיע בחזרה למפעל עבודה. נגמרה החופשה'. אמרתי לו: 'סליחה, חזרתי בתשובה, אני לא עובד בשבת! אמר לי הבוס: 'בחווה איתך מפורש שבעה ימי עבודה, אתה לא יכול לעשות חוכמות.

הויכוח הגיע לבית משפט. שופט פנה אלי: 'באמת התחייבת בחווה. מה אתה יכול לענות על זה? עניתי לו: 'התחייבתי לעבוד, אבל לא התחייבתי לא לחזור בתשובה. חזרתי בתשובה - אני לא עובד בשבת'.

בסיעתא דשמיא השופט הסכים, אבל הוסיף ואמר: 'אתה מבין לבד שלא יעלה על הדעת שמנכ"ל של מפעל שעובד בשבת, לא יעבוד בשבת. אשר על כן זכותם לפטר אותך מתפקיד המנכ"ל, אבל הם חייבים לתת לך כל עבודה אחרת שירצו, ובלבד שלא יהיה בה חילול שבת'.

אומר את האמת: שמחתי מאוד, אבל לא דמיינתי את ההמשך. המנהל הזה היה רשע מרושע, והחליט להשפיל אותי על שמירת השבת. ביום ראשון הוא כינס את כל עובדי המפעל ואמר: 'על פי צו בית המשפט החל מהיום יהודה כבר לא מנכ"ל. מה כן? הוא נתן לי ביד מטאטא וכף אשפה, ואמר: 'יהודה! בהצלחה בעבודה החדשה שלך'. אתם מבינים לבד, להפוך ממנהל של מפעל לעובד ניקיון זה ביזיון עצום... אבל ברוך ה' עמדתי בניסיון. במשך עשרה ימים עבדתי בעבודתי החדשה.

כעבור עשרה ימים, ביום רביעי, אירעה פתאום תקלה במכונה המרכזית של המפעל. כל קו היצור מושבת! חמישה ימים ניסו לפתור את התקלה ולא נמצא הפיתרון. היה זה הפסד אדיר למפעל.

ביום שני הגיע המנהל, הוא והמנכ"ל החדש, וכל עובדי המפעל, כולם מתוחים, עצבניים, ואני יושב על הכסא רגוע ומחוייך. כולם ידעו שאני מומחה גדול למכונאות, אבל במקרה הזה לא רציתי לעזור. כזו השפלה. המנהל בעצמו הביא לי ליד מטאטא וכף אשפה...

המנהל ראה אותי יושב רגוע, וצעק לעברי: 'יהודה! אתה לא מתבייש? תושיט יד! השבתי לו: 'שאני אתבייש? תתביישו אתם! ממנהל אתם עושים אותי מנקה. אינכם רואים יד מכוונת מבורא עולם? תפתחו את העיניים'.

הלב היהודי שלו נפתח. הוא קרא לי למשרד, התנצל והחזיר לי את כל הסמכויות והמשכורות, וכל זאת כמו בן בלי עבודה בשבת'.

ואז מספר לי יהודה בן יוסף: "אני יכול לשלוח לך את הסרט של הכל. אני יכול להישבע לך, בורא עולם עד בינינו. ניגשתי לטפל בבעיה, וכהרף עין כלא היתה! הבעיה נפתרה!"

השבת בוודאי מושפעת מאיתנו, אבל יותר ממה שאנחנו משפיעים עליה היא משפיעה עלינו את כל הטוב שבעולם.

”ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש לה” (לא, טו)

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל התגורר בבתי מחסה בעיר העתיקה בירושלים. פעם, בליל שבת, חלתה הרבנית ונוקקה לרופא. מיהר רבי יוסף חיים לביתו של דוקטור שוורץ, מנהל בית החולים 'משגב לדך', כדי להזמינו לביתו. השעה היתה שלוש בלילה. ד"ר שוורץ לא היה שומר שבת, והוא פתח את הדלת כשבידו מנורת נפט.

רבי יוסף חיים הצטער מאוד על חילול השבת של הרופא, אך הוא לא יכול היה למנוע זאת. הוא ביקש מד"ר שוורץ שיסור לביתו. הדוקטור התלוח אל רבי יוסף חיים, טיפל ברבנית החולה ונתן לה סמי מרפא.

כשפנה ד"ר שוורץ לשוב לביתו, ביקש רבי יוסף חיים ללוותו. בעודם מהלכים בדרך, פנה רבי יוסף חיים אל ד"ר שוורץ ושאל אותו: "הרי אתה מכיר את חכמת הרפואה, אם כן אמור לי, בבקשה, מה היחס של הראש לעומת הגוף? כמה אחוזים תופס הראש ביחס לגוף של אדם בינוני?"

הרופא לא הבין מה הביא את רבי יוסף חיים להתעניין בחכמת הרפואה באישון לילה של ליל שבת... אך הוא השיב לתומו: אצל תינוק - הראש הוא שליש מהגוף, ככל שגופו מתפתח - היחס הולך וגדל, עד שהוא מגיע לבגרות, ואז הראש הוא רק שביעית מגופו.

ואז סיפר רבי יוסף חיים לדוקטור 'מעשה שהיה': פעם קראו איברי הגוף את הראש לדין תורה, בטענה לחוסר שיוון ולחוסר צדק משווע. כל הגוף בפעולה, איברי הגוף מתייגעים, הרגלים הולכות, הידיים פועלות, ואילו הראש ניצב על מקומו, פותח את פיו ומכניס לתוכו כל טוב, בשר ודגים וכל מטעמים... היכן כאן השיויון?

אך לא רק בתענוגים חומריים הראש נהנה בלי מאמץ. גם כשחולקים כבוד, אין מכבדים את הידיים והרגלים אלא את הראש. היכן הצדק?!

השיב להם הראש: הן אמת שאני 'נוטל חלק בראש', אך אין זה בחסד אלא בזכות! כי מי מפעיל את כל איברי הגוף? מי נותן את ההוראה להזיז את הידיים ואת הרגלים? אני! אלמלא ההוראות שלי אליכם, הייתם כולכם שובתים ממלאכה!

הסכימו האיברים לתשובת הראש ונסתתמה טענתם.

ואז פנה רבי יוסף חיים אל הרופא ואמר לו: כמו הראש ואיברי הגוף, כך חילק הקב"ה את השבת וימי השבוע. השבת היא החלק השביעי מכלל ימות השבוע. ששת ימי המעשה הם הגוף, שעוסקים בהם במלאכה, ואילו השבת היא הראש. הדבר גם נרמז באותיות של השם 'שבת' - האותיות שלפניהן הן 'ראש'.

בשבת אין עוסקים במלאכה - כמו הראש שאינו עובד, אך הכל נעשה על ידו! השבת אחראית לכל המעשים בששת ימי המעשה, היא מקור הברכה שלהם. כשם שהראש מפעיל את כל האיברים, כך השבת מפעילה ומבקרת את כל הפעולות והמעשים של ימות החול. לולא שהיתה השבת שולטת ומבקרת על הפעולות והמעשים של ימי השבוע, היה האדם חי בששת ימי המעשה כגוף בלי ראש, בלי שום פעולה חיובית. השבת מאזנת את האדם שלא יהיה כבהמה, ואם עושה מלאכה בשבת חס ושלום, הריהו כעבד נרצע כל ימיו, הוא והחמור שווים.

הרופא נהנה מאוד מדברי החכמה של רבי יוסף חיים, ובעקבות זאת קיבל על עצמו לשמור את השבת ולא לחללה.

הרב חזקיהו יוסף קרלינשטיין שליט"א סיפר סיפור שסיפר לו יהודי בשם רבי יהודה בן יוסף. הוא עלה מהודו לפני שנים רבות והיום הוא גר באופקים. הוא עבד כמנכ"ל של מפעל לבקבוקי זכוכית משנת תש"ל על תשמ"ב, שתיים עשרה שנה, וכך סיפר:

הלכות

הלכות ומנהגי חודש ניסן

- שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום. ולכן ראוי לכל אדם ללמוד ולחזור על הלכות פסח, כדי שיהיו שגורים בפיו.
- ימי חודש ניסן הם ימי שמחה לישראל בתקופות העבר ההווה והעתיד, ואין אומרים וידי ונפילת אפים בכל ימי חודש ניסן.
- היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים, מברך: "ברוך אתה ה' ... שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות, להנות בהם בני אדם". ויש נוהגים לומר בנוסח הברכה: "להיתנאות בהם בני אדם".
- אין מברכין ברכה זו אלא פעם אחת בשנה בלבד.
- הזריזים מקדימים למצוות ברכת האילנות ביום ראש חודש ניסן.
- אין לברך ברכת האילנות אלא על אילנות המוציאים פירות מאכל, וצריך שיהיו לכל הפחות שני אילנות, ואפילו הם ממין אחד. והמברך על ראיית מיני אילנות שונים, הרי זה משובח.
- אין לברך ברכת האילנות אלא בשעה שהאילנות מוציאים פרחים.
- נשים מברכות ברכת האילנות, שאין זו מצווה שהזמן גרמא, שהרי ניקבעה לחודש ניסן, מפני שדרך האילנות להוציא פרחיהם בחודש ניסן. (תורת המועדים)

פנינים

"אך את שבתותי תשמורו כי אות היא ביני ובינכם" (לא, ג)

כתב גאון עוזינו מרן החיד"א זצ"ל: איך לא תסמר שערות בשרו לחלל יקר תפארת השבת, ונמצא שח"ו מעביר ה"אות" שנתן לו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וכדי בזיון וקצף!
וכבר דרש רבינו הסמ"ג זצ"ל, כי לכל איש ישראל יש שני אותות בכל יום ויום, והם ברית המילה והתפילין בחול, וברית מילה ושבת ביום השבת. ובשבת רמוזים כל השלושה אותות, כי שבת ראשי תיבות: "שבת- ברית- תפילין"
"ושמרו בני ישראל את השבת" (לא, טז)
רבנו ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל פירשו מלשון "ואביו שמר את הדבר", שפירשו רש"י: "היה ממתין ומצפה מתי יבוא". ואף כאן, לא די לשמור את השבת ולהמנע מעשיית מלאכות אסורות. צריך שהשבת לא תחשב לטורח ועול, "אלא צריכין לשמוח בו בשלימות הרצון וחפץ בדבר, ותמיד יהיה ממתין ומצפה מתי יבוא".
(מעין השבוע)

סיפר הרב גואל אלקריף שליט"א, יהודי מבני ברק תרם כליה. היתה זו 'תרומה אלטרואיסטית', דהיינו: לא היה לו מושג מי האדם שבגופו הושלתה הכליה שלו.
לימים הסתלק היהודי היקר הזה לבית עולמו. מנחמים רבים פקדו את ביתו לנחם את בני משפחתו. בין המנחמים היתה אשה אלמונית. האלמנה שמה לב אליה, היא פנתה אליה ושאלה: "מי את?" השיבה האשה: "אינך מכירה ואתי, אני נושאת בגופי את הכליה של בעלך המנוח..."
המפגש ביניהן היה מרגש, והנסיבות העצובות רק העצימו את ההתרגשות. האשה באה להודות לאלמנה על המעשה האצילי של בעלה, שהציל את חייה.
ואז סיפרה האשה דבר מדהים:
"ההשתלה הצליחה. כל ימות השבוע הכליה תפקדה כהלכה, וכשנכנסה השבת - החלו להופיע כאבים עזים בכליה. באתי להדליק את האור - לפתע חשתי התקף של כאב, התקשרתי לחברה - עוד התקף, נכנסתי לרכב - שוב כאבים עזים.
התקשרתי לרופא וסיפרתי לו על התופעה הזאת, לא היה לי הסבר רפואי מניח את הדעת.
ואז עלתה במוחי המחשבה: אולי קיבלתי את הכליה מאדם שומר שבת. והכליה הזו לא מוכנה להיות שותפה לחילול שבת?... אמרתי לעצמי: יש דרך פשוטה מאוד לבחון זאת. בשבת הבאה נזהרתי שלא לעשות שום פעולה שיש בה חילול שבת. וראי זה פלא: אין כאבים! הבנתי שהשערה שלי נכונה. קיבלתי על עצמי להתחיל לשמור שבת בקביעות, ומאז נעלמו הכאבים בשבת. עם הזמן חזרתי בתשובה שלמה, כל חיי השתנו מן הקצה אל הקצה".
ואז אמרה האשה לאלמנה: "מלבד הכרת הטוב הגדולה שיש לי כלפי הנפטר על תרומה הכליה שהצילה את חיי, באתי להודות לו על כך שבזכות הכליה שלו חזרתי בתשובה". (נאה דורש)

מצפה האופים

אחת ממידותיו של הקב"ה היא היותו 'נושא עוון', שפרושו: לוקח על עצמו את העוונות שעשו בני אדם בעת שובם אליו. בהגדה של פסח 'אדיר במלוכה' מסופר בהקשר לכך, שכאשר היה רבי שלום שכנא מפרוהוביץ' אברך צעיר, הוא הבחין ביהודי העומד בסמוך לארון הקודש בבית הכנסת של סב-אשתו, רבי מנחם נחום מטשערנוביל, ובוכה מרה. דמעותיו נגעו לליבו, והוא ניגש והתעניין בסיבת הבכי הנורא. "נכנסתי לרבי לבקש תיקון על חטאים שחטאתי בהם" - משיב היהודי כשכולו דמעות - "אך כשראה הרבי את פני, אמר לי ששורה עלי טומאה כזו, שאין הוא יודע כיצד נותנים עליה תיקון... מה אעשה, אפוא?!"
ושוב פרץ בבכי איום ונורא. נענה רבי שלום ואמר לו: "אם תתפטר מן העברות שעשית עד היום - האם תוכל להתחייב שמכאן ואילך לא תשוב לחטוא בהם?" "איזו שאלה?" - השיב היהודי - גמור ומנוי עימדי, ששוב לא אחטא בהם לעולם!" "אם כן" - המשיך הרב - "אני אקח על עצמי את כל עברותיך, ואתה תפתח דף חדש..." ימים ספורים חלפו, ושוב נכנס אותו יהודי אל הרבי מטשערנוביל. התבונן בו הרבי ואמר: "פנים חדשות הגיעו הנה... כל טומאתך סרה... מה עשית?" סיפר לו היהודי דברים כהווייתם: "נכד הרבי לקח את כל חטאיי עלי". מיהר הרבי לקרוא לנכדו רבי שלום ולברר מה פשר העניין. נענה הנכד ואמר: הרמב"ם מונה במניין המצוות את מצות "והלכת בדרכיו", ומאחר שעל הקב"ה כתוב שהוא "נושא עוון", הלכתי אף אני בדרכיו ונטלתי על שכמי את העוונות הללו... ומה תעשה איתן?" - חקר אותו סבו הגדול - "וכי יודע אתה באלו עוונות מדובר?" "הינהן רבי שלום בראשו ואמר: "לאחר שלקחתי את עברותי הרימות את עיני לבורא העולם ואמרתי - אני הלכתי בדרכיך ולקחתי את עוונותי, אבל באמת, נושא העוון האמיתי אינו אלא אתה... קח נא, אפוא, את העברות הללו עליך..."
(ומתוק האור)

שבת שלום ומבורך

סיפר הגר"צ גרינהויז: מעשה שהיה בבחור ירא שמים שהביע נכונות לבוא ולסייע לעובדי מושב זקנים, הממוקם ליד ביתו. העובדים קיבלו בשמחה את המתנדב החדש, והטילו עליו, כמשימה עיקרית, לקחת מדי בוקר את הזקנים לתפילת שחרית אל בית הכנסת. חלק גדול מהזקנים שמחו אף הם על בואו של הבחור כמוצאי שלל רב, והסכימו לבוא ולהתפלל במנין, ובבית הכנסת. חלק אחר לא גילה נכונות לכך, אבל לאחר שהבחור שכנעם בדרכי נועם, הסכימו גם הם לבוא לבית הכנסת.

היו כמה מן הזקנים שאמנם סירבו להצעה, אבל הגיבו כלפי הבחור בנימוס, והתנצלו ואמרו שכוחם בל עמיהם, ונבצר מהם למלא את בקשתו, וכו'.

ברם, היה שם זקן אחד, שהגיב בצורה חמורה, וכאשר הבחור בא והציע לו כנ"ל, הוא התרגז מאוד, ירק וקילל, ו'שטף' את הבחור בקללות נמרצות, וציווה עליו להסתלק הבחור אכן הסתלק, אבל החליט לא להשאר בלא תגובה.

לאחר כמה ימים נכנס שוב לחדרו של הזקן, ועוד בטרם יתחיל הלה בקללותיו, אמר לו בנועם: "יסלח לי אדוני, אולי תסביר לי מדוע מגיעות לי קללות שכאלו? הרי בסך הכל עשיתי מה שהייתי צריך לעשות, ומדוע קיללת אותי ושפכת עליי חמתך בצורה כה מחפירה?!" כיון שהדברים נאמרו בחן, ובנימה של פיוס, ביקש הזקן מהבחור לקחת כיסא ולישב לצידו, ובוא ואספר לך מדוע הגבתי בצורה שכזו'.

בתקופת השואה, סיפר הקשיש, שהייתי במחנות יחד עם אבא שלי. ליד הצריף שבו היינו, היה יהודי אחד שהחביא אצלו תפילין, ובאשמורת הבוקר עמדו אצלו יהודים רבים בתור, כדי שיתן להם להניח תפילין, למרות שברשותו היו רק תפילין של ראש. לילה אחד, פונה אליי אבא ואומר לי: ראה בני, מחר אתה נכנס לעול מצוות, וברצוני שתניח תפילין, למרות הסכנה הגדולה שבדבר. אבל, אני לא אסתפק בכך משתניח רק את התפילין של ראש! כיון ששמעתי שבקצהו השני של המחנה, יש משפחה שאביהם נפטר, והשאיר אחריו גם תפילין של ראש, וגם של יד, אני אלך לשם, ואקח מהם את התפילין, כדי משתוכל להניחם.

אעשה זאת, אמר אבא, למרות שיודעני שמצד חוקי המחנה אסור לי ללכת לשם, אבל מה לא עושים כדי שהבן שלי יוכל להניח תפילין כדבעי, ביום כניסתו למצוות?

אני, ממשיך הזקן לספר, ניסיתי לשכנעו שלא יעשה זאת, מפני הסכנה בדרכים, ובפרט מאחר שביום הקודם נרצחו 5 יהודים שחטאם היחיד היה שהלכו בדרך הזו. יקום השם דמם.

אבא לא היה מוכן לשמוע שום דבר. בתקופה שכזו, אנחנו מצווים לעשות כל שביכולתנו כדי לקיים את מצוות השם, אמר אבא. והלך להביא את התפילין.

אני המתנתי לשובו בקוצר רוח, והנה אני רואה אותו חוזר, ומתקרב לעבר הצריף שלנו. כמה עשרות מטרים לפני שהגיע, קפץ עליו שומר נאצי שישב במקום מסתור, וארב ליהודים שהסתובבו במקומות האסורים. הגרמני הארור ירה בו יריה אחת, והרגו במקום.

התפילין נפלו על הארץ, ואני שהזדעזעתי לנוכח המראה, עוד הספקתי לנתר ממקומי, ולאסוף את התפילין ולהביאם אל הצריף.

והנה הם התפילין הללו, מונחים כאן לפניך, בתוך הנרתיק הישן נושן. אלה הם התפילין שהיו בידיו של אבא, בשעה שנרצח. ואני

לעסוק בדברי תורה, ללא הפסקה

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

בשנת תשל"ה התלוותי לחמי, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לקיים ביקור חולים אצל הגאון רבי עובדיה יוסף צוק"ל.

מרן הגרי"ש עלה לביתו של רבינו, ואף התעכב והאריך בדיבורו יותר מהרגלו. בצאתם מן הקודש, שאלתי את חמי מרן הגרי"ש: "מפני מה ראה רבינו לצאת מגידרו בביקור זה?". נענה מרן הגרי"ש והשיב: "לך נא, ראה את גודל אהבת התורה של הגאון רבי עובדיה, זה עתה נפל למשכב רק מפני שעלה על סולם בחדר הספרים, כדי לעיין באחד הספרים, ומרוב שקיעותו בתורה, בהיותו מעיין בספר, שכח שעודנו עומד על הסולם, ומיהר עם הספר ללכת לכתוב מה שנתחדש בדעתו, וכך מעד ונחבל.

לכבוד תורתו של גאון כזה, שאהבת התורה ושקידתה הנדירה בוערת בעצמותיו, עד שבעת לימודו אינו שם לב כלל למה שקורה עמו, ראוי שאחרוג מגדריו!"

תשובה

צריך שיכוון בלבו פירוש המילים שמוציא בשפתו ויחשוב כאילו שיכנה כנגדו ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו, עד שתישאר מחשבתו ומונתו זכה בתפלתו. ויחשוב כאילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם, היה מסדר את דבריו ומכוון בהם יפה לבל יכשל, קר וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חוקר כל המחשבות.

שולחן ערוך, סימן צ"ח סעיף א'.

פרשת מי תשא
חודש אדר תשפ"ג

לעילוי נשמת

הר"ר אלטר אהרן יצחק
ב"ר יוסף הרשקוביץ זצ"ל
נלב"ע י"ז טבת תשע"ז

Shch3910@gmail.com

גליון 09

העלון נתרם ע"י החפצים בעילום שמם
להצלחתם ולהצלחת בני משפחתם
ברוחניות ובגשמיות

- שאבא אכן חזר בתשובה! - -הנה לפנינו נשמה של יהודי, שבמשך כל כך הרבה שנים מחפשת את בוראה, עד שהיא מוצאת אותו, ואז היא באה אל המנוחה ואל הנחלה. וכשמוצאים את השי"ת, שום דבר כבר לא צריך להפחידנו.

ד' אמות של הלכה

ברכת התורה | חלק ב'

<<ברכת התורה - הנוסח:

נוסח עדות המזרח הוא: אשר קדשנו במצותיו וצונו על דברי תורה... והערב נא... ונהיה אנחנו וצאצאינו, וצאצאינו וצאצאינו וכו'.

נוסח ספרד הוא:

אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה... והערב נא... ונהיה אנחנו וצאצאינו, וצאצאי צאצאינו וכו'.

נוסח אשכנז הוא:

אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה... ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל.

<<הקשר בין ברכת התורה לאהבת עולם/אהבה רבה:

כותב הרב רועי גנון שליט"א משיבת 'אור דוד' - בני ברק: **אם שכח האדם ולא ברך ברכות התורה, וכבר קרא ברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' שבתפילה לפני קריאת שמע, אינו צריך לחזור ולברך ברכות התורה לאחר התפילה, מפני שבברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' יש בה מעין ברכת התורה, שהרי אומר בברכה "ותן בלבנו בינה להבין להשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות וכו', וכן הדין לגבי ברכות התורה בערב כגון שישן שנת קבע על מיטתו וקם באמצע הלילה, שחייב לברך שוב ברכות התורה, וקודם שברך ברכות התורה הלך והתפלל ערבית, אזי אינו צריך לברך ברכות התורה אחר תפילת ערבית משום שכבר ברך ברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' של קריאת שמע של ערבית ויצא ידי חובה.**

ברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' פוטרת את ברכות התורה דווקא אם למד מיד לאחר מכן, ואם למד אחר התפילה נחשב הדבר שלמד מיד אחר ברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' ומועיל הדבר לעשות כן, אפילו שלמד רק אחר "עלינו לשבח" יוצא ידי חובת ברכות התורה בברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה'.

יש אומרים שמכיוון שקורא אדם קריאת שמע מיד אחר ברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' נחשב הדבר שלמד אחריה, ויש אומרים שזה לא מועיל כיוון שזה נחשב תפילה ולא כלימוד, (אולם לכולי עלמא אם קרא קריאת שמע בברכותיה לאחר שעבר זמנה של קריאת שמע נחשב לו הדבר שלמד לאחר התפילה כיוון שכבר עבר זמנה ופוטרת אותו מברכות התורה) ולכן אם שכח בבוקר ולא ברך ברכות התורה וכבר ברך ברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' ילמד אחר התפילה ולא יסמוך על הקריאת שמע שעשה.

ובדיעבד אם לא למד אחר התפילה והלך לעסקיו ואחר כמה שעות רוצה ללמוד תורה, אינו צריך לברך ברכות התורה, כיוון שספק ברכות להקל, שיש אומרים שיצא על ידי קריאת שמע שקרא בתפילה ויש אומרים שלא חייב ללמוד אחר התפילה, ולכן לא יחזור לברך ברכות התורה.

רוצה לשאול אותך, סיים הזקן בדבריו לפני הבחור, לאחר סיפור כל כך טראגי שהתרחש לנגד עיניי, יכולני להניח תפילין, ולהתפלל?!

הבחור היה מזועזע למשמע הדברים, אבל גם הפעם החליט שלא להישאר בלא תגובה. הוא גמר אומר להחזיר את הזקן אל אלוקיו, ויהי מה, והמתין לשעת כושר.

יום אחד, בהמתנה לתפילת שחרית, היו כבר בבית הכנסת 9 זקנים, והכל המתינו לעשירי שיבוא וישלים מנין. אזר הבחור אומץ, והתדפק שוב על דלתו של הזקן, והודיע שבבית הכנסת ממתינים רק לו, ושאל האם יוכל להצטרף למנין, הזקן שלח בבחור מבט עוין, אבל מיד לאחר מכן אמר: "ואם אבוא להתפלל, תניח לי, ולא תבקש יותר?!"

הבחור הבטיח.

כאשר החל כבר הבחור להוביל את הזקן על כסא הגלגלים שלו לעבר בית הכנסת, עלה בליבו רעיון אולי כדאי שייקח לשם גם את התפילין המונחים בחדרו של הקשיש.

כשהציע זאת בפני האיש, שאל הקשיש שוב: "ואם אני עתה תפילין, לא תבקש ממני יותר?!" והבחור הבטיח. הזקן עשה איתו תנאי נוסף, שיושיב אותו בקדמת בית הכנסת, כדי שיוכל לצאת ראשון, מיד בגמר התפילה....

השניים הגיעו לבית הכנסת, הבחור סייע ביד הזקן להניח את התפילין, ויצא לביתו, תוך שהוא מבטיח לחזור מיד בתום התפילה.

כשחזר, נגלה לנגד עיניו מחזה שלא ציפה לו. התפילה כבר הסתיימה, והנה הזקן יושב בכסאו, עם דמעות בעיניו, והוא מסמן לבחור שלא יוציא אותו מבית הכנסת. גם לאחר שכל המתפללים עזבו את המקום, ביקש הזקן להשאר שם עוד ועוד, כשהוא עטור בתפיליו.

טוב לי ככה, טוב לי עם התפילין; אני מרגיש את עצמי קרוב לאלוקים', אמר, תוך שהוא גועה בבכיה. הבחור כבר ידע שמשימתו צלחה בידו. משָׂאן נגע הקשיש בקצה המצוה, נמשך הוא אחריה כאבן שואבת, ולא יכול היה להרפות ממנה.

ואכן, מאז אותה תפילה, ביקש הזקן להגיע מדי בוקר לבית הכנסת, ושהה שם זמן ממושך לאחריה, כשהוא עטור כל העת בתפילין.

שנה תמימה חלפה. בוקר אחד מגיע הבחור לחדרו של הזקן, כדי לקחתו לבית הכנסת, ואינו מוצאו בחדרו. האחות מבשרת לו שבמהלך הלילה הוא הרגיש ברע, ונפטר.

בתום ה'שבעה', מתדפקת אשה על דלת ביתו של הבחור, ומציגה את עצמה כבתו של הזקן (שחזרה בתשובה שנים רבות לפני כן). באתי להודות לך על הימים הטובים שעשית לאבא שלי במשך כל השנה האחרונה', אמרה.

מאז תום השואה, והגיעו ארצה, היה אבי ממורמר בצורה יוצאת דופן. אי אפשר היה להרגיע אותו. לא היה לו יום אחד טוב בחייו. עד שבאת אתה, והצלחת בחכמתך לשכנע אותו להתפלל ולהניח תפילין, ובכך לחדש ימיו כקדם.

'ומאז, הוא נרגע. מאז שהחל להגיע לבית הכנסת, הוא הפך להיות אדם שליו ושקט, ומצא מנוחה לנפשו הסוערת.

הרגשנו בעליל, סיפרה הבת, שהקשר שלו עם הרבש"ע התחדש באופן נמרץ ביותר. הוא התבטא בפנינו, שעתה, לאחר שהחל שוב להתפלל, הוא מרגיש את עצמו בחיקו של הקב"ה, ויכולני להעיד בפניך - אמרה הבת בהתרגשות

ופניו להבים, ועיניו למעלה, אשרי מי שראה פניו בתפילתו, אלו דברים שאינם נשכחים, ולהגיד שבחו שלא שינה, כי באותם מקומות בהם היה 'נעצר' ומתמוגג בבכי והשתפכות הנפש לעת זקנותו, שם היה עוצר ומתמוגג בצעירותו.

מחזה שכיח היה בבית מדרשו עת כי היה נקלע תלמיד וותיק שכבר לא התפלל עמו יותר מחמישים שנה, או שהגיע מעבר הים, והיה שומע אותו עומד ומתחנן "וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן", והיה מוכה בפרץ של 'נוסטלגיה' וגעגועים, הוא היה אומר, 'הן לפני חמישים שנה בהיותו אברך צעיר הוא אמר את הקטע הזה באותו קול רך, דק, מתרפק ומשתפך...

בכלל, בכל קטע הן בתפילה, והן בברכות, והן בזמירות, שמוזכר בו עניין כבוד שמיים, וצערן של ישראל, וציפייה לגאולה, היה קולו נשנק בו וכמו אינו יכול להמשיך. ולמשל בברכת המזון בשבת קודש, עת היה אומר "והראינו ה' אלוקינו בנחמת ציון עירך ובבניין ירושלים עיר קדשך" הוא היה נמס, ממש נמס... כמה געגועים, כמה השתוקקות הייתה לו לנחמת ציון ובניין ירושלים. ובסיימו "כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות" הוא היה מאריך בתחינה ארוכה והיה זו נשמעת כמו תקיעה גדולה, תקיעה נוראה ונוקבת לבבות.

רבים מהחסידים עד היום הזה, באמרם 'רצה והחליצנו' רואים אז בעיני רוחם כהן גדול עומד ומשמש, ובליבם נשמע קולו בבואו אל הקודש בתחינה והתרפקות הנפש. בשנת תשמ"א חלה באסטמה קשה והתגורר משך כמה חודשים בערד, ובאותו פרק הוקמה הישיבה הקדושה של חסידי גור בערד ומרן הלב שמחה היה שוהה בה רבות. רבינו קבע תפילתו בישיבה הק',

ומרן הלב שמחה התבונן בתפילתו הזכה והטהורה, והוטבה מאוד בעיניו, ואמר לבחורים שכדאי להסתכל על יהודי זה כשמתפלל, ולפי עדויות אף ביקש ממנו שימשיך להתפלל בישיבה, וכשנפרד רבינו ממנו לפני שחזר לבני ברק, הביע מרן הלב שמחה צער על כך שתפילה כזו לא תישמע יותר בישיבה.

תפילה - להתעורר, להבין, להרגיש

הגאון רבי שלמה וולבה זצוק"ל

בנים ובנות יקרים! אם אתם זקוקים לאיזו טובה מאביכם - האם אתם פונים אל איזה קוסם שיוציא מאביכם את הטובה המקווה? בוודאי שלא! אתם פונים אל האבא ומבקשים ממנו: "אבא. אנא עשה לי טובה זאת!" והנה אבינו שבשמים שומע תפילה. ומשה רבינו ע"ה הכריז: "ומי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו" (ואתחנן ד' ד). ורבינו הגדול הרמב"ן כתב על מה שאמר משה רבינו ע"ה "ואמר לי מה שמו מה אומר אליהם" (שמות ג' י"ג):, והקדוש ברוך הוא השיבו "למה זה ישאלו לשמי" - אין להם צורך לראיה אחרת. רק כי אהיה עמהם ככל צרתם. יקראוני ואענם. והיא הראיה הגדולה שיש אלוקים בישראל, קרובים אלינו בכל קראנו אליו!".

ומקובל אצלנו ממרן בעל החזון איש נ"ע שאין שום תפילה חוזרת ריקם. רק אחת נענית מיד ושניה אחרי זמן-מה ושלישית אחרי זמן רב - אי לזאת, למה לחפש הברכה

כל מה שכתבנו שמועיל לצאת ידי חובה בברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' אם לא ברך ברכות התורה, הוא אפילו שלא כיוון בהדיא לצאת ידי חובה בברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה', אלא ששכח לברך בבוקר ברכות התורה וקרא בסתם ברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' שיוצא בזה ידי חובה כמו שכתבנו למעלה.

אם שכח לברך ברכות התורה ויצא ידי חובה בברכת 'אהבת עולם'/'אהבה רבה' כמו שכתבנו למעלה, אזי כל היום יכול לשבת וללמוד ואין צריך לחזור ולברך שוב.

<<חייב ברכת התורה לנשים:

נשים מברכות ברכת התורה, כך פסק השו"ע (סימן מז סעיף יד). ובטעם הדבר שמברכות אומרות 'וצונו' אף שלא נצטוו בלימוד התורה [קידושין כט,ב], ביאר בעל ה'ביאור הלכה' (ד"ה נשים וכו') משום שחייבות ללמוד הדינים שלהם, וכן שחייבות לומר פרשת הקרבנות כמו שחייבות בתפילה והברכה נסובה על זה, והביא שהגר"א חולק על טעם זה [וטעמו 'שאיך יאמרו 'וצונו' ובפסוק כתוב 'ולמדתם את בניכם' ולא בנותיכם, עי"ש] וכתב שאף שפטורות ממצות תלמוד תורה, מכל מקום יכולות לומר 'וצונו', שלא גרע מכל מצות עשה שהזמן גרמן שיכולות לברך עליהן [כן הוא דעת רמ"א (סי' יז סעי' ב) וטעמו כתב שם במשנ"ב (ס"ק ד) וז"ל שאף מי שאינו מצווה ועושה יש לו שכר, ושייך לומר 'וצונו' שכיון שהאנשים נצטוו מטעם זה גם לנשים יש שכר].

ועל טעם זה שהובא בהגר"א, הקשו בשו"ת חקרי לב (או"ח סי' י) והאבי עזרי (על הרמב"ם פ"א מהל' ת"ת הי"ג) והגרש"ז אויערבך זצוק"ל (הליכות שלמה תפלה פ"ו דבר הלכה אות ז) שהרי דעת השו"ע לקמן (סי' תקפט ס"ו על פי הרמב"ם הלכות ציצית פ"ג ה"ט) שאין הנשים מברכות על מצות עשה שהזמן גרמא, ואם כן לשיטת השו"ע אין להם לברך ברכת התורה, וכתב הגרש"ז אויערבך שיתכן שכיון שברכות התורה הברכה עצמה היא מצוה דאורייתא להודות להשי"ת שנתן לנו את תורתו, והברכה היא כגוף המצוה, ולא רק כברכה על לולב ושופר [ששם יש לומר לשיטת השו"ע שלא תיקנו להם חז"ל לברך על מצוה שאינן מחייבות בה, אבל מצד מה שאומרות 'וצונו' יש לומר שאין בעיה משום שזו הודאה על עצם הציווי] לפיכך יכולות לברך ברכות התורה.

והגר"ז מבריסק זצוק"ל (חידושי על הרמב"ם פ"א מהל' ברכות ה"ז) כתב בשם הגר"ח, טעם נוסף שמותר לנשים לברך אף לרמב"ם שסובר שאין מברכות על מצוות עשה שהזמן גרמא, משום שברכת התורה הוא דין בפני עצמו שתורה צריכה ברכה. ולכן על אף שנשים פטורות מהמצוה של תלמוד תורה, מ"מ אינן מופקעות מעצם המהות של תלמוד תורה, ולימודן בכלל תלמוד תורה ולכן יכולות לברך.

לחיות את התפילה

הרה"ק רבי אהרן מפיונסק קרלין זצוק"ל

רחישת שפתיו של רבינו בתפילות ותחנונים, היו ערבים כקרבנות. תפילותיו היו מלאי רגש הומה, ובוקעות לבבות. כבן המתרפק לפני אביו היה עומד ומתחטא בתפילתו

מחדש הקב"ה את הבריאה וכשם שבראשית הבריאה הכל נברא מאין וללא רצונו יתברך לא נברא העולם כן אף עתה בכל שעה ושעה אין כח כלל בעולם ללא רצון הבורא, ואף הטוב והרע הנמצא בעולם אינו טוב ורע אלא רק רצונו יתברך.

וכן היה הסבא זצ"ל מבאר הפסוקים (תהלים צד) בינו בווערים בעם וכסילים מתי תשכילו הנוטע אוזן הלא ישמע היוצר עין הלא יביט המלמד אדם דעת", - הנוטע אוזן - מי הוא הנותן כח השמיעה באדם הלא הקב"ה נתן כח זה וא"כ בודאי שהלא ישמע - שהרי כח השמיעה נמצא ברשותו, וכן בראית עין, וכדומה חייב להרגיש בשאר ענינים, ודבר זה פשוט כל כך עד שהנביא אומר שכסילים ובווערים אינם מבינים זאת. ולהמבואר שכל פגע וצרה שפוקד את האדם הרי בא מגזירתו ורצונו, שוב יקשה לנו ומה שייך בקשת רפואה וכן כל בקשת צרכי האדם.

אלא שכבר הורנו מרן הסבא זצ"ל, שיסוד התפילה הוא לחזק בלבותנו את יסודות האמונה וההשגחה, כיון שהאמונה בהשגחה היא יסודו של כל איש מישראל ומי שאינו מאמין בזאת אין לו חלק בתורת משה רבינו ע"ה, ומפני שאינו מן הדברים הקלים להגיע לזה, לכן ניתנה לנו התפילה כעצה להתחזקות באמונה.

וכבר אמרו בזה כי התפילה היא כלימוד המוסר, וכשם שמיוסר מטרתו לקרב את האדם לאמת, כן היא מטרת התפילה לקבוע בלב האדם יסוד זה שאין שום מקרה בעולם. וכל מה שאדם מקבל בעולמו הוא רק מגזירת הבורא ית"ש, וכנאמר באני מאמין, שהוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים". ומכיון שכל טבעי האדם מנוגדים לאמונה בהשגחה שתולה הכל במראה עיניו וסובר שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, לכן קשה מאד העבודה בהשרשת יסודות האמונה.

ומשום כך קראו חז"ל לתפילה עבודת הלב, כי עבודה רבה וקשה היא עבודת התפילה להשריש בלב אדם יסוד האמונה שאין מעשיו פועלים מאומה והכל בגזירת עליון. וכמו שאמר דוד המע"ה (תהלים קלא) אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי. שחייב אדם להאמין שמצבו כעולל היונק משדי אמו שאין לו ידיעה והבנה בשום דבר בעולם והכל ניתן לו רק ע"י אמו. כן הוא מצב האדם שהכל ניתן לו ע"י הקב"ה ובעצמו אינו משיג מאומה. נלב"ע י"ח באדר תשל"ד.

בידידות נאמנה
מביעים אנו את ברכתנו
ברכת מזל טוב חמה ולבבית לכבוד
הרב שאול רוטנברג שליט"א
מרחיב שערי התפילה
בעיר פתח תקווה

לרגל נישואי הבן
בורא העולם בקנין
ישראלים זה הבנין
בבריאות, עושר ואושר
עד סוף כל הדורות
אמן כן יהי רצון.

עצבות נועלת שערי שמים.
שמחה פותחת שערים נעלים. **פעל שם טוב**

בדלת אחורית מפוקפקת. והרי שערי תפילה מעומק הלב ובדמעות פתוחות לפנינו, ומה טוב היו עושים כל בעלי שיעור קומה שפונים אליהם להיוושע, אילו היו מלמדים את הפונים להתפלל בתפילה

חמה ולהעמידם על האמת "כי שמש ומגן ה' אלקים, חן וכבוד יתן ה'. לא ימנע טוב להולכים בתמים.

אך אחת ברצוני לכתוב אליכם, איך אפשר להתעורר ע"י תפילה, הנני לגלות אונכם כי ההרגשות הדקות הן הן ההרגשות החזקות, אלא שאנחנו רגילים בגסות, ועלינו להתרגל בדקות! ראו נא אחיי מה שכתוב באליהו (מלכים א.יט. יא) "והנה ה' עובר ורוח גדולה וחזקה.. ואחרי הרוח רעש ואחרי הרעש אש, ואחרי האש קול דממה דקה ושם היתה השכינה, הרי שדווקא בדקות היא נמצאת. על כן צריך להתרגל להאזין היטב להרגשות הדקות המתעוררות בעיקר בעת התפילה ולשים לב אליהן. ויש לדעת כי כל הרגשה כזאת היא גרעין שממנו יכול לצמוח אילן גדול במשך הזמן וברבות העבודה. וכמובן. כל זמן שהרגשות אלו חוזרות ומתעוררות, יותר הן מתחזקות, אך זוהי עבודה ממש להתרגל להאזין דווקא להרגשות דקות כי הן הן ראשית בנין עולמו הפנימי של האדם!

מצד שני, של חיזוק האמונה בשכל - מקומה זמנה הוא בעיקר בשעת התפילה. יש לפעמים לשתף גם את השכל בעבודת התפילה, לחשוב על אמיתת כל הדברים שאומרים בתפילה, ולא להסתפק בהרגש והתלהבות גרידא אלא לברר בשכל ולתאר בחוש.

יסוד התפילה
הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל

כידוע התפילה היא עבודת הלב, והסבא מקעלם ביאר ביסוד התפילה, שהנה באמת קשה להבין מטרת התפילה שהרי יסוד התפילה היא בקשת צרכי האדם, ולכאורה הא כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" וכשם שחייב אדם לברך על הטובה כן חייב לברך על הרעה, שאין דבר רע יוצא מאת הקב"ה ונמצא שאף הצרות והרעות הפוקדות אותנו נעשו לטובתנו, ומעתה היאך יבקש לשנות רצון הקב"ה והלא הכל נעשה לטובתנו ואין זה רע אלא טוב.

וביותר מדוע הוצרך לבקש זאת וכי אין השי"ת יודע מכל אשר פוקדנו, וכבר הזכרנו כמה פעמים שהרי בריאת העולם הוא יש מאין והכל נעשה ע"י רצונו יתברך, 'המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית' בכל יום ויום

עלות העלון לשבת: 220 ₪ בלבד!
ניתן להעביר לחשבון:
61135 | סניף 56 | בנק 11
תפוצת העלון: בני ברק, פתח תקווה,
אלעד, אחיסמך, מודיעין עילית,
רחובות, אשדוד וירושלים.

העלון יוצא פעם בשבועיים | הערות / הארות / הצטרפות לתפוצת המייל - ניתן לשלוח למייל:

shch3910@gmail.com

מקורות הכרת הטוב:
עלינו לשבח - שמות | א.חסיד - גליון המבשר, תורני 645 - ניסן תשפ"א | אגרות וכתבים ח"ב - הגר"ש וולבה - בית המוסר ירושלים מהדו' פסח תשע"ג | אור יחזקאל - הגר"ד גינזבורג - בני ברק תשמ"ג || ישיבת אור דוד - בני ברק || אתר דרשו

פְּרִשֶׁת כִּי תִשָּׂא

לא למכר את אלקים בעד כסף וזהב

וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו (לב, יד) כיצד תתכן שבחטא העגל עם ישראל לא עשו תשובה והקב"ה מחל להם, ואלו בחטא המרגלים הם עשו תשובה ובכל אפן הקב"ה לא מחל להם? אומר הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א: תפקידו של האדם בעולם הזה הוא לשאף לרוחניות ולא לגשמיות, וזו מטרת החיים. בחטא העגל מטררתם וכוננתם של החוטאים היתה רוחנית, מפני שפאשר משה עלה למרום הם חפשו משהו שיקשר אותם לקב"ה, ועל כן אפלו שיצאה מן עברה, היא נמחלה להם. לעמת זאת, חטא המרגלים היה פלו סביב הגשמיות, כפי שאומרת התורה (במדבר יג, יח) "וראיתם את הארץ מה היא". כשהמטרה היא גשמית - אין העוון מתכפר אף אם עושים עליו תשובה! לאור זאת אומר הרה"ק רבי איזיל מסלונים זיע"א דבר נורא:

עלינו ללמד מוסר מהחוטאים בעגל, מפני שההתנהגות שלנו גרועה מהם. אנשים אלה היו מוכנים לוותר על כל כסףם וזהבם ובלבד שיהיה להם אלהים, ואלו בדורותינו מוכרים את אלקים בעבור כסף וזהב... ואכן נתן לראות כסדר כיצד אנשים מותרים על תפלות במנן ומדלגים על חלקים נרחבים בתפלה בעבור בצע כסף, טסים לחוץ לארץ לצרף מסחרם ושם אוכלים ושותים מכל הבא ליד, עובדים עד כניסת השבת והחג, ואפלו לא מבינים מהי הבעיה בכך. פיוס באים הרבה אבלים לרבנים בשאלה האם נתן להתיר להם לפתח את העסק. האם פעם מיישהו העו לשאל שאלה שכזו?

ובמדורש (שמות רבה מב, א) מביאים חז"ל שמושה לא רצה לרדת, והקב"ה אמר לו: "לך רד כי שחת עמך" (לב, ז). בכך מלמדת אותנו התורה יסוד חשוב: מבחנו האמתי של הרב אינו פאשר התלמידים הולכים בדרך הישר, אלא דוקא במצב של "כי שחת עמך" - פאשר חטאו ונפלו ממדרגתם, וזהו אינו זמן מתאים להמשיך וללמד, אלא יש לרדת אל החוטאים ולסייע להם לקום מהנפילה, גם אם בעקבות כך יגרם מצב של "לך רד" - בו ירד הרב במעט מדרגתו.

ובלב כל חכם לב נתתי חכמה (לא, ו) אחד מגדולי תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זיע"א אמר: כמה חכמה צריך בשביל להיות חכם! ותלמידי הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א שאלו את רבם, מהי הפונה במימרה זו. השיב להם במשל:

מעשה במלך ששלח שלשה משריו למדינה סמוכה להעביר מסר סודי למלך של אותה מדינה, והזהיר אותם שעליהם לגלות אותו רק למלך בכבודו ובעצמו, ואין להעביר אותו בשום אפן דרך אדם אחר. השרים הפליגו בספינה אל המדינה, וכאשר ירדו אל החוף שאלו מיד את החילים המצבים שם כיצד נתן להגיע אל המלך. החילים לא האמינו לדבריהם וחשדו בהם שפונתם לעורר מרד. אחד מהשרים חש בכך, נשא את רגליו וברח בחזרה לארצו.

שר נוסף הכנס לחקירה, ובה נשאל על זהותו ומדוע הם מבררים כיצד להגיע אל המלך. הוא השיב שיש לו מסר סודי להעביר למלך, ואז הצליח בארח פלא להמלט אף הוא בחזרה אל ארצו. השר השלישי הכנס לחקירה, ואף הוא חזר על כך שיש בידו מסר סודי המיעד לאזני המלך בלבד. "מהו הסוד?" שאלו אותו החילים. "איני יכול לגלותו אלא למלך בלבד".

התחילו לענותו בענויים קשים, אך הוא חשק את שפתיו בגבורה ולא גלה למעניו דבר. "אם באמת היה בידו מסר סודי, מכרח להיות שלאחר ענויים כה קשים הוא היה נשבר ומגלה לנו אותו", אמרו החילים איש לרעהו. "אין זאת אלא שכל השלשה הללו היו אנשים תמהוניים ובלתי מזיקים, ואף אותו יש לשחרר לחפשי".

אלשת השרים שבו לממלכתם, ובארמון המלוכה נערך דיון בהשתתפות המלך והשרים בשאלה למי מבין השלשה מגיע פרס גדול ביותר על נאמנותו.

"אני סבור שהפרס מגיע לשר שנמלט באפו מידי", אמר אחד השרים. "כבר כאשר הרים צרות, הוא נמלט מפני שלא רצה לגלות דבר".

"לדעתי הפרס מגיע לשר שאמר לחוקריו שיש בידו מסר סודי, ובכל זאת הצליח להמלט מידם", הביע שר אחר את דעתו.

ואלו ראש השרים אמר: "הפרס מגיע לשר שאמר שיש מסר סודי, ספג ענויים קשים, ובכל זאת לא גלה אותו לחוקרים".

אמר רבי נחמן: חלה עלינו חובה לנהג בתלמיד חכם בדרך של שררה וכבוד. הוא יושב בכסא גבוה משאר העם, עומדים בפניו ושרים לו, וזהו אכן כבוד התורה שאנו מחיבים בו.

אך החכם עצמו צריך חכמה גדולה בכדי להיות חכם, שכן ישנם שלשה סוגים של תלמידי חכמים: החכם הראשון – נמלט על נפשו מידי כאשר הוא רואה שמתחילים לכבד אותו.

החכם השני – מתחיל לקבל כבוד, ואז הוא מסתגור מכף ומתחיל להפגע כאשר הוא לא מקבל את הכבוד שלדעתו היה ראוי לו, ובסופו של דבר הוא נוטש את משרתו בכאב לב.

החכם השלישי – מתחיל לקבל כבוד, אך נשאר ענו ושפל רוח ואינו מרגיש גאון כלל.

מי מביניהם ראוי לפרס גדול יותר?

ברור שהשלישי שמקבל את הכבוד הגדול ואף על פי כן נותר עם הסוד הגדול של המלכות וממשיך להיות ענו, באמרו שכל הכבוד הוא מתנת אלקים ובמה יש אפוא להתגאות – הוא שראוי לפרס הגדול, מפני שהוא החכם היודע להשתמש היטב בחכמתו ולשמר היטב על סודות המלכות.

אוצר האמונה

מעשה אמתי ארע בדורנו עם אדם מבוגר שהלך לרופא שנים לטיפול שגרתי, ותוך כדי צלום נתגלה שצריכים לעקר לו שן, דבר מאד פשוט ומאד טבעי, אך במהלך העקירה ארע דבר חריג שהמטפל בלע את השן והיא נכנסה לבית הבליעה באפן שהוא הכחיל והפסיק לנשם ופנה מיד לבית החולים, וללא הכנות ושהיות הבהל לחדר הנתוח על מנת לחלץ אותו ממצוקתו ולהוציא את השן מהקנה, ומחויץ לחדר הנתוח רעש והמלה.

רופא השנים עומד חור ולידו ילדיו וחתניו של המטפל אשר הטיחו בו האשמות והוסיפו איומים שהוא ישלם "ביקר" על אשר עולל לאביהם, אך הזמן התארך והמתח גבר. כמה זמן אמור לערוך נתוח שכזה? מה גם שהמתח הרגש באויר שפן נכנסו עוד מנתחים ועוד מנתחים, חלקם יצאו לחוצים וחרמורי סבר וחלקם אף לא התפנו כלל לענות לשאלותיהם; ורק לאחר שעות ארוכות יצא המנתח הראשי ובקש לאסוף את כלם לחדרו ואז פנה אליהם ואמר: דעו שאלקים אוהב את אביכם, אמנם נכנס הוא לנתוח קצר שאינו מסבך, אך כאשר התחלנו בנתוח מצאנו גדול סרטני ממאיר היושב על הקנה באפן שבעוד ימים ספורים הוא פשוט היה גדל וחונק את אביכם למות מבלי שידע כלל שקיים אצלו גדול כזה, אך עתה שקרה המקרה עם השן, גלינו את הבועה, ובאותו נתוח אף הוצאנו את הגדול, כך שעליכם להודות לרופא השנים על התקלה שהביאה לתוצאה כה מצליחת, אשר בעצם הצילה את חיי אביכם...

והבנים עמדו המומים ומבישים מול הרופא אשר עד עתה היה למטרה לחצוי לשונם. ומכאן נלמד עד כמה צריכים אנו לבוש ולהפלים על שאלותינו מול הבורא יתברך, האם אנו יודעים לבון באמירתנו שלש פעמים ביום מודים אנחנו לך, על נסיד ועל נפלאותיך וטובותיך? האם מעריכים אנו את ההשגחה הפרטית המלווה אותנו בכל צעד ושעל? מדוע צריכים לחכות לספורים כאלה כדי לראות איך שבסוף הכל הוא לטובה? אדרבא, חוכמתו להתחזק באמונה תמימה ופשוטה ולהבין שכל הנעשה בעולם הוא לטובתנו וככל שנחזק עצמנו בזה נרויח את האור ונעצים את הרוחניות בקרבנו.

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יצחק מאיר ה"חידושי הרי"ם" מגור זצוק"ל בנו של הרה"ג רבי ישראל רוטנברג אב"ד מאגנישוב וגור נסתלק כ"ג אדר (תרכ"ו)

כשהרבי הקדוש החידושי הרי"ם היה תינוק קטן, היתה אמו בקאזניץ, אצל הרבי הקדוש המגיד מקאזניץ בעל העבודת ישראל ז"ע, והיתה צריכה לנסוע על יריד. צויה לה המגיד, שתשאיר את הילד אצלו והיא תסע לדרכה, וכן עשתה, והיתה שם ביריד מעת לעת. הילד החידושי הרי"ם שנשאר בקאזניץ היה בוכה מאד, נשים נתנו לו לינוק ולא רצה בשום אופן לינוק משום אשה, והמגיד הקדוש היה לו מזה צער.

ויהי כאשר חזרה אמו לקאזניץ, סיפר לה המגיד, שהילד לא ינק כלום כל העת, והוא בוכה מאד. הלכה אמו ואמרה עם הילד ברכת "שהכל נהיה בדברך", ומיד ינק הילד. אמר המגיד הקדוש, עכשיו אני יודע מדוע לא ינק מקודם.

*

פעם שאלו את החידושי הרי"ם למה הוא ישן מעט מן המעט, רק שתי שעות בערך במערת לעת. והשיב, הנה מחשיבים אותי לעילוי, והמעלה של העילוי הוא, שמה שאחר לומד כל היום הוא יכול ללמוד בשתי שעות. וכמו כן אני, מה שאחר ישן בלילה אחד, אני יכול לישן בשתי שעות.

*

סיפר נכדו הרבי הקדוש מפילץ בעל השפתי צדיק זצוק"ל, שבעת שנעשה בר מצוה, בחן אותו זקנו החידושי הרי"ם באיזה תוספות, ובאמצע הענין שאל אותו, "האם אתה רואה פעם את אליהו הנביא?" והתחיל לשחוק, והשיב שאינו יודע כלל מענינים אלו. אמר לו החידושי הרי"ם, תאמין לי, כשאני הייתי בגילך, הגיע לו בקלות להשיג גילוי אליהו יותר מהיום.

*

סיפר הרבי הקדוש רבי ברוך מסטוטשין זצוק"ל, שעוד בימי חייו הרבי הקדוש מקאצק היה לו איזה מיחוש, והזכיר את עצמו לפני הרבי מקאצק, והורה לו לשאול את פי הרופא. ואכן נסע לווארשא לדרוש שם את הרופאים, אך אדהכי והכי נסתלק הרבי מקאצק, ונכנס אצל הרבי החידושי הרי"ם שהיה גר אז בווארשא, וסיפר לו סיבת ביאתו.

אמר לו הרבי החידושי הרי"ם, אינך צריך לפנות אל הרופא! אמר לו הרבי ר' ברוך, הלוא הרבי מקאצק צויה אותי לדרוש אצל הרופא, השיב לו החידושי הרי"ם, "היום אני הרופא", ואכן הוטב לו, ולא ידע עוד מהמיחוש. אך כאשר נסתלק החידושי הרי"ם, תיכף חזר לו המיחוש ההוא עוד פעם! ונסע לווארשא לדרוש ברופאים, כפי פקודת הרבי מקאצק בשעתו.

רבן של ישראל מן החתם סופר זכה לגילוי אליהו בכל ליל שבת

הנביאים 'מפי חגי זכריה ומלאכי יצתה בת קול ואמרה, **"מי הוא זה שגילה סתרי לבני אדם?"**

נספר על זה סיפור נורא: בין תלמידי מרן החתם סופר הקדוש ז"ע התלגלל שמועה מפה לאחן, כי הִיִּילֵגֶנֶר רבי, רבם הגדול והקדוש, זוכה לגילוי אליהו מדי שבת בשבתו, בזמן שהוא מסוגר בחדר בליל שבת קודש, וכלתה נפשם של התלמידים לעמוד בסוד קדושים. קמו שלשה גדולי עולם מהתלמידים, רבי מאיר אייזנשטאט אב"ד אונגוואר, המהר"ם שיק, ורבי מנחם כץ, לימים הַצֵּעֲלֵהֶם עַרְבֵי רַב, ועשו גורל בין השלשה, מי מהם יסור לראות את המראה הגדול והנורא הזה.

הפור והגורל נפל על רבי מנחם כץ. אמר רבי מנחם, אילו היה חבירי רבי משה המהר"ם שיק במקומי, היתה המלאכה קלה בהרבה, כי הוא איש צנוע ונמוך קומה, אבל מאחר וְגֹרֵל הוא מדאורייתא, גזירה היא, ואין לי רשות להרהר אחריה.

הגיע ליל שבת קודש, טרם שחזר מרן הִיִּילֵגֶנֶר חתם סופר מבית הכנסת, חמק רבי מנחם לפני ולפנים, לחדרו המיוחד של הרבי הקדוש החתם סופר. החדר היה צר וארוך, סטנדר בקצה אחד, ובקצה השני עמד ארון שהיה מיועד חצי לספרים וחצי לתלות בגדים, ושם גם הניח מרן החתם סופר את מקלו. באותו ארון הצפין רבי מנחם את עצמו, והדלת סגרה אחריו, ולא השאיר כי אם חור קטן מאד, שמשם יוכל לחזות בנועם ה'.

בחלוף זמן נכנס מרן החתם סופר לחדר, ונעל את עצמו, והתחיל ללמוד חומש רש"י ורמב"ן. תוך כדי הלימוד בשלהבת אש קודש, התחיל מרן החתם סופר ללכת ברגליו מהכא להתם, ולפתע תרי קלי דחביבי משתמעו, הקול של הרבי החתם סופר הקדוש, ונלווה אליו קול ערב מאד, לא מוכר, שלא מעלמא הדין.

רבי מנחם היה ספון בארון. כשהוא שמע את הקולות, נפלה עליו אימה נוראה, בשרו נעשה חידודין חידודין, כל עצמותיו מתחלחלות, גופו רועד ומזדעזע, ואיתו כל הארון מזדעזע ומתנועע יחד. הרגיש מרן הִיִּילֵגֶנֶר חתם סופר בדבר, ופתח את הארון ומצא את תלמידו בתוכו. מיד מיהר ותפס אותו בעורף, והגישו אל הדלת והמזוזה, והדפו מלפניו אל מחוץ לחדר הקדוש.

תוך כדי שאל אותו הִיִּילֵגֶנֶר חתם סופר, מִיִּין קִיִּינְד הָאֶסְטוּ גִעְזֵהוּ? - בני, האם ראית? ענה רבי מנחם, יָא רַבִּי, אִיךְ הָאֵב גִּעְזֵהוּ - אכן רבי ראיתי! והעלה מרן החתם סופר בת שחוק על פניו הקדושים, ושב על עקבותיו ונעל עצמו שוב בחדר. שמר רבי מנחם את הדברים בלבו שראו עיניו, ולא גילה סתרי רבו לבני אדם כל ימיו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נזיר דף נא, כ"ט נזיר דף מז, כ"ה תשרי תשע"ו)

הרבי בגודל ענוותנותו היה בטוח שדברי תורתו אינם נחשבים כשמים

השבוע בדף היומי (נזיר נא). נלמד בסייעתא דשמיא, כל העומד ליגז כגוז דמי. הסבא קדישא הרבי הקדוש האהבת ישראל מוויזניץ זצוק"ל, סיפר על זקנו הרבי הקדוש בעל הצמח צדיק מוויזניץ, שפעם הוא נכנס בחג השבועות לבית המדרש, און ער האט גִּעְזֵהוּ אַ קֶרֶעֶכְטִץ - הוא נאנח, ואמר: אני מביט בסביבי בכל כדור הארץ, ואני רואה שאין בריה שפלה כמוני, אין לי עולם הזה, ואף עולם הבא לא יהיה לי.

הוסיף הרבי והסביר, באים אלי חסידים ומתאוננים על מצבם הקשה, זה בא לספר שפרצה מגיפה ברפת והוא צריך פרנסה, חה מתמרמר שהילד שלו חולה, וכו' וכו' צרות על גבי צרות, צריכים לב של אבן כדי שלא להינמס מהמצוקה של כלל ישראל. אם כן - הוא שאל, האם אוכל בכלל ליהנות מעולם הזה?

אבל גם לעולם הבא אני לא זוכה, כי אני יושב ליד השולחן, ומפספס כמה מילים. החסידים רושמים את הדברים שלי, ולאחר מאה ועשרים שנה, ידפיסו מזה ספר, יהודים ילכו לקנות את הספר, ויכניסו את זה בארון ספרים. כל אשה

כשירה יודעת שבערב שבת קודש, היא צריכה לשים ספר על השולחן שעליו מונחים הנרות, כדי שיהיה השולחן בסיס גם לדבר המותר. היא תוציא מהארון בדיק את הספר הזה עם הדברים שאמרתיו ונתני על השולחן, ואז יקחו אותי בעלמא דקשוט, ויתנו לי מלקות וגיזו, האם אמנם על ידי ספרך נעשה השולחן בסיס לדבר המותר?

וסיים ואמר, הרי כתוב בגמרא 'כל העומד ליגז כגוז דמי', וממילא גם 'כל העומד להילקות כלקוי דמי', נמצא שאין לי לא עולם הזה ולא עולם הבא, לכל הפחות זָאָהֶל אִיךְ אַרְיִין באפן אַ דאָוִיגֶנֶן - לכל הפחות שאני יתפלל תפילה אחת כהוגן. ואכן על התפילה הזאת בחג השבועות באותה שנה, העידו זקני החסידים שלא הזדמנה עוד כמותו, אפילו המנורות שהיו תלויות על הקירות הצליחו להתנועע.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם נזיר דף נא, כ"ט תשרי תשע"ו)

התלמיד שזכה לראות גילוי אליהו בזכות רבו

השבוע בדף היומי (נזיר נג). כתוב לשון, 'מפי שמועה אמרו, מפי חגי זכריה ומלאכי. הלשון הזה מצינו גם במסכת מגילה (ג), לגבי יונתן בן עוזיאל, שכתב את התרגום על

שאני
אתפלל
תפילה
אחת
כהוגן

בערב שבת קודש, ערב שבת פרשת ויחי יעקב, שבת יומא דהילולא קדישא של מרן הרבי הדבר חיים ממדבורנה ז"ל, בורא עולם האיר לי חידוש עצום בדרש בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. אתם בודאי מכירים את השיר "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרוב בקרב הארץ", השיר הוא מפסוק בפרשת השבוע פרשת ויחי, (מח, טו).

חשבתי בדרש ואולי זה גם קרוב לפשט, **המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים, הנערים** - זה ימי הנערות של כל אחד ואחד, השי"ת יברך את ימי הנעורים, ויקרא בהם שמי - שם הוי"ה, שימי הנעורים יהיו בלא חטא, וממילא יוכל לחול עליהם שם הוי"ה. **ושם אבותי**, ושהאבות הקדושים לא יתביישו בנו בימי הנעורים, וידגו לרוב בקרב הארץ, ושהתקופה הזאת של ימי הנערות בלא חטא, יפדה וידבה כדגים ויתמשך לכל החיים, אמן.

ביום שישי התקשרתי לשאר בשירי הקרוב, סיני ועוקר הרים, כל רז לא אניס ליה, שחפץ בעילום שמו, לשאול אותו מה הוא אומר על הנואך. ואמר לי שזה הפלא ופלא, וש אפשר להוסיף על זה דברי רש"י הקדוש, וידגו - כדגים הללו שפריים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם. זהו הברכה לימי הנערות, שלא ישלוט בהם עין הרע, ושיהיה פרה ורבה. כל בחור נער וצעיר יודע כמה צריכים להיחרה שלא יהיה צרות עין וקנאה בימי הנערות, אז כמה מתאים דברי רש"י על השנים הללו, אין עין הרע שולטת בהם.

אפשר עוד להוסיף על זה, מה שנעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (כה, ז), חטאת נעורי ופשעי אל תזכור. ואפשר להוסיף הגמרא במסכת סוכה (נג), אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול לו. כבר הזכרנו כמה פעמים שהרבי הקדוש הבאר יעקב ממדבורנה, כשעוד היה "דעם נבין'ס זוקן" - בנו של הרבי בתקופת אביו הקדוש הרבי הדבר חיים, הוא ישב למעלה מימין, ושר לעצמו את השיר, 'אשרי מי שלא חטא, וכשהרבי הגיע למילים 'ומי שחטא ישוב', האט זיך דער רבי צו וויינט - הרבי פרץ בבכי.

(מתוך הפתיחה לשיעור - נדרים דף עג, ט"ו טבת תשפ"ג)

בצילום של גדולי ישראל שליט"א

הגאון הצדיק רבי יעקב סופר שליט"א רב קהילת כתב סופר - ערלוי ביתר עילית

"רגע אחד של שבת פועל יותר מכל הזמנים" - לשון קודשו של רבן של ישראל, מרן הַיְיִלְיָנְעֵר חתם סופר ביום הכיפורים. שבת קודש בצילו של שר התורה, רבה של קהילת כתב סופר ערלוי ביתר, הגאון הצדיק רבי יעקב סופר שליט"א, זה לא דבר שניתן לתאר במילים, האחדות שיש בקהילה, האהבת ישראל שיש בקהילה, הַוְּאָרְיִמְקֵיט - החמימות שיש בקהילה, ממלא את האדם ברוחניות ובגשמיות.

באתי לשבת בביתר לשמחה משפחתית, ומסובב כל הסיבות סיבב שיהיה גשם, קיבלתי איתות משמים, להתפלל בקהילה קדושה ערלוי. המאור פנים של חסידי ערלוי מחייב הרבה קהילות. זכיתי שהרב יעשה לי מי שברך, לשוחח איתו ממושכות בדברי תורה.

באיזה געגוע ויראה הוא סיפר על אביו הקדוש שלהבת אש, מרן הרבי בעל האמרי סופר מערלוי זצוק"ל. תוך כדי הדברים הוא סיפר, שפוסק הדור מרן הרב אלישיב זצוק"ל, כינה שתי צדיקים "צדיק יסוד עולם", את מרן רבינו הסטייפלר ואת אביו הרבי מערלוי. אפשר עוד הרבה להרחיב על הקשר התורני בין הגדולי עולם, הרבי מערלוי ופוסק הדור, קשר בהקיץ, קשר בחלום, הרבי חלם פעם שאלה בלימוד שהוא שואל את הרב אלישיב.

זכיתי שרב הקהילה יזמין אותי בשעת רעווא דרעווין לדבר לציבור הקדוש. איך האב זיך געשעמט - התביישתי, מי אנוכי. אחרי הדרשה אמר לי הרב בהתרגשות, שדיברתי קצת מדאי, הייתי צריך לדבר תאטשיק אַ שַׁעָה - לפחות שעה. דיברתי בדרשה, על לעולם יהא אדם, ועל דרך ארץ קדמה לתורה.

כשעליתי לבית הכנסת בשבת בבוקר, פגשתי את הגבאי המסור בלב ונפש, עשרים וארבע שעות ביממה, רבי יואל צבי ראב שליט"א. הוא לא הכיר אותי, הוא לא ידע מי אני, באיזה מאור פנים קיבל אותי, באיזה אהבת ישראל, וואו טרעפּט מען אַזעלכע גבאים - איפוא מוצאים כאלו גבאים מסורים, ראיתי בני עליה והמה מועטים.

כדי לא לעשות טירחא דציבורא בסעודה שלישית, נגעתי בקצרה בכמה נקודות. הזכרתי תורה ממרן הרבי מערלוי שליט"א, בשבת שעברה, שבת פרשת ויחי בעיר הקודש טבריה, וכך אמר הרבי, אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי (ישעיה נח, ג), יש לבאר על פי מה דאיתא בזוהר הקדוש (ח"ב דף פח.), ששבת קודש מיניה מתברכין כל שיתא יומין, וזה אם תשיב משבת רגלך, היינו שישמור את השבת כראוי וכנכון במעשה דיבור ומחשבה, אז הקדוש ברוך הוא משפיע עליך רוב שפע ביום השבת עצמו, כי מיניה מתברכין כל שיתא יומין, וזה עשות חפצך ביום קדשי.

הוספתי מדילי, ש'רגלך' זה מלשון הרגלים, ויש מוֹרָא דְיָנֵעַ בית אהרן ידוע שהזכרנו בהרחבה בחנוכה, על הגמרא (שבת כא:) עד שתכלה 'רגל' מן השוק, שחנכה זה זמן לשינוי הַרְגְלִים. אמרתי, שגם ימי השובב"ם הקדושים איז אַ גוטע צייט - זה זמן טוב לשנות הַרְגְלִים.

עוד הוספתי על ימי השובב"ם הקדושים, את הלשון של הירושלמי בתחילת פאה (פ"א ה"א), כלל ישראל לומדי לימוד הירושלמי מתחילים [בשבת הבאה, שבת מברכים שבת, שבת פרשת וארא], ללמוד מסכת פאה בירושלמי. וכך לשונו הקדוש על המשנה (פאה פ"א מ"א) ותלמוד תורה כנגד כולם, אומר הירושלמי, רבי ברכיה ורבי חייא דכפר דחומין, חד אמר, אפילו כל העולם כולו אינו שוה לדבר אחד של תורה, וחד אמר, אפילו כל מצוותיה של תורה אינו שוות לדבר אחד מן התורה. כוחה של מילה בתורה הקדושה, מה קורה כשהיהי אומר 'אמר אבי'.

סיפרתי על אהבת התורה של מרן הרבי הקדוש רבינו האמרי סופר מערלוי זצוק"ל, סיפור של בדידי הוי עובדא. כשהצדיק הגאון הקדוש מרן בעל חיי הלוי רבי יוחנן וואזנר שליט"א ממונטריאל, ביקש ממני בעבר, לסדר פגישה אצל הרבי זצוק"ל. הרבי היה מאד חלש בפגישה, אך כשרבי יוחנן סיפר לרבי על דרשה ששמע מהרבי לפני ארבעים וחמש שנה במונטריאל על מסכת נדרים, והוא התחיל לחזור על השיעור, בזכות הדברי תורה קיבל הרבי תוך כדי הפגישה כזה פֵייעֵר - שלהבת אש, כזה חיות דקדושה, עד שגם אני הקטן זכיתי לקבל ברכות לרוב על זה שדאגתי לפגישה. וכלשון הגמרא (כתובות קיא): אור תורה מחייהו, התורה מחייה את הצדיקים.

הרב אומר לי בשבת קודש, שאני זוכה להפיץ תורה ב"מתיקות" בכתב ובעל פה, ומברך אותי על המשך הפצת התורה. כשליווייתי את הרב במוצאי שבת, דיברנו בהרחבה על חשיבות מצוות לווייה, על לשון הרמב"ם. הרב הוא בבחינת מרא דכוליה תלמודא. קרה פעם בהיותו נער צעיר שעלה על סולם לחפש ספר, ומרוב חשקת התורה הוא נשאר שם שעות רבות על הסולם.

אני מודה לבורא עולם על הזכות שהיה לי השבת להיות בקהילה קדושה ערלוי, להרגיש בַּיְיִנְעֵר - בעצמות, תשוקה וְגַעְשָׁמָאק לתפילה, לראות שקט מוחלט בזמן התפילה. אני רוצה גם להודות לידידי רבות בשנים, מגיד שיעור דף היומי, מזכ"ל מוסדות ערלוי, הרב זכריה דויטש. אני רוצה להודות לבעל קורא רבי שלום מנדל מַנְדֵל, מקבלים יראת שמים כששומעים אותו קורא בתורה הקדושה. לגאון רבי אברהם שמעון פולק, ש'חי' בהלכה כמו שילד חי באשרי יושבי ביתר. למשפחת מושקוביץ החשובה, בני רבי שאול שליט"א. משפחת שפיצר הידועה בערלוי.

חסידי ערלוי השארתם לי תשוקה לבוא שוב ושוב, ניפגש בסייעתא דשמיא גם בבר מצוה של הילד משה בן משה ז"ל לויטש, ילד מלא שמחת חיים שזוכה לשמוח אלקים ואנשים. (מתוך הפתיחה לשיעור - נדרים דף פא, כ"א טבת תשפ"ג)

מרן הרבי הקדוש בעל האמרי סופר מערלוי זצוק"ל יגע בתורה הקדושה

הדברי תורה לזכות והצלחת רבי עקיבא יוסף בן אסתר גיטל, הרבנית לאה בת מלכה, ולזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

מאוצרות הפרשה

למשך שבוע נוסף. (ומתוק האור)

כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי (לא, יז)

וקשה מדוע כאן כתוב רק שמים וארץ, ואילו בפרשת יתרו כתוב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר במ. למה כאן התעלם מהים? וי"ל דאיתא בירושלמי בע"ז שאלכסנדר מוקדון לקח נשר עלה עליו ועף יחד אתו לשמים עד שראה את כל העולם ככדור ומשם צייר שהוא עצמו מחזיק בכף ידו את כל העולם חוץ מהים, ואומרים המפרשים על הירושלמי שאת הים הוא לא צייר כי גם הגויים מודים שאת הים הקב"ה עשה. והנה כאן ברש"י פסוק יג את שבתותי תשמרו כי אות היא בני וביניכם לדעת כי אני ה', כתב רש"י שהכוונה היא שהאומות ידעו כי אני ה'. וכיוון שכאן זה הולך על ידיעת האומות הרי הם כבר יודעים שהקב"ה עשה את הים, אז מה שצריך ליידע אותם זה רק שה' עשה גם את השמים והארץ.

וירא העם כי בושש משה לרדת מן ההר ויקהל העם כל אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלקים וגו' (לבא, לבא)

סיפר המוהל הרב גלבר, בצעירותי למדתי ועשיתי שימוש אצל המוהל המומחה הרב שלמה מילר מפ"ת, אשר רבים רצו שימול את בנם, והיה רץ מברית לברית על מנת להספיק למול ולהכניס עוד ילד יהודי בבריתו של אברהם אבינו. באחד מהימים העמוסים בעקבות עיכוב באחת מהבריתות איחר לברית אחת, לאחר הברית העירו לו הנוכחים על שאינו עומד בזמנים ומאחר, ענה להם בלשונו החרפה, בגלל אנשים כמכם נעשה העגל... נבהלו האנשים, בגללנו? אמר להם הרב מילר, גם אותם אנשים שהמתינו למשה רבינו אם לא היו כ"כ דייקנים וקפדנים על הזמן והיו ממתנינים למשה רבנו כל מעשה העגל לא היה נעשה. (מדושן ביתך)

למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים (לב, יב)

מובא בספר "דרך שיחה" בשם רבי חיים קניבסקי זצ"ל: לכאורה – כך הקשה – לא מובן מדוע דוקא "בהרים", ואם רוצה להרגם – למה לא יהרגם במצרים?

ובאר על פי הכתוב במלכים א (כ, ג): "ועבדי מלך ארם אמרו אליו אלקי הרים אלקיהם על כן חזקו ממנו ואולם נלחם אתם במישור אם לא נחזק מהם". כלומר, כביכול חזקו של אלקי ישראל הוא ב"הרים" דוקא, ואנו נלחם עמם במישור. זה גם מה שאמר כאן משה רבנו: רבש"ע, האם רוצה אתה שיאמרו עליך שהנך חזק דוקא "בהרים", ועל כן הנך הורג אותם שם?! הנח להם להכנס לארץ ישראל!.

ובהזדמנות אחרת ביאר, כי בחז"ל על המקום מובא, שב"הרים" הכונה להר סיני, שלא קימו את מצוות התורה שניתנה להם בהרים. וזה שאומר הכתוב "להרוג אותם בהרים" – על אשר לא קימו את התורה שניתנה בהר. (לאור הנר)

וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא וגו' זה יתנו מחצית השקל (ל, יא-יג) יש לעיין מה טעם כתב לאמר, הרי זה לא דין לאמר אלא דין לעשות? וי"ל, אומר רבי משה דרשן במסורת הברית: ע"פ מה דאיתא בירושלמי שקלים ג ב, שכאשר התורם נכנס לתרום שקלים לצורך קרבנות ציבור הוא צריך לדבר בפיו מהרגע שנכנס עד שייצא כדי שלא יחדוהו שנתן ממעות הלשכה בתוך פיו. ולפי"ז י"ל וידבר ה' אל משה לאמר שיאמר כל הזמן בשעת הנתנה.

וירא העם כי בושש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלקים אשר ילכו לפנינו (לבא, לבא)

בקשת ישראל מאהרן לעשות להם אלקים מעוררת שאלה, שכן אם סבורים שבכחו לעשות אלקים במקום משה, מדוע אינם ממנים אותו עצמו כמנהיג עליהם?! את התשובה לכך ביאר ה"אור שמח" על פי מעשה שארע לו. הדבר היה כאשר היה בבאיאליסטוק עמדה הקהלה המקומית למנות רב חדש. שמות שונים של מועמדים לתפקיד החשוב עלו וירדו, ובין השאר עלה גם שמו של רבי מאיר שמחה מרודניסק, אולם בציבור היו שהתנגדו למועמדותו והמשיכו לחפש מועמד אחר, שאינו מוכר כל כך. תכונה זו ראינו כבר במעשה העגל – אמר על כך ה"אור שמח" – מעדיפים אנשים להעמיד עגל בראשם, ובלבד שלא למנות מישהו שהם כבר מכירים... (לאור הנר)

מחלליה מות יומת (לא, יד)

הירושלמי בשבת מביא מעשה על ר' חייא שראה אחד תולש עשב בשבת. הלך למחר וכתב לו מחלליה מות יומת. וקשה למה המתין למחר ולא הלך לומר לו מיד? וכן למה למחר כתב ולא הסתפק באמירה? וי"ל, אומר הגאון ע"פ מגילה כד. דאיתא שם שרבי חייא קרא לאות ה ח ובמקום וחייתי קרא והייתי. ולכן אם רבי חייא היה אומר להם מיד זה היה נשמע מחלליה מות יומת, ולכן חיכה למוצ"ש ואז כתב.

לעשות את השבת (לא, טז) חז"ל מרבים לשבח את שומרי השבת ובין השאר אומרים (שבת קיט): כי כל השומר שבת ואומר ויכלו

מעלה עליו הכתוב כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. מקשה על כך ה"אור החיים" הקדוש: איך אפשר להכנס לשותפות לאחר שהבריאה כולה הסתיימה? הלא שותף אמיתי מגיע בתחילה! אלא, שהקב"ה ברא את העולם למשך ששה ימים בלבד, וכל שבת נותנת את הכח לבריאה להחזיק מעמד לשישה ימים נוספים. יוצא, אפוא, שבכל שבת נברא העולם מחדש, וכך השומר שבת נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית!

לפי זה – מוסיף ה"לחם מן הטף" – נבין את האמור בשמות (לא, טז): "ושמרו... ישראל את השבת לעשות את השבת", מדוע כפל הכתוב: 'את השבת' פעמים, ולא כתב "ושמרו... ישראל את השבת לעשות אותה"? לפי דברי ה"אור החיים" יובן הדבר, שכן כתוצאה מכך שבני ישראל שמרו "את השבת", הם זוכים לקיים את העולם לשבוע נוסף, וזהו "לעשות את השבת", שעל ידי כך יש לעולם כח להחזיק מעמד

סוד ידיעת התורה!

והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת (ל"ב, ט"ז)

בפסוק זה מבואר, כי הכתב היה חקוק בלוחות, ולא רק כתוב על גביהם. ולכאורה יש להבין: לשם מה נדרש הדבר? מדוע היה צורך לחקוק את הכתב, ולא היה די בכתיבתו? הא ניחא כאשר מדובר על בשר ודם הכותב – ישנו חשש כי ימחק הכתב ברבות הימים... אולם כאשר מדובר על כתב מעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו – הרי לבטח לא היה שייך חשש זה, ומדוע אפוא נחקק הכתב? כידוע, לעת זיקנותו של הגאון רבי דוד מקרלין זיע"א, בהיותו קרוב לגיל תשעים – סבל לעיתים משכחה. באחד הימים, נכנס אל ביתו של רבי דוד משולח בעת שהיה שקוע בלימודו. במשך כמחצית השעה עמד המשולח לצידו של רבי דוד, אשר כלל לא הבחין בנוכחותו. רק לאחר המתנה ממושכת – הבחין רבי דוד באורח, מיהר ליתן לו שלום ולדרוש אודות שמו והמקום ממנו בא, אולם לפתע שקע שוב בלימודו ושכח לחלוטין שעומד לצידו מאן דהו...

כן, למשך מחצית שעה נוספת, אחריה התנער שוב רבי דוד משיקיעותו, ושוב נתן לו שלום ושאלו לשמו ומאין בא, כאילו לא שאל זאת מעולם. גם הפעם, לאחר רגע או שניים – שב רבי דוד ושקע בתלמודו, למשך כמחצית שעה נוספת, לאחריה שוב חזר על עצמו המחזה מתחילתו... המשולח, שיער כי הסיבה לשכחתו של רבי דוד נעוצה בזיקנותו המופלגת, וכמובן לא אמר מאומה. אולם רבי דוד הבחין בהבעת פניו, ומתוך כך הסיק את אשר אירע ואמר: "לבטח, כבר שאלתיך לשמך ואודות המקום ממנו באת. אתה בוודאי מסיק, כי הדבר נובע מזקנה, ואכן, הצדק עמך... בשל הגיל המופלג אליו זיכו אותי משמים להגיע, אני שוכח מעט פה ושם... אולם דע לך: את ענייני העולם – אני לעיתים שוכח... אולם בכל הנוגע ללימוד התורה – אני זוכר היטב כל מה שלמדתי בהיותי בן שש עשרה! אינני שוכח מאומה!"

כאשר שמע מרן ה'חפץ חיים' את הדברים, הוא התפעל באופן יוצא דופן, וכשנתיים לאחר אותו מעשה, כאשר הסתלק רבי דוד לבית עולמו – שלח במברק את הסיפור והורה לספרו בהספדו של הגאון.

לימים, כאשר סיפר אודות כך הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, הסביר את פשר התפעלותו של ה'חפץ חיים' ואמר: "את עצמו, האדם לעולם אינו שוכח, וזה היה סוד זכרונו של רבי דוד... התורה לא היתה חיצונית לרבי דוד, אלא חלק ממהותו, ולפיכך, הוא לא היה מסוגל לשכוח אותה חרף זיקנותו המופלגת!". הרי לנו, כי אדם שהתורה חקוקה בו – לא ישכחנה לעולם!

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן בכך שנחקקו הדיברות על הלוחות ולא נכתבו על גביהן, נרמז לנו סוד ידיעת התורה וקיום הלימוד. מי שרוצה שתלמודו יתקיים בידו ולא ישתכח ממנו – צריך לעמול בכדי שהתורה תהיה חקוקה בעצמותיו, חלק בלתי נפרד ממנו. או אז ממילא לא תשתכח לעולם! (מתוך "ללמדך" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

מעשה באדם שחילק כסף לצדקה מתוך שכרות בפורים?

שאלה: מעשה באדם שהשתכר ביום הפורים וקיים מצות עד דלא ידע בהידור, וכטוב לבו ביין החל לחלק כסף וקיים כל הפושט יד נותנים לו ביד נדיבה ובפורנות שלא כדרכו. והמקבלים תוהים האם מותר להם להשתמש בכסף שקיבלו או שעליהם לחכות שיפוג יינו ולהחזיר לו את הכסף? **תשובה:** הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצ"ל אמר שאם היה שיכור כלוט לא זכו המקבלים בכסף, ועליהם להודיע לנוותן לאחר שיתפכח מיינו שנתן להם כך וכך ואם יתרצה בדיעבד ישאירו את הכסף אצלם ואם לאו חייבים להחזיר לו את הכסף שקיבלו. וכן הסכימו הגאונים רבי נפתלי נוסבוים, רבי שמאי גרוס, רבי מנדל שפרן, רבי יצחק כץ שליט"א. ואמר הגר"מ שפרן שאסור לבקש צדקה מאדם שנמצא במצב כזה, ומי שעבר וביקש חייב להחזיר לו את הכסף, ורק אם כבר נשתמש בכסף יבקש ממנו שימחול לו על מה שנשתמש שלא כדין, ואם ימחול. וכן אמר לי הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בשם מו"ח הגרי"ש אלישיב זצ"ל. והגאון רבי חיים מאיר וואזנר זצ"ל כתב לי: מי ששותה בפורים ועי"ז מחלק מעותיו ללא הגבלה יש חשש גזל כשוטה המאבד מה שנותנים לו ולכן יראי ה' לא יקבלו מתנות אביונים אם אינו שולט מחמת שכרותו על ממונו, ויבררו זאת לפני שיקבלו הממון. והגר"ש גרוס הדגיש שדוקא אם היה שיכור כלוט שאינו יודע כלל מימינו ומשמאלו, אבל אם לא הגיע לדרגת שכרות כזו, אע"פ שהיה בגילופין, מתנתו מתנה. והראה לי שמפורש בן בשו"ע חו"מ סימן רלה סכ"ב: השכור, מקחו מקח וממכרו ממכר ומתנותיו קיימות. ואם הגיע לשכרות של לוט, והוא העושה ואינו יודע מה עושה, אין מעשיו כלום והרי הוא כמו השוטה. והגאון רבי משה שאול קליין שליט"א אמר שאם נתן כפי השיעור שרגיל לתת תמיד אין צריך לחוש שעשה זאת מחמת שכרות ואין צריך להחזיר לו ולהודיעו. אולם אם רואים שהוא נוהג בפורנות שלא כדרכו יש להחזיר לו את הכסף או להודיעו ולבקש ממנו מחילה. והגר"י זילברשטיין הוסיף שאדם שנוהג תמיד בקמצנות ואינו נותן צדקה כשיעור שהוא מחוייב מדינא, וכעת בפורים מתוך שכרותו נתן צדקה, אין צריך להודיעו כלום. דאדם כזה ראוי לכופו ליתן צדקה כפי יכולתו, אלא שאין אנו כופין כיום על הצדקות, אולם אם אירע שנתן מחמת שכרות הרי מן השמים כפוהו לעשות כדינו וליתן לצדקה, ואין צריך להחזיר לו כלום]. וכעין זה שמעתי מהגאון הגדול רבי נסים קרליץ שליט"א. והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א השיב שאי אפשר לקבוע מסמרות בחיוב נתינת צדקה ולהוציא מאדם כסף שלא מדעתו, ומכיון שנתן שלא מדעתו שהיה שיכור כלוט אין זו נתינה כלל, והמקבל חייב להחזיר לו את הכסף או לבקש ממנו מחילה. והביא ראייה לדבריו ממש"כ הפתחי תשובה ביו"ד סימן רמ"ח סק"ג וז"ל: ועיין בתשובת נו"ב תניינא חלק יו"ד סי' קנ"ח שנשאל אשה שיודעת שבעלה מקמץ בנתינת צדקה לפי העושר ויודעת שבעלה מקפיד אם מותר לקבל ממנה, והשיב, דגזל גמור הוא וחלילה לקבל ממנה ואף שב"ד כופין הצדקה מ"מ מי שם האשה לשופטת ואשה פסולה לדון וגם לב"ד אין רשות ליקח ממנה בלי ידיעתו, ע"כ. (וישמע משה)

חידה שבועית

שני יאביב נכנסים לכינה וצוהבים בקול גבול על נצילנוגיהם זמלק באקה. אנה מאנין דשימא אז. שני הויביב יטיגון אחושה מלקים. שני הויביב ניצלו זמספר כפה על מלקים. אלא היה אז גילן אנה. דמנהם שפויבם אינם מלקרים, איך כה ייגבן?

תשובה לחידה פר"ש: מובח הנחושת היה ממולא באדמה, ובכל חניה היו ממלאים אותו מחדש באדמת המקום (רש"י, לג). תשובה לחידה: המרדכי.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות פוקסמן – רדליך להולדת הבן הנכד משפחת פלג להולדת הבן משפחת באך להולדת הבן משפחות מנדלסון- טובין להולדת הבן הנכד משפחת שילר להולדת הבן משפחות קוזלובסקי להולדת הבן **גני הדר-עמישב:** משפחות רבר – שרגאי להולדת הבת הנכדה משפחות רוזנברג – פינקל להולדת הבן הנכד משפחות קוזניץ- צוויק להולדת הבן הנכד משפחות וקסלר לנשואי הבת הנכדה משפחת הקלמן לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר **שבתורה**

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. נעילוי נשמח ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

כי תשא פרה

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

בין יהודי ליטא רווחה אגדה בדבר שלושה תלמידים של ישיבת וולוז'ין בתקופתו של מייסד הישיבה רבי חיים תלמידים אלה התבלטו ביתרונותיהם המיוחדים. האחד היה מיוחס, נצר למשפחה שמנתה שבעה דורות רבנים בזה אחר זה; השני היה מוכתר בנימוסין ומחונן במידות טובות להפליא; ואילו השלישי היה חריף ונוסף לזה שקרן עצום בתורה. לימים נתפסו שלושת התלמידים הללו לרוח ההשכלה הברלינית שהשתלטה אז. על מחנה ישראל. הם עזבו את הישיבה ויצאו לתרבות רעה. הצטער עליהם רבם רבי חיים ביותר, הזיל הרבה דמעות ומיאנה נפשו להנחם. בחלום נראה אליו רבו הגר"א מוילנא ואמר לו: "כזאת וכזאת תאכל חרב ההשכלה. זכות אבות לא תעמוד למי שנפל בפח הכפירה, שהרי כל בני ישראל מיוחסים הם, בני אברהם יצחק ויעקב; גם המידות הטובות אינן משמשות תריס בפני הפורענות, שכן מידות טובות אינן מיוחדות לישראל בלבד. רק זכות התורה לברכה תעמוד לו ליהודי, שלא תכרת נפשו מישראל. כל מי שלמד פעם תורה לשמה, כל מי שטעם מתקוה של התורה, כל מי שספג לתוכו את ריחה של תורה - מובטחני שהתורה תעמוד לו להגן עליו ולהציל את נפשו מרדת שחת. אין התורה מניחה ליהודי שלמד אותה, לכפור באלקיו ולהדבק לעם אחר..."

עברו שנים רבות. רבי חיים חקר ודרש על גורלם של שלושת תלמידיו ונודע לו, כי התלמיד הראשון - היחסן - שכח את יחסו ותפארה משפחתו והתבולל, התלמיד השני, שהצטיין בנימוסיו, התמסר לחכמת הפילוסופיה ודעתו נתבלבלה עליו, עד שהמיר דתו והיה דורש דרשות של דופי; ואילו השלישי המתמיד, לאחר שנכנס לאוניברסיטה, בהיותו בעל מוח חריף ושקדן, עשה חיל בלימודים הכלליים, עד שיצא שמו לתהילה וכל המלומדים השכימו לפתחו לבסוף נתמנה לפרופסור באוניברסיטה המלכותית. היות ומשרה רמה שכזו בדרך כלל לא ניתנה ליהודי, הוא נדרש להמיר את דתו. אך הוא התחמק מדי פעם בפעם. כאשר גבר עליו הלחץ, ביקש אורכה של שלשה ימים ובתוך זמן זה ויתר על כל כבודו ונמלט ממקומו על מנת לעלות לארץ ישראל. בדרכו סר לוולוז'ין להקביל פני רבו לשעבר ולקבל את ברכתו. רבי חיים עלו מאד לקראתו וחיבקו בזרועותיו לאחר שהתלמיד סיפר לרבו על מאורעותיו, שאלו ר' חיים: "בני, מי הצילך מן החטאי" השיב לו התלמיד: נזדמן לי לעבור בעיר מגורי באישון לילה על פני בית יהודי. מן הבית בקע קול לימוד תורה בניגון עצוב. נצמדתי למקומי והקשבתי. צלילי התונה שהדהדו באזני נצטיירו בדמיוני כאילו התורה בוכה על שנשטתיה והגני עומד על סף הכחש והבגידה בה... אותה שעה נתעוררו בלבי ההרהורי תשובה וכך הגעתי עד הלום..." (החפץ חיים - חייו ופועלו)

הגר"א מוילנא היה בוחן את מי שרצה להתקבל ללמוד בחבורתו, אם נזדככה נפשו לטעום בנעם מתקנות התורה. הוא היה מבקש ממנו לחזור על ענין אחד פעמים רבות, ואם, כאשר היה מוסיף לחזור, היתה מתגברת נעימתה בלבו יותר ויותר לחזור בלא הפסק, בזה מצא חן בעיניו להתקבל ללמוד אצלו. (תולדות אדם)

הצדיק רבי חיים סינאוני זצ"ל מהודו נהוג היה לישון מעט ביום ששי בצהריים, ואז היה מכין עצמו בסלודין לקראת שבת ולומד כל ליל השבת וכל יומו. מלבד השעות המוקדשות לתפילה ולסעודות השבת היתה השבת קדש ללמוד התורה ברציפות, עד לאחר סעודה רביעית במוצאי שבת. שאלוהו למקור הנהגתו. מדוע אינו נח מעט, והרי "שינה בשבת, תענוגי!" נענה ואמר: "אנו קרויים בשם 'שומרי שבת', ככתוב: 'ושמרו בני ישראל את השבת'. והרמב"ם (הלכות שכירות פ"ג ה"ו) למד חובת השמירה על רכוש הבעלים מיעקב אבינו עליו השלום, בשמרו את צאן לבן. ובפרוש השתבחה: 'זתוד שנת מעיני' (בראשית לא, מ) - שומר שישו, מעל בשמירתו... והוסיף: וכבר נפסק להלכה (ימן אבהים, תקפג) שהולך בטל, הרי הוא כמו ישן (דרך צדיקים)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

הַעֲשֵׂי לֹא-יִרְבֶּה וְהִדַּל לֹא יִמְעֹט מִמְּחֻצֵי הַשָּׂקל: הנה טעמי הנגינה של הקריאה, על ה"העשיר לא ירבה" הן "מונח רביעי". ונראה דמרומו בזה אמרם חז"ל (בכתובות דף נ.) דהמבזבז ממון לצדקה, לא יבזבז יותר מחומש מנכסיו. ולזה אמר דהעשיר לא ירבה בצדקה יותר מחומש מנכסיו, אלא מונח רביעי, ארבע חלקים מנכסיו יהיו מנוחים לעצמו, ורק חלק החמישי רשאי לבזבו. (קול אליהו הגר"א מוילנא)

וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ אֶת הַלַּחַת וַיִּשְׂבֵר אֶת־הָאֶתֶם תַּחַת הָהָר: אמר לו הקב"ה למשה יישר כחך ששברת (בבא בתרא יד:) ויש לשאול מה תועלת יש בשבירת הלוחות ולמה נתן לו יישר כח על זה יותר משאר המצוות שעשה? אמנם דבר זה יתבאר בהקדמת שאלה אחרת. הקב"ה אמר למשה לך רד רק אחרי אשר בנו מזבח והקריב עולות, ובצדק יש לשאול למה המתין הקב"ה כל כך ולמה לא אמר לו תיכף ומיד שעשו את העגל שירד מן השמים? והענין כך הוא. כי בזמן שעושים בני ישראל עגל הזהב עדיין אין הסכנה גדולה כל כך, כי יעבור עליהם רוח תשובה ויתחרטו ממעשיהם המתועבים, אבל אם משתפים שם שמים למעשיהם המתועבים אז אין לצפות שישובו מחטאם. ולפיכך כאשר בנו בני ישראל מזבח והקריבו עולות עליו ושיתפו שם שמים, ציוהו הקב"ה תיכופימדי שירד וידון את בני ישראל. ולפיכך שיבר משה את הלוחות כי היה ידא מאד שבני דורו ישתפו את האלוהות גם למעשיהם הרעים. (שערי עולם)

וְעָתָה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ: מה פשר בקשתו של משה רבינו למחותו מהתורה באם לא תתקבל בקשתו לכפר על חטאת העם? ביאר המגיד מדובנא בדרך משל: משל לשר חשוב, שהיה אחד מקרוביו נוהג לגנוב מאוצר המלך. תדיר היה השר מליץ בעדו בפני המלך לבל יענש, עד שפעם אחת נתפס הגנב בגניבת אוצר יקר ביותר. פנה השר אל המלך ואמר: לא אוכל עוד ללמד זכות על קרובי לאחר שהרבה לפשוט כך, אולם עצה אחת אוכל ליעצך: הורד אותי מגדולתי, ואז יידע אותו גנב שאין עוד מי שימליץ בעדו לפני המלך, ושוב יימנע מלגנוב, בידעו כי רעה תהא אחריתו. כך ביקש משה רבינו מהקב"ה: "מחני נא מספרך אשר כתבת", ושוב לא יסמכו ישראל שאתפלל ואמליץ בעדם, ומעתה ואילך תגדל והזרותם מן החטא. (שנים מקרא)

פרשת פרה

זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבועת ימים: דרשו חז"ל (שבת דף פג.), אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליהם. ובפשטות הכונה היא שכדי להצליח בתורה צריך לעמול בכל כחו ובלא התרשלות, עד כדי מסירת כל הכוחות למען התורה. וה"חפץ חיים" ביאר עוד על פי המחשה, מעשה באדם אשר היה איש עסקים גדול והצליח מאד בעסקיו, יום אחד חשב האדם לעצמו, אמנם אני מצליח מאד בעסקי ו"עושה הרבה כסף", אך מה עם עיקר החיים, החיים הרוחניים שלי, החליט אותו אדם שכל יום יפנה מעסקיו שעתיים ללימוד התורה, ובאותם שעתיים ישכח מכל עסקיו ויהיה שקוע כל כולו אך ורק בלימוד התורה. משראו זאת בני ביתו, כיצד הוא סוגר את עסקיו בכל יום כשעתיים, שאלוהו וכי אינך חושש שהנג מפסיד באותן שעתיים, הלא אנשים באים ורואים שהעסק סגור, ושבים על עקבותיהם והולכים לקנות במקום אחר. ענה להם אותו אדם, הלא אילו הייתי מת היה העסק מושבת לגמרי, תארו לעצמכם באותם שעתיים כאילו אני מת, ומה בכך שאחרי שעתיים אלו קמתי שוב לתחייה. כך האדם שנמשך לעסקיו צריך לחוש בזמן שלומד שאף אם סבור שהוא מפסיד באותו זמן עיסקאות מניבות רווחים, יחשוב לעצמו מה היה אילו הייתי מת, ועל ידי זה יוכל להתחוק וללמוד בלי מחשבות מטרידות ובלבולי היצר. (אוהבי תורתך)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

כדי להדגים את חולשת האדם כאשר מתקרב למקום החטא, כדי להתייעץ מפני קירבה לחטא, סיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל את העובדה דלהלן שיש בו יותר ממוסר השכל: בנוברדוק היה שיכור שדברו על ליבו להפסיק משתיה מרובה אך לא יכול היה להפסיק. החליט לבקש ממנו "רק תבטיח לנו שלא תשתה לבר אלא עם עוד אחד". (הם ביקשו באופן כזה, כיון שחברותא לשתייה לא מוזמן כל פעם, כך, ימנע בשתיית היין). הסכים והבטיח. הוא ישב וחכה ולא ראה לפניו - חברותא לשתייה. התחיל לעשות פשרות ולהתקרב ליין "להוריד את הבקבוק מותר, רק לשותות אסור" חשב לעצמו. ואכן, הוריד את הבקבוק מהארון הניחו לידו. "להכין שתי כוסות מותר בכדי שכאשר החברותא יבוא שיהיה הכל מוכן", כך עשה. "לשפוך לתוך הכוסות גם מותר, על זה הרי לא הבטחת". פתאום נפל זבוב באחת הכוסות, "לחיים: לחיים! יש עוד אחד..." והחל שותה במהירות "הרי אמרו שמוטר בשנים...עד כדי כך האדם יכול עם השכל העקום לחפש עצות, להשיג דרכים והוא נופל ונחבל. וכשתדבר איתו הוא עוד חושב שהוא בסדר. "האם אתה יכול להגיד לי מה לא בסדר?!" הרצון לחטוא מפלפל את מוחו. אך לאחר העבירה הוא מתחרט, תופס את ראשו ואומר מה עשית?..(להגיד)

"ענין של טעם"

הטעם שנבחרו הדגים למאכל שבת, להורות שאין אש הגיהנום שולט בשבת כמו כן הדגים לא שלט בהם אש הפרוענות של המבול שנרדפו ברותחין. (בן יהוידע)

"מפי כתבם"

כל יהודי עליו לדעת כי בידו לשפוט את עצמו ולהשפיע על עתידו ועל עתיד בניו ובני בניו. השאיפות שהוא קובע לעצמו הם הכלי שיוזכה על ידו לסייעתא דשמיא על מנת שיתגשמו ויצאו לפועל. נער הייתי וגם זקנתי, ובמשך עשרות שנים שזכיתי לשמש כראש ישיבה, נוכחתי לראות כי לאו דוקא הכשרונות הם שקבעו את עתיד התלמידים. הכרתי בחורים בישיבות שהיו עילויים עצומים ובעלי כשרונות נדירים, בצעירותם הייתי בטוח שאלו יהיו גדולי הדור הבא, אך למעשה הם נשארו בעלי בתים יקרים ולא יותר מזה. לעומת זאת ראיתי בחורים שעמלו והתייענו, ועיקר העיקרים - היו להם שאיפות לגדלות; כל הזמן הצהירו השכם והערב שרצונם להיות גדולי ישראל, אבל לא רק בדיבורים אלא במעשה, התמידו בלימוד והשקיעו בעמל ויגיעה, והם גדלו והצליחו הרבה יותר מכשרונותיהם ונעשו גדולי ישראל. אני נזכר באחד הבחורים, בן גילי, שהייתי פוגש אותו לביל שיש כשהיינו לומדים כל הלילה בבית הכנסת "בית יעקב" בשכונת "בית ישראל בירושלים. הבחור למד מסכת יבמות, פעם אחת הסברתי לו, פירוש של "התוספות", בנמרא, אחד עשרה פעמים! ועדיין לא קלט, והלך לבחור אחר שיסביר לו שוב. וכך היה עמל ויגע, ולבסוף הצליח ונהיה לאחד מגדולי הדור וחבר ספרים מצויינים. מה היה סוד הצלחתו?! השאיפות! הבחור כל זמן שאף ושאף לגדלות, לא התייחס למצבו ולכשרונותיו, לא נשבר ברוחו, אלא התעקש להגשים שאיפותיו, ואכן בס"ד הצליח. (ילב ישראל לרבי ישראל גרוסמן זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שעיקר עשיית המצוה היא שלא בכונה ואם עשה בכונה לא קיים את המצוה?

תשובה: בדין של מצות שכחת העומר לעניים כמו שכתוב "ושכחת עומר בשרה" (שערי שלום)

והושעתי אתכם מכל טמאותיכם וקראתי אל הדגן והרבייתי אותו ולא אתן עליכם רעב: הסיפור קרה לפני יותר מיובל שנים, קודם שאור התורה והמצוות הופץ והתפשט ברחבי ארצה"ב. מעטים היהודים שהקפידו על שמירת שבת כהלכתה בארץ האפשרויות הבלתי-מוגבלות. בעלי המפעלים והחנויות דרשו במפניע מפועליהם לעבוד גם בשבתות ואילו שסידרו נדחו ממקומות העבודה או לא התקבלו אליהם מלכתחילה. באותם ימים התגוררה באחת הערים משפחה שומרת מצוות, שהיגרה לארצה"ב מפולין. על-אף קשיי הפרנסה הגדולים התעקש אבי המשפחה לשמור שבת ויהי-מה. בגלל התעקשותו זו לא הצליח להחזיק מעמד בכל עבודה שניסה יותר מכמה שבועות בלבד.. כך התגלגל האיש ממפעל למפעל ומבית-עסק אחר למשנהו. הגיעו הדברים למצב שהיהודי לא הצליח עוד לשאת בעול תשלומי שכר הדירה שבה התגורר עם משפחתו. בוקר סגרירי אחר השליכו בעל הדירה הגוי, עם אשתו וילדיו הקטנים, לחובה של עיר. בקומת המרתף של בניין מגורים סמוך התגורר איש-שירות, שדאג לכל העניינים המשותפים של הדיירים - כנהוג בארצה"ב. כשראה הלה את בני-המשפחה נזרקים לחוב נכמרו רחמיו עליהם והציע להם מגורים בקומת המרתף. התנאים במרתף היו קשים מאוד, בלי מים ובלי חשמל. אך באין חלופה טובה יותר, הודו בני-המשפחה לאיש הטוב על החסד שעשה איתם. כך לפחות היתה להם קורת-גג וארבעה קירות שהגנו עליהם מפני הגשם והקור, ומקום ללון. יום אחד, לאחר שהייה ממושכת בקומת המרתף, הפציעה השמש בחוף והילדים הקטנים עלו מהמרתף ויצאו לרחוב לחלץ מעט את עצמותיהם ולשחק. מראם היה עלוב למדי ופניהם וידיהם מפויחות. באותה שעה עבר ברחוב יהודי, מהגר אף הוא, אשר עם בואו לארצה"ב התרחק מיהדותו. לפתע נזקפו אוזניו של האיש והוא שפסף את עיניו כרי להיווכח שנית בפלא שנגלה לפניו - ילדים כושים דוברי יידיש... כשניגש אליהם הבין כי הילדים אינם כושים, אלא יהודים ממוצא איטופאי, שפניהם שחורים מפחם. בין האיש לבין הילדים התפתחה שיחה ערה, שממנה למד על מצבה העגום של משפחתם. האיש, שהיה בעל אמצעים, לא נשאר אדיש. הוא נכנס לבניין עם הילדים וירד לקומת המרתף. בדיוק באותה שעה שהתה האם בחדרון פנימי כלשהו. האיש הוציא מכיסו חמש-מאות רולרים והניחם על אחד הארגונים ששימשו רהיטים. זה היה סכום גבוה מאוד במושגי הימים ההם. לפתע הופיעה האם והופתעה לראות את האיש ואת הכסף. בתשובה לשאלתה אמר לה האיש כי שמע מפי ילדיה על מצבם העגום וכי החליט לקיים מצוות צדקה ולסייע להם למצוא מקום מגורים ראוי יותר. האישה סקרה את האיש בעיניים בוחנות. "האם אתה שומר שבת?", שאלה אותו לפתע. האיש ענה את האמת: "לא, איני שומר שבת. בעבר שמרנו, אך כאן באמריקה, זה פשוט בלתי-אפשרי". האישה השפילה את עיניה ואמרה בקול שקט אך בטוח: "אס"ן, איננו מעוניינים בכסףך. אנחנו נמצאים כאן רק בגלל הקפדתנו חסרת-הפשרות על קדושת השבת. לא נוכל להסתייע בכסף שהושג על-ידי חילול שבת". האיש היה המום. הוא נטל את כספו בחזרה והסתלק כלעומת שבא, מזועזע עד עומק נשמתו. כשבא לביתו סיפר על כך לאשתו, שהיתה נפעמת אף היא ממסירות-הנפש של המשפחה המסכנה למען השבת. בעקבות המקרה הזה גמלה בליבם של בני-הזוג החלטה לשוב ולשמור שבת. שמירת השבת גררה קיומן של עוד מצוות, ובתוך זמן חזרה המשפחה לחיי תורה ומצוות מלאים. גם לאותה משפחת עניים עזר הקב"ה והם הצליחו להשתקם ולחזור לחיים תקינים בבית משלהם. שתי המשפחות זכו להקים דור ישרים, ולגדל בנים ההולכים בדרך ה', ובהם גם גדולי תורה ומוכי הרבים (מיים חיים)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

עיקר כוונתו של היצר, לאמת השקר. (רבינו בחיי)

תענית דיבור, קשה יותר מתענית אכילה. (רבי אליהו לופיאן)

היזהר מן הקנאה, כי היא ניכרת בך, ולא תהיה ניכרת בשונאך. (אבן גבירול)

תוספת שבת

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

רבינו רשכבה"ג מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א בכינוס רבנים בביתו לחיזוק תוספת שבת אמר: דבר טוב מאד לחזק את הקדמת השבת בעשר דק' נוספות, לפני זמן הדלק"נ וכבר הורה זקן מרן הרב שטיינמן זצוק"ל, מאחר ושבת היא מקור הברכה ומשפיע ברכה, ויש לפרסם זאת בכל מקום, ושיהיה ס"ד לזיכוי הרבים.

שטיינמן אז בזמנו כשנפטרו שם אנשים צעירים הוא אמר להקדים בעשר דקות, ואחרי שנה רבי יצחק זילברשטיין אמר לו באוזן: מלאך המוות עזב אותנו! אני הייתי אז השליח, ולכן אני כאן, הם ביקשו ממני.

מרן שליט"א: למה לא, זה דבר טוב מאד. שיהיה סייעתא דשמיא, זה דבר טוב מאד, יש כבר הוראה, מהרב שטיינמן, כבר הורה חכם, כבר הורה זקן, למה לא, זה דבר טוב, מה השאלה.

הרב זילברברג: כמה זמן ראוי שיוסיפו? מרן שליט"א: נו, עשר דקות אמר הרב שטיינמן.

(המשך בעמוד 2)

אל רשכבה"ג מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א נכנסו הגאון רבי יצחק לוקסנברג שליט"א רב שכונת נאות שמחה בקרית ספר וראש כולל אהבת שלום והגאון רבי מרדכי בונם זילברברג שליט"א רב שכונת שיכון ה' בב"ב בענין חיזוק שמירת השבת ותוספת שבת:

שאלה: הם הגיעו מטעם ארגון שמעודד להכניס שבת מוקדם ורוצים לשאול כמה שאלות, והגיב מרן שליט"א: כן, זה דבר טוב מאד.

ושאל הרב זילברברג: האם כדאי לחזק בכל מקום עכשיו את הענין של תוספת שבת, כמו שהיה ברמת אלהן, שהרב

מרן גאון ישראל הגר"ד לנדו שליט"א: הנוסעים מאוחר לפני שבת, הם ממש חללי שבת!

מה הטעם לצעוק שבת כשיש ראש עיר שעושה תחבורה בשבת בשעה שהם עושים תחבורה בשבת.

תוספת שבת יכול לעזור בזה, אולי על ידי זה ידע כל אחד שגם אם יש לו שבע ברכות בירושלים אם לא הסתדר לצאת בזמן שלא יסע, האם בגלל שמשפחתו לא יראו אותו גורמים לנהג לחלל שבת, אם אתה לא מסתדר תישאר בבית לא יקרה שום דבר יש לך חלות ויין בבית.

פעם היו לי אורחים שבאו מעיר אחרת ברגע האחרון ממש, כמה דקות לפני השקיעה, אני לא מבין איך נוסעים בזמן כזה, הרי עלולה להיות תקלה, לא יכולתי להעיר להם על כך, חששתי שיעלבו. היה יהודי אחד בבני ברק הגה"צ ר' יוסף דינקלס זצ"ל שהכרתי אותו טוב, הוא לא היה נוסע בע"ש אחרי חצות, בשנת תרפ"ט היה הטבח בחברון והיה גר שם והוא היה אז ביפו, הוא היה קנאי גדול ולא רצה להשתמש בתחבורה שמחללת שבת, וכשראה שהגיע חצות נשאר ביפו לשבת, היתה לו הדרת פנים מיוחדת ואת הערבים זה מאד הרגיז, והערבים יצאו וחפשו איפה יוסוף ורצו להרוג אותו, ובגלל ששמר שבת לא לנסוע אחרי חצות השם עזר שנשאר, לא כל אחד יכול לעמוד בזה, זה הברכה של שבת שבזכותה ניצל ממות.

כשכעת עוסקים בענין של תוספת שבת הדבר חשוב מאד ואם אומרים שתוספת שבת תועיל גם לזה אדרבה ואדרבה, וכבר אמר החפץ חיים שחיזוק בשבת השבת מברכת בכל הברכות.

באסיפת רבנים שהתקיימה במעונו של מרן גאון ישראל הגאון הגדול רבי דוב לנדו שליט"א בענין תוספת שבת התריע ראש הישיבה שליט"א מפני תופעה קשה של יציאה מחוץ לעיר בערב שבת בשעה מאוחרת, בין הדברים אמר:

ידוע לי על נהג מסורתי שרוצה לשמור שבת ופעם אחת התאחר והגיע ליעד סמוך לשבת ובקש מהנוסעים שירדו בתחילת העיר כדי שיוכל לחזור לביתו בזמן והנוסעים התעקשו לנסוע עד הסוף למרות שהנהג התחנן בדמעות שרוצה לשמור שבת, הם יודעים לצעוק "שבת" ברחוב, אבל לעצמם נוסעים מאוחר, עליהם צריך לצעוק שבת, על החרדים האלה, מחללי שבת. איזה היתר לנסוע לעיר אחרת מאוחר, צריך לזעוק על כך, בחורף זה נורא ואיום, אותו נהג אמר ממש בדמעות אני רוצה לשמור שבת אבל החרדים האלה לא איפשרו לי.

אתם עוסקים בענין הגדול של תוספת שבת, כדאי שתעוררו גם זאת, אני מדבר על דאורייתא ממש, שישנם אנשים שהם

בעצמם מחללי שבת, וגורמים לנהגים שרוצים לשמור שבת שיחללו שבת, אין להם כח להתגבר והם אלה המחללי שבת עליהם צריך לצעוק מחללי שבת. אני מדבר דברים על שבת עצמה לא לנסוע מאוחר, לרוב הדאבון אנשים חשובים נכבדים מכל מיני מגזרים ומכל מיני חוגים נוסעים מאוחר, כשהייתי נוסע לזכרון יעקב פעם אחת בא הנהג קצת מאוחר אמרתי לו אני נשאר בבית. אסור לחלל שבת אסור להכשיל את השני,

ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך", ומקורו בדברי הגמרא הנ"ל.

ומסופר על הערוך השולחן, שהתארח פעם בשבת בעיר אחת, ועורר את הציבור לבוא לבית הכנסת בערב שבת בשעה מוקדמת, ולקבל שבת מוקדם, ואכן היו רבים שנשמעו לדבריו, ונתאספו בבית הכנסת לקבלת שבת בשעה מוקדמת. והיה שם רב אחד שלא ידע מזה, והגיע לבית הכנסת אחרי קבלת שבת, וחשש הערוך השולחן שמא הרגיש הרב פגיעה בכבודו, מכיוון שלא המתינו לו, ופנה אליו ואמר לו: הרי שבת זה אורח חשוב מאד שממתינים לבואו, שבת היא הכלה, בת זוגם של כלל ישראל, ולכן אי אפשר לדחות קבלת שבת בשביל כבודו של הרב. ואותו הרב היה בעל מדרגה, והתפעל מאד מהדברים, ואמר לבעלי הבתים שם שייקחו את הערוך השולחן לכהן כרב המקום.

ובאמת יש רבים מהציבור שמקבלים שבת בזמן, ובאים לקבלת שבת בזמן, כראוי לכבודה של השבת. אבל אם מקבלים שבת ביחידות ולא בציבור, חסר בכבוד השבת, ואמנם עשרה הם כבר ציבור, ולהלכה אין הבדל בין עשרה לאלף בדברים שבקדושה, אבל כבר נאמר (משלי יד, כח) "ברב עם הדרת מלך", וככל שהציבור יותר גדול, יש יותר הדרת מלך. אם יש ציבור יותר גדול בקבלת שבת, זה יותר כבוד שמים, ומי ששותף לכבוד שמים זכותו גדולה מאד. לכן כדאי לכל אחד להיות שותף בזה, ולא לפרוש מהציבור העוסקים בכבוד שמים, וזה ענין גדול וזכות עצומה מאד!

מדברי רבותינו זצוק"ל בענין תוספת שבת

וכידוע בעבר עוררו רבותינו מאד על חיזוק בנושא זה ומרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל ומרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל עשרות פעמים זירזו לנושא חשוב זה

ונצרך כאן מדברי מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל בהסרטה לכינוס חיזוק לנשים בב"ב בעניני שבת - ביום שלישי י"ג אייר תשע"ג:

הקדושה של שבת אין לתאר וגם התועלת של זה כתוב בפסוק כל המתענגים בה יזכו לרוב שמחה, והזכות הזה מביא זוכה לשני עולמים, נחלה בלי מצרים, ממילא הזכות הזה גדול מאוד. כל אחד שיתחזק בזה יעלה בעיני הקב"ה שיתן לו את כל מחסורו. יכול להיות שלפעמים לא אבל יכול להיות שיהיה כל מחסורו. יזכו לרוב שמחה כל המתענגים בה. יזכו לרוב שמחה - ככה כתוב בזמירות.

ש. כמה זמן כדאי שיכניסו את השבת לפני השקיעה?

ת. חצי שעה לכל הפחות.

ש. האם שיקבלו שבת או אפילו שרק יפסיקו ממלאכה?

ת. שרק יפסיקו ממלאכה.

ש. ומתי הנשים ידליקו נרות?

ת. לפני חצי שעה!! ואני עושה שלושים וחמש דקות לפני השקיעה, אני משתדל, על פי רוב אני עושה ככה. לפעמים לא איסתייעא מילתא, אבל בדרך כלל על פי רוב כן שלושים וחמש דקות לפני השקיעה.

הרב זילברברג: עשר דקות היה ברמת אלחנן, מה הראש ישיבה אומר?

מרן שליט"א: הרי כך היה ההוראה, עשר דקות, אז כמו שהיה פעם, כמו ההוראה.

הרב זילברברג: מה יזכו המתחזקים בזה?

מרן שליט"א: מקור הברכה, כי היא מקור הברכה, שבת זה מקור הברכה, שבת משפיע ברכה. תפרסמו זאת בכל מקום, ושיהיה סיעתא דשמיא בזיכוי הרבים, בקדושת השבת.

"דבר טוב מאד לחזק את הקדמת השבת בעשר דק' נוספות, לפני זמן הדלק"נ וכבר הורה זקן מרן הרב שטינמן זצוק"ל, מאחר ושבת היא מקור הברכה ומשפיע ברכה, ויש לפרסם זאת בכל מקום, ושיהיה ס"ד לזיכוי הרבים."

מרן הוסיף ואמר דברי חיזוק: ידוע מדברי חז"ל שהגיהינום שובת בשבת, וביסוד ושורש העבודה כתב בשם ספר התגין כי "אם נשמתו של אדם בגיהינום, בכל יום ששי מוציאים אותה מגיהינום בעת שהיה רגיל בעולם הזה לשבות", היינו שאם אדם היה רגיל בחייו להוסיף מחול על הקודש ולקבל את השבת בשעה מוקדמת, מוסיפים לו עוד מנוחה מהגיהינום בערב שבת, מאותה שעה שהיה רגיל לקבל את השבת בחייו. ויתירה מכך כתב החפץ חיים (שם עולם פ"ד) "שמעתי בשם גדול הדור אחד דנחשב לאיש ההוא זמן שבת מעת שהתחיל בערב שבת להתעסק בצרכי שבת ומגן עליו זכות שבת, ודומיא דמוצאי שבת דעד שישלמו ישראל סדריהם אינם נענשים בגיהינום אף שכבר הוא לילה, מטעם שנמשכת קדושת שבת עד זה, כן הוא בערב שבת מעת שמתחיל להתעסק בצרכי השבת מתנוצץ עליו קדושת שבת."

אבל יש כאלה שמזלזלים בכבוד שבת, ואינם מחשיבים את השבת כראוי, כגון בקבלת שבת, בדרך כלל בעלי בתים מתפללים מנחה קטנה, ובאים לבית הכנסת בערב שבת בשעה מוקדמת, וכולם יושבים במקומותיהם, ונמצאים באווירה של שבת, ומקבלים את השבת בניגון ובנעימה [גם הניגונים מעוררים קצת להרגיש את קדושת השבת], אבל בישיבות, שמתפללים מנחה כבר בצהרי היום, יש כאלה שאינם זריזים לקבל את השבת בזמנה, ודבר זה הוא זלזול בכבוד השבת.

ואם היו יודעים את החשיבות של השבת, מה שאפשר לזכות בשבת, איזה עולם הבא ואיזה גן עדן, בודאי היו נזהרים יותר בכבוד השבת, להגיע בזמן לקבלת שבת, ולקבל את השבת בשמחה, כמו שמובא בגמרא (שבת קיט, א) וכן נפסק בשולחן ערוך (או"ח סימן רס"ב) ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן וכלה דרבי חנינא מעטף וקאי בפניא דמעלי שבתא ואמר בואו ונצא לקראת שבת מלכתא רבי ינאי אומר בואי כלה בואי כלה.

וידוע שמרן הגרי"ז זצ"ל היה יושב בערב שבת מלובש ומוכן עם בגדי שבת לכבוד שבת, וממתין לביאת השבת בכבוד ראש, כמו שכתב הרמב"ם בהלכות שבת (ל, ב) "ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מייחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך, וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת

לפרטים והנצחות או להצטרפות או לשליחת דרשות וכד'

ניתן לפנות למייל a0732951324@gmail.com

לשמיעת שיחות חיזוק בנושא שבת בטל: 073-2951324

בדרו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

י"ב חודש - אמרות לזכרו הגדול, נערך מרשימות הרה"ג ר' אליהו כהן מח"ם מעשה חמד.

היה נפלא לראות מאידך איך נהג בו הגרמ"ל כבוד, כהראוי לגברא רבא דכוותיה למרות שהיה תלמידו.

היה זה שיעור חי של נוהגין כבוד זה בזה, חזון שלא פוגשים בכל יום, ובדורינו חשוב להחדיר זאת. אשרי עין ראתה זאת, למשמע אוזן דאבה נפשינו. - (כמו"כ התייחס כתלמיד לרה"י מרן הגרא"מ שך זללה"ה, וידוע שבשעתו הגיש לו רבינו משלוח מנות מיוחד, חיבור שכתב בליל פורים יחד עם החברותא - הערה אלימתא על כל מסכתא ממסכתות הש"ס - די בזה למביני דבר, בינה זאת).

אך יש בנותן ענין לשים אל לב, שרבינו ז"ל שזמנו היה קצוב ביותר, וכמו"כ למצוא השותפים להוצאה הגדולה, ובסופו של דבר מופיע כתובת א' להשיג הספר - רשב"ם 23, וזה לא סוד שיחד עם הספרים שנמכרו בבית רבינו, התנוסס לתפארה הסי' הנ"ל שיי"ל ע"י רבינו ועמד למכירה יחד עם שאר ספרי רבינו - הספר י"ל לפני עשרים שנה תשסב כשרבינו כבר לא היה צעיר...

בלתי נתפס א"כ איך עם זאת פינה לעצמו זמן שלא היה לו, כדי לערוך ולסדר כתבי רבו הגה"צ רבי אלי' דושניצר ז"ל, ולא נח ולא שקט עד שזכה להוציא הרעיון מהכח אל הפועל, וזכה להו"ל ספר ערוך סי' נחלת אליהו, ספר גדול ועב כעין כרך אחד של שו"ע. בהקדמת הספר מודה רבינו לכמה שסייעו על ידו, וצריך ברור עד כמה עזרו ומה נשאר עליו, אבל ברור שהעול והאחריות היה עליו,

שש שנים אח"כ בהגיעו לגבורות הו"ל כרך ראשון ויחיד של הדרך חכמה על הר"מ קדשים. באופן שבלי ספק שהסי' נחלת אליהו בא על חשבון ספריו וסדר לימודו - כמובן מלבד חובותיו הקבועים שעליהם לא ויתר מעולם.

רבינו ז"ל היה איש האשכולות, כרכא דכולי ביה, ואם בלשונו של הגרא"ל ז"ל שהבאנו כבר (לעיל או' כ') **שלפני יותר מיובל שנים היה הכינוי עליו בבלי וירו' בכרך א',** או בלשון החזון יחזקאל בהקדמתו לסי' זרעים בי"ת ר"ת בבלי ירו' ותוספתא. רבות האריכו הספדנים, ומעט מן המעט מאפס קצהו השתדלנו להעלות בזה ע"ג הכתב.

אבל כמדומה שהתבוננות זו, שופכת אור על זוית חדשה ונוספת ברב גווניותו העצומה של רבינו ז"ל שכלל את כל התורה כולה ואת כל המדות שמנו חכמים. במשימה שהעמיס על עצמו אחרי גיל שיבה, כשעול הציבור כבר היה מונח על כתיפו זה שנים, וכשסדר יומו עמוס ביותר מחובות הלימוד, ומעריכת ספריו הנאדרים בקדוש, מהנסיעות לקצוי הארץ לבריתות שנערכו מדי יום ביומו וכן הלאה והלאה, ועם זאת **ולמרות הכל מצא את עצמו מחויב מדין תלמיד לערוך ולהו"ל כתבי רבו.**

זאת ולא עוד, הרי לא מדובר בתלמיד יחיד, ישיבת לומז'א שהיתה בשעתו הישיבה כמעט היחידה בארה"ק, זכתה להוציא קדרים קדרים של ת"ח מרביצי תורה ידועי שם, וביניהם כמה מחברים מפורסמים, מתוכם יש רשימה של כמה עשרות תלמידים המופיעים בהקדמת הספר שהחומר נקבץ ונערך עפ"י כתביהם.

ונפלא להוכיח שבסופו של דבר מי שהיה פנוי לערוך ולקחת אחריות להו"ל של הספר, לא היה זה אלא רבינו שמחובת תלמיד לרבו הקדיש מזמנו היקר והמצומצם,

הפלטת כיבוד-אב

מצות כיבוד אב שהיא חמורה שבחמורות כלשונו הנודע של הירו', הי' זהיר בה עד מאד.

בביה"כ עמד מאחורי הקיר בביהכ"נ הישן, ולכשהורחב עמד מאחורי עמוד ליד הבימה, ולכשבנו הקומה העליונה נוצרה אפשרות לבטל העמודים בקומה למטה, אך הוא העדיף להשאיר במקומו עם העמוד שלו, וכל זה משום כיבוד אב שלא לעמוד תוך ד' אמותיו.

שמעתי פעם מגיסי הר"ד הלוי שפ"א הלך לשאול שאלה את מרנא הקה"י זללה"ה, ופגש בחוץ את בנו הרב ז"ל שיצא מן הקודש, וחשב בלבו מה לו להמתין כל התור עד שיכנס אל הקודש פנימה, ישאל את בנו מורינו ויקבל תשובה מיד, עשה. כשבלא"ה לא בקש לידע אלא דעת מרנא החזו"א בענין קוואטר לחתן וכלה, וזה יוכל גם הרב להשיבו. אך הרב זללה"ה לא רצה להשיבו דבר באומרו **שהרי בא לשאול את אביו א"כ אינו ממדת דרך ארץ שהוא יענה!!!**

סיפר אחי הרא"ל נ"י שבהיותו עלם שאל האם צחצוח שנים זהו מחובת השתדלות או שזה ביטול תורה, השיבו מורינו ז"ל חבל על הזמן, אך משיצא חזר ואמר לו **אבל כשהאמא מבקשת הרי"ז מ"ע דאורייתא!!!**

עוד אזכיר בהאי עניינא שפ"א עבר בני הקט ניתוח, ונגשתי לרבינו ז"ל להתברך, ואמרתיו לו אח"כ שלא הגדתי לאמו"ר שליט"א שלא ידאג, ובהיות שהיו מקושרים מאד להבלח"ט מצאתי עצמי מחויב להודיעו שלא ידרוש אצל אבי בשלום נכדו - רבינו ז"ל הפתיעני בתגובתו **שלאבא מותר לדעת!! היינו שהשיקול שלא להדאיגו מוטעה, יש לשתפו כדי שיתפלל ויתרום מזכויותיו לבריאות נכדו.** יתכן שהתכוין גם שבהיות שבסופו של דבר ישמע מכך, הרי שעלול להקפיד על שלא הודיעוהו לפני כן ולא שיתפוחו - עכ"פ הורני להודיע מראש ולא להעלים, אלא אדרבה לעשותו לשותף.

כבוד רבו

מאד מאד הזהירו ז"ל במצות כיבוד אב, שבירושלמי כינוה חמורה שבחמורות, וכבר הרחבנו מעט לעיל (או' כא) עד כמה היה רבינו ז"ל זהיר בזה. אך בידוע שעדיין כבוד רבו עדיף, ויש בזה כמה סוגיות בשס ואכ"מ.

רבינו ז"ל שהיה זהיר ביותר בקלה כבחמורה, נשתבח בין שלל מדותיו אף במדה מופלאה זו, ומהמפורסמות עד כמה היה זהיר בכבודו של מורינו הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ ז"ל שנהג בו כדין תלמיד לרבו, **למרות שהפרש השנים לא היה גדול -** כמדומה שהגרמ"ל היה מבוגר מרבינו בעשר או שתיים עשרה שנים בלבד.

אבל רבינו ז"ל שהיה במחזור הראשון של הגרמ"ל בישיבת תפארת ציון נהג בו **כדין רבו לכל דבר -**

כך רבינו אף בגיל תשעים ושלש מתחיל מחדש. עם אותו חשק ושמחה כבראשונה – אשרי עין ראתה זאת!! אשריכם תלמידי חכמים שד"ת חביבין עליכם ביותר (מנחות יח.).

בן חורין בזמן חירותינו

בחז"ל בפי' שנו חכמים (אבות ו, ב) אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, אי"צ להרחיב עד כמה רבינו הגדול היה דוגמא מוחשית לכך, כאשר כל עתותיו ורגעיו היו מקשה אחת של עסק התורה בלי היסח הדעת כלל, כשיחזר עם זה היתה שורה עליו שלות נפש, והראה בעליל שהוא הבן חורין, וכמו שאמרו כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול ד"א וכו' וכו' (אבות פי"ג מ"ה).

החובות הגדולים שהעמיס על עצמו היו הרי קבלת עול בשיעור שאין לו אח ורע, וממילא לא יפלא שהוא היה הבן חורין האמיתי כשהוא פנוי מכל עול ושעבוד, ואין לו בעולמו אלא שעבודא דאורייתא וחובותיו הקבועים שס"ה ימים בשנה, והאריכות בזה למותר.

אבל יש להזכיר עוד, שאם כלפי כל השנה כולה הדברים אמורים, כנודע בשערים שנים רבות לכל מי שעשה מעט במחיצתו, וראה עין בעין את סדר יומו העמוס ואת החובות העצומים והנוראים הרובצים על כתפו, עד כמה לא נתן לעצמו מנוחה יום ולילה חול ושב ושהדברים עתיקים. אבל עם זאת יש להזכיר עוד שבהגיע זמן חירותנו שרבים סבורים שזהו העת לטייל מעט ולנוח אחרי העבודת פרך דער"פ, וע"י כך לאגור כח לזמן הקיץ הבעל"ט.

אבל רבינו הגדול רוח אחרת עמו ורוח ה' דבר בו, הרי אדרבה העמל בתורה בזמן חירותנו היה לאין ערוך לעומת שאר ימות השנה, היינו שלא זו בלבד שלא היה אצלו יומי דמפגרי בהו רבנן, החובות היה שעבוד קבוע כל השנה כולה, גם לרבות פורים ויוה"כ וט"ב ואי"צ לומר ימי בין הזמנים, כולם שוים לטובה, סדר קבוע של ששה ימים בשנה בלא שינוי ובלי שום ויתור והתחשבות. גם בימים שהשיא צאצאיו ועתותי שמחה לא היו הנחות, ומידי יום ביומו היה עליו לפרוע את חובותיו הקבועים, לא יאומן כי יסופר.

אך כאמור נוסף לכל זה זמן חירותנו, שאז הראה בעליל מהו החירות, החובות של ימי הפסח היו ללא כל שינוי, ועוד היו כפולים ומכופלים באשר לפי הסדר שערך לעצמו שלימוד הירו' היה מקביל להבבלי, הרי שכל הירו' על זרעים נצמד למסכתא ברכות שנלמד בחג הפסח.

וכל מי שידע על הסיוס הגדול בער"פ, ובפגשו באסרו חג כבר מצאו במסי' שבת כשהספיק בחג ללמוד מסי' ברכות מהחל עד כלה עם מאות דפי הירו' על כל סדר זרעים ושאר כל חובותיו, באופן שהעול שרבוץ עליו בפסח היה לאין ערוך לשאר עתותי וימות השנה.

הוי אין לך בן חורין אלא העוסק בתורה (אבות פי"ו מ"ב). – הפלא הכפול ומכופל שיחזר עם זה, לא היה השער נעול, והיה עליה לרגל של המון-רב שעלו ובאו להקביל פני הרב ברגל. וכדרכו בקודש קיבל את כולם בסבר פנים יפות ובסבלנות האופיינית לו, ולא הראה כלל וכלל שאין עתותיו בידו – בינה זאת.

[הדברים הובאו למערכת באדיבות מכוון גם אני אודך]

וכאמור לא נח ולא שקט עד שזכה לראות את הספר יו"ל בהדרו, מי יודע על חשבון מה זה נערך לבסופו של דבר... כמדומה שההתבוננות בספר נחלת אליהו היא צואה בפני עצמה, רבינו ז"ל לימד אותנו בספרו זה, מהו חובת תלמיד לרבו, ועד היכן הדברים מגיעים, בינה זאת היטב היטב.

יום ארבעה עשר בניסן

ובהיותי בזה קובע ברכה לעצמו, המחזה המלבב שחזר על עצמו מדי שנה, יום ערב-פסח הכל משיחין אודות שמחת התורה, שיחת היום בבתי שלומי אמוני ישראל, הסיוס של כל התורה כולה של רבן של כל ישראל.

יחד עם כל מצוות וטרדת היום לקראת ליל התקדש החג, לא יכלו שלא לשוח אודות המאורע המיוחד של שמחת התורה. כשבקבות זה היו רבים וטובים ששאלו את עצמם היאך יכולים אף הם להתחבר לשקידה מופלאה זו, יש שחשבו מחשבות לקראת זמן הקיץ ויש מיד בחוה"מ.

אבל רבינו ז"ל גיבור במלחמתה של תורה כידוע לא המתין אפי' יום אחד, אלא מיד חזר שוב והתחיל מבראשית ובחשק ובשמחה בל תתואר נגש מיד בעיצומו של יום שמחת לבו, יום ערב הפסח, ללמוד שמונה דפים ממס' ברכות עם הירו' המצורף לזה כדרכו בקודש וכו'.

קשה לתאר ע"ג הכתב באיזה שמחה נגש להתחיל שוב מאימתי... גם בפעם ה.. וגם בגיל שיבה. מעין שאחז"ל (ב"ר פצ"ז, ג) על הדגים שבים שעל כל טיפה וטיפה כמי שלא טעמו טעם מים מימיהם.

לאמיתו של דבר חשו במחיצתו את משל הדגים דבר יום ביומו, שהרי לא זו בלבד שרבינו לא הפסיד מעולם תפילה כותיקין, יחד עם מחבבי מצוות המשכימים ומתגברים כארי לעבודתו ית'.

אלא נוסף על כך שבהגיעו לשחרית כבר היה סדר לימוד מאחוריו, בשקדו שעות על תלמודו במילוי חובותיו כמטבע לשונו הנודעת. מי שראה את רבינו רכון על הגמ' ושוקד על תלמודו מבעוד ליל, ראה לפניו את הדג במים שעל כל טיפה וטיפה כו'.

אולם המחזה היום-יומי הזה עם כל עוצמתו עדיין היה כאין וכאפס מול המחזה המרנן אחת לשנה בתחילת מאימתי מחדש, רבינו מתחיל מאימתי בחשק ובשמחה אין קץ כאילו פעם ראשונה!! תיאור קצר על כך אפשר להעתיק מנוסח רשות לחתן בראשית "אותה מחבבים כיום נתינתה בהדרה, מסלסלים בה כחדשה ולא כישנה שעברה, צמאים למוץ ולהתענג מזיו יקרה וכו'. וכשהיה רבינו מתחיל שוב מאימתי אחרי גיל תשעים ע"מ לסיים ליום ארבעה עשר הבעל"ט...

הנני נזכר בסיוס הש"ס העולמי לפני כארבעים שנה שהגיע לארה"ק אחד מזקני הזמן הגאון רבי יעקב קמינצקי ז"ל שנתכבד לפתוח מאימתי, ובמקהלות עם לפני רבבות קודש החל בשמחה עצומה את המחזור החדש של הדף היומי, ופתח בניגון ערב מאימתי, כשהוא מקבל על עצמו ברבים בפה מלא ללמוד כל יום הדף היומי, ומאחל לעצמו עד גמירא – והי' בשעתו כבן תשעים – קשה לתאר את הרושם האדיר שזה עשה בשעתו על הציבור...

כי תשא תשפ"ג גליון קמו שנה ז

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי יתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי דוד הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אחיה למנן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק נקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשית, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שישיע בהפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב,
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,

און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלו"ב נ"ר רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

אך את שבתותי תשמרו. יש לבאר מדוע כתיב 'שבתותי' לשון רבים, ומה בא למעט תיבת אך'. גם יש לבאר בדברות ראשונות נתנה התורה טעם על שבת 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו' וינח ביום השביעי', ואילו בדברות שניות נתנה התורה הטעם 'זכר ליציאת מצרים'. ויש לתרץ, דהנה אמרו בעירובין (דף נד), דכשניתנו לוחות ראשונות, ניתן לישראל חירות מיצה"ר ומשיעבוד מלכויות, וכשחטאו בעגל חזרה יצה"ר למקומו. וכתבו המפרשים, דאם היו משלימים בנ"י את הגלות עד סוף ד' מאות שנה, לא היתה אומה ולשון יכולה לשלוט בהם, אך היות דיצאו ממצרים לפני העת, לכן נגזר עליהם עוד גלויות בכדי להשלים את מה שחסרו במצרים. והנה אם היו שומרים את התורה ולא היו חוטאים, בודאי היו נשארים במדרגתם שזכו בלוחות ראשונות ולא היו גולים שוב, אמנם לאחר שחטאו בעגל, חזר להם יצה"ר ונגזר שיהיה להם שוב שעבוד מלכויות, והיינו להשלים את מה שחסרו בגלות מצרים.

ולפי"ז מבואר היטב הטעם שבלוחות ראשונות כתוב בתורה הטעם הפשוט למצות השבת דהיינו זכר לבריאת העולם, ברם בלוחות שניות שבאו לאחר שחטאו וכבר נגזר עליהם שוב גלויות ושיעבוד מלכויות, הוצרכו למצוות שיצילו אותם מכך. ואמרו חז"ל (שבת קיח). כל המשמר את השבת ניצול משעבוד מלכויות, ולכך בלוחות שניות נתנה התורה טעם לשמירת שבת 'זכר ליציאת מצרים', להזכיר את מה שיצאנו ממצרים קודם הזמן שמפני כך אנו צריכים להשלים את הגלות, והעצה להינצל מק הוא שמירת השבת. וזה מה שאמרה התורה 'זוכרת כי עבד היית וגו' ויוצאך ה' משם ביד חזקה', היינו שהוציא אתכם בכח קודם הזמן, 'על כן אנכי מצוך לעשות את יום השבת', בכדי שנפדה את עצמינו משעבוד מלכויות שנשאר לנו מאז. אך כל זה רק מפני שחטאו בעגל, כי לולא החטא, אז בכח מה שהשיגו בלוחות ראשונות, לא היתה שולטת בהם אומה ולשון.

תולדות האבני נזר ז"ע

החיות מזיקין, א"כ אין כופר לאדם, ולזה אמר שימצא אהלו בשלום, דכדאי היא המצוה הקדושה להעביר את רוע הגזירה. [וזה שאמרו חז"ל 'בחזרה מנין', דאין הכוונה על הליכה בחזרה, דזה פשוט שלא יהיו ניזוקין אז. אלא קמ"ל דבזכות המצוה של עליה לרגל, יעביר הקב"ה הגזירה לגמרי ממנו, ולא יצטוק שיפרע הקב"ה ממנו חובתו בטובתו].

לע"נ הג"ר יחיאל זאב ב"ר יעקב צבי בלומנשטיין זצ"ל י"א י"ג אדר

ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון. וברש"י: מנוחת מרגוע ולא מנוחת ארעי. וקשה דהא סוכה הראויה לשבעה נקראת דירת ארעי, ולמה מנוחת שבת שהיא ליום אחד אינה נקראת ארעי.

והגיד כ"ק אבי אדמ"ר זצלה"ה, כי בשבת צריך להיות כאילו כל מלאכתך עשויה, כי באמת בשבת נאסרה המלאכה לעולם, אלא שאחר השבת והבדלה - בא המתיר, ומ"מ בשבת עצמו האיסור הוא לעולם. דוגמא לזה: דבר שנאסר במנין דצריך מנין אחר להתירו, אף שאזיל ליה הטעם שנאסר בשבילו. (שם משמואל ויגש).

וכ"כ האבני נזר בעצמו (נאות הדשא ח"א עמוד קמ"ה) וז"ל: הטעם שאסור לעשות מלאכה קודם הבדלה, כי המנוחה בשבת היא 'מנוחת עולם', ולכן צריך שיהיה בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה שלא ידאג על מחר, מאחר שעתה הוא במנוחת עולם. ולכן אסור לעשות מלאכה קודם שיבדיל, דזה מורה כי חל בשבת איסור עולם, רק שניתר ע"י הבדלה, ואילו היה היתרו רק בזמן השבת לבד, היה מורה כי הוא קדושת הזמן. אבל במה שאינו עושה מלאכה עד לאחר שיבדיל, מודה כי היה מתחילה איסור עולם. וכן במתן תורה כתיב "היו נכונים לשלושת ימים", שהיו צריכים היתר אח"כ באמירת "שובו לכם לאהליכם", דאם לא כן לא היה נקרא "פרישה".

את שבתותי תשמורו. למה כתוב הציווי על מצוות שבת בפרשתנו בלשון נוכח "את שבתותי תשמורו", ולעיל בעשרת הדברות כתוב הציווי בלשון נסתר "זכור את יום השבת לקדשו", הרי בשעת מתן תורה היו במדרגה רמה יותר מאשר אחר מעשה העגל ב' כי תשא. [לדעת רש"י דמעשה העגל קודם לציווי מלאכת המשכן].

ונראה לומר, דהנה יש להתבונן בכל מצוה שהיא אלהית, איך יגיע אדם שהוא גשמי לקיימה, ומה שייכות יש לאדם הגשמי עם מצוה אלהית. אך ע"י הציווי שהקב"ה מצוה לאדם לעשות בזה, יש לאדם התקשרות והיא אתערותא דלעילא, ועיד"ז יכול האדם להגיע לקיום המצוה, ולכן נכתבה

האבנ"ז היה מספר על הרבי ר' העניך מאלכסנדר, דבעת שנטל ידו של החסיד בידו ונגע בדפק שלו, ידע כל מה שהחסידי עשה בביתו. ואף הוא עצמו העיד על עצמו כן, ואמר פעם במעמד חסידי: מספרים על הרבי ר' בונם מפשיסחא, שבחזרו מן המקוה בערב שבת, היה מרגיש ויודע מכל מה שנעשה בעיר במשך כל השבוע, וזה דבר חידוש אצלכם? גם אני, כל אימת שאני מהלך בהשכמת בקר מחוץ לעיר סוכטשוב, הנני מרגיש מה שהיה כל הלילה בעיר, וזה אינו דבר חידוש, כי מי שלא קלקל את עיניו, וכל חוש שלו הוא חוש התורה, הריהו מרגיש הכל ורואה הכל.

את כל הבא במחיצתו, ביחוד את תלמידיו, היה בוחן בעיניו החודרות חדרי נפש, וידע את כל המתרחש בנפשו של החסיד והתלמיד הוא. היה נוהג להרים את כובעו של העומד לפניו ודחפו למעלה על הראש, כדי שיהיה כל המצח מגולה, והתבונן במצח, והיה אומר שקורא מעל המצח כמו מעל הכתב, והיה מרגיש בחוש בכל אדם ואדם אם מתנהג הוא בטהרה וקדושה, ולפעמים לא הושיט ידו לחסיד, אלא רק אמר לו שלום בפיו.

לא יכול היה בעל האבני נזר לראות בעיניו ולסבול כיצד יהודים מחללים את שם ישראל ושם שמים בפרהסיא, הדבר היה מרגיזו עד עומק נפשו, ביחוד לא היתה דעתו נוחה מיהודי אשכנז, והיה שונא את הארץ ההיא. הוא היה אומר: 'גרמניה' היא 'עמלק', דכתיב "אשר קרן בדרך", וגרמניה מקררת את כל היהודים, אוריה של הארץ ההיא מטמא. עוד היה אומר: כל אימת שאני בא לשאוף אויר צח בגרמניה, קשה עלי לחדש שם חידושי תורה. לשנה האחרת נסע לשצאוויניץ מקום מרפא בפולין, וסיפר ששם אפילו העצים רוצים לשמוע קדושה, וסידר מנין והתפלל בצבור ביער, ואמר ששמעו בשעת התפלה כי העצים אמרו קדושה וענו 'אמן' וברוך הוא וברוך שמו', ואז אמר: החלטתי שלא לנסוע עוד לגרמניה לשאוף אויר צח". (מגדולי התורה והחסידות ח"ה).

והיות שמקרא זה נאמר אחר חטא העגל, ולכן הדגישה התורה 'אך', לדייק שדוקא עתה שחטאו וגרם להם שחזר יצה"ר וחזר שעבוד מלכויות, לכן צריכים התיקון ע"י "שבתותי תשמורו", שבכך ינצלו משעבוד מלכויות, וזה דוקא כאשר יהיה "שבתותי" שתי שבתות, וכמו שאמרו (שבת קיח). אלמלא משמרים ישראל שתי שבתות מיד נגאלים, ולמעט דאם לא היו חוטאים היו ניצולים משיעבוד מלכויות מיד עם קבלת לוחות ראשונות, ולא היו צריכים להתיקון שבכך שמירת שבת. (זרע שמשון אות ד').

לע"נ הג"ר יחיאל זאב ב"ר יעקב צבי בלומנשטיין זצ"ל י"א י"ג אדר

ולא יחמוד איש את ארצו. אמרו חז"ל (פסחים ח): א"ר אלעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן וכו', ולא יחמוד איש את ארצו, מלמד שתהא פרתך רועה באפר ואין חיה מזיקתה, תרנגולתך מנקרת באשפה ואין חולדה מזיקתה, והלא דברים ק"ו, ומה אלו שדרכן לזוק אינן ניזוקין, בני אדם שאין דרכן לזוק עאכ"ו. ודחקו התוס' איך מוכח מ'את ארצו' דרשה הלזו. וכתבו דמ'את' קדריש, דכתיב 'את ארצו', והול'ל 'לארצו', ומהרש"א כתב שהוא דחוק, וגם פירושו דחוק.

ונראה לפרש, כי כבר נודע שאלת האבן עזרא (שמות כ"ד) על מה שכתוב 'לא תחמוד', דהרי זה טבע האדם לחמוד. ותיורצו ידוע". והנה כי כן ייעד הכתיב 'ולא יחמוד', שאי אפשר בחק הטבע שלא יחמוד ארץ חמדה טובה ורחבה, אך בהיות שכפי דעתו הדבר מופלג ממנו להשיגו, וכמ"ש האבן עזרא שהכפרי לא יחמוד בת המלך בהיות הדבר מופלג ממנו, לא יפול לבו עליו. וזהו גם כן בהיות הכנענים רואים שהנהגת ישראל עפ"י השגחה פרטית, יכירו וידעו שלהם לבדם הארץ למורשה, וזה

בהיותם רואים דחיות רעות אין להם רשות להזיק, א"כ בזאת תבחן שהשגחה פרטית על ישראל, בהיות שיהיו מצויים חיות רעות במקום מרעה צאנם ועופות שלהם, ואין רשות להזיק, א"כ ממילא שיראו ויבהלו לנגוע בארצם ולא יחמדו אותם. [ובזה מובן דרשת חז"ל, דכיון דכתיב 'ולא יחמוד איש את ארצו', על כרחך דלא יהיה רשות לחיות רעות להזיק להם, ולכן לא יחמדו את ארצם].

והנה הגמ' שם אמרה: אין לי אלא בהליכה דאינן ניזוקין, בחזרה מנין, ת"ל 'ופנית בבוקר והלכת לאהלך', מלמד שתלך ותמצא אהליך בשלום. ותמה הר"ף מאי קמ"ל דלא יהיו ניזוקין בחזרה, דאם יהיו ניזוקין בחזרה, א"כ מאי התועלת שלא יהיו ניזוקין בהליכה.

ונראה דאמרו בפסחים (דף קיח). שהיא יתברך מרחם ונפרע חובתו של אדם בטובו, עשיר בשורו, עני בשיו, יתום בביצתו, אלמנה בתרנגולתה. הרי דהוא ית' מרחם להיות נפש תחת נפש, וזהו חסדי ה' כי לא תמנו, שאינו נוגע בנפשות, והוא כי לא כלו רחמיו, וא"כ זה חסדו ית' שאם נגזר על האדם ח"ו, פורע ממנו בכופר בעל חי, נפש תחת נפש. וא"כ כשלא יהיו

א ז"ל: אתן לך משל. דע, כי איש כפרי שיש לו דעת נכונה, והוא ראה בת מלך שהיא יפה, לא יחמד אותה בלבד, כי ידע כי זה לא יתכן וכו'. וכמו שלא יתאוה שיהיה לו כנפים לעוף השמים, כי זה לא יתכן להיות וכו', ככה כל משכיל צריך שידע, כי אשה היא או ממון לא ימצאנו אדם בעבור חמתו ודעתו, רק כאשר חלף לו ה' וכו'. ובעבור זה המשכיל לא יתאוה ולא יחמוד, ואחר שידע שאשת רעהו אסרה ה' לו, יותר היא נשגבה בעיניו מבת מלך בלב הכפרי, על כן הוא ישמח בחלקו ואל ישים אל לבו לחמוד ולהתאוות דבר שאינו שלו, כי ידע שה' לא רצה לתת לו, לא יוכל לקחתו בכחו ובמחשבותיו ותחבלותיו, ע"כ יבטח בבוראו שיכלכלנו ויעשה הטוב בעיניו.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מוידע זיין ביי די ציינוים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי און חזון יחזקאל - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
gilvnyonmy@gmail.com 732-510-0560

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב ז"ע אמר:

בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתו (ספר מנחם ציון).
נמסרס ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

כאן הפרשה בלשון נוכח, שאלולי זאת לא היתה אפשרות לקיימן מחמת גדלות המצוה ושפלות האדם. אולם לעיל בשעת מתן תורה היו ישראל במדרגה גבוהה מאד, והיו מופשטים מחומר לגמרי, היו יכולים לקיים המצוה גם בלא ציווי לנוכח דוקא. (נאות הדשא ח"א עמוד ר"כ).

לע"נ הרה"ק ר' שלמה יהודה ממעזריטש ב"ר יצחק יעקב מביאלא זצ"ל יא"צ י"ז אדר

סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה. ואיתא בשבת (דף פח.): אמר עולא, עלובה כלה שמזנה מתוך חופתה, (היינו ישראל שעמדו בסיני ועשו העגל), א"ר מרי ברה דבת שמואל מאי קרא, עד שהמלך במסיבו (בחופתו) נרדי נתן ריחו. עוד שם בגמרא: אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מאי דכתיב לבבתי אחותי כלה, לבבתי באחת מעיניך, בתחילה באחת מעיניך, לכשתעשי בשתי עיניך. ויש להבין קישור המימרות זה לזה.

ונראה לפי מה שכתב בסה"ק עבודת ישראל (פרשת שופטים) וז"ל: והנה דרך העבודה הנכונה להסתכל תמיד על גדלות הבורא ב"ה אשר ברא השמים ושמי השמים וכל צבאם, ומכולם עיקר רצונו בעבודת האדם השפל אחרי אשר יטהר ויזבח את יצרו הרע ויעסוק בתורה ובעבודה זו תפלה מעומק הלב, וערבה לה' מנחתו. ובכל זאת צריך לזכור שפלותו וחטאתו מימי קדם ולהכנע ולהיות לו רוח נשברה, ועל פי שני אלה

הדרכים תכון העבודה לה'. אמנם מי שמתפלל ועובד לה' רק במחשבת גדלות הבורא, ואינו מקטין את עצמו, אשר ע"י כן הוא מתגאה ברוחו לאמר ב"ה אני מתפלל ועוסק בתורה ובמצות, או להיפך מי שמתכחל על עצמו שהוא אין ואפס, והוא בבחינת מרה שחורה שמתמרמר כל כך עד שלא יאמין שהקב"ה ישמע לתפלתו, וא"כ למה יתפלל בתנאי, הנה תועבת ה' גם שניהם. ועל זה איתא בסוף ספר תיקוני זוהר רמז מה שאמרו חז"ל (חגיגה ב.) סומא באחת מעיניו פטור מן הראייה, כי האדם צריך לפקוח עיניו, אחד להסתכל על גבהות הבורא ב"ה ורצונו בעבודת שוכני בתי חומר, והשני לזכור קטנות עצמו עד אשר יעמוד בחיל ורעדה ולקיים לפניו נעבוד ביראה ופחד, על"ד הקדושים.

ומבואר מזה, כי האדם צריך שיהיה לו שתי בחינות, בחינה אחת להתבונן בגדלות הבורא ושהש"ת מצפה שהוא יקיים המצוה, ומאיך צריך לדעת שפלות עצמו. אמנם לפני עשיית המצוה צריך להיות לו תשוקה לקיים המצוה, ותשוקה זו אי אפשר רק אם הוא מסתכל בגדלות הבורא, ומתבונן שהבורא ב"ה חפץ שהאדם יעשה המצוה, ובכל תשוקה זו של 'ויגבה לבו בדרכי ה', לא יוכל לקיים המצוה, ואז אין מקום להתבונן בשפלות עצמו, כי אדרבא זה יתן מגרעת להתשוקה. ולכן בתחילה קודם עשיית המצוה יש להתבונן רק בגדלות הבורא, אמנם לאחר המצוה יוכל להתבונן גם בשפלות עצמו.

וזה כוונת הגמרא 'לבבתי באחת מעיניך', היינו לפני עשיית המצוה יש להתבונן רק 'באחת מעיניך', היינו רק בעין אחת, והוא רמז על גדלות הבורא, ושבורא גדול כזה חפץ במצותו. אמנם לאחר שעשה המצוה, אז כבר יוכל להתבונן בבחינת שני עינים, הן בשפלות עצמו והן בגדלות הבורא, וזהו 'לכשתעשי בשתי עיניך', היינו לאחר עשיית המצוה, כבר תוכל להתבונן בשני עינים, הן בגדלות הבורא והן בשפלות עצמו.

ובזה יש לבאר מה שמצינו שניתנה התורה על הר, ונודע מה שאמרו חז"ל (סוטה ה.) כי הקב"ה הניח כל הרים ובעבות ונתן התורה על הר סיני ללמד מדת הענוה. אמנם לפ"ז יש להתבונן מדוע ניתנה התורה בכלל על הר. ונראה כי למען קיום התורה, צריך גם בחינה של 'ויגבה לבו בדרכי ה' כדי שיוכל לקיים המצוה, ולכן ניתנה התורה בהר ולא בעמק.

ובזה נבא לבאר טעות ישראל כאשר עשו העגל, דהנה מבואר בזוה"ק ובתיקוני זהר ובדברי מפרשים רמב"ן ואבן עזרא וכוזרי, דלא אמרו 'עשה לנו אלהים' אשר יחיה וימית, רק 'אשר ילכו לפנינו', דלא היה כוונתם להכחיש ח"ו מציאותו יתברך, כי אם לעשות להם צורה להיות לעיניהם דבר מוחש אשר יחול ההשפעה עליו עיי"ש. ולטעות זה באו יען שהאמינו

שהם בעצמם אינם ראויים שהקב"ה בכבודו ובעצמו ית"ש ישגיח עליהם בלתי ממוצע, וטענו שהש"ת 'רם על השמים כבודו', ואין מכבודו להשגיח על שוכני בתי חומר, רק על השמים - שם בריות רוחניות מזהירים כעצם השמים לטוהר, שם כבודו. אבל באמת 'מי כה' אלקינו המגביהי לשבת, ואעפ"כ 'המשפילי לראות בשמים וגם בארץ', ואולי היו ישראל אז בבחינת 'ויגבה לבו בדרכי ה' שהקב"ה מתפאר בעמו ישראל ומשגיח עליהם בכבודו ובעצמו ית"ש, לא היו באים לאותו חטא. וזה כונת הגמרא על חטא העגל עלובה כלה שמזנה תוך חופתה, שמה שמזנה תוך חופתה הוא מפני שאינה יודעת ערכה ואינה שומרת על חשיבותה, והכי נמי כן היו ישראל בעת חטא העגל שלא הבינו ישראל שהקב"ה משגיח עליהם.

לע"נ הרה"ק ר' משה מרדכי ב"ר חיים ישראל מפילוב זצ"ל יא"צ י"ד אדר

נשים בשמיעת פרשת פרה. על דבר מנהגא שהולכות הנשים לשמוע פרשת זכור ופרשת פרה, וכן נשי דידן ה"ו עשו כן במצות מ"ח רבי הלל מקולמייא, וכן עשו עד עכשיו². וכעת עמדו מנגד וטענו שאין חיוב על הנשים במצוה זו, וטענתם זו נדפסה כעת בשו"ת תורת חסד (סימן ל"ז) מהגאון רבי שניאור זלמן מלובלין נ"י, ועמדתי משתומם, ואמרתי להם 'אל תיטוש תורת אמן', ובלי ספק כל אשר צוה מ"ח יש לו סוד ושורש, ואם קבלה היא נקבל, בכל זאת לא אמנע להציע את דעתנו בזה בס"ד.

ונראה בנוגע פרשת פרה, הואיל שקורים רק סמוך לפסח בשביל לטהרם לקרבן פסח, וכיון שנשים בכלל קרבן פסח, כמו שמפורש בספר החינוך (מצוה ה' ומצוה ו'), א"כ גם הן בכלל טהרה של מצות פרה, והא בהא תליא. וכעת הביאו לפני שו"ת תורת חסד הנ"ל, וראיתי בתוך דבריו שכתב שאין מן הראוי להביא ס"ת בעזרת נשים, וגם אין מן הראוי שיכנסו לתוך בית הכנסת של אנשים להקריאה הנ"ל, ע"ש. אבל באמת לא על כזה אנו דנים, דבכי האי גוונא פשיטא דעדיף לקרוא בביתם מתוך החומש, ד"כ כבודה בת מלך פנימה, רק אנו דנים באופן שהנשים נמצאים בעזרת נשים, והם שומעים שם הקריאה מבהכ"ס כמו בתפילה, אז אין ספק בקבלת רבותינו שצריכים לילך לשמוע, ואיכא בזה משום 'שאל אביך ויגדך וזקינך ויאמרו לך' ואל תיטוש תורת

לכבוד הרב העורך הגליון מליצי יושר שליט"א

מעומק לבי באתי בשורות אלו להודות לך על העצה טובה שנתת לי לילך לציונים הקדושים של בעל הבן לאשרי וחזון יחזקאל, והגה"צ ר' עקיבא יוסף שלעזינגר זצ"ל, ולקבל עלי ללמוד בכל יום דבריהם הנדפסים באר היטב בגליון שלכם.

והנה המצב התחיל להשתנות לטובה ב"ה, עדיין לא נושעתי לגמרי, אבל כבר רואים האור, ובכל יום המצב משתפר ב"ה.

אלפי תודות, שכרכם הרבה מאד דמגלגלין על ירך השפעות וישועות והצלחות בזכות הצדיקים צ.ה. ירושלים

אמן, וכמה מצות אשר אינם מצויים, ואעפ"כ עושים, כמו אתרוג ולולב, ומיכל בת שאול הניחה תפילין, וכל שכן בזה שעל"פ חייבים מספק, ויבואו הנשים לשמוע הקריאה לא בתערובות ח"ו, כי אם בתיקון שכתבנו, וכמו בשמחת בית השואבה שעשו תיקון גדול שיעמדו למעלה כאשר חיל עטרת בעלה כל אחד במקומו. (שו"ת ר' עקיבא יוסף או"ח ח"א סי' רכ"א).

פסל לך. אמרו חז"ל (נדרים לח.): מפסולתן של לוחות נתעשר משה וכו', פסל לך הפסולת שלך, ע"כ. ואפשר לפרש דאמרו חז"ל: אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז וכו' ות"ת כנגד כולם. ואפשר, דעל עיקר תורה, לא ניתן ליהנות ולקבל שכר, וכעין שאמרו דמצות לאו ליהנות ניתנו, אמנם 'פסולת' שבה, כגון מה שנשתבש בעת לימודו, כגון 'הא דרב אשי בדותא היא' (פסחים יא.), וכן פלפול בעלמא, על זה אמרו דאוכל פירותיהן בעוה"ז. וזה נרמז 'מפסולת של לוחות נתעשר משה', וזה שאמרו חז"ל עה"פ 'ועליהו לא יבול', דאפילו שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד, [דהיינו 'פסולת' של תורתם, ג"כ צריכה לימוד, ועל זה מקבלים שכר בעוה"ז]. (תורת יחיאל).

לע"נ הג"ר מרדכי מנחם ב"ר יהודה שוואב זצ"ל

לדעת כי אני ה' מקדישכם. בשבת (דף י:) תניא לדעת כי אני ה' מקדישכם, אמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גזי ושבת שמה, ואני מבקש

² מנהג זה של הרה"ק ר' הלל מקאלמאי זצ"ל שנשים הולכות לשמוע פרשת פרה, לא מצאנו בספרי הפוסקים.

וישב בסוף שמונה שורות, ולא היה יודע מה הן אומרים, ע"כ. ונראה דזה הרמז של "לא ידע" מקרן אור פניו, דהיינו דלא ידע מה הן אומרים.

לע"נ הג"ר מרדכי מנחם ב"ר שמעון מסקרניבן זצ"ל י"א צ"י אדר

שרפים ואופנים וחיות הקדש, לאל אשר שבת מכל המעשים. (שחרית לשבת). פי', הקב"ה שבת מכל המעשים, ואפי' שרפים ואופנים וחיות הקדש לא יצר בשבת.

שהכל נהיה בדברו. כתיב (דברי הימים א' כט:יד) "כי ממש הכל", הקב"ה ברא את העולם וממנו נזונוים בני האדם. אך כשברא את האילנות והפירות, לא נהנה מהם האדם, ולא היו משמשים לו בתור מזון שישעוד בהם את נפשו, עד שבא מאמר נוסף "לכם יהיה לאכלה" (בראשית א: כט). וזה הפירוש "שהכל", כל מה שיש בעולם, וגם מה שיש לנו את האפשרות לאכלם, "נהיה בדברו" של הקב"ה, שאמר "לכם יהיה לאכלה".

העובר על דברי חכמים חייב מיתה (ברכות ד:), כיון שגזירות חכמים הינם סייג "גדר" ו"פרץ גדר ישכנו נחש".

ישראל לא ידע עמי לא התבונן (ישעיהו א: ג). על ידי ידיעה ממה שהיה בעבר, אתה לומד איך להתבונן במה שעתיד להיות, הלא כה המה דברי הספרי (פ' האזינו): "ישראל לא ידע" - לשעבר. "עמי לא התבונן" - לעתיד, ע"כ. כלומר כיון שלא ידע את העבר, חסרים לו אמצעי הבטה בעתיד.

ליתנה לישראל, לך והודיעם, מכאן אמרו הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, והני מילי במילתא דלא עבידא לאלווי. ובתוס' (ד"ה הנותן) כתבו וז"ל: ודוקא במתנה שנותן לו ע"י אהבה, שאין המקבל מתבייש, אבל הנותן צדקה שהמקבל מתבייש, מתן בסתר יכפה אף, עכ"ל. וכתב הגר"י ענגיל (גלוני הש"ס שם): עיין בחידושי גור אריה שכתב, וז"ל: הנותן מתנה כו' צריך להודיעו, כי כשם שהוא נותן, כך צריך שיהיה מקבל, דאל"כ לא נחשב נתינה כשאין שם קבלה, ולכן צריך להודיעו, כדי שידע המקבל שניתן לו, ואז היא קבלה גמורה מצד המקבל. אבל הנותן לעני הצריך פרנסה, אין צריך להודיעו, כי לא נתכוון רק לפרנסתו, עכ"ל.

ומתבאר מדבריו דיש חילוק בין שם 'מתנה', לשם 'צדקה', ד'מתנה' הוא ענין נתינה שניתן למקבל, ולכן צריך המקבל לידע כדי שיהיה שם קבלה גמורה מצדו, דהנתינה והקבלה יחד הם השלמת ענין הנתינה. משא"כ נתינה בלי קבלה, גם הנתינה איננה נתינה שלימה, כי נתינה וקבלה הם שמות המצטרפים, וכאשר יש נתינת הנותן, צריך שיהיה קבלת המקבל, ובלתי קבלה - גם נתינה לא נחשב, כי אם לא קיבל המקבל, למי ניתן. משא"כ ב'צדקה', דאיננה 'מתנה' רק הוא צדקה למלאות חסרון העני, לכן אין צריך דעתו כלל, רק השלמת חסרונו לבד, והוא כל דבר הצדקה. ולפי"ז לכאורה לענין מתנות לאבינוים בפורים דכתיב לשון 'מתנה' בקרא, צריך שידע העני שניתן לו, ויהיה דינה שונה משאר צדקה, דהוא מעלה כשאין העני יודע ממי נוטלה ואינו מתבייש (כמבואר בב"ב י: וכתובות סז:), דבמתנות לאבינוים לא יהיה הדין כן, רק צריך להודיע דיקא משום דכתיב לשון 'מתנה' בקרא, ו'מתנה' נחשב רק בידיעת המקבל וכנ"ל, וזה חידוש דין לכאורה. (גלוני הש"ס שבת י:).

לע"נ הג"ר גרשון ב"ר משה פוליקין זצ"ל י"א צ"י אדר

כי זה משה האיש. אמרו חז"ל, כמין דמות משה הראה להם השטן שנושאים אותו באויר רקיע השמים. וזה פלא, דמהיכן היה להשטן שליטה לצייר דמות קדשו של משה רבינו ע"ה. ויש לומר על פי דברי המדרש (מובא בתפארת ישראל קידושין פ"ד), דמלך אחד שלח צייר חכם להביא לו דמות משה רבינו ע"ה, וכשהביא הצייר, הראה להמלכים המכירים בחכמת הפרצוף, ותמיהו כולם באומרים שתכונת האיש המצוייר הוא לעשות כל המעשים רעים שבועלם, ורצה להרוג את האומן המציייר על שרימהו, ונשבע המציייר שהאמת אתו שזה ציור האמיתי של משה רבינו, והחליטו שהמלך בעצמו יסע ויודע האמת, וכשבא המלך אצל משה רבינו ע"ה, ראה שהציור אמיתי, ולא יכול לעצור ברוחו עד ששאל ממה שהיה רבינו עצמו פירוש הדבר דאיך אפשר דלפי חכמת הפרצוף שלו יש בו כל התכונות הרעים. והשיבו משה רבינו ע"ה, שהאמת כן היא, אבל הוא מושל ביצרו, ופועל בכל המדות רק שרשן הטוב, כידוע דלפעמים צריך להיות באדם גיאות לעבודת ה', כדכתיב 'ויגבה לבו בדרכי ה', וכן מדת העזות אמרו (ביצה כה:): מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהן עזין, ואמרו (ברכות סב.) העזתי פני ברבי עקיבא כדי ללמוד ממנו דרך ארץ שבבית הכסא, וכמו כן שאר המדות. ועל כן אמת שיש בי תכונת כל מדות רעות, אמנם כשאני משתמש בהם לטובה, אז אדרבה מעז יצא מתוק.

ולפי"ז יובן שהראה להם השטן דמות מלא כל מדות רעות, שזה היה ציור דמות משה השייך בעולם הזה, ודמות כזה בודאי ברשות השטן, אבל צלם אלקים שעל פני משה רבינו ע"ה, לא היה לו שום רשות. ואולי זה דיוק אומרים "כי זה משה האיש", היינו שהשטן הראה להם רק את "משה האיש", היינו ציורו החיצוני שמלא מדות רעות. ועל כן אמרו "עשה לנו אלהים", אבל כאשר אך בא משה רבינו ע"ה והביטו את צלם אלקים שעל פניו, הבינו ששקר ענה בו השטן, ומסרו תיכף בידו את העגל לכתתו.

ומשה לא ידע כי קרן אור פניו. יש לפרש על פי מה שכתב בבית אהרן וז"ל: הקירון אור פנים הוא אור תורה שבעל פה שקיבל מר סיני. וממו לשון "לא ידע", דלא היה נחשב בעיני עצמו, עכ"ל. ונראה לומר באופן אחר קצת סיפא דקרא "לא ידע", דאמרו חז"ל (מנחות כט:): אמר רב יהודה אמר רב, בשעה שעלה משה למרום, מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות וכו' ואמר לו הקב"ה אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו, שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות. אמר לפניו, רבש"ע, הראהו לי, אמר לו, חזור לאחור. הלך

כשורה טובה

שוב יצא לאור הספר הנמוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - פרשת חבית על טהרת חלה
במהדרה נטוארת בתכלית ההירור והיופי

פי"ט ספר עמוד חזון
אשרי לחם הספר סארי"ה רבי יצחק סימון סלי"א 4733-4732-967
בירושלים: ספר עמוד חזון 82-4676477

הדש ויצא לאור

הדש רבנו חיים הלוי
על הרמב"ם
עם מורשת הר"ח
סדר ראשון

ליל מדינת ישראל ספריה
מחזור סוקקטק ומורשת
בפריט ספר פורח תורת לאור
הרבי עם בתיק עמשה

**סגולה פאר
ערליכע קינדער**

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין
סאך יארהן צו העלפן אידן,
וועט עס טוהן פאר אייער ישועה
מרויחט, באנמות, קאנפידענצעל.
- ידע נאמען איז א באוונדערע
שטיין, באוונדערע עבודה און
תפלות פאר א לענגערע צייט.
אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס
איבערגעבענקייט. מיט כוונה,
במתוונת, אויף האט עס די ריכטיגע
כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן
שטיין סיי פאר מען באקט די
תלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע
שטיות. די שטיין בלייבט אין דעם
אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן
שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט איך וויסען ווען די שטיין
ווערט געבאקט, שהוא עת רצון
להתפלל, כדי איר זאלט קענען
מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גיט אליין צום ציון און
מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט
גשמת הצדיק אל קברו (המקובל
מהיחם משה).
- די שטיין ווערט באנאגעט ווי די
ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס
נישט.
- מקען אויך אפנעמען די שטיין און
עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע
צדיק איר ווילט.
- מקען באשטעלען פאר שטיינער
כדי מאל עס לייגען ביי סאך
צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלינג אופן פון **מכן דורות ישרים** זעהט מען ווי ער ווערט מתיק די
ווערט פון אריה"ק אויפן האר: **יבדו הלכ - אנצידען זין הארן צו אדישקייט**, שיהתם לב
לשמים לטובה (ס'רוישט די גאנצע מענטש), וזראה מלאים (-וועט זען וואונדער),
מקען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

**צופרידענע
עלטערע פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

- מיין קינד איז
געווארען א
אנדערע
מענטש. ער לערנט
מוסר. ער וויל
ענדיגען א מסכתא
- מיין זון בעהט
מיין זעקע מיין
פאר סוף זמן קריאת
שמע
- מיין יצחק האט
ארויפגעלייגט א
פילטער
- איך האב נישט
געוואלט קיין
גענוחה פארדעם,
נישט וויסענדיג וואס
מיין בחור טוהט
- כהאב
אנגעהויבן יען ווען
געזעהט מיין
מיין קינדער נאכגען
מנרב זיין פאר מיין
תבוסה קינד

הרב יצחק ואלמדה

אוצרות דעת, נספי ודיוקן ופרקי הדרכה מלווקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

כיצד נוכל להגיע למנוחת הנפש?

וגם: מדוע אני נכשל לפעמים במלאכתי?

טוב להם לעשות מלאכה לפי תכונות נפשם ולהשליך על ה' יהבם שיתן להם פרנסתם מידו הרחבה והמלאה.

בין עשייה מתוך מנוחת הנפש לבין עשייה מתוך סדרת הנפש

הלוואי והיו אנשים קולטים דבר זה במוחם ובלבם! עשו בחייכם על כל צעד ושעל רק דברים מענגים. בכל דבר וענין שאתם עוסקים בו עשו השתדלות לשם מעשה של נתינה והתפללו מתוך אמונה וביטחון, ואל תערבו בין השנים, כי אין התוצאה קשורה להשתדלות - כי לא על הלחם לבדו חייה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. הוא מה שאמרנו, בעל הביטחון אינו שוקט על השמרים, הוא עושה ועושה בלי סוף, אבל הוא עושה בכל עת אך ורק רצון ה', את הדבר הנכון והאמיתי, ואינו משקיע את כוחו לריק ככל אלו שאינם חיים בביטחון אמתי.

לעסוק בעשייה יומם ולילה אינו סתירה עם מנוחת הנפש, הסתירה למנוחת הנפש היא רק כשהאדם נעשה טרוד מפעולותיו, אבל אם אינו נעשה טרוד, הרי הוא במנוחת הנפש בכל ימיו. דוגמא לכך יש ליטול משיחותיהם של בני אדם, כי הנה בעבר, בטרם עידן הפלאפונים Cell phones, היו שנים משוחחים והיו מתענגים על שיחתם באשר כל אחד היה מאזין לרעהו ונמצא כל כולו עמו, אך היום כאשר כל אחד משחק בפלאפון ובודק ללא הרף אם מחפשים אחריו, אין האחד נמצא כל כולו עם רעהו, ואז שניהם טרודים בשיחתם.

מנוחת הנפש הבאה מכך שכל חלקי הנפש נמצאים במקום אחד ואינם הולכים ונפזרים אנה ואנה, מביאה בעקבותיה תענוג עצום לבעליה... יושב השען ובונה שעונים מפני שהקב"ה טבע בנפשו כישרון לבנות שעונים והרי העולם זקוק לשעונים, הרי הוא עושה בכך רצון ה'. וכבר ידוע על אנשים גדולים ומפורסמים שעסקו בתיקון שעונים - הם עסקו בעשיית רצון ה'. תיקון השעונים וקבלת הפרנסה לא היו קשורים אצלם זה לזה, בתיקון השעונים הם עשו רצון ה', ובקבלת הפרנסה בטחו בה' שישלח להם באיזה אופן שירצה.

רבות מחשבות בלב איש

צאו וראו את לשונו הזהב של הספר "מראה יחזקאל" (הגדה של פסח) על "רשע מה הוא אומר": עינינו ראויות כי רבות מחשבות בלב איש, ועל פי הרוב באותו עסק שהאדם סובר להרוויח, לא יעשיר ולא יקום, והש"ת מפרנסהו ומזמין לו פרנסתו ממקום אחר באופן שלא עלה בדעתו כלל, ובאמת הדבר קשה,

אפילו מתנכל לו

כל האמור נכון בכל מקרה שבעולם, ואפילו מי שחבירו מתנכל לו להפילו בפח ולהוציא מידו את כל כספו בדרכי מרמה עד אשר צריך בגלל כן לעמוד עמו בדין ובמשפט, אין זה מונע ממנו מלגשת אל השתדלותו בדרך האמונה והביטחון ומתוך מנוחת הנפש אמנית, וזאת על-ידי שיזכור שהוא עושה רק את מה שמוטל עליו בדרך הטבעית כדי לגמול חסד לבני ביתו הזקוקים לחסד, אך התוצאה אינה בידו, ואם ירצה ה' שהלה יגזול ממנו את כל כספו, יגזול את כל כספו והוא יקבל את פרנסתו באופן אחר אשר יבחר בו ה'.

הלא כן כתב רבינו המחבר בסוף הפרק השביעי, שהטעות הגדולה ביותר של האדם העוסק לפרנסתו, הוא מה שחושב שיש רק דרך אחת למקום ליתן לו את פרנסתו, והמשיל שם את משלו למי שקיבל טובת הנאה מן הפקיד הפשוט אשר מעליו ממונה השר ומעליו השר היותר גדול וכן הלאה עד למלך שעומד בראש, והוא בסכולותו סבור שהכוח נתון בידי הפקיד ואינו מבין שהפקיד הוא חסר כוח והוא רק הקצה התחתון של הצינור ושקור הכוח נמצא דווקא אצל המלך היושב בחדרי חדרים.

הוא מזמין צו"ד ודין...

בעל הביטחון כמו בעל האלכימיה הופך הכל לזהב. כשהוא מנסה לנסוע בדרך אחת ורואה שהדרך חסומה לו, אין הוא מתעקש לעבור בעדה דווקא, אלא הוא פונה מיד לאחור ואומר בשלוות הנפש: אם הקב"ה חסם לי הדרך, סימן הוא שרצונו שאסע בדרך אחרת, אסע בדרך האחרת כי זהו רצונו... אין הוא דואג כלל. כשבעל הביטחון צריך להיחלץ מתביעה משפטית (lawsuit - געריכט), הוא מזמין עורך דין (lawyer - אדוואקאט) מן הטובים ביותר, כמנהג העולם, ונשאר פנוי ללמוד תורה בידעו שעשה את המוטל עליו. אין הוא יוצא מכליו בעשיית סגולות ובדחיקת הקץ. מובא בספרים על הפסוק (ויקרא יט, כג) "ונטעתם כל עץ מאכל" שהקב"ה ברא את כל אחד עם תכונות הנפש אחרות, כדי שכל אחד יעשה מלאכה על פי תכונת נפשו כתב רבינו המחבר בהמשך שכל אחד צריך לעשות מלאכה על-פי תכונות נפשו, ומה שאנשים חוששים שאם יעשו מלאכה על פי תכונות נפשם ולא יעסקו במלאכה נחשקת פלוגית (שיאנה על פי תכונות נפשם) לא ירוויחו כלום, כלפיהם כתב שם רבינו, שחשש שווא הוא, כי אדרבא אם יעשו מלאכה שאינה לפי תכונות נפשם, יהיו טרודים ומיוגעים.

[בגליון מב הבאנו ראשיתו של מאמר זה בדבר האושר הנסמך על בעלי האמונה, ועל השגת צורכיהם בדרכי ה' יתברך הישרות, נמשיך להביא משיעור מחזק זה:]

הנה לפעמים נראה לנו להיפך, שאלו שמרבים בעשיית השתדלות ותולים בהם תקוותם הם אלו שמשגיגים את צרכיהם חוזקים למנוחת הנפש, אין זה אלא דמיון של היצר הרע, אם נתבונן מעט, נראה שהמציאות הפוכה לגמרי. ונדגיש: לפעמים נדמה לנו שהאמת סותרת את מה שנראה לנו בעין, כאילו כל העולם צועק דבר אחד האמת אומרת לנו להאמין לה בניגוד למה שנראה לנו בעין. אך האמת היא שהאמת נראית לעין בכל פינה ופינה אלא שהיצר הרע מפתה אותנו להסתכל על מעט השקר במקום על הרבה האמת.

שאו עיניכם וראו: הלא כולם יודעים היום שרבים מן המאכלים הנמכרים בחוצות אינם בריאים וגורמים לאוכלם חולי ומכאוב, ואף על פי כן רוב בני אדם מתאוים להם ואינם יכולים להימנע מלאוכלם מחמת הנפש הבהמית ששולטת בהם ואשר שחושקת למתוק ולא לבריא, וכי תאמרו בגלל זה שהמאכלים האלו בריאים לגוף?! הלא כולנו רואים במעט התבוננות שהאוכלים מאכלים אלו סובלים מקשי עיכול וראשם כבד עליהם עד שמאבדים את כושר ריכוזם, לעומת אלו שנמנעים ממאכלים אלו שמרגישים דשנים ורעננים בריאים בגופם ובנפשם.

וכפי שהוא בענין המאכלים, כן הוא ממש בענין האמונה והביטחון. אם נתבונן מעט ונסיר את המסך שהיצר מעמיד כנגד עינינו, נראה מיד שכל אלו שחיים באמונה וביטחון ואינם תולים תקוותם בהשתדלות, נפטרם מכל טרדותיהם וחיים במנוחת הנפש ובאושר רב, לעומת אלו שתולים תקוותם בהשתדלות, שמנוחת הנפש מהם והלאה.

כן הוא בכל השתדלות שבעל הביטחון עושה, אם זה האיש שיוצא למלאכתו ואם זאת עקרת הבית שמתפלת בילדים להאכילם ולהשקותם, צריך תמיד להתבונן ככל האמור. עושים את ההשתדלות כדי לקיים מצות חסד ולפרסם שמו הגדול ברבים, ותוך כדי כך מזכירים וחוזרים ומזכירים לעצמם שהקב"ה מנהיג את עולמו ושאינו זקוק לעזרה זכה מבלי לנסות לשכנע את הקב"ה ולדחוק בו שיקבל את בקשתם, אלא מתוך אמונה שיעשה את הטוב ביותר עבורם בדרך שיראה לנכון. וכפי האמור, שיעשו כן יתעסקו כל היום וכל הלילה אך ורק משני דברים המענגים את הנפש, בעשיית חסד ובתפילה אמיתית המדבקת את הנפש בבוראה יתברך.

חטא העגל – חלק מקבלת התורה. היתכן?!

לידי חטא, ולא סתם חטא, אלא חטא כזה שיחולל חורבן בכל העולמות ותתחייבו בעבור כך כלייה ר"ל (כאמרו יתברך "אכלה אותם כרגע") ומשה רבכם יצטרך להתחנן על נפשכם, ואז אקבלכם בתשובה, וכל זה כדי להראות לכם שגם לאחר חורבן כזה שיעשה האדם בחטאו, אם יחזור בתשובה, אקבלנו ויכופר לו!

אם ראתה תלמיד חכם שעבר עבירה

והאמת שזו תשובה למקרים רבים שאנו רואים, ולמשל יש לך אדם בעל מדרגה שזה כבר ארבעים שנה שלא הגיע לידי כעס, ואפילו בני ביתו מעידים על כך. אנשים פגעו בו, אנשים עשו לא עוול, והוא - תמיד נשאר בשלוות נפשו. והנה ביום מן הימים אנו רואים אותו יוצא מכליו ומשתטה כפי שאדם פשוט אינו משתטה, והקושיא מתעוררת בלבנו - היתכן? אך אם נקבל שיש מהלך כזה שבו ניטלה בחירתו של אדם מחמת איזו סיבה, כגון כדי שיבוא לידי הכנעה ויעלה למדרגה יותר גבוהה, הקושיא תתישב לאשורה.

הוא חלק מקבלת התורה

והאמת שהשרשת אמונה זו בלב היא חלק מקבלת התורה, כי אם לא היו בני ישראל מאמינים שאפשר לתקן כל מצוה ממצוות התורה שפגמו בה, היו חסרים בקבלת כל אחת ממצוות התורה. לדוגמא: לו יצוייר שהיינו רואים שקל להמון העם לעבור על אחד מאיסורי התורה, וכגון על איסור סיפור לשון הרע, אזי אם לא היינו מאמינים שאפשר לתקן ולחזור בתשובה, היינו כאומרים ח"ו שנתנית התורה נכשלה במידת מה, והרי התורה צריכה להיות שלמה.

אכן כאשר אנו מאמינים באמונה שלמה שאפשר לחזור בתשובה יהיה מה שיהיה, אנו אומרים בזה: אע"פ שנכשלנו, אבל אנו יכולים לחזור בתשובה, ואנו באמת הולכים לחזור בתשובה, ונמצא שהתורה תהיה שלמה.

לפעמים כשאנו שומעים שיש איזו קבוצה גדולה של אנשים שבאו מקרב אנשי שלומנו והגיעו לאן שהגיעו, מתנוצצת בנו המחשבה כביכול התורה פשטה את רגליה ח"ו. אך כל זה מפני שאיננו מבינים מה זה כוח התשובה, כי לכן אנו מרגישים כביכול תוכניתו של הקב"ה מצליחה רק באופנים מסוימים, רק בדורות מסוימים ורק אצל אנשים מסוימים.

פעם שאל אותי אחד כשואל לפי תומו: כמה אנשים כבר מצליחים להיות יראים ושלמים? הלא ממש אנשים ספורים ממש יש כאלה! שהרי כל כך הרבה בני אדם נכשלים בענין פלוני ובענין פלוני, ואפילו פלוני שנראה לך כירא שמים, ראה נא איך הוא נכשל פעם אחר פעם בכעס...

ההרגשה היא כאילו אי אפשר להיות ירא שמים אמיתי, והעיקר הוא לחטוף כמה שיותר מצוות כדי שלא לבוא לבית דין של מעלה בידיים ריקניות.

פעם שמעתי ממחנך גדול שנשא מדברותיו ואמר:

שלא כל אחד יכול ליטול את הדין לידי ולעבור עבירה לשמה, ורק הצדיקים יכולים לדעת מתי מותר וראוי לעבור עבירה לשמה, אך עכ"פ אנו רואים שיש מהלך כזה בתורה שנקרא "גדול עבירה לשמה".

וכדברי חז"ל, כזה היה חטא עגל מצד הקב"ה, כי הקב"ה רצה שיהיה חטא כזה בשביל התועלת שיצאה ממנו, והיא שיידע כל אחד מבני ישראל במשך כל הדורות כולם, שאע"פ שחטא האדם, אם יחזור בתשובה מיד יקבלנו.

השרמה למעמד הר סיני

ונמצא מעתה שמעשה דחטא העגל אינה סתירה למעמד הר סיני, אלא להיפך, הוא משלים את מעמד הר סיני. כי הנה קודם מעמד הר סיני אמר הקב"ה לבני ישראל "והייתם לי סגולה מכל העמים", ופירש האוה"ח הק' שכונתו היתה להראות לנו את חיבתו שאנו מובדלים מכל העמים בכמה עניינים, ולמשל, מחשבה טובה - אצל אומות העולם אין הקב"ה מצרפה למעשה, ואצל בני ישראל הוא מצרפה למעשה, ולהיפך, מחשבה רעה - אצל אומות העולם הקב"ה מצרפה למעשה, ואצל בני ישראל אינה מצרפה למעשה.

וסבת הדבר, כי האיש היהודי מחמת קרבת האלוקים שלו קשור כל כך למעשה מצוה ומצד שני הוא מרוחק בתכלית ממעשה עבירה, ולכן כאשר חשב לעשות עבירה, אין זה הוא, והראיה שהרי לא עשה אותו בפועל, ולכן אינה מצטרפת למעשה, ומאיך כאשר חשב לעשות מצוה, הרי זה מפני שנתעוררה מהותו, ולכן היא מצטרפת למעשה, ולהיפך באומות העולם.

כל זה אמר הקב"ה לבני ישראל, אך כדי שהדבר ישתרש בהם היטב, זקוקים היו לראותו בעיניהם. אמר להם הקב"ה: הבה ואראה לכם איזו קרבה גדולה נוצרה בינינו על ידי מעמד הר סיני. אני אביא אתכם

בבואנו למעשה דחטא העגל, אין אנו מוצאים בו את ידינו ואת רגלינו, היתכן שבני ישראל שרק עכשיו נפתחו להם שערי שמים וזכו לקבל את התורה מפי הגבורה, יתלכלכו עכשיו כל כך אך ורק מפני שמשה רבם התאחר ביום אחד? היתכן שבעבור כך יעשו את עגל הזהב ויאמרו?

אכן חז"ל אמרו לנו במסכת ע"ז (ד. א) שאין לזה שום פשט על פי שכל, וזה לשון הש"ס שם: "אמר רבי יהושע בן לוי: לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שנאמר (דברים ה. כו): "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים וגו'".

ופירש רש"י: "כלומר גיבורים ושליטים ביצרם היו ולא היה ראוי להתגבר יצרם עליהן, אלא גזירת מלך היתה לשלוט בהם, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלני, אומרים לו: צא ולמד ממעשה העגל שכפרו (בעיקר) ונתקבלו בתשובה!"

עוד פירש רש"י המשך דברי ריב"ל: שנאמר מי יתן והיה לבבם זה וגו' - בסיני נאמר, אלמא גיבורים ואמיצי לבב ביראתם היו.

פירוש לפירושו: ממה שאמר הקב"ה על בני ישראל "מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי כל הימים" מוכח שמעמד הר סיני, בו הגיעו לפסגת קרבת האלוקים, השאיר עליהם רושם עז של יראה, ומחמת כן לא היה שום מהלך הגיוני בדרך הטבע שיתגבר אז יצרם על הרוח וימשוך אותם לעבוד עבודה זרה, אין זה אלא שיצאה גזירת המלך שכוח הרע יתגבר עליהם וייצא מהם העגל הזה.

יתירה מזו, היו מן הצדיקים שאמרו שעג"ל הוא ראשי תיבות "גדול עבירה לשמה", והיינו שלפעמים יתכן שייצא דבר טוב מן העבירה, וכמו שהביאו חז"ל בענין יעל וסירא שעשתה יעל עבירה לשמה כדי להציל את ישראל מן השמד. ואכן כבר כתבו הספרים

משל למלך שצוה לבנו לחטוא...

בספר "ילקוט קדושת לוי" מביא מה שאמרו הצדיקים בשם הרה"ק מבארדיטשוב זיע"א בביאור ענין חטא העגל, והסביר על פי משל במלך שהיה לו בן יחיד שהיה אהוב עליו מאוד, אך השרים שקינאו בו, דיברו עליו סרה פעם אחר פעם כדי להסיר את חינו מעיני המלך. אולם המלך שאהב את בנו עד מאוד, לא קיבל אף פעם את דבריהם והמשיך לאהוב אותו כבתחילה. וכשראה המלך שהשרים אינם מפסיקים לדבר עליו סרה, התחיל לחשוש שמא ביום מן הימים יתחילו דבריהם לקנות שביטה בלבו ויחלישו את אהבתו לבנו. על כן קרא אליו את בנו ואמר לו: עשה נא איזה חטא בכוונה תחילה, ואז בוודאי יבואו המקטרגים ויקטרגו עליך, ואז אמחול לך על אפם ועל חמתם, וכך יידעו המקטרגים כי לשווא כל יגיעתם, שהרי אני מוחל וסולח לך על כל חטאותיך, וממילא יפסיקו לנסות לעשות פירוד בינינו.

אמר הרה"ק מבארדיטשוב שזה מה שהיה בחטא העגל. הקב"ה רצה שיעברו על חטא חמור כזה כדי להודיע למקטרגים שגם על דבר כזה ימחול ויסלח לבני ישראל, ובכך יעמיד הדבר לדורות, כי מעתה כל אימת שיחטאו ישראל ויבואו המקטרגים לקטרג עליהם, יענה להם הקב"ה: הלא כבר היה גרוע מזה וסלחתי להם. אמנם צריך לתקן, אמנם צריך לחזור בתשובה, אבל לעולם לא אדחה אותם מפני.

הוסיף על זה הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויניץ זיע"א, שיתכן שבני ישראל עשו כל זאת לטובת הקב"ה, כדי שתהיה לו מנוחה מהמקטרגים. והאמת שלשון הגמרא מדויקת מאוד לפי זה, כי כך הוא הלשון בגוף דברי הגמרא: "לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה", היינו שעשו מעשה בכוונה תחילה, בבחינת גדול עבירה לשמה, כדי להראות שאפשר לתקן החטא באמצעות התשובה.

כעין זה יש מאחיו בעל "שארית מנחם" מווישווא זיע"א, שהראה בזה מקום לדברי התוספות (שבת ד. א), שאע"פ שאין אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבירו, מצוה דרבים שאני, והרי אין לך מצוה דרבים יותר מזה, להורות להם תשובה לדורי דורות!

כיון שעל כל פנים הקב"ה נותן לאדם לחמו בעתו, מה אכפת לו ולמה לא יתן לו באותו עסק שהאדם מחפש אחריו, ולמה יעציבוהו שלא תתקיים מחשבתו? הטעם נראה לי שהקב"ה עושה כן כדי שיהיה האדם בעל ביטחון ולא יאמר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. כוחי ועוצם ידי פירושו שהאדם חושב שהשיג את מה שחשקה נפשו בעשר אצבעותיו. הקב"ה עושה לטובתו של אדם שלא ירוויח באותו עסק שהוא סבור להרוויח כדי שלא יפול לבור זה של כוחי ועוצם ידי שהוא בור עמוק מלא נחשים ועקרבים. ומבאר בעל "מראה יחזקאל" שמסיבה זו הולך הקב"ה את בני ישראל במדבר ארבעים שנה כדי שידעו שאין להם שום כוח עצמי, ואז כשהכירו בכך בחוש, יכול היה להמסיר להם לחם מן השמים. ועד היום גורם הקב"ה לאדם לטעום מדור המדבר על-ידי שהוא מראה לו שאין השתדלותו מביאה לו פרנסתו.

ואולם מי שאין לו שכל בקדקדו, תחת אשר יבין כי זה הטובה היותר גדולה עבורו, הוא כועס ואומר: הלא כל כך השקעתי בדבר לא לפני שנתתי צדקה לעניים ופשפפתי במעשיי, ומדוע אינו הולך לי? מדוע??? אבל מי שיש לו שכל בקדקדו מבין שהקב"ה עושה לו זאת לטובתו, כי אילו היה מצליח כל פעם שהיה משתדל, היה בוודאי נופל בבור זה והיה מתנתק מהקב"ה שהוא מקור חיותו ומפסיד את תענוגו ומתרחק מהצלחתו. חודר הכרה זו בקרבך והתחל לקוות לה' שיושיע לך מבלי לדעת איך ובאיזה אופן, וכשתעשה כן עשר פעמים ומאה פעמים, יפך הדבר לטבע שני ותפסיק לחיות עם טרדותו.

רשעים מלאים חרטה כיצד?

ומבאר בעל "מראה יחזקאל" שזהו פירוש מה שאמרו (שבת מוסר פי"ג ע"ג דברים טו. ב) "רשעים מלאים חרטה", כי הנה לכאורה מאמר זה תמוה שהרי הרשעים הולכים אחר שרירות לבם ואינם מתחרטים. אך הפירוש הוא כי בנוהג שבעולם שכאשר האדם מתעסק באיזה משא ומתן ועושה חיל ומצליח, אומרים עליו שהוא אדם גדול ואיש חיל, וכשאדם זה ממש לא יצליח בעסק ההוא, אומרים עליו כי סכל ונמהר הוא ומי ביקש זאת ממנו להיכנס לעסק זה, ואז כשמדברים עליו בסגנון זה, הוא עצמו מתחרט על שלא עשה באופן אחר להצליח, ונמצא שהוא מלא חרטה. אבל אלה המאמינים בה' ובישועתו באמת ובתמים, כאשר רואים הצלחה במעשה ידיהם אין תולים זאת בכוחם, אלא מאמינים שהם עשו את המוטל עליהם והקב"ה הוריק להם שפע מידו הרחבה והמלאה, וגם כאשר אינם רואים הצלחה, אינם מתחרטים על שנוכחו לזה העסק!

(מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון' בספר 'חובות הלבבות', שיעור י"ח. לשמיעת השיעור המלא, חייגו לקו השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 (-) שיעורי חובות הלבבות). ובחור שיעור 18. שמעו וביטחו!

התבוננות

כן הוא בכל השתדלות שבעל הביטחון עושה, אם זה האיש שיוצא למלאכתו ואם זאת עקרת הבית שמטפלת בילדים להאכילם ולהשקותם, צריך תמיד להתבונן ככל האמור.

עושים את ההשתדלות כדי לקיים מצות חסד ולפרסם שמו הגדול ברבים, ותוך כדי כך מזכירים וחוזרים ומזכירים לעצמם שהקב"ה מנהיג את עולמו ושאינו זקוק לעזרתם.

ומתוך כניעה זו פורשים כפיים לשמים ונושאים תפילה זכה מבלי לנסות לשכנע את הקב"ה ולדחוק בו שיקבל את בקשתם, אלא מתוך אמונה שיעשה את הטוב ביותר עבורם בדרך שיראה לנכון!

באכזריות, אלא כדרך הרופא הרופא שצריך לנתח את החולה כדי לרפאותו. ולכן נאמר "איש את אחיו", מתוך רגש של אהוה ורעות.

הוי אומר: מצד אחד צריך להבין כמה חמור הוא החטא ומה משמעותו, אך מצד שני צריך לדעת שהקב"ה לא ידח ממנו נידח, ושענין הכעס אצל הקב"ה אינו אלא מן השפה ולחוץ, ובאמת אהבתו של הקב"ה אינה נחלשת אפילו כמלוא נימא.

ביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם

עוד יש לזה הוספה נפלאה מהרה"ק רבי הענין מאלכסנדר זיע"א. בהלווייתו של הרבי מאלכסנדר, ביקש הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב זיע"א לשמוע איזה דיבור בשמו. הרבי מסטריקוב היה נוסע אל החידושי הרי"ם זיע"א, אך כשנסתלק לא עבר, אל הרבי מאלכסנדר (שרוב החסידים עברו אליו), אלא עבר להסתופף תחת צלו של אביו הרה"ק רבי אברהם מטשעכנאו זיע"א. כעת עם הסתלקותו של הרבי מאלכסנדר, ניגש לאיזה חסיד ושאל אם הוא יודע לומר איזו אמרה משמו.

פתח החסיד ואמר: הקב"ה אמר למשה לאחר חטא העגל (שמות לב. לה) "ביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם", ופירש רש"י: "תמיד תמיד, כשאפקוד עליהם עוונותיהם, ופקדתי עליהם מעט מן העוון הזה עם שאר העוונות, ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עוון העגל". אך הרבי פירש: הלא לא חטאו בני ישראל אלא כדי להורות שיש דרך תשובה לחוטאים, ואם כן זהו הפירוש: ביום פקדי - כשיחטאו בני ישראל, ופקדתי - אזכר שכבר פעם חטאו ונתקבלו בתשובה, וממילא אקבלם גם אז בתשובה ואסלח להם לכל עוונותיהם.

כיון ששמע הרבי מסטריקוב זאת, אחז בפאות ראשו ואמר: רבי כזה! איך זה שלא נסעתי אליו? איך זה שלא הלכתי לינוק ממנו תורה ויראת שמים?

התבוננות כעיקר

לסיום נאמר, שהתבוננות בענין זה מועילה מאוד לתשובה, כי כשהאדם באמת מתבונן איך הקב"ה משתוקק שיחזור בתשובה, ושכל מה שהוא מעניש את האדם, אינו אלא מפני שהוא רוצה שיחזור אליו והוא מתכוון לטובתו, אזי מתעורר לבו לשנות את דרכיו.

הן עיקר התשובה הוא שיתבונן האדם: איך הגעתי עד הנה? אין זה אלא שתפיסתי קודם לכן לא היתה נכונה. ומתוך כך יבוא האדם ליישר את תפיסתו, כי אז נמצא שהעבירה היתה סיבה לעקור את תפיסתו המוטעית ולאמץ תחתיה תפיסה ישרה, והרי זה הדבר הטוב ביותר בשבילו.

לדוגמא: ראובן כועס פעם אחר פעם, ונכשל בזה אפילו ברבים, והרי הוא מתבייש מעצמו, אך אינו רואה דרך לצאת מן הסבך, עד שיום אחד הוא מקבל עונש גדול מאוד, וכגון שנסבב לו מחמת כעסו הפסד כספי גדול, כי אז הוא מבין שבאו מים עד נפש והולך לבקש עזרה לנפשו ומגלה שתפיסתו עד הנה כלפי העולם לא היתה נכונה. נמצא מעתה שההפסד הכספי היה הדבר הטוב ביותר עבורו, ולא רק מפני שמעתה יפסיק לכעוס, אלא בעיקר משום שמעתה יתחיל לחיות נכונה.

זוהי אהבתו של הקב"ה אשר אין אהבה יותר גדולה ממנה!

אנו עושים דברים הרבה לטובת חינוך הילדים והתלמידים אשר בוודאי נקבל עליהם גן עדן, אך כנגדם אנו עושים טעויות הרבה אשר בוודאי נקבל עליהם גיהנום. ומה יותר? גן עדן או גיהנום? איני יודע! שהרי לפעמים הטעויות הן הרות אסון...

כל זה נובע ממה שאיננו מבינים מה זה כוח התשובה, ומזה נובע גם מה שבני אדם מצטדקים לאמור בעברם על הלכות מפורשות: "כולם עושים כך". כוונתם לומר בזה שאם כולם עושים כך, סימן הוא שהתורה פשטה ח"ו את רגלה ואין מנוס מלעבור על עבירות מפורשות. אך רצון הקב"ה שנוכח שהגם שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, מכל מקום הדלת פתוחה לשבים, וכל השב מתכפר לו.

וזוהו גם יתמו חטאים מן הארץ, וכמו שפירשו חז"ל יתמו חטאים ולא חוטאים, דהיינו יש חטאים, אך עם כל הרהור תשובה נעלם עוד אחד מהחטאים, עד שנשאר האדם עומד צח ונקי. יש וחטאו של אדם מתפרסם, אך הרהור התשובה שלו אינו מתפרסם, ולכן כולם אומרים "הנה גם אצלו התורה לא נתקיימה", והאמת שהתורה נתקיימה אצלו, שהרי חזר בתשובה שלמה.

סוף דבר, הקב"ה מלמדנו שאפשר לתקן כל דבר ושצריך לתקן כל דבר. הן כבר הבאנו מדברי הגמרא (קדושין דף מ) שמי שבא דבר עבירה לידו וניצל הימנו - עושינו לו נס, כי בעצם זה שהוא מתגבר, הוא מתקרב אל הקב"ה, כי אם האדם לא היה נכשל מעולם, לא היה החטא מדבר אליו כלל ולא היה צריך להתגבר על יצרו, וכפי שכתב כן האוה"ח (פרשת אחרי) שאם לא היה האדם חוטא, כי אז לא היתה הימנעותו מן החטא נחשבת לו כעבודה, שהרי לא היה מכיר כלל בטעם החטא, ודווקא מפני שחטא ועכשיו הוא מתגבר, הקב"ה אוהב אותו כל-כך ועושה לו נס.

להורות תשובה לרבים

את כל זה אנו לומדים ממעשה העגל, בני ישראל הסתכלו אחורנית והתפלאו על עצמם - היתכן שעשינו כזאת? הרי אין זה מתאים לנו כלל! אכן חז"ל הודיעו לנו שהוא להורות תשובה, כדי שאם ירגיש האדם שהתלכך כל כך בעשותו דבר מה שאינו מתאים לו, ויעלה בדעתו שמעתה יהיה נידון לחיי צער וסבל וכפי שאמר לו פעם אחת יהודי שהיתה לו מנה גדושה של יסורים: התלכתי כל-כך, עד שאני חושב שאני רואי להתפלל שיתלכו ממני היסורים, שהרי זה מגיע לי, יבין שאינו כן, אלא הקב"ה פוטר לו ידו וממתין לו שיחזור בתשובה, וכיון שיחזור בתשובה, מיד יקבלו, כי אע"פ שאין היסורים מעלימים את החטא, התשובה הנכונה מעלימתו.

כה אמר ה' אלוקי ישראל

בפסוקים נאמר: ויעמוד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי, ויאספו אליו כל בני לוי, ויאמר להם כה אמר ה' אלוקי ישראל שימו איש חרבו על ירכו, עברו ושבו משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו. העיר בספר "דברי שמואל" על הלשון "אלוקי ישראל" שנראה כמיותר. והשיב שמה רצה להודיע לבני ישראל שהקב"ה עדיין מייחס שמו עליהם אע"פ שהם נמצאים במצב גרוע כזה, ואינו בוש עמהם. וממשיך שאע"פ שלא היתה ברירה אחרת ובני לוי נאלצו להרוג את אחיהם, נצטוו לעשותו שלא

פותח שער לדופקים בתשובה

משנת התשובה, במשנתו של
הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א
(לרגל יומא ההילולא - כ"א אדר התקמ"ז)

בספרו "נועם אלימלך" (תחילת פרשת כי תשא) כותב רבינו ברוח קדשו שהצדיק יש לו כוח גדול לעורר בני ישראל לתשובה ולהמשיך להם שפע, ולא רק צדיק שידוע לעשות ייחוד בעולמות העליונים, אלא גם צדיק שהוא תמיד בתשובה ויודי להבורא ברוך הוא ויתעלה, אף הוא יכול להשפיע לבני ישראל.

הנה יסוד זה שופך אור על עבודה גדולה שהיתה לו להרבי ר' אלימלך. הן ידוע שכל ימיו, מאז עמדו על דעתו ועד יומו האחרון עלי חלד, היה עוסק בתשובה. אמנם כן, בוודאי היה מייחד גם את כל העולמות, אבל מה שהיה גלוי ונראה מבחוץ, היתה עבודת התשובה. כידוע, כשהיה נמצא בסביבת אנשים, היה תמיד פורט את חטאי עצמו ועוסק עליהם בתשובה, וכך היו האנשים מסביב מבינים את מה שהיו צריכים להבין וחוזרים בתשובה שלימה על מעשיהם.

כל ימיו בתשובה

וכך כתב הרה"ק רבי זכריה מענדיל מייזוסלב זיע"א באגרת הקודש הנדפס בסוף הספר "נועם אלימלך": מה לי לספר גדול מעלותיהם [של הצדיקים], מי יוכל לספר כי דבר שאין סוף הוא, הם תמיד מפרסמין גנותיהם ומביישין עצמן ברבים אם יש להם איזה מחשבות פסול או אם דיברו איזה דיבור קל בלא קדושה או אם הלכו איזה פסיעה אחת בלא קדושה, הם מפרסמין ומגליין תיכף הדבר ההוא כדי לבייש עצמן וחוזרין תיכף בתשובה שלימה כאילו עשו עבירה תמורה חס וחלילה מעבירות שבתורה ואין חילוק ביניהם כלל, ותמיד רואין חוב לעצמם וזכות לחבירו...

יותר מזה כתב בספה"ק "תפארת שלמה" שהרבי ר' אלימלך לא דיבר אף פעם בענין בית המקדש, כי אם בענין תיקון הנפש. ובכוחו עבודתו זו השפיע על בני דורו ועל בני כל הדורות הבאים אחריו עד ביאת המשיח שיהיו להם הרהורי תשובה. כך העידו צדיקים שאם יש יהודי בימינו הנמצא בקצה העולם ומתעורר בתשובה, אין זה אלא בזכות הרבי ר' אלימלך שפעל כזאת על-ידי התעניות שהתענה לשם כך במשך כ"א שנים.

מעשה

הרבי ר' זושא סיפר פעם לבעל התניא זיע"א שפעם ישב אחיו הרבי ר' אלימלך ליד

חדר רבו המגיד הק' ממעזריטש ושמוע שהמגיד קורא לו. כשנכנס אליו, אמר לו המגיד: "שמע נא מלך"! אומרים עכשיו במתיבתא דרקינא שאהבת ישראל פירושה לאהוב רשע גמור כצדיק גמור. בכוחו של הצדיק לעורר כל נשמה הנמצאת בעולם

שבת
התעוררות והתחזקות

מ"ט הרב
שביעון
שפיצער
שליט"א

4 person room	2 person room
\$399	\$549
per including food	per food
\$649	per food

FOOD INCLUDED IN THE PRICE

מחנות שבת
MACHON HAVINEINI.COM
718.686.8300

להרהר בתשובה, ובכוחה של כל החבריא ביחד לעורר אותו לחזור בתשובה שלימה". ויהי בבוקר, הרבי ר' אלימלך קיבץ אליו את כל החבריא הקדושה תלמידי המגיד, ולאחר שמסר להם את דברי הרב, המריצם לעסוק יחד בתשובה, כי בוודאי יש נשמה אחת שצריכים להצילה מרדת שחת וכשיעסקו המה בתשובה, אף הוא יחזור בתשובה. כך ישבו ועסקו בסיפורים ובמאמרי חז"ל על ענין התשובה.

תוך כדי כך נכנס שם אחד והתחיל להתלוצץ מהם, אך הם לא פנו אליו והמשיכו לחזור בתשובה בהינם שאליו רבם התכוון. הם המשיכו בשלהם ואמרו מזמורי תהלים בהשתפכות הנפש, והוא המשיך בשלו, להתלוצץ מהם ולקרוא להם בטלנים. משעבר זמן מה, הרגישו שהגיע הזמן לדבר עם האיש. הם התחילו לדבר עמו ולהסביר לה כמה גדולה נשמתו וכמה היא משתוקקת לאביה שבשמים.

הבנה למעשה

ואכן דיבוריהם עשו עליו רושם גדול ולא עברו ימים מועטים עד שהוא נעשה בעל תשובה גמור!

מעשה

הרה"ק רבי משה יצחק מפשעווארסק זיע"א סיפר שכאשר ה'חברא קדישא' נכנסו אל הרבי ר' אלימלך קודם הסתלקותו ואמרו לו כדרך שאומרים לכל גוסס: "חזור בתשובה",

הבנה למעשה

התחיל לצעוק: "היכן הייתם עד כה? כשישבת ליד הקערה עם הליכות (לאטקס), למה לא אמרתם לי אז חזור בתשובה? רק עכשיו כשאני כבר שוכב על ערש דווי והולך למסור דין וחשבון בפני בית דין של מעלה אתם באים לעורר אותי בתשובה?" ואז פרץ בבכי נורא עד שכל מי שהיה שם נתעורר לתשובה.

מעשה

האדמו"ר מטריסק שליט"א מספר: מעשה ביהודי אחד ממכריי, תושב לוגאנו שבמדינת שווייץ, שבנו ירד ר"ל מן הדרך. הלך היהודי אל האדמו"ר מראחוב שהתגורר אז בשווייץ ותניה בפניו את צרתו כי בנו התרחק מן הדרך המסורה. יעץ לו האדמו"ר מראחוב שיציע לבנו לבוא להסיע אותו (את האדמו"ר מראחוב) לצינו הקדוש של הרבי ר' אלימלך תמורת תשלום כמקובל בשוק. מדובר בנסיעה בת "ב שעות, בנסיעה במכונית. האדמו"ר מראחוב אמר לאב: "אמור לבנך שאני מבטיח שלא לדבר אתו במהלך כל הנסיעה שום מילה בענין התשובה". האב מסר את ההצעה לבנו והבן הסכים.

הוא הסיע את האדמו"ר וכשהגיעו לליזענסק, אמר לו האדמו"ר: "אני נכנס עכשיו לציון לומר את כל ספר התהלים, ובכן שמע נא לעצתי, אם כי אני רוצה להתערב לך בחייך, כנס אף אתה ואמור מזמור תהלים אחד". הבחור נכנס ואמר מזמור תהלים, ומיד נפתח לו מעיין של דמעות. לקח לו זמן רב עד שנגרע, ומיני אז התחיל לחזור בתשובה, והיום הוא אברך משי, נעים הליכות, תלמיד חכם וירא שמים.

הבנה למעשה

זו היתה עבודת הרבי ר' אלימלך. כל ימיו עסק בתשובה והמשיך עמו נשמות נידחות, ואף היום מתגלגלים סיפורים לרוב על אנשים שחזרו בתשובה בכוח ובזכותו. עלינו לדעת שכל צדיק יש לו אור שמי שמתנדב אליו זוכה שאור זה יאיר אליו. וכמו שרבים נוסעים לצינו של הרה"ק מרימנוב זיע"א שעסק כל ימיו בהבאת שפע לבני ישראל, וכן רבים נוסעים להרה"ק מקערעסטיר זיע"א מהאי טעמא, כמו כן ציונו של הרבי ר' אלימלך הוא מעיין של שפע להשיב לב בנים על אבות. מקום הוא שכל אחד יכול להתעורר בו בתשובה וכן להתפלל בו על אחרים שיחזרו בתשובה! יתן ה' וכולנו נתעורר בתשובה שלימה בזכות האי צדיקא ורעיא מהימנא!

ישמחו במלכותך שומרי שבת...

עת מותארכים ימי השבת קודש ראוי ונכון לנצלם למלאות כליונו בר ממבכרי החיים בתורה ועבודה באור השבת החופף עליהם.

מבחר שיעורים בהרים ונפלאים ישפכו לפניכם אור על גודל סגולת השבת קודש וניצול זמנו!

טלפון ישיר שע"י קול הלשון: 0732951337

קול הבינני 072.257726 א"י - 0718.686.8300 ארה"ב -
ברטניה - 0204.586.2115 בלגיה - 03.300.0223

לחצו על התמונה וקבלו את השיר ישיר. וכן קבלת השיעור דבר יום ביומו. ניתן לפנות ישירות למכון הבינני בדוא"ר info@machonhavineini.com

ידידינו
הר"ר שמואל ברגמן

שליט"א

בן ידידנו
הר"ר אליהו שליט"א

לרגל הולדת בתו למז"ט

ויזכו לגדלו לתורה ולחופה מתוך אמונה ובטחון

לקיי
טען חורף!

הדלקת נרות: 17:26
יציאת השבת: 18:17
רבינו תם: 18:58

ע"פ אופק תל אביב
י"ח באדר התשפ"ג

טוב להסות בה'

831

מלאכי הבושה

כי תשא התשפ"ג

אחשוורוש עושה משתה גדול בו הוא מוציא את כלי בית המקדש ולובש את בגדי הכהן הגדול. באותו רגע, יצאה בת קול משמיים ואמרה (מגילה יב): "המלכים שלפניך השתמשו בכלי בית המקדש ומתו, וכעת גם אתה חוטא בעוון זה – על כך תיענשו". ובמה נענש על כך?...

אומרת הגמרא: "החל השטן מרקד ביניהן והרג את ושת". זה היה עונשו שמתה אשתו. שואל הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל: "הרי אחשוורוש הוא זה שחטא ועל כן העונש מגיע לו, ומדוע פטרוהו מהעונש והביאו זאת על אשתו?". תשובה נוראה ומבהילה עונה הגאון ואומר: "רבותינו מספרים כי ביום השביעי למשתה, איבד אחשוורוש את דעתו והחל להשתכר לעיני הכל.

"ויהי ביום השביעי כטוב לב המלך ביי"ן" – אומרים חז"ל (מגילה יב) כי בשעה שראתה ושת את בעלה אחשוורוש משתטה ומתבזה לעיני כל, החלה לזלזל בו

ולביישו, וכך אמרה לו: "אחשוורוש – שומר הסוסים (זה היה תפקידו לפני כן), אבא שלי היה שותה יין בכמות של אלף אנשים ולא השתכר ואיבד את עצמו, ואתה על ידי מעט יין השתכרת ונשתטית".

כך אמרה לו לעיני כל עבדיו והעם שהיה סביבו. אומר הגאון: אכן הגזירה היתה צריכה לפגוע בו והיה צריך למות, אך כיוון שקיבל ביזיונות והבושה לעיני הסובבים – התבטלו מעליו כל הגזירות הרעות, ויצא ממוות לחיים!.

כה גדולה ונוראה היא מעלת המתבזה לעיני הרבים. מכאן אומרים בשם האדמו"ר רבי יחזקאל מקוזמיר זצ"ל, כי נאמר במגילה (א, יח): 'זכדי בזיון וקצף' – כלומר, "הביזיון יהי די, בכדי לכפר על הקצף". שהביזיונות מבטלין את כל הצרות. נורא עוד יותר, אומרים בעלי המוסר, כי בשעה שציווה אחשוורוש להביא את ושת למשתה לעיני כל – הרי שהיא סירבה לבוא בצורה כזו כיוון שגדל לה זנב (קרן או צרעת לשאר הדעות).

אך אם ושת היתה מגיעה במצב זה והיתה מתבזית ומתביישת בקבים – הרי שאותן ביזיונות היו מכפרים לה על כל חטאיה, ולא היתה מקבלת את עונש המוות כלל וכלל! פלא פלאות. בילקוט המדרשים (ערך רבנו הקדוש) מביא מעשה מדהים: "רב הונא חלה ומאד עד שנפטר מן העולם במוות קליני. לאחר כמה ימים חזר באורח פלא לחיים והחל לספר לתלמידיו: "בניי, דעו לכם שהייתי בעולם העליון, וברצוני לומר לכם – כי אשרי מי שאינו עומד על מידותיו.

בשבועה, כי ראיתי כיצד באו כיתות של מלאכי השרת ולימדו עליי זכות כדי שאחזור לעולם – ובית דין של מעלה לא קיבלו מהן. מלאכי השרת הציגו את המעשים הטובים שלי – אך הן לא היו מספיקים בשביל להשיבני לעולם. עד שלפתע, הגיע מלאך אחד ואמר: "דעו לכם כי היהודי שעומד לפניכם מעולם לא עמד על מידותיו". ומיד כשאמר זאת, פטרוני ממיתה לחיים וחזרתי לעולם הזה". כמה גדול כוח הוויתור, ההבלגה והשתיקה נגד הביזיון והבושה – שכל הצרות מתבטלות מעל האדם. את המעשה המדהים הבא סיפר הרב אשר קובלסקי שליט"א: "היה זה בחודש אלול תש"פ. הקורונה הכתה בעולם, כשאנשים נכנסים לבידודים וסגרים על מנת לא להדביק אחד את השני. והנה, יהודי אחד מהעיר בני ברק, נדבק בנגיף בצורה קלה ב"ה בזמן יום הכיפורים, כך שבלייל הושענא רבא סיים את זמן הבידוד שנכפה עליו בביתו. – ההמשך בעמוד 4 –

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. דביר בן רויטל. ליאור בן פרידה. אריאל בן רויטל. שרה חיה רפאלה בת רחל. ניסים חיים רחל בן לשיפה.

זיווג הנזון: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רותמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. הרב שמעון בעדני בן חביבה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יה. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן גליה. פרחיה בת טובה. עליוזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. סוזן שושנה בת חביבה.

העלון אנקבה
לעילוי נשמת
אסתר בת מנחם
ת.נ.צ.ג.ה

כמה כסף לתת בחתונות?

1 מצוה לעשות לכבוד החתן והכלה דברים מצחיקים כדי לשמחם, ושכר המשמח גדול ועצום מאוד. אומנם יש להימנע מליצינות יתירה ומהוללות.

ובעניין מתנות לחתונה - אדם שמביא מתנה מכובדת לחתן, יצא ידי חובת המצוה לשמחו, אומנם אם משתתף בסעודה ולא הביא מתנה, או שהביא מתנה זעומה - הרי הוא גוזל את החתן ומפסידו, ובודאי שלא יצא ידי חובתו לשמח חתן וכלה (חופה כהלכה) בשם הגר"ע יוסף זצ"ל. ***

מתנה מכספי מעשר

2 אדם שהוזמן לחתונה, אין לו לתת מתנה לחתן מכספי מעשר. ורק אם ידוע לו שמצבו הכלכלי של החתן אינו טוב, ורוצה להוסיף ולתת לו מתנה מכובדת מכספי מעשר, רשאי לעשות כן, ולצדקה תחשב לו. לפיכך אם בדרך כלל הוא נותן לחתן מתנה בסך של מאה שקלים, וכעת רצונו להוסיף עוד 100 ₪ למתנה, יתן מאה שקל מכספו, ואת המאה הנוספים, רשאי לתת מכספי מעשר. (עשרה זהב, זייצבור יוסף) אומנם אם ידוע לו שהחתן יחזיר לו בשמחות

שלו את אותו סכום כסף שקיבל, צריך להודיע לו, שהוסיף לו סכום מסוים מכספי מעשר, כדי שהחתן לא ירגיש מחויבות להחזיר לו סכום זה. ***

להרים חתן על השולחן

3 כאשר משמחים את החתן, יש לזוהר שלא לשמחו בדברים שעלולים לגרום לו סכנה, כגון שמרימים אותו על שלחן ומסובבים אותו, או שמשכיבים אותו בתוך מפת שלחן ומקפיצים אותו באויר וכדומה, ויש להימנע מכך, וישמחוהו בדרך אחרת. ***

שירים לחתן בשעה מאוחרת

4 כאשר עורכים סעודת שבע ברכות, יש להיזהר שלא לשיר בקול רם לאחר השעה 11 בלילה, מפני שמפריעים לשכנים לישון. ומי שמרעיש לאחר השעה 11, אפילו שכונתו לקיים מצות שמחת חתן וכלה, הרי זו מצוה באה בעבירה. ***

הושבת החתן בראש השולחן

5 יש להושיב את החתן בראש השולחן בכל סעודה של שבעת ימי המשתה, בין בסעודה הנעשית בבית החתן ובין בסעודה שנעשית בבית אחר, כדי לכבדו בכבוד הראוי לו.

הרה"ג רמי דוידוף / קונטרס 'זתפקדנו'

1 כתב רבי אליהו גוטמאכר (הגהות למסכת שבת דף ק"ל) כי בזמן שהתינוק בוכה מצער המילה, עת רצון היא, ועוד מובא בלשונו: "וגם יכוון כל אדם על צרותיו בעת בכי הנימול מיסורי המילה, שכל זה עולה בלי מונע מכל קליפה ועל זה נאמר 'כי שמע ה' קול בכי' - בכי הילד הנימול, 'שמע ה' תחינתי, ה' תפילתי יקח", וכל זאת משום שהילד סובל אז מחמת מצווה ושערי שמים נפתחים.

2 כותב רבנו החיד"א בספרו 'מדבר קדמות':

★ סגולה קדושה ★

"מסורת בידינו מפי זקנים שקיבלו מהקדמונים, כי איש אשר יקיים מצוות פדיון בנו בכורו כדוין (אחר חודש ימים מיום לידתו), וייתן לו חמישה סלעים בשמחה שיהיה לו לגמרי, שלא יחזיר הכהן שום דבר בשום אופן, יהיה בטוח שהילד יחיה וינצל מפגע רע ומפגע חולי הילדים ויגדל ויהיה לאיש".

3 כתב רבנו 'כף החיים' (סי קלד') סגולה לאישה שתלד ברווח ובקלות, שבחודש התשיעי להריונה יעשה הבעל פתיחת ההיכל בבית הכנסת ויפתח את שתי דלתות ההיכל ויאמר: "רבנו של עולם כמו שפתחתי את ההיכל בקלות, כך יצא הוולד בנס".

להתבגר = להתגבר!

"מי-האיש החפץ חיים, אוהב ימים לראות טוב. נצור לשונך מרע, ושפתיך מדבר מרמה. סור מרע ועשה-טוב, בקש שלום ורודפהו". אחד הדברים שהכי חשובים לנו בחיים - אלו החברים שלנו. כל אחד מאיתנו צריך משהו, שהיה לו עם מי לדבר, על מה לדבר, עם מי לחוות חוויות וללכת לטייל וגם ללמוד ביחד לפעמים. הקב"ה טבע בתוכנו את הצורך להיות חברתיים ובעלי משמעות בחברה.

אחרי שהחלטנו להתחזק ולקרב את עצמנו לקב"ה ולאהבתו אלינו, מוטל עלינו, איך לא, לשמור על הפה ולהימנע כמה שיותר מלשון הרע ורכילות. קל? לא כל כך. הרי כחלק מהיותנו בחברה שבה אנחנו רוצים להביא את עצמנו הכי טוב, אנחנו רוצים לפעמים להגיד את דעתנו, להיות אלו שמצחיקים ושכולם מתחברים אליהם, או בקיצור, להיות עד כמה שאפשר במרכז החברתי, מי פחות ומי יותר.

בסופו של דבר, אף אחד לא רוצה להישאר בחוץ, גם אם אנחנו אנשים שאוהבים להיות עם חבר או שניים ולא במרכז העניינים של החברה הכללית, כל אחד מאיתנו הוא חלק ממעגל חברתי מסוים. אבל נתאר לעצמנו סיטואציה שיכולה לקרות במעגל חברים: "וואי, איזה מצחיק, אחרי השיעור המורה לא שמה לב למדרגה ונפלה כל הדרך למטה, נו (פונים אליך), אתה היית הכי קרוב אליה, ספר איך זה היה נראה".

מצד אחד, איך בא לי לעשות חיקוי שלה, ושכולם יצחקו (עוד אחרי שהיא סימנה שלא עשית שיעורים)... ומצד שני, רגע...

עידן נג'אר

המדריך למתמודד

לשון הרע. אסור לחקות אנשים או להשפיל אותם בחברה, זו הלבנת פנים!. כולם מחכים לחיקוי שלך, ואתה בדילמה, ולא יודע מה לעשות. אם אנחנו חכמים - נמציא לנו תירוץ למה לא, גם אם זה קצת יבאס את החברים ומקסימום יתאכזבו מאיתנו.

אם ניפול בלחץ החברתי - הרי שציערנו לא רק את המורה, אלא את הקב"ה בפרט. אחרי כל מה שהקב"ה נותן לנו ואוהב אותנו, צערנו אותו ואכזבנו. אולי זה היה כיף להיות מקובל לרגע אחד, אבל להשפיל יהודי, לאכזב את הקב"ה ולוותר על הכבוד של עצמנו, זה באמת היה שווה?. לפעמים,

כשאנחנו רוצים להגיע אל האמת ואנחנו עומדים במבחן החברתי, שבו אנחנו רוצים לתפוס את שני הקצוות יחד - גם מקובלים וגם "צדיקים", אנחנו מגלים שזה לא בדיוק אפשרי. למעשה - אי אפשר לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה.

אנחנו נדרשים לעשות חשבון נפש ולבדוק, מה יותר חשוב לי - להתקרב לקב"ה ולהיות יהודי טוב יותר, או המקובלות בחברה ושמא

יתרחקו ממני. קבלנו אתגר במתנה, לדעת לבחור באמת, ולדעת באמת מי הם החברים שלנו וכמה אנחנו מקדמים אותם והם אותנו. אם הם מכשילים אותנו והופכים אותנו לאנשים טובים פחות, מכובדים פחות ובעלי יותר פחות, אז אולי הרווחנו קצת כבוד, אבל האם הם באמת חברים? האם הם הופכים אותי לאדם טוב יותר, כמו שאני רוצה להיות - או לא? האם הקב"ה שמח בי שאני איתם? מי האיש החפץ חיים? זה שיאהב לראות, לדבר ולעשות טוב בעולם של הקב"ה ושל עצמו.

הרה"ק לרבני ספרד

אל מעונו של מרן הגאון ר' שמואל וואזנר זצ"ל הגיעו בעלי מושבים דתיים המגדלים לולי תרנגולים כששאלה בפייהם: "כל בעל לול יודע כי כאשר מגיעה התרנגולת לזקנותה היא מפסיקה להטיל ביצים. אלא שלאחרונה גילו החוקרים שיטה מיוחדת כיצד לגרום אף לתרנגולות הזקנות לשוב ולהטיל ביצים בכמויות נכבדות, הנקראת "נשירת הנוצות". ומדוע? שיטה זו מגלה כי אם יעצרו את נתינת המזון למשך 10 ימים לתרנגולת הזקנה שהפסיקה להטיל ביצים, ויתנו לה רק מים, יקרה דבר מעניין: הנוצות שעל גופה נושרות לחלוטין ותחתיהן יצמחו נוצות חדשות, ואז מיד מקבלת התרנגולת הזקנה כוחות חדשים כבצעירותה וחוזרת היא להיות להטיל ביצים כאילו נולדה מחדש. כך נהנים בעלי הלולים מייצור רב וכפול של ביצים, אלא, שהרעבת התרנגולות למשך זמן של עשרה ימים גורמות להם צער רב והם נעשות חלשות, ואף ישנן כאלה שלא שורדות ומתות. כעת, שאלתם היא האם מותר להם לעשות כדבר הזה?". מרן הרב וואזנר ענה להם ואמר: "דעו לכם, כי כל דבר שיש בו צורך הכרחי לאדם הינו מותר ואין בו צער בעלי חיים, כמו לשחוט הבשר על מנת לאכול, להעמיס משא על החמור וכדומה. אלא, שאם מדובר בצער כזה שיש בו אכזריות לבהמה, כמו במקרה הזה – אסור לחלוטין. ומדוע?... מפני שכתב הרמב"ם: "אין האכזריות והעזות מצויה אלא בעכו"ם עובדי ע"ז, אבל עם ישראל, זרעו של אברהם אבינו, אשר השפיע עליהם ה' את התורה, רחמנים הם על הכל, ועל כן ציוונו ה' לרחם על בריותיו". סיפר בעל 'קב הישר' (פ"ז) בשם

ה'חרדים': "היה זה בתקופת האר"י הקדוש. אחד מהיהודים החשובים בקהילה, אשר היה איש תם וישר, שמע על בואו של האר"י הקדוש לעיר וביקש ממנו לשהות בביתו. הסכים האר"י הקדוש, והלה כיבדו בכבוד גדול כראוי לאיש אלוקים קדוש. לאחר כמה ימים, כשסיים האר"י הקדוש את שליחותו, הודה לבעל הבית מקרב לב ואמר לו: "אמור נא לי בבקשה, כיצד אוכל להשיב לך טובה על כל מה שעשית בעבורי?". בעל הבית חייך ואמר: "רבנו כל זאת עשיתי מאהבה ולשם שמיים, איני חפץ בתמורה".

אך האר"י, הפציר בו שיקבש. או אז, השפיל את פניו לקרקע ואמר לאר"י בצער: "ישנו דבר שמעיק עליי מאוד. לאחר החתונה נולדו לנו כמה ילדים טובים ובריאים ב"ה. אך מאז, הפסיקה אשתי לפתע ללדת ונעשתה עקרה. הרופאים אמרו לנו כי עלינו להסתפק בילדים שחנן אותנו ה', וכי לעולם לא יהיו לנו יותר ילדים. קשה לנו מאוד מכך ואנו משתוקקים לדבר זה". האר"י הקדוש עצר לכמה רגעים, וואמר לו: "בוא ואגלה את הסיבה שמשמיים עצרו לך ולאשתך את האפשרות לזכות בעוד ילדים. כידוע לך, כי לכל מאורע שמתרחש בחיינו, יש סיבה רוחנית שנגרמה ממעשינו. בתחילת חייכם גידלתם בחצר לול תרנגולים לצורך פרנסה, כשאתם דואגים

להם לאוכל ושתייה. והנה, לפני כמה שנים ראתה אשתך כי הסולם הקטן המונח לאפרוחים הקטנים על מנת שיוכלו לעלות בו ולשתות מקערת המים, גורם לבלאגן ולכלוך רב, והוציאה אותו משם. מאותו רגע, האפרוחים הקטנים לא הגיעו לכלי המים והחלו להיות בצער רב, וסובלים מצימאון. דע לך, כי באותו יום עלה צפצופם של האפרוחים השמימה לפני הקב"ה, ובשמיים החליטו כי בעקבות הצער שגרמה רעייתך לאפרוחים – עליה להיות עקרה, למרות שלא עשתה זאת בכוונה. מאז ועד היום, זעקת וכאב האפרוחים עומדת בשמיים ועוצרת את הילדים הנוספים הצריכים לרדת לעולם לביתכם". שמע זאת היהודי והזדעזע: "כיצד נוכל לתקן זאת ולהסיר את הקיטרוג מעל ראשנו?", אמר בדמעות שלישי. "רק אם תחזירו את הסולם אל קערת המים שבלול – יפתח צינור השפע בחזרה לחייכם", אמר לו האר"י הקדוש ופנה לדרכו. רץ מהר בעל הבית אל סולם המים הקטן והישבו למקומו הקודם. מיד ראה כיצד האפרוחים שהיו באותה העת בלול החלו לקפץ באושר ולשתות מים. לאחר פחות משנה חבקו הזוג בת ראשונה אחר שנים רבות של עקרות, כשאליה התלוו אחים נוספים, שנה אחר שנה. מסיים הקדוש בעל 'קב הישר' את המעשה וכותב: "ללמדך כי ה' יתברך פוקד ומשגיח על כל בריה שבעולם, ואף על בעלי החיים ומרחם עליהם, ועל כן הוא מעניש את המצערים אותם". (זפריו מתוק' שמות) ה' הוא בעל הרחמים וכי הוא מקפיד על המתאכזרים על בניו ואף על בריותיו, וכל המרחם על בריותיו מרחמים עליו משמים.

הקב"ה הוא אב רחמן והוא מבקש מאיתנו להתנהג ברחמים על בריותיו, וזאת מפני שכל צער שגורם האדם בחייו לאיזו בריה בעולם, עולה אותו צער השמימה ומקטרג על אותו אדם שאף עליו לא יחמלו ולא ירחמו, על כן, מיד כאשר האדם משנה דרכו ומרחם על בריותיו של ה' – מיד נפתח לו פתח הרחמים מהשמיים.

מי נולד מביזיונות?

התענית ה'ה'

– המשך מעמוד 3 –

כל חג הסוכות הוא לא יצא מחדרו וקיבל את הדין באהבה. והנה, בשעה טובה ומוצלחת הסתיימו ימי הבידוד בליל שמחת תורה. כעת מותר לו לצאת כאחד האדם ולשמוח בשמחתה של תורה. הוא מגיע לבית הכנסת, ואז לפתע, אחד המתפללים שידע על כך שהינו חולה קורונה, אך לא ידע כי תמו ימי הבידוד, חשב לעצמו כי וודאי הוא התיר לעצמו לקצר את הבידוד ויצא לפני הזמן.

אותו מתפלל ניגש אליו לעיני כל המתפללים וצעק עליו בקולי קולות: "פושע! נוכל! באת להביא עלינו חולאים ומחלות! יצאת מהבידוד לפני הזמן ובאת לסכן את המבוגרים שבינינו. רשע, תסתלק מכאן מיד!". אותו יהודי מסכן לא ידע את נפשו מרוב בושות וצער – הרי רק אמש בלילה תמו ימי הבידוד, אך כיצד הוא יוכיח זאת לנוכח הצעקות והבושות הנוראיות שעושה לו אותו מתפלל. אומלל ומושפל, ראה כי אין מאמינים לו ועזב את בית הכנסת האהוב עליו. במוצאי שמחת תורה, מתקשר אליו אחד מאנשי השכונה ואומר לו: "שמעתי על מה שעברת בבית הכנסת אמש, ואני מאמין לדבריך. אני בטוח ששמרת על הכללים ויצאת מהבידוד כראוי.

ולכן, אני מבקש ומתחנן שתמחל ותסלח לאותו אחד שבייש אותך שלא בצדק, ואת זכות קבלת הבושה באהבה – בבקשה תקדיש לרב שלמה סמסון מבני ברק, השוכב בבית החולים מורדם ומונשם עקב הקורונה כבר שלושה שבועות.

לא פשוט למחול על ביזיון כזה, אך כיוון שהכיר את ר' שלמה סמסון וריחם עליו, התהפך לבבו ואמר: "אני מוחל לפוגע בלב שלם, ומזכה את שכר הביזיון והבושה לר' שלמה שיבריא בקרוב!". רבותיי, לא יאומן כי יסופר!

חלפה פחות משעה, ולפתע פתאום מצלצל הטלפון בבית משפחת סמסון, ועל הקו – צוות בית החולים. 'הוא התעורר, הוא מדבר!' – בישרו בעליזות, וכעבור פחות משעה נוספת כבר התקשר

ר' שלמה בעצמו לביתו, וביקש שיביאו לו את המשקפיים.

בני המשפחה היו המומים, הם ראו תחיית המתים של ממש לנגד עיניהם!

והנה כי כן – הוא מדבר בטלפון! ולא עברו ימים אחדים עד ששחרר מבית החולים בריא ושלם, מהלך על שתי רגליו, מעשה ניסים ממש.

הרי נזכור ונשנן – בזכות מה נולד מרדכי שהיה חלק גדול מהישועה של ישראל? – אומרים חז"ל (מגילה יב:) כי מרדכי הצדיק

(בן יאיר בן 'שמעי') נולד רק בזכות שדוד המלך העביר על מידותיו ונמנע מלהרוג את 'שמעי בן גרא' שקילל אותו. הוא קיבל הקללות באמונה 'כי ה' אמר לו קלל', ובגלל שהעביר על מידותיו ולא הרגו, נולד משמעי את מרדכי שהצמיח הישועה לישראל והצילם מגזירת המן הנוראה.

את הסיפור הבא סיפר מגיד ה מישרים הרה"ג רבי שלמה לווינסטיין שליט"א, ששמע זאת מפי אברך שהיה עד למעשה: "המתנתי מחוץ לחדרו של הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל.

בעת שהמתנתי, שמע מתוך החדר צעקות רמות, אדם זועק על עוול שפלוני עושה עושה לו ומבקש מכתב מהרב, אולם הרב מסרב לכתוב מבלי לשמוע את הצד השני.

הלה מתקומם וזועק כי הצד השני אינו צד אלא אדם רע ומרושע, אולם הרב בשלו – דיין צריך לשמוע את שני הצדדים.

לנוכח זאת התקומם הזועק, והחל צועק על הרב ופוגע בו במילים קשות שאסור לחזור עליהן, ולבסוף – הלם על השולחן חבטה עזה, ויצא מהחדר בטריקת דלת קולנית, תוך שהוא מוסיף לצעוק בגנותו של הרב.

האברך שהמתין נכנס אחריו, והבחיך כי רבי ניסים יושב רגוע ושלו, לא ניכרת עליו כל סערת נפש. הוא לא הצליח לעצור בעצמו ושאל: 'הרי שמעתי מה היה כאן אך לפני רגע, כיצד הרב שותק על הביזיונות שספג? כיצד הרב כה רגוע ושלו לאחר ששמע מילים שכאלה מוטחות בו?'

חייד הרב קרליץ והשיב: 'אני תמה על דבריך. הרי אם נהגתי שלא ביושר – הבעיה הכי קטנה שלי היא הצעקות שספגתי (הבעיה הגדולה שאולי נהגתי שלא ביושר). ואם נהגתי ביושר – אז אני מכובד במקום הנכון, בשמים, גם אם כאן מאן דהוא מרשה לעצמו לבזות אותי. למה לי להילחץ מפגיעותיו של אדם, שכן אם איננו צודק – זו הבעיה שלו, לא הבעיה שלי בכלל. ביזיונות מבטלין את כל הצרות!'

העלון מוקדש לעילוי נשמתם של הגאונים והצדיקים

מון הרב חיים קנייבסקי זצ"ל והרה"ג שמעון חירארי זצ"ל

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן ואמן!

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: הרב רונן בן אורלי, אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו. לזיווג הגון: בן בן נאוה, אביגיל בת מול. לעילוי נשמת: ירדנה בת שדרה שושנה, הרב חיים בן מלכה, גרציה בת אודט עליזה, יוסף בן זוהרה.

לתגובות: 052-7151858

רחוב משה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

מידה מדוע דוקא המן היה מי שהציע להרוג את ושתי אחר שלא הקשיבה למלך?

8) Call 052-7151858 9) Call 052-7151858 10) Call 052-7151858 11) Call 052-7151858 12) Call 052-7151858 13) Call 052-7151858 14) Call 052-7151858 15) Call 052-7151858 16) Call 052-7151858 17) Call 052-7151858 18) Call 052-7151858 19) Call 052-7151858 20) Call 052-7151858

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"מבעד למסכה"

שיעור מס' 131 | פר' כי תשא תשפ"ג

בדרכו. ככלל היטיב להגדיר את אבא ז"ל בהספרו הקצר והקולע רבי משה שפירא זצ"ל שאמר שרשות הרבים עולה עד עשר טפחים אך רשות היחיד בוקעת ועולה עד לרקיע. אבא היה רשות היחיד - שם ראינו מסכת ענקית של גדלות וצדקות כאחד."

"**ויתן אל משה** ככלותו לדבר בהר סיני" וברש"י: "שנמסרה לו התורה ככלה לחתן" הרי למדנו במסכת כתובות: "לעולם הכלה ברשות האב עד שתכנס לרשות הבעל". מטעים רבינו ה"זרע שמשון" שהתורה היא בתו של הקב"ה כמובא במדרש, וכל עוד שהיה משה במרום שנקרא רשות האב, לא יכל משה לזכות בתורה. רק לאחר שהכניס משה את התורה לרשותו, נתקיימה בזיכרונו זוכה בה ובעושר שלה כשם שהבעל זוכה בנדוניה של כלתו עם הכנסתה לרשותו.

"ברשות הרבים אבא היה עוטה על פניו מסכה". ניסתי מעט להציץ מבעד למסכה לתוך רשות היחיד הגדולה הזו.

"**אבא זצ"ל** היה פדגוג מומחה. הוא התבטא שמעולם לא נגע בנפש תלמידיו. הוא תמיד שינן כי ישיבה אינה תבנית ביצים בה הכל צריכים להתאים לאתו 'שטנץ' ושבלונה זהה. לכל אחד יש מקום ונפש משלו, וזו אומנות החינוך: "חנוך על פי דרכו". סיפר בחור בישיבה כי היה לו חבר חדר שדרדר אותו רוחנית. יום אחד אבא קרא לו לשיחה. היתי מוטרד מאוד: "מה רוצה ממני ראש הישיבה, אולי הוא הריח כי אני מתדרדר..." אך לא. ראש הישיבה אמר לו כך: "תראה אתה בחור מבוגר ומיושב. אני חושב שעליך לעשות משהו, אך אני מוכן לשתף אותך רק בתנאי שתבטיח לי שאתה לא מספר לאף אחד, כמובן שהבחור הבטיח, ואז אמר לו אבא זצ"ל: "נראה לי שאתה צריך ללמוד נהיגה ולהוציא רישיון, ואם תאמר: "כסף מנלן", הנה עקב החשיבות והתועלת עבורך, הכנתי כאן צ'ק בסך המספיק ללימודים ול"טסט", אך זכור את התנאי: אתה קבלת על עצמך לא לשתף אף אחד! הבחור יצא נבוך וטוב לב מחדרו של ראש הישיבה. חבר החדר שלו ניסה בכל טענותיו להוציא ממנו מה רצה ראש הישיבה, אך ללא הצלחה. כל פעם נעדר בצורה מסתורית מהישיבה לצורך לימודי הנהיגה, אך כהבטחתו לראש הישיבה מילא פיו מים ולא סיפר לחברו מדוע. הדבר גרם לקרע ביחסי החברות והחבר הקלוקל ניתק את הקשר לחלוטין מחבר חדרו. כך רישיון תמים הציל בחור מרדת שחת."

הם הוסיפו לספר כי אביהם זצ"ל, שהיה ידוע כאדם שמח ומעורב עם הבריות ובעל שני רגלים יציבות על הקרקע, חזר יום אחד הביתה מהישיבה כשראשו כואב עד למאוד, ולא מצא מרגוע לנפשו. הוא נכנס לחדרו להינפש מעט. אחד הבחורים שחיפש אותו בדחיפות הגיע אחריו וראה את אמם, הרבנית, דואגת ממצבו של בעלה. הבחור ביטל את דאגתה באמרו לה שראש הישיבה היה היום בישיבה במיטבו, שמח ועליו, והכל בסדר. היא, שהכירה את בעלה הצדיק שדאגתו בליבו ועוטה מסכה של צהלתו בפניו, שלחה את הבחור להציץ מתריס החלון. הבחור ראה את אביהם יושב על המיטה, לופת את ראשו בשתי ידיו ופניו מעוותות בכאב.

"**עכשיו**" אמרה לו האם "תמשיך לעמוד ולהציץ עוד כמה דקות". היא נכנסה הביתה, הקישה קלות על דלת החדר ומיד פתחה ונכנסה פנימה. באותו רגע אביהם זצ"ל פשט צורה והעלה בת שחוק על פניו, כאילו הכל בסדר. הייתה לו לבחור הזדמנות נדירה להציץ לרגע פנימה לרשות היחיד הנשגבה הזו.

לא יכולתי למצוא לעצמי מנוח, כיצד בחורי ישיבה בני זמנינו אוכלים מצות, מתנזרים מבשרי והעיקר מאושרים בזכות שנפלה בחלקם. מבעד למסכה מתברר שאביהם זצ"ל היה נוהג פעמים רבות לצום בסתר. אף כששבר את הצום בישיבה אחרי השקיעה, הוא שכנע את הבחורים שהוא אוהב לחם יבש, לכן הוא מעדיף את הלחם הישן מלפני כמה ימים. פעם, כשלא נמצא לחם יבש, הוא ביקש שייבשו עבורו על תנור החימום את הלחם הטרי. הבחורים לתומם חשבו שאכן ראש הישיבה אוהב לחם יבש, ודאגו במסירות למלא משאלותיו. הם לרגע לא חלמו שזו עוד מסכה שהוא מסתתר מאחוריה. סוף כל סוף התבהרו הדברים. הבנתי. שלא פלא שאדם שכה נזהר מתאוות האכילה, למען שמו יתברך באהבה, הצליח להעביר במסר עקיף גם לבניו את הכוח להתנזר מתאוות האכילה. מבעד למסכה הם ראו את פניו בוערות באהבה ה' גדולה ובמסירות יתירה לתורת השי"ת והידור במצוותיו.

פגשתי אותם בלאס אנג'לס. משהו בהם היה נאצל, שמח ומרומם. כמשיחים לפי תומם סיפרו כי כבחורים בישיבת חברון לא אכלו בשרי מעודם, משום שההכשר המהודר שהישיבה סיפקה לא היה כזה שסמכו עליו בביתם. שאלתי אותם: "הן כולנו יודעים שישבת חברון סיפקה אוכל בכשרות מהודרת ביותר לתלמידיה החשובים. למדו אותי איך מרגיש בחור במיטב שנות בחרותו כשהגוף מתפתח וזקוק למזון, והוא יושב לו בחדר אוכל ישיבתי, ומסביבו מאות בחורים הסועדים את ליבם במיטב המאכלים והוא מנוע מאכילה בגלל איזה פורמייקט של אבא שלו שאסר עליו לאכול?! האם לא חשתם שהנכם סובלים ומתייסרים עקב חומרותי?" הם פרצו בצחוק מתגלגל ואמרו: "אבא שלנו אסר עלינו? מעולם אבא לא אסר עלינו. אבינו זצ"ל היה אמן החינוך, פדגוג אמת! הוא ידע לחבר אותנו מבפנים להנהגות שלו, אחד מהם הוסיף: שכחנו את המצות! אבא זצ"ל הקפיד מאוד לאכול רק מה שנאפה לאחר הפסח, ולא לסמוך על מכירת החמץ. אז לפני כארבעים שנה רוב מוחלט של המפעלים והחנויות מכרו רק חמץ שנמכר במכירת חמץ. ראוי לציין כי לדעת רבים וטובים זה אפילו לכתחילה! אבא זצ"ל שדקדוק ההלכה היו נר לרגליו נהג להמשיך ולאכול מצות מפסח עד שבועות. בבית המשכנו לאכול רק מצות, לא לחמים או פיתות, ולא פסוות וכדומה. כשיצאתי לישיבה שאלתי את אבא, וענה לי בפשטות שהוא כשלעצמו היה נוהג כך גם בישיבה משכך, נהגתי בדיוק כפי החינוך שינקתי ממנו. לחם לא אכלתי, פתיתים, פסוות ופיצות לא באו לפי, מפסח עד שבועות. הייתי אוכל מקופסת המצות שהבאתי מביתי..."

הרגשתי שאני יוצא משיווי משקלי. בתוך עמי אני יושב... כולנו יודעים וזוכרים את חווית הבחורות בסיום הסדר אחר שעות של עמל תורה, כשמקדמים ריחות נעימים מהמטבח, עיתים הריחות מגלים שהיום יש את התפריט האהוב: איש לפי טעמו ומהללו. חדר האוכל בישיבה תופס מקום בחיי הבחורים... בחור שבמשך חודשיים בשנה אוכל רק מצות וכל השנה מתנזר ממאכלי בשר - האם לא הכרחי שתיוותר לו צלקת עמוקה על שמנעו ממנו חוויה זו?! סביר שיכעס על שהכריחו אותו להיות "קדוש מעונה" ואילצו אותו להיות "צדיק ורע לו" - "צולניק" בלשון העם. "מהחוויה שסיפרתם על חווית בחרותכם" אני פונה לאנשי שיחי הנעימים והשמחים "נראה כי זה זכור לכם לטובה?"

"**אכן בעומק הנפש** נשארה לנו חוויה טובה מאותם ימים. היינו גאים בדרכנו. אבא זצ"ל הצליח באומנות מיוחדת לחבר אותנו לדרך בה הלך".
"ספרו לי בבקשה על אבא שלכם" אני מבקש, מנסה להבין את העוצמה החינוכית הזו.

"זאת לא נוכל, לצערנו, כי אבא בחייו הצניע את עצמו וברח מכל במה ופרסום כמטחווי אש, כך שאנחנו לא יכולים לעשות נגד רצונו" ניסיתי בכל כוחות השכנוע להסביר להם כמה הציבור כמה ללמוד ולשמע על אלה שחיים למעלה מן השמש ובעודם בארץ הורידו לכאן את השמים.

"**בוא וראה** כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה, שהרי הרכין שמי שמים על הר סיני, וכבר אמרו: 'זאתי דכא ושפל רוח' - את דברי המדרש הללו מדייק רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו ומוסיף: "משום הכי, כדי לגלות לנו כמה גדולים נמוכי הרוח, הוצרך להוריד שכיתנו למטה דבהכי נודע מעלת ישראל שזכו למידת הענווה, כדכתיב: 'ויחן ישראל'."

"**ומעתה קשה**" שואל רבינו "מה מעלה הייתה למשה לעלות למעלה לשמים, הלא יותר מעלה היה לו אם הקב"ה ידבר עמו למטה.

"אמנם" מוסיף רבינו "הוצרך לעלות לשמים לתת כוח לצדיקים, כי לפני מתן תורה העולם התנהג לפי הכלל שהוטבע בבריאת העולם: "השמים שמים לה" והארץ לבני אדם", ולאחר שניתנה תורה כל מה שהקב"ה עושה לצדיקים עושים: הקב"ה פוקד עקרות ואלישע פקד השונמית, הקב"ה מחיה מתים ואלישע החיה בנה, הקב"ה קורע ימים ואליהו ואלישע קרעו ימים.

"**אמנם**" מסיים רבינו "לפי שרצה הקב"ה לרדת למטה ושיעלה משה לשמים כדי לתת כוח לצדיקים שיוכלו לעשות כמותו, וכדי לבטל הגזרה ראשונה ולתת להם כוח זה, הוצרך שירדו השמים לארץ וארץ תעלה לשמים". ע"כ.

הם בשלהם: "זה כבודו ורצונו של אבא. אבא זצ"ל נולד באירופה בביתו של אחד מגדולי הדור זיע"א, וזכר עדיין את הקפדת ההלכה של סבא שלו כשהיה בודק את נעלי נכדו הצעיר האם הן נקיות ואפשר לומר שם דברים שבקדושה. דקדוקי ההלכה וצעידה על פי דרכו של ה"משנה ברורה" היו בנפשו של אבא מילדות. הוא עשה זאת בשמחה ובאהבה. ולא ראה כל קושי

אחיריק נוחיק
 עק שירות אשמויק

שירות ואיכות
 עק האון סבלנות

**שירות
 מהיר
 ואיכותי**

**השלוחים
 לכל חלקי
 העיר**

הזמנות

**1,000 הזמנות על נייר סטנדרטי בהדפסה שחור או אפור
 + 200 הזמנות קטנות לחתן או לכלה + מדבקות "מזל טוב"
 + עיצוב הזמנה (מדוגמאות הקטלוג, ניתן לקבל את הקטלוג במייל)
 במחיר מיוחד של 670 ש"ח בלבד!**

מדפיסים נשנה? תפסנו את האתגור! איתנו את המהירות והאיכות של דפוס ספידי!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים
 דוא"ל S025004569@Gmail.com

שפיד
 דפוס מהיר ומתקדם